

اصول

این کتاب در بیان اصول و فروع دین است
 و در بیان احکام و عقاید است
 و در بیان سیرت و اخلاق است
 و در بیان حقوق و تکالیف است
 و در بیان معارف و علوم است
 و در بیان صنایع و حرفه است
 و در بیان تجارت و بازرگانی است
 و در بیان سیاست و حکومت است
 و در بیان تاریخ و جغرافیا است
 و در بیان طب و داروشناسی است
 و در بیان فقه و حقوق است
 و در بیان لغت و ادبیات است
 و در بیان فلسفه و منطق است
 و در بیان ریاضیات و نجوم است
 و در بیان هنر و صنعت است
 و در بیان ورزش و تفریح است
 و در بیان عادات و رسوم است
 و در بیان آداب و معاشرت است
 و در بیان اخلاق و سیرت است
 و در بیان عقاید و مذاهب است
 و در بیان احکام و قوانین است
 و در بیان سیرت و اخلاق است
 و در بیان حقوق و تکالیف است
 و در بیان معارف و علوم است
 و در بیان صنایع و حرفه است
 و در بیان تجارت و بازرگانی است
 و در بیان سیاست و حکومت است
 و در بیان تاریخ و جغرافیا است
 و در بیان طب و داروشناسی است
 و در بیان فقه و حقوق است
 و در بیان لغت و ادبیات است
 و در بیان فلسفه و منطق است
 و در بیان ریاضیات و نجوم است
 و در بیان هنر و صنعت است
 و در بیان ورزش و تفریح است
 و در بیان عادات و رسوم است
 و در بیان آداب و معاشرت است
 و در بیان اخلاق و سیرت است
 و در بیان عقاید و مذاهب است
 و در بیان احکام و قوانین است

۱۷۵۰

کتب علم الهی و انسانی زمان
 مدرین که در عیسیت کوفت
 این کتاب در بیان اصول و فروع دین است

القسم الأول في المدايح والافتخارات واجلج والاداب وموبان
الاول في المدايح والافتخارات وسواها عشر فصلا **الاول**
 في مدح النبي وآله الكرام عليهم السلام **الثاني** فيها بالكرم والمروءة والفخار
 وحسن الخلق والشجاعة **الثالث** فيها بالمجد والعلو والكرام
الرابع فيها بالنبل والنساجه والكتابة والبلاغة وما يناسبها
الخامس فيها بالري والسخم والبره والتدبير والعزم **السادس** فيها
 بالثقة والسهو وانقاذ الامور والقدرة **السابع** فيها بالعدا والافاض
 وكرام الجيران والاصحاب خصوصا الاضياف **الثامن** فيها
 بالقدرة واللفظ **التاسع** فيها بالنساجه والتواضع والعبود والافاض
العاشر فيها بالمدارات وكنان الايسار والجلج والوقار والاصطفا
الحادي عشر فيها بحسن العهد والوفاء والعبه وطبع النباه
الثاني عشر في المدايح والافتخارات المتفرقة **الباب الثاني**
 من قسم الاول في اجلج والاداب وسواها عشر وثلاثون فصلا **الاول**
 في الكرم والشجاعة والتخاوه **الثاني** فيها جاء في الذكر والاحسان
 وكرام الاصحاب خصوصا الجيران **الثالث** في الملمه والكتاب
 المعالي والفضائل وانها لا تحصل الا بالموسايل وفي ان الشرف بالادب
 لا بالاصل والنس **الرابع** في الصبر والشكر والتسليم في الامور
 وكنان اليسر وعدم التعثر بالبحر واليسر **الخامس** في ان الكل من
 حجة وقدر ولا ينبغي منه اجد واجد **السادس** في ان مع العيسر
 وان اجمال نعتا وان فرحا لكل شدة ونقته لكل مع **السابع** في الرضاء
 بما تضي والاعراض عن الناس وترك السؤال والتساجه ولزوم الناس

الثامن في ما جاء في الرزق وطلبه **التاسع** في تهاار الفرسه واليهاد
 وان لا فاده للشي في غير اوانه وللتدارك في ابانه **الحاشي** في الصفة
 والصدق والصدقة والعداوة والحبس والتمانه **الحادي عشر**
 في النسيجه والمشوره **الثاني عشر** في ما جاء في الدنيا **الثالث عشر**
 فيما جاء في الغربة والسفر والاقابة واجدرو وما يتعلق بالعباد القرب
 والضعيف والغريب **الرابع عشر** في صمت والتحدث **الخامس عشر**
 في الفقر والمعيسر والغنا والموسر وجيع الاموال والتقر والقصد
 فيها والتبدير **السادس عشر** في اخفاض الافاض والكرام وارتجاع اجمال
 واليام وان اخلاص من المنون وتغير الناس وجوادر المعيون
السابع عشر فيما جاء في الكرم واليتم واللوم والكرم **الثامن عشر**
 في ان كل الماء يترجح بما فيه وكل شي راجع يرجع الي اصل حخته **التاسع عشر**
 في قله المبالاة بظواهر الاشياء الغايبه ولا كرات بالبراهن الدنياويه
العشرون في العدل والانصاف والظلم والاعتداف **الحادي عشر**
 في اجلج والرفق والمدارة وصيانته العرض والمكافاة وان الشجاء
الثاني والعشرون في السفي والتدبير والتجديبه والعزم والتامل
 وسوء الظن وسواها **الخامس والعشرون** في التواضع والمسكنة
 والاحمول والافاله واستعجاب القلوب وترك العطل **الرابع والعشرون**
 في الصدق والكذب والمزاج والصلف والعجب والغرور والخيال
 والمفاخرة بالدولة والاقبال **الخامس والعشرون** في ايجص واجد
 والبخل والطع **السادس والعشرون** في الطيش والعيل والهمم والتواضع
 والكحل **السابع والعشرون** في طول الامل ورجاء تأخر الاجل وما يارب

يادرفن ازدين كين وورش ازان طرست
 كبر صورت نمايت بافتي عافرت
 علق نودا طرست وورش ازان طرست
 بيست امان طرست وورش ازان طرست

فيها يحتاج في الاعتذار عن ترك الزيارة والسند **الرابع** في مجزئ
 بعد ما **الخامس** في المنفردة فيها **الباب العاشر** فيما ساجح اليه
 في العيادة **الباب الحادي عشر** في الشكر النعم وشاؤه وذكر
 نعمائه والاعتذار عن تقصير أحمد علي الآله **الباب الثاني عشر**
 فيما يحتاج اليه في استتمام الحاجة والاستعانة والاستمارة
الباب الثالث عشر فيما يحتاج اليه في الاعتذار والشفاعة
 والاستعانة والاستعطاف والاستقالة **الباب الرابع عشر**
 في الثكايه واربعه فصول **الاول** في شكايه الاخوان والزمان
 والملك والدوران **الثاني** في شكايه عن فنون الكاره وسوء
 وصنوف الشدايد وتوزيع البال **الثالث** في شكايه عن
 واليخول **الرابع** في شكايه عن اجد والطالع **الباب الخامس عشر**
 في التناهي والاحتياف **الباب السادس عشر** في الاعتذار
 عن الكتابه علي الظهور وترك الالتباب والاستعانة عن شرح
 ووصف المخاطب بالخطاب للظهور والفضور ومثله فصول
الاول في الاعتذار عن الكتابه علي الظهر **الثاني** في الاعتذار
 ترك الالتباب وما يقرب عنه **الثالث** في الاستعانة عن شرح
 ووصف المخاطب باوصاف كمال الظهور والقصور
الباب السابع عشر في الوعد وما يتعلق به من التاخير
 واختلاف وغيرهما والوعيد وما يتاخر به وسوفصلان **الاول**
 في الوعد وما يتعلق به **الثاني** في الوعيد والتوبيخ
الباب الثامن عشر فيما جاء في ايجاب وطلب الجواب

واستيدان الدخول والرجوع والأيام **الباب التاسع عشر**
 فيما جاء في الليل والنهار والصبح والامسار وما يتعلق به من التناهي
 والاستبطاء وما يتعلق به **الباب العشرون** فيما يكسب عن
الباب الحادي والعشرون في الادعيه وسوفصلان **الاول**
 فيما يكتب في الغدوات والعشيات والصباح والرواح وغيرهما
 من الايام الشريفه والاوقات **الثاني** في سائر الادعيه
الباب الثاني والعشرون في النسب والعزل **الباب الثالث والعشرون**
 في الامثال وارسالها وما يجري مجراها

القسم الثالث

في المنفردات وموتجه ابواب **الباب الاول** في الاجاخي والمكاتب
الباب الثاني في اللطائف من الامايات والمضنات
 والمجنسات وغيرها **الباب الثالث** في المزيات ومثله فصول
الاول في وصفه وشبهه وابحث علي شبه **الثاني** في التماثيل
الثالث في المنفردة منها **الباب الرابع** في الاوصاف والتشبيهات
 ومواجد عشر فصول **الاول** في وصف القلم والسيف **الثاني** في اوصاف
 النخل والبغال والجمال **الثالث** في العذار والطرر والافواه والشجور
 والشجور والجنود والشاه **الرابع** في الاوجه والخيالات والحدود
 والعيون والوجوه والقدود **الخامس** في وصف الزبيح وسائر
السادس في الورد والجنبد والبرس **السابع** في الشايق والنسج
 والبلور **الثامن** في وصف سائر الياجين والفواكه وتشبيهاتها **التاسع**
 في وصف الشمس والقم والتشبيه بها **العاشر** في وصف الشجره وتشبيهها

احادی عشر فی اوصاف الاشیاء المتفرقة و تبيينها
الباب الخامس فیما جاء فی الخضاب والیثب والثباب
الباب السادس فی الثبیل والغبیل و موفضان **الاول** فی الثبیل
الثاني فی الغبیل **الباب السابع** فیما یصلح کتابه علی ما یاسب ^{الدور}
 والقصور و غیر ما **الباب الثامن** فی المطایبات والمجون
الباب التاسع فی المتفرقات

اما الباب الاول

من قسم الاول فی الملاحج والافتحارات فهو اثنا عشر فصلاً

الفصل الاول

فی مدح النبی علی السلام

بحسان بن ثابت

ابحمد الله الذي صرف الاذي - عني واصح جالتي بحمد
 وانار لي في الدارين هداه - واراج ليل ضلالي بحمد
 فشرت صدر مسرتي بحمد - وسجت ديل جالتي بحمد
 وكست غم شهي بحمد - وعرفت وجه دالتي بحمد
 ما ان مدحت محداً مثالي - لكن مدحت مثالي بحمد

لجمال الدين عبد الرزاق رحمه الله تعالى

اي از پر صدره شاه رامت - وي قمه جرخ نيكه كاهت
 اي طاق نم رواق بالا - بشكته زكوشه كاهت
 هم عقل دويده در ركابت - هم شرع خزیده در بناهت
 مه طاپك كردن سمدت - شب طن برجم سياهت

ح

جمع از چه رفع خاك بايت - عتلك از چه بزرگ طنك بايت
 جبريل مقيم آستانت - افلاك حريم باركاست

كمال الدين اسمعيل الاصمغاني رحمه الله تعالى

اي كفته لطف حق بخودي خورش - ما از كجا و مدح و ثنا تو از كجا
 ما خود كيم تا بشنا تو دم زني - در موضع لعلك لولاك والضحى

لجمال الدين عبد الرزاق رحمه الله عليه

اي مسند تو و راي افلاك - صدر تو خاك توده خاشاك
 مرجه آن پمت صوفت خالو - در ديه ممت تو خاشاك
 طغراي جلال تو لعلك - منشور ولايت تو لولاك
 تو كوده ايشارت ابركشت - مه قرطه پرنيا ن زده جاك
 در عهد نبوت تو آدم - بوشيده منور كسوت خاك
 در راه تو زخم محض ورم - برباد تو ز صرعين تريك
 نقش صفات رايه تو - لولاك لما خلقت الافلاك

كمال الدين اسمعيل الاصمغاني رحمه الله تعالى

اي خواجه احترام خدائت نه نام - وي سلك انبيا ز وجود تو با نظام
 اي نقش كرده بر صفحات وجود - عرش مجيد نام ترا از براي نام
 اذ آتش سپان تو يك شعله نور صبح - وز برجم سياه تو يك تار زلف نام
 فلك تپست عروج و ثقي كبر - دروي زند ز بهر شرف در اعتصام

سلام الدين قنبري رحمه الله تعالى

اي كرده اقتدا بكمال تو انبيا - وي مهتدي شدن بجمال تو اوليا
 برخلوئت كواه تو اسرى عبده - بر قربت دني فتدي دليل ما

جو رنگ روی و موسی تودارند در شب آمد قسم هر دو که و اللیل و الضحی
 بانور و شرع و دین توای رضای خلق خورشید عقل را بنود بر تو سپهرها
 عدل و وفاد و دمی و دمی و کرم تنویر و حلم خلق تو آموخت خلق را
 یا خاتم النبوة یا مادی الوری یا مستی المطالب یا غایه المنی
 انت الذي تلاء لامن شمس عرا فی ظلمه الضلاله نور من الهدی

نجیب الدین جبار قاضی نعمه الله علیه

ای بوده جبرئیل امین از برای تو در شاه راه غیب سپاه ترانزک
 مرصع خاک پای بلال تود که سلطان تیر تاز سپارده فلک
 مرکب که گشت تاج رای تو تو بخا واپس که نیست طایع او تو ملک

کمال الدین اسماعیل اصغر قاضی نعمه الله علیه

ای با علو صفت تو آسمان زمین دی کام اولین تو بر جرح شستین
 تقدیر بر کشید میزان سمیت از پر تیشه بود بسک مایه بر زمین

لاری الموشوی نعمه الله علیه

وما المدح الا فی النبی و آله یرام و بعض القول ماتجب
 اری الشعرفهم باقیا و کاتما بحلق بالا شعاع عتقا و ثوب
 اعد محدی فی المقام محمدا وادع علیا للعلی صی اکبر

لسانی نعمه الله علیه

آمد اندر جهان جان مرکب جان جانها محمد آمد و بس
 عرض کن رحمت ازل او اول النکر آخر العین او
 باثریا ثری براب شد چون علی بانی بر لور شد
 دور و نده جواخت و کردون دو بر لور جو موسی و مردون

سلطان الوزرا عیانت الحق و العزیز امیر محمد انور انصار النبی

نعت نه بقدر قدرت سبکست بر شمع کمال تو کراحت پرست
 نعت تو عین قر که حق میگوید لولا که لا خلقت الافلاک نیست

مولفانه ادا مصلطه

در مملکت شرع شهنشاه علیت وز مرد و جهان حقیقت اکاه علیت
 پر حلقه اصحاب یمن شیرعت سلطان طریق و پی الله علیت

الانصار بها بالکرم و الموده و السخاوه و حب الحق و الشجاعه

لعلی بن ابی طالب علیه السلام

سشهد لی بالکرم و الطغی و انه جبار فی بها الطور النبی المهد
 و تعلم انی فی الحروب اذ التفت من انها اللیت الموسی المحب
 و قد علم الاحیاء انی زعمها و انی لدی الحوب الشجاع المص

لا انوری نعمه الله علیه

ای بیامنته ظفر لشکر کش و نصرت نه نقین بر طول و عرض لشکر کش
 بسته کرد موکبت صد پیکر بر روی کوده نعل و کت صد نغمه در شکر
 جسته تن تو هم رآب هم رآب جسته ددی میان آب آتش مشرک

طیغ فارابی نعمه الله علیه

شایا تو پی که علم باس عده تو چون بر خیل سایه ساید و کمران
 وقتی که کم شود زیر پر کشان خود روزی که یکدل ز تن برد لان روا
 وان آب منجد که پناست نام او از تن جلد در دل جانها رفو روان
 بدخواه ملک از نهیت تو منخس خون در جگر بجوشد و مغرور استخوان
 در تازی از کرانه جوشیان مکمل جو کوبال بر زمین زنی و بانک بر زبان

آن لحظه کس ندارد پای تو خورگاه و آن روز کس نگیرد دست تو بخوان

لا توری بحمد الله عليه

ز می رواج خوشت در استعداد امید شربت احیا کند موتی
ز غایت کرم اندر کلام تو نیست در اعتقاد تو صدست نون مگر آری
ببارگاه تو دایم سگم راند زمانه صوت سوال صدای آری

سيف الدين ابراهيم عليه السلام

ای وزیری که نقش تو قیامت در سپر زلف شب نهاد سودا
دستت آراسته بزبور خود کردن و کوشش نو عروس سخی
از نواها جود تو پر شد حق کوشش منهای قضا

كمال الدين اسمعيل عليه السلام

ای خسروی که آتش تیغ تو دود در قلب صرخ ز می مرغ آید کرد
در مغزیخ تو کهر از هم جود تو بخار خود بخون عذوبت جفا کرد
خوشید زخم تیغ ترا دید حق جایی ز کرد خیل تو بر رخ نقاب کرد

ارزقي نعم الله عليه

کلکت از نطق پذیرد چه شود جامی تیغ از رمع سادیم بودم زال
با پر خاتم تو جمل آمال ترین بادل صحر تو زمین آجال همان

ظهير الدين فارابي

ای بحدود تو تو نگردد مر و دوشی وی توفیق تو پایان شد مغرور
عاشق و کبر جیل تو شایمان جهان حدیث در می یاسمن دیناری
پالها حاصل کان کوهم آرد محبت کم زینک روزن عطای تو بود رساوی
لان دریا جز زم قاعده کان جهم کوه صریت کوم وجود تو کوم آری

ادری

مير الدين ملکانی رحمه الله عليه

روزی که شوند سل میدان از جا که قضا دوشگر
در آتش جملهای پوزان چون برک سمن شود سمنذر
ز اینباجل کشته بینی جوم ز عرض عرض رجوهر
بر یغلق شاه پنی آن روز جبریل امین کند شهر
واوا ز بلند کرده کیوان کای میوه شاه طوس نور
رایات تو تا ابد چنین باد منصور و مویده و مظفر

سيف الدين ابراهيم رحمه الله عليه

ای پیام مهر تو دست اجل ز وی طوق جود تو کل اصل شاه راه
کو بر آرد موج احیان در خفا تو و هم رانود گذار از اوج جوش شاه

كمال الدين اسمعيل رحمه الله عليه

اندیشه شای کلستان خلق تو اندر پیام طبع عرق اکلاپ کرد
شید بوی خلق تو مشک خوار شرم برباد داد بوی خود الحی صواب کرد

ملك شمس الدين كرت رحمه الله عليه

کرد در خور جود خوش با شستی تنگی زمین خلق بر جاشستی
پنجی شکر امید پی سیما نزل از ابر عطا همیشه تو با شستی

اماني صودي رحمه الله عليه

سحر که بخل را در خواب دیدم که بر درگاه تو لحظه چون باد
بنجال اندر می غلیمد و غنیمت ز صفت جود تو فنیار غر باد

مسعود سيد سلمان رحمه الله عليه

شامی که ز غایت جوان روی در روز غار ز کندیگان

تا مرده او بدان گفتن سازد تا خفته او بدان گذر زمان

اردت رحمة الله عليه

از جود تو خیدای شه بازنشک پیروز رکان در زمین لعل نیک
وز صیت تو پرزد اندر صفت تیزی رسیان زه رکان پر زخاک

انامی هر دی رحمة الله عليه

ای قضا قدرت قهر تدبیر وای فلک سمت ملک دیدار
فصل نیاز را بنمود قلمت قضی ابر در آذر
تنگنای سوال را نکذاشت کرمش در دیار دین و یار
فردیجا جو برکشد ز نیام دست آن یکر روان او بار
کز کردد ز بیم ادبهاست در خواهر زباب او ز نهار
بکشد روح رو کار رحیم بکشد پود کاینات ز تار

اثیر الدین الاودمانی رحمة الله عليه

ای زمین طبع را ذات تا ابد جود مشهور و سخاوت نیک نام
با سخا امیزش در حق ضایع کس نذاشت کین کذا میست آن کلام
بی تکلف پستی را آن قوی کت عرض جود آمد از جمیع

کمال الدین اسمعیل

خضمت که در قضا بدی جود سکار ترانه از خود می جود
بر تیغ تو کرد خوشی و اعرض بیچاره در آب مرکب غصه می جود

طهر الدین قاریانی رحمة الله عليه

در موضعی که چون دم روح تقدیر بغیرت مای رایت او را درون
تغیرش ز کله سر بی مغر و نمان سرین جوج را جو سما استخوان

امیر سلطان کرد

در قلب سبب تیغ زدن بشه مات موی و سر همیشه اندیشه مات
مرشد که در جهان کاری کرد مردان و اندکان هم از بیست

مغری رحمة الله تعالى

در زم نمود کیود در بنم بخشد ملکی پیواری و جهانی بسواری

اردت رحمة الله عليه

روزی که آب آتش خیزد از زمین وین لاله قرط باشد و آن ادعوان
شکوف با بار اول ز کهار جمع بجان ریموار پیر و ز کون کسان
بیدا شود ز جرم دشمن بجنید در کوه بلارک تو کنج شایگان
ای اختی سحاکه ز سیدی خوش سرور بر سپهر تغا خکنی قران
بسکه که کار کنی شکل حشوش بر زر قم شود که بخشد رایگان
از حص آنکه خواسته نمیش بخوار خواهی که موی بر تن سایل شود زبان

کمال الدین اسمعیل

جو تیر راست شید مخالفش خاک جود پشته غم اندر قدحان آه
دران دیار که او خون دشمنان جبار سپر و صده باراد عنوان آرد

پیراج الدین قمری رحمة الله عليه

زمی سحاب نوال که شکل سال کرم پیر آب فقر ز فیض تو جوی بار اقبال
ز جود دست تو در عالم نیاز و امید هر کجا که یمن بود یا بار اقبال
سختیست که ز ابر با حیا آمد وقار دست کز نو کوه بر دیار اقبال

طهر الدین قاریانی رحمة الله تعالى

پستان لشکر شامی در مقام نبود زبان خنجر او شرح کار زار و دهر

سهر خرقه میزند از طرب جوبنصر زخم خنجر خوشید زینهار دمد
میر پاک عطاداد کرد کار ترا بجان خویش دسد مرجه کرد کار
نیل تنغ تو کرد چو قمع آب خداد بوقت جاده سربد کمال با دمد
عروس ملک آن در کنار گیر دست که بوسه بربل شمشیر آب دارد دمد

جمال الدین محمد بن عبد الرزاق

ای که مگر نبود حکم تو مشغول جواب وی که مگر نبود جود تو متوقف سوال
در سرخ و زبان قلت تعیه شد در ازل قیمت ارزاق و مجال اجل

طهیر فارابی رحمه الله

ای طم و کب ترا در کوی دو جهان پیش محنت لایسته
نفس کلی برای دایم رزق بی اساس خلقیبه نیندب
دست در دامن تضارده بود کرم کف کالضمان علو

اومای موی رحمه الله

ای نسبت با ثبات علم تو خارا غار وی بهمت با وجود جود تو دریا غنیر
د جهان روزی که کوی آسمان بر جهان میخواند یوماگان شمشیر
یک از صدر تن کرد گشتان محبت خجسته از قلب دماغ بردلان میخواست
بی سبکشتی ممالک پر کشیدند یسباه در خطر بودی رعیت بی خطامندی خطیر
کر کشی داشت تدبیر حاسد را فساد ورنه کردی خامه ات شمشیر را سیم

انوری رحمه الله

شامی که چون کردند قرآن یک شمشیر الله کان خم بد مد حکم قرآنرا
ورثه جو عتب شدی ناقصی چشم در قبضه شمشیر نشاندی دبر انرا
انرا که کتب لرزه عجب تو نگیند عیسی بتدبر تن اقرار و توانرا

در سجده کین کند با کس آرام ان خطه که دست حرکت داد سازا

انوریت

ز حص انکب سایلان سوال کند می سوال خواند ز سایلان سوال
ز شاخ بادم آید کف جبار برون کرا ز بیت کف و تزد پیم شمال

مولفه انام الله انام

خجسته اگر بنام تو بساد بر سر دشت زند که مباد
مجموع کلمه کل نازک کرش جاکشته بر آورد منیر یاد

طهیر الدین قاضی

ایاشی که هنگام کج و شافات بخور رابد و انکشت بکیند نطق
شکوه تنغ بود در زم نم آن باشد که از طبیعت آتش برون بره لقا
پس از رح تو در سینا گرفت هن خیال تنغ در دینا گرفت و ثاب
تدش بدیده ریزن حیا چشم تنغ تیغش کفر شوی قصار جان قصیر
جوتنغ که شوی شکل ز که دیدش جز تیر دیده دورش زین دید صبر

ناتانی

این تنغ ترا نداده سره کردن در حیر طاعت ملک را کردن
این طره که در بای کف را از تنغ آیت بد اندیش ترا تا کردن

لغیره

کردست نخل بر نهی جود شود و ربا بکار بر نهی عود شود
وز نام تو بر نام ملک بوسید مر عابق که مست محمود شود

کمال الصغای رحمه الله

در زم جوتنغ تو باواز آمد نصرت با و بطبع دساز آمد

تیغ قریب قطع و فصل کار دشمن را جا که رفت سرخ رو باز آمد

سپهر قدرانی که دست مکرمت

تغ بدست رستاخیز شرویش را بدید و کرد
از تن پیک شمشیر شاه مرغان پیکند

سراج قری نظری

تا بخار آب ی خورد ز دشت مال جویش گفت دعوی سخاوت
بر مخالف تو چون کند ناب درود اگر چه تیغ تو خود را جو کند تا کرد

فرم دسی رحمتی

بزم اندون که میرا کند جو رزم آیدش شش که آید
ز دشمن تان بدبخت بدست خداوند پرور گویا را ویت
کجا باره او کند مسوی تر شود خشک هم رزم او را جگر
جهان آفرین تا جهان آفرید چنین نامداری نیاید بدید
که بزم زرو که رزم تیغ ز جوینده مرگز ندارد در پیغ

وله

سپهر قدرانی که دست مکرمت ز قرص ماه و خورجین آسمان
دلت ز غایتی هر کجی بر نیاید الو نیابت گرم خود بجز و کان داشت
منور در شکم کان و صلب خست زدی که دست سخاوت توانی امان

وله

شکر ایندو را که نام زنده ام حرص آرم ساعتی ز بجز کرد
میخ خلق از من شبی عکس نخت سج کس دوزی زمین شمشیر بخورد

سپهر نظری

زمی بقوی صاحب جان جو شیر و شراب

مخالفتان ترا جو وزن حلال و حرام
ز بوی خلق خوشت سالکان کردند را نسیم غنیرا را می رسد بشام

کمال اسمعیل رحمتی

کجا فتوت او خوان تربیت کنند نواله دهن و حق خور یابی
مر کجا مداح اخلاق تو بکشاید مستعد نطق کرد و صبر و عار

وله

زمانه که زدم خلق تو مد و یابد ز خار غشک کلی ترود مدبو هم دی

وله

نسیم گل جو خلق تو نبستی دانه بصد زبان بستانید مرا و حشاش

سپهر اعرج بقوی

ای ز قانون جلالت منکر کردی وی ز قدرت کالت جابر منکریم
که نبود جلوه که شاطط انعام تو هر بکر بجایا عشر بودی در حجاب
مر که آمد در وجود از خوان جویند از عایت عور شد چینه من غلاب
قطع گویا بد از در یابی درت تو مدد جسته خوشید ماند مجنون ماس زیر آب

طیبر فارابی رحمتی

زمی علم قدرت اندر نبود شکسته دم صبح در کام شام
ز جنگال شیوان بیرون که ملک ز کام ننگان بر آرد کام

کمال اسمعیل

کز زت انصاف کنانی می از حد بود دایم اعدای ترا کونشکی زان باشد
زیر دستت ترا خنجر شدند کویا جاودان بر سپر اعدای تو زان باشد

که جو زخم تو درد دشمن تو پیرنگ استخوانهاش هم هم از آن باشد
 کند نامست غم تو و غم از آن جان یکی قبضه از آن نیر که از آن جان

دولت

زایر درگاه اعلی و زبار و بخشش بای نهند خوسری کلک الا بر که
 بوی آن می یاد از ایران خود رفت بر محمل پیدایا و گشت نکل روی

خیال تیغ وی از میان شب بر عدو دولت پین را زند میان بدویم
 نفوذ بالله از آن آب نکل از نکل که باذ زخم دهد زو بجاک زک ادم
 تو یی که مایه دمی ملک تبیغ و برای تو یی که سیر کینی آرا بر زو بسیم

باب الفرج و دونه

آنجا که از منافر جرب نهیب غم بر خیزد از میانه شخصی اجل حجاب
 که چیت بر دیر جدا ماند از غنان که بای زود زود بیرون آید از آب
 شمشیر آب زک تو تشنه بخون نشید سح کس که بخون تشنه کرد آب

پیران قری بعله

از زخم تیری تو سپرد شمت زو وز خنجر تو سبزه افلاک لاله زار
 که مر زیم دشت تو و سیم تیغ تو در لفظ آب دار تو آمد بر نه بار
 اندیشه راد و نیمه کند یا ذ تیغ تو در خاطر کس که کند یا ذ او کدار

ز می خواجه صدر چهارم غلامت جدای ابلق و مرد برام رامت
 بر زیر فلک غم کیتی نور دت براق لفظ تار و تیر کامت
 سهر نهم بایه نزد بانست طیب ستم خامه زرد نامت

م

تو جمع پر تو اجلالت فلک فلک ی بر عود حیات
 کرم بوی از گلشن اصطاعت اجل کردی از صرصر انتقامت
 ز شپوش خورشید توان نهان رسی بر کله کوشه احترامت

تغییر

خدا یکانا قصر جلالت از رفعت و رای کیند اعلی بغایتی برسد
 که بر فراز نهم جرج و غ صحن چین بیان سپا حه او را نمی تواند دید

جمال الدین عبدالرازق

بدان خدای که بر خوان باک شامی او بنیم بشه سپد کاپه سپر فرود
 که نزد صحت من بس تفاوتی نرود از آنچه صبرخ من کار یاز من بر بود
 نه خال نیستیم آتش غور و یگانه نه باد مستی در آب بخورم افزو

انوری بعله

ایا سپر نوایی که شش صدق سخا خا و دروغ و توان بحسرت
 بد که تو فلک را کذر بیای ادب بجانب توفضا را نظر معین رضا
 فلک رفود تو سازد لطفها و وجود مکر که منع بود تو مصدر آشات
 ای پیر توان حایر فرخنده که سوار بر زده دیده خمش طهر است
 وی تیغ توان برق که خون آب و شش در ناخن خلق مخالف غر بانست
 از تر نشان تو دمان هر ملک را اگر کنتن بر شده چون کوشک
 تیغ تو که یک قطره آبست بدورا نزدیک رهاست و تر با میاست
 کافرا کنت زو و پوشش آشکار ز غر در بر اعضا ش دلیل با
 زو که نه غریست تربیت کوه برورده نور شید و بر آورده کا
 در بان آن لاف یاز دزدن از کرجسته جودتی کنت رواست

شاه اندیش

بهر گشت خاوش می آید خاوش
 بهر گشت خاوش می آید خاوش

نت

بحار بنفشه مدد ابر بهمانا د دست تو کما و اگر کف به سر نیت

کمال الدین اسماعیل رحمه الله

بدست جوسق دریا از آن فی که با سخا تو شکت شار غنچه
رو ز کار تو گشته هر قلم گشت ز نعت تو تنی دست جویبار
چنان ز بوج عطای تو غوغا خورد جهان که از میانه جبین بنده بر کنار غلظ

دولت

از بادست کمر باز نو دید دست یکبار کن از بحر شست

دولت

ایا بر فرازی که خورشید بر دل کش این سبز خاک سبزه است کبر
زیم تو با سع کرد همه روزه ز ستم تو در خاک غلظت میثب
سکته ز سیر خجیه بیت تو سر رخ و رخ در قلب قلوب

دولت

شاهاکت ز قاف تا قاف شد مشک به چشم دید و نه کوشید
کر سایه متع تو قد بر دریا در حلق صدف لعل شود و روا

ملولعه نام خطبه

ای که در عاقلان رکاب غایت عروه و تنی خلق جلیس بین است
دین کی از دوستان بنده که امروز ناله کردش شور و سین است
گفت درین وقت از امل عصر گذشت کاخر خودش بواج جرخ بین
معدن مردی مردی و قروت کان ثبات و وقار و رای رین
حاکم علی اوجود وجود و سخاوت کاه عطا نرد او خلک صس است
امیر زار در دستهای سارست خلق جهان را کمال شش بین است

سرور کسان این صوامع علی الک برین قصر به کوشه نشین است
از سر عت بصد منار تواضع کرد ایشار بسوی خواجه که بین است

للاومانی رفته رحمه الله علیه

ای خداوندی که در میثور عالم کیند خیر و میر و جنگ آمد ز کرد و خطای
کوم افشان دیده خصمتی داشت زانک جز شمشیر تو چیزی فی میند کجا

نظمی در مدح

چنین گفت رستم بستان پام که من نیستم مرد آرام و جام
یکی ابرو دارم بچنگ اندرون که هم رنگ است و ماراش خون
مرا که کوشش بود کشم زمانه برادر سر او بر کشیم

فرد

در خطا دیر کیرو زود گذار در عطا سخت میرست مبار
یاشمی که ز آسب شمشیر تو گردون کشد سر مر زمان جون خار است خیم
که به ب مضاف جلد و کین تو کوه هوا از جان و جرخ از کرد و خاک از خون و
که جود و عطا و بذای اچا کرد زمین ز کج و جواز دروکان زیم و کوه از

دولت

بدان وقتی اندر صحنه که دکان سیه کرد بلار کن برق و نغره رعد و باره بر و خون باران
شو شمشیر سینی ز خون تازه جون شود گردون ز نگاری ز کردی و خون قطران
ز آسب خد نکش فرود آید جون مایه ز اوج موج میرو و بهتج عربی بایان
جون او و کب بر آینه ز جوا و خون ز نعت اقلیم بر میزدند ازین علیها فان

ایا خود تو در دست و پایا وجود تو بر صبح کرد کار کو اوست

که ز بهر شقای تو خیزد از بخار
در زهر عطار تو زاید از آمو آه
ز خود لایه بود بر زبان تو هر گز
مگر در اشهد ان لا اله الا الله

اندک میوه

زهر زخم و بریدن خنک برین دور
زهر میرون جدمیکان زیکن سهر
نه آن سرکان تیغ نوزین شاه جاد
تشنگی سر را بکینزد روز حشر

وله

شجاع دیده من کیمای زر کرد
اگر چاکلف تو به نیم اند خواب

وله

ای آفتاب شادی و بخشش بر نور
وی آسمان صفت و رانی بر نور
زین شود زمانه کوار و بدست
مگر ز ساقی هوا پو شود بخار
سیمخ بر زبوت بشمار بر کشد
از بهر آنک تیر ترا پو شود بکار
گوشه بود بنک بدریا ز چشم تو
چون حاربت سینه کند پیش تو
جان مخالف تو بعد میل شود
از کومرسان تو آواز گیر و دار
این مملکت کوفی و این ملک است
در کومر شریف نهادست کرد کار
زخم دست باید و میکان سنگ
تیغ معش خوامد و بازوی کام

ابوالفرج رونه‌ی

سینه کند بشاد خدنگ دیده روز
چاکم نوک قلم در تباب حلقیم
فرو خورد حشراب زمانه نمره او
چاکم جادویی جادو آن عصای کلیم

امامی مسوی بعد از تعال

عکس برق خفرا قوت قوش کرکند
جهره خورشید را بر صفه کردون
منیع خوابه کرد در دلدخشان کان
معدن آتش شود در حشته حیوان

سعد الدین نظری

ای بردی که در دل دریای بی کران
ما می زخم ناگذاشت زره و ست
خاک ستم نمده با بان نور تو
تو یک مو شمشیر از خون غیبت
روی زمین ز فیض کف و شقایق
چون انسان میش و صغیر بگوشت

کمال امین

ز دست راز تو اخوت کلا در باقی
مبین اگر گذاری میث حسن جوار
مقاومت تواند با تو که مثل
توفد باشی و اعتدای تو هزار هزار

وله

با بر کردم شیشه دست باز
جود غیر بر آورد و گفت که کمال
سجایا بر در باری در نشان باشد
کسی که خیره می سر آید غزال

نصیر

ناله بایم اگر یو سپد بر رخ
ستم سر بدان فرو ناز ده
بود و نابود باین سرائی بجار
بحقیقت بجار انکار بود

کمال الدین بعد از کماله

خوشی و کرم جهان کیه است
نه پیروی بجه تا چور است
بجه سرو جبار هم دارند
کوه را نیز تیغ بر کمر است
بخشش اید دست دولت
لاجرم هر زمان فرود است

کمال امین

ترا سر وجود یک ره فرو گرفت
سیمخ نیست جو بکتر و بان
پیشت جری بایه قدر تو شکست
و پیران بود که بجوی مجال را
بر پای آست از بل دست یافتی
بر آفتاب فرو رسیدی ملال را

بن صالح شيرازی

ی زرون تربت در عالم کون فساد	دیگی از بایه قدر تو کیوان یافته
وی ز رشک و رونق ملکیت سلیمان اجداد	از تضرع کردن میبوی شیمان یافته
ست عایت و انکاد انعام از دست	بیت این رزق قبول برزیشان یافته

فصل دوم

ای تمت تو ساکن آن بقعه نرغلو	بالای منت خضر خست بر سر
که جرم ماه با تو یک حوکه خلط	هم در زرد شکوه تو آتش بخرنوش

فصل سوم

ز رفعت می باز توان شناخت	که قدرت کدام است و کدو کدام
جناب نرا آسمان در بناه	رکاب ترا سدره در اتمام
تو باید است کیتی از آنک	عرض را بچهره ماند قیام
وجود تو نداشت درم نداد	نشد صفت افزیش تمام

کلام اسرار الهی علیه

ای رسیده بفضله و مهربان تربت	که تبرج خطابت کند خداوند
تو قدر ترا با ملک نهم هم پیر	بس آنکی بنشینم که من خردندم
ملک شدت عبارتانه تو و یک	بر استان تو من خود غبار خندم

امامی رحمه الله علیه

سهر جلال تو زانیش بر تو	حدود کمال تو زادر کمال خایه
کمال تو از زده لا مکاین	جال تو از عالم لا یزایه

اشعار و کلام

ز عرض خدمت تو سرگون می آید	بوقت مولد از ارحام مادران
بقدر و جاه و شرف از کمال بگذشتی	درست شد که کالیست از ورای کمال

حدیث و احادیث

ضمیر پاک تو از ره یقین و خسر	نزار شعله دارت در شرفراز
برک تبک جاد و حاتم جو نهاد	خدا ی سز و جگ نهادن آغاز
کجا بسحر و فنون تتم فرود آید	کجا بود که شکار رخ کند شهباز

لا اله الا الله افشکتی

بندای که تشش قدرت او	شماره اوق کد و دست
که شکر خنده کل که دست	از شرک محاب افزونست
سایه کس نه میامت تو	زین بلند اشیا نه سیرت
طون عرض ممالک جو رشید	زیران سایه سما یونست

طیور

آفرینش همه گواه منت	که نذارم در آفرینش یار
---------------------	------------------------

سعدی رحمه الله علیه

ای نهاده بای رفت بر ملک	وی ر بوده کوی عدل از عیلم
آسان در زیر بای تمت	بر زمین مایده فرق فرقدین

الحسین علیه السلام

شها جواهر اکمل و عذب روین را	برای ز پور ملک داد اند نظام
سوز تاسر زابوست کبریا ترا	منعی که ملک دوست از ضیاء نظام

کلام

ای بیز طوق ملک کردن انگل	وی بیز بران امرت تو من بام
بامداد از راه ترکستان بر آید آفتاب	تا شنیدست این که از دست کبریا

کمال الدین اسمعیل

بارگاه تراقصا و قدر از نهم عرج سایه بان بشد
 جرخ چون جلوه گاه قدر تو تنی سفت بدان بشد
 جرخ و انجم ز شوق حشر تو جان کمر دار بر میان بشد

اول

عزیز گاه عاتات تو ملک نه بختت بیده و فدای
 مست برو فوق نامه شرفت نه سبزه و چهار طبع کسوا

دوم

بایه قدر تو جایست که از حشر تو جرخ را عقل برون کرد یک دست انداز
 دست با عهد تو کرد دست قضا در کردن از مرتبه جندالک تو بوی نواز

سوم

عالم قدرت محبت و رفا شدی اندرون سطح او بیرون عالم را چسب
 نظر و انقاس من نور گیتی شمع کاشاب از اوقات منتت کرد انقباس

چهارم

ای بزرگی که ز معانی و قدر ملک را زینتی و دین را زین
 ز آسمان تا سایه شرفت از زمین تا با آسمان ماییت

پنجم

ثریا با عوالت تو بنسبت چون سری شیش ثریا
 کله با منتت بنهاده کیوان مکر در خدمتت بر بسته جو را

طیبر بعلی الله تعالی

ای که خلوت سرای قدر ترا جرخ چون طلقه از بیرون دست
 ان حمایت منتت که شمیم پهنه آسمانش ز بویوست

نظر منتت ترا هر شب ترتیهای آسمان گذر دست

سیف عرج

ز منی سر آرد سیر سهر خیمه نهاد پیش کشن اقبال تو نیلا یاد
 جو دم زره قدر تو دید نازش ز ارج طاق ز مردنای کردن یاد
 اگر نه منتت معار دولت تو بود اساس داعی اقبال چون شود آباد

کمال اسمعیل

ز منتت عضو ملک دید حاجی را ند بحسب ملک کند در معالی تو نظر

مولفه امام لطف الله

صاحب اختیار طاعت مساوی العید الاحرار
 دوزیر تری و زاتت سدها از ممت بالاقدار
 من دزیری که کر نکسرد اند خاطرش با فراج جرخ عبار
 همچون برک خنران فرویزد کوکب از صحن کبند دوار
 حازنی المکرمات مرتبه حار فیه العقول والافکار
 دعوی فی العلاء منسرد حام فی ملها سواه و حار
 عنوان جاوز الفقدان و هو ان جاوز المحرم جوار
 رتبه خامه شکر خایت که مالک بدو گرفت تقرار
 بر ملا گفته این سخن صد به در جهان داده این ندا سلاطین
 انما هی مالک الاسلام انما حق مصالح الامصار
 انما والله کامل الارزاق انما واقع بنح الاوطار
 انما الالحیش قاصح الاعداء انما الایف قاصح الازار
 انما تقواله یا اولی الالباب و اطیعوه یا اولی الایصار

الدری بولعلیه

ای قضا داده بحکم تورضا وی قدر داده بدست زمام
ندارد قصد کند مت تو بر محیط ملک اعظم کام
کند از جبهه کند دولت تو بر سر توشن افلاک کام

نفسیه

نشوم خاضع مدو مکرر ورجه دار بر آسمان پکن
باز بختل را بر دفرین شیر و باه را نند کردن

نفسیه

وامت بلند دست کوتاه چه بودی که چون همت دوست

نمایند قدرش اندر وجه

ای کی کین بخشش چاشنی بوسه آلود جرج شد آتش
شدر نوس شهبان بدر سپال خاک درگاه او مدال مدال
اندر لغت و کمال جلال وز بی زینت و جلال
بوسه عین اقیاب در ره او خاک روبرو آسمان زهره او
خاک بر میان در کش بنیاز کرده خاک درش جوشنه باز

لا تیر الدین الا ومانی

کمال قدر تو مکرر کما تو اندید بچشم سرفک کلی ارشود زرقا
فراز قدر تو قدری در کجبان شد که روم زان سوی کردن کمال
اگر کوه بترسد کسی بنالک بلند که در میان اولاد ادم و حوا
کسی نظیر تو در حین زمانه ندید بر آنجگفت کواهی دمد زبان

سیف اوج وجه لبتعال

ای اساس شرف افکنده بجای کبرو تکلف نرسد طایروم بشرق
ممت خوان فلک ز سر شرمند کردندیش سولان رجا ماضی
قبة قدر تو جایست که در بایه او روح قدسی نرسیدی بدرا مبرق

نفسیه

ممت که سر فرود آرد یخ شهر ماران بخش کرد بد غلام

کمال وجه لبتعال

تا از اناب تو شد بایه منبر عالی جرج نه بایه می ریشک بر دمنبر
دمن زرجو کلان جبهه می باشد ماکه از نام تو بستد بر و بر نیور

ولنه

ایم خواجه که بایه قدرت زمرت دست جلال بر طرف لامکان نهاد
سرخ مهرانود جای دم رذن آنجا که مرغ ممت توانش این نهاد

تواری قهستانی

آن مردیم که از کسیناز کشم وزیم مرغی ز حمت آواز کشم
از دوزخ اگر سوی بستم خوانند صد راه از آن میان غبان باز

ولنه

عنان از خلد بر خیم انیست اگر ترمی از رنوان نیستم
جوش بند لغ نام ارکستان اگر فپار کل خدا نیستم

تخت

کردون اشبیت مرا بکیر خال در خاک مرا غه زخم کمر از خرم
این جیح و ممد رنگ کمر زیت زن باشم از بوسه ایند بکرم
در قرص سال خورده این بنو بود کرمین طمع کرم زردم ترم

نظم و نثر و شعر و مایه ها و تعلیق ها

نظم دلا و نرا و جود در شین است نطق نه زیر او جوهر حق است
صیغ کسری ای همچون آتش و شیش کاشف سر از غیب و علم حق است
در شالیده کوید از اخلاص کشته او معنی و او جود روح این است
ارسل این بارگاه سرششش روح این سر فرو کند که خنثی است

نظم و نثر و شعر و مایه ها و تعلیق ها

لفظ لفظ تو در مکنون بار دیگر ز شرم آب کند
لفظ طبع تو گشت که با بر سپید جای قطره نماید همیشه در این
زلف تو شد لعل از رخ میان مکر کوه دیده کلن ریب

نظم و نثر و شعر و مایه ها و تعلیق ها

و که تو دندان عطا دهم داند که من کیم ز نه کلک من چه کار آید
بر قیون و بهر دور چون من بود بر روز کار جو من کس بر روز کار آید

نظم و نثر و شعر و مایه ها و تعلیق ها

بنوک خامه نند دره قضا و قدر تیر کشته بدوزد لب صوابی مجال
که بر خاطر او قطره بر زمین بارد بجای برک زبان بر جبهه ز شیخ سنال

نظم و نثر و شعر و مایه ها و تعلیق ها

انم که بر در شک بر امروز دیم جانم خرم دم ندانم که حسیم
چون بر سیدی راسته کویم که کیم سلطان می اثر اخیشیم

نظم و نثر و شعر و مایه ها و تعلیق ها

نوک ملک جو غنیر آیسزد شک بر عارض من ساید
روح و اله شود جو کامه میر و ما بر باغ غنیر الا یسد

وحی منزل شود جو حیرتین بزبان سر پر فرماید
قلبت دیده معاینه را روشنی در سواد نفزاید

نظم و نثر و شعر و مایه ها و تعلیق ها

معجز نظم و نثر او دآرد ناقد نظم و نثر او شاید
نثر او هم جو باره نیست کند نظم دل او جوشی بر باید
نصاحب کمر می بود بر اویت شک نمی خایید
خبر دشت حکمت افروزد بقلم زلف نطق پیر آید
چون سخن را ز قلم مایه دسد جو قلم را بشک سد آید
ساحرا نزار عجز تنگ بود شاعر نزار شعر شرم آید
دری شادی و غم کشته شود چون در بدج و بگویش آید
که توانیت شعر معجز بود چون می سر بر آسمان سباید

نظم و نثر و شعر و مایه ها و تعلیق ها

ای نامه را سلسله خط تو یادام وی مرغ خنود را بقطر حرفه دانه
در قند سخن دانی و تکی معانی از ای سخن گشته ز ملک تو روانه
در آینه نقل بنویده مناسید به فرق سخن کس کند کلاه توشانه

نظم و نثر و شعر و مایه ها و تعلیق ها

ایام و نروست جو صبح معدن بزرگو را نهاد تو کان و کوه معنا
بنان طبع را صمیری نمود مکر که گوشه مال بتان دید لو لوالا

نظم و نثر و شعر و مایه ها و تعلیق ها

فوت ناطقه من بر زبان غزی تا بکلیست که بهلوی عرب گود تراز
و انجان عذبه روان گشت سخن رسیم چشمه آب دل ناز

تغیله
نور زجیله

از برای حسن عالی کردون سیم	تیر کردون شده برده خودهاں سیم
کند بر سر حرکت در زمان و افق	از در قهای خیمه سیم یک ق کوریدی
ساقان بجای و چون شرابند دند	بوشکعید کوش را بین ساعون کن
بوشرا آورد مجلس خاصه کند	از میان مردو بردارد کاشنی و رفت
من فی دلم کجپش آن سخن نام	نی بختی تو ام کشتن ساعون
و شیار او که عاجز شوم معذور دار	تا کجا باشد توان دانست حد شاعر

اومای هرودی

کنجیت بر جوام و جریست در	از بر لطیفه یکن یکدیگر نمان
کنی از جلال و سزوی شدند	در صمیم و کمر در عروق کان
جوی که از لطافت و رنگی را	در یای اشک آب شود دامن و دهان

افغان

ی ز قانون فضل تو روشن	آب قانون بو علی پینا
و خیران خیر تو نهان	همچون خورشید در لباس ضیا
که خفته بالطف طبع تو ساکن	از دم باد رعشه دریا
شده در مدد عهد تو ایمن	طاعت زاده شر قبحار
حسن تو دیر بوفرو بسته	بمثال علاج دست فنا
مین اتقاس تو بخا صیت	نوش دور و کند ز زینا
ورسیم دم تو باز رسد	روی تش زینت و صفا
صحت اندون در زمان نوشد	چشم یار دلبران صفا

حال الدین عبدالرزاق

تبارک الله ازین ملک فضل و عز که مرعوب مرید زبان اولیصر

بیش که غمت و یک عالم علم	کویشی خیاست و تشنه خیمه
جو او کمان عبارت بز که نطق	دهان تیر فلک بر زره سود چون تیر
بدان صفت که سر کشتی ثانی	سوادشکل کندش بریاض صیه
جوشد سوار سیر کشته بردارت	و جو سپهری دود اندر کایت تقدیر

حال الدین عبدالرزاق

لوامع کمت در ثاب خطیاه	جواثاب امر از دوزن نهان شون
ز صبح و تیره شمع خنده آیدان	که مصداق کنی از ره بیان شون

و

جانی که زین رفت اگر ای کند	از هم مرش یک سخن بازارد
بالوح زی دستان آید صهی میو	سحر طاکلکش چون حل کند شاید

سایه

ز خوان روی تو وجیت ماه رازد	ز شعر جزل تو یقینیت خج را معور
بالست جهان جرن دهان لاله	ز فیض نقی شرفیت ملو لومناور

و

در یای کرم شرف ملت و دین عهد	ای بر خط تو بشی کردون نهاده
از نور ملک خوش نشست کی کند را	شمشیر آیدار بکه و میل که
طوطی خامه تو که شهباز دولتست	مر ساعت از عدم بوجود آورد

ایته الدین اومایه در حق

کمال ملت دین ای که فرد فضل	بست سخن خوب اتقا کردن
زنی جو معنی میان امل سخن	رسیده دعوی پیغمبر تو کردن
شدت ملک تو که تر خمر عزت	که می توان از سخنهاش گما کردن

کمال در عشق ایش

ایش را دین را رسمت بزبانم	یایم قدس دم بدم ادا کردن
بنوا کلک را می در رفتن	بکام بیت عمارت صبا کردن
جسارتیج زبانت که می بارد	که ز تیغ جوش کل برده کردن
انام تو جو کرد سوار زده کلک	ز طاعتش تواند ابا کردن
ز زکهار حور آفت دم برونم	دی ز دست نشاید رها کردن
اگر چه تنس کد ز سر آمد رشت	بدولت تو بود امن از خطا کردن
جو نکته ها تو از برده روی بنماید	ستاره بنور روی جبر شفا کردن
سخن زیدج تو یکا کی می جوید	که شکست درین بگوشا کردن
شروع در غوغایان ناخیز پسند	مزار بار ز کردن هست نا کردن

امامی سرودی

ز می نوکل کلک تو می بحر معانی	ز می لفظ مذنب تو عقد لایه
ز عقد لایه جانرا می شرح	ز بحر معانیت دین را معانی

سیف اعرج بعد از شهادت

مردم دیده همه تن نور گردان کند	در سواد طهارت خط توفیق نگاه
همچون جان دشت کوه زلفم تو	در میان جسته شمیری باز دناه

دوره

از لطف دست یار چون شم ابر برد	در طبع اوست آتش چون آب تیغ
نشن خیال معنی کشته کرد خاطر	در قالب یاش حال شود مصور
کرد روز شب جویدلیم به سخن یار	چون روز شب نکرد دانا را و مکر
بروردگان نطفش نو زارگان خامه	استان لطفش دوشیره کان دفتر

در حرف و صوت نطفش آید صفتی
 ضعیف تو تربیت کرد میزان آسمان را
 در شک سخن کس قلی نیافت باشد
 در شاه راه معنی طبع سخن را آن را
 من ابرم و تو دریا وین در توحه

یعنی باوست قایم همچون عرض کوه
 در کف شب روز ساعات شد بر
 کپیر استخوان طبع تو کیمیا کر
 سوی خطایر قدس شعا رقت
 معذورم اربابم هم بر تو بار کپیر

خاقانی بعد از شهادت

نیست تلمیخ را به از من با د	در جهان ملک سخن را بدست شد مرا
نکه دوشو من هر رخت از صفت	خاطر است من نور عقل است از صفا
رنگ نظم من خورچینان با جگر	دست شرم ز دست سحران و ابله شفا

دوره

غرض خیر کش خاطر و بیان نیست	سخن خسته بر خانه و بیان نیست
بدان خدای که دور و زمان بید آور	که دور دور و منته زمان زمان نیست
نم بوجی معانی بیو شمع را	که معجز سخن ابروز در بیان نیست
ز رزجای مایل می ترسم از آنکه	منور در عدم است آنکه هم قرآن نیست

مجید الدین بیلیج بعد از شهادت

دین بناها دم جان بخش ترا	نفس روح این بی گویم
وز خنیا نو یک نادره را	رنگ صد در شین بی گویم
نیست مثل تونه در صوت عراق	در همه روی زمین بی گویم
آسمان شش تو بر خاک نهد	بسر تو که جنین بی گویم

امامی سرودی

به قدر اقرار کرد بر سپهر	عرضیت دروه نفلت شرح شنید
--------------------------	--------------------------

که تا وجود جهان است در جهان و تندر قدرت ملکشان نداد و ندید

نگار ابداع و اشراق کند کاه اندیشه را سان سخن
لفظ غنیش به مهر علوم نوک گلش جهان جان سخن

مکر روزی ضمیرت نظر خام هم کشم فردا بس شدی گشت خواشانی
ضمیرش لعل محفوظ است و حق را دارم که با بسیار کامش گم گشته ام

عینش تری به لعلش
بایض تو آب لاف هر کی زد زان روی مکرش سواد آردن

انوریت
برق بایق مکریت تو صبور بجای خط تو غصه در

لعلش برون
دمن تو یک فکر بداند و سنی که نهان باشد در برده ایزار

عینش در محاسن
غایت لطف ندانند کس که لطافت بروج ماند و بس
لفظ او را گیر عقد کسیر طبع او چون نیم کاه بحر
دمن او تر تر سیر ملک و اش روشن تر از روان ملک

کاشد همه طبع لطیفست جو آتش خاکری را ز شای
صباحان در کاف کرس میدی کرس بودی جو لطفت جان توانی

انوریت

لوح دمن تو لوح محفوظ است و اندر وسعد و نحسنت آئیم
و باکشت دمن و وطن تو شود نقطه قایل تقسم

تربت نوریت
نوع و سان سخن دست خیز برزند کرمی تو از رخ جو بر انداختن

کال
کریچه شد ز زبانم فراخ شک شکر شکو ز دست زبان من اندک شک
چو چشم خوابان کشید جادوان مهار زر شکله محطالم گمت بریکر

امامی رحمه الله
کلید درو بندی شکلات جهان ز نوک کلک تو پیاز دمنج لالوب
بدستگیری افتاد کان عالم جمل پرنیان تو پیاز دمنج لالوب
درن زمان که ملک خاک کوپان را بیاد داد و داران بر نیامد آب
پتون کلک تو ش کرداشتی چرا پیرای فضل بکلی شدی غراب و سب

شیخ سعدی رحمه الله
در بارگاه خاطر سپیدی خرام اگر خواصی ز باد شاه سخن داد شاعری
که که خیال در پیرم آید که این منم کلک عجم گرفته بقیع سخن وری
بازم نفیس فرود دارم و لامل باکف موسیقی چه زند سپهری سحر

عالمی رحمه الله
منم که گوهر طبع منت کان سخن منم که زنده بلفظ منت جان سخن
منم ز جمله اقوان و پیران امروز که یز عظم خوانند و نوب جان سخن
چون زوید شاهی یوستان منم چو من تکیه در معنی از اشیا سخن

ولنه

از طبع تو جز کوه مرجه خیزد و ز ملک تو جز سدره خیزد
تا پر تویی خاطری شریفیت از عکس شعاع خورشید خیزد
در عالم جان و خطه عقل از نظم تو پاکتر چه خیزد
جو کس علوم تو زند موج از صد صدف در چه خیزد
و قتی که ز لطف دم زنی تو از پیر دم سپهر چه خیزد
جایی که می نفس زند شکل از پیغمبر صد جگر چه خیزد
خمشید جو کشت پای کپتر از زرع مختصر چه خیزد

المولف

ای ز شک معاطر قلت عرق در آب کشت در خشت
علم را بخت تو مآب فضلا بکفرت تو مآب
در کانت بنوده مع خطا بر زبانت زفته غیر صواب
بارها تپس عیسویت علاج کرده دق را یکدک کف جواب
کلف از روی راه پسر ده پستان و خطی و غاب
زاده در مجلس همیشه بهم معت شخص و نسیم کشکاب
عقل هر شکلی که کرد سوال داد کلکت بیم کت جواب

پیر مولانا سمام الدین تبریزی

سبزه سخن شیرش فسلم نظیر من تمایذ زمانه در میرباب

منح سعدی رومیه

توان یکنانه دهری که بر سپاده علم به از تو تکیه نکردست هیچ صدر نشین
کمال فضل ترا من بکردی پرسم مگر کسی کند اسب سخن بزی ازین

المولف

افتخار

افتخار افاض آفاق فاضل و منضل علی الاطلاق
منیع فضلك كان حلم و وفا معدن علم و مستر و نفاق
غیرت ذات بوعلی سینا رشک جان و روان اسرار

جمال الدین محمد عسکری رزاق

از ویک لفظ و صد و ز ویک قول و صد برهان
و ز ویک بیت و صد دیوان و ز ویک شعر و صد دفتر

که ترتیب طبع او در ترکیب نظم آید کشد در یک نظم اسان باش یکسر
فلک کبری توانستی ز نظم پیش نظام خوشه برین جدا کردی یکدگر
ماش و بحر و حیرت یک حال انداز ز باش تشن آبست یک حاجی و خور

کمال

اگر بدور رسد الماس خاطریت شود مرایه تمت بر جوهر منسرد

دانه

بنوک کلت مردم ز عالم معنی نزار کوهر با شش شسته شود

ازرقی

دکا و طبع تو کوکی لوح محفوظ است که دره عجم از انوار پین

تمجید

انکه در علوم حقیقی مرد کوئی طبعم از هر که مست برین کوی باش
سحرآم از سخن و فصاحت کلام در بارم از قلم جولاعت کم غنان
خود شعریست تا ز قلیان کشید او جندین سخن رود که نه شعرا و نه شعرا
خالیست بر رخ منو ما پیو آد خالی کز و شدم سیه روی جاویدان

انوری رومیه

توانی کسی که ز فضل تو فاضل آید
 بجاک بای تو روشن می کند لبه
 کهینه جاک فضل تو را فاطون
 کینه بنده علمت مراد اسپند
 ز شکلهای تو عجب روان بطلموس
 ز حکلهای تو قاصر روان معش
 درین دیار بجکت نبات صفتی
 درین سواد بدانش نیست همبر

الفصل
 میا بالرای و الحرم والتجبه والتدبیر والعدم

آفتاب درای تو در غل کنج دین سخن
 با کسی مرکز رو دارد ازین سان آفتاب
 او نفس نکشاده مرکز جو که ز راه خطا
 وین قدم نهاده بیرون یک دم از راه صواب
 که نخواهد رای تو هم در زمان زایل
 روز بانی ز آفتاب شب درین غایت
 آفتاب از جام رایت جو که در میان
 بر در دیواری افتد جستان خراب
 تاز خورشید صیقل در نیکو شعله
 کی شمعون بر دیار برسد دیوان شهاب
 پایه رایت صی بایده باید مستدام
 و ز تاب آفتاب از جو که مرکز متا

ای خسروی که حفظ تو راه نسام
 کو که در را از صولت تشایمان مد
 نه جاک حمت از در تدبیر در شود
 تقدیر بر وساده حکمتش کاند مد
 و اینی که در سر جو کس در است
 چون روح تو حکو اقرار جهان دمد
 اعمار موسی بود بر کجا کستی
 جوی شعیب و اربدست شبان دمد

تو کی بای خون در رکاب غلام
 جواشاب ز قدرت بر اسکان نه نازی
 نهان جیح سخی جویز در کرب
 غان و م سخی جویز در یاری

انوری

رای او را مکر ملاقاتی
 خواست افتاد نالک ناکاه
 اثاثا جبه کتافی
 متوا کرد آفتاب نکاه
 مرجه او کی کشاید بنا
 او فرو می کشید بر کلاه

ز استقامت رایت عجب می دارم
 که در کف تو کمان از جی کرد دیر
 رای او جود را شتام آید
 درخشش را کند بر وین
 و رغان ملک فرو گیرد
 بخط استوار افتد حسن

ان که خلوت سرای قدر ترا
 جوح چون حلقه ابروین در
 نست رازی برون بر غیب
 که نه رای تو از ان خیرست
 ظلمت ظلم را اشارت او
 چون تا شد صبح برده درت

ای تو با شرم کثرت
 یا شته از زمانه خلق امان
 باد غم تو که براب زسد
 بنشین تا بدار صواب آن
 و آب غم تو که بکوه رسد
 بر صواب برود جزو زحان

ز نور تجلی رای منیرت
 درین سایه طور کیا کوفت
 جو خورشید تنی بر آورده است
 یک دم زدن عالمی را کوفت
 ذات جزم تو بر ششیت
 روی غم تو جلالتشای

انوری

بکام غلج ساج کند محیط ملک
جورای روشن باشد اثبات
بجس ی تصور کند خیال خیال
کز آفتاب ایان یابد از کوفه زوال

ولسه

بهر بر شده یارای رشت دید
پیش آید رایش شکار بود
زیر کشیدن خورشید و شیش
مران لطیف که از روزگار نهانست

نهمین

بر کلک کار ساز تو موقوف کرده اند
فرمان کرد کابرین جلد رفت
ترتیب کار سامه و شید کار ملک
کزی قرار ملک تو باشد ترای ملک

اردی

ز انبال تو سپک بدریدی چشمه
و کفر خوی زری تو جاع زالی و
کری بعضی زری تویدی درین
بدیدی در شب تاریک کام تو بر

نجیمه یاد قایم

جان بدیده عرش زمانه بیدار
کران رکابی عزت بوتک کار دمد
که نیت دایم خواب در ضیعت
سبک غنائی رنق بطبع مردانک

نهمین

یش عرم تو غور دایم شیارش
جادوان نشه سراز خراب برآرد
مجانست که پستی پریشاری
یاد آفاق جو عرم تو بود بنداری

افسوس

ای آشکار میشد لت هر کرد کار
کوه کران ز غم تو کاهی شود سبک
دارد همه یی رده عیب اندرون بیان
گاه سبک ز عرم کوی شود کران

نهمین

منست شال تو در صلاح جهان
بکاشت عرم بر صورت فلک چینش
زاغراض عقول و تصرف او عام
هر شب علم تو در ماده زمان آرام

انوری

کر عرم کند بچین تدبیر
وز عرم درو بدارد احداث
آرد برین از آسمان تیر
البته بهج نوع تاثیر

ولسه

هر کجا عرش کند خلوت مانده برده
هر کجا عرش مد فرمان قصا فرمان بدپر

کال

رای تو که آفتاب نیست و سحر
ناکرده تمام رای تو کسدر
کریا کند نیم شب از نیلوفر
از آب نجاست برافروز پر

نهمین

بوضعی که طریق صواب کم کرد
دمدم معلم رایت جو کوز کان هر روز
اشارت تو کند عقدر قدا و اوری
بدست جیح کنن همه نوا و اوری

ولسه

زینت آفتاب زبور ماه
آفتابی که عقدر ذره اوست
عکس عام جهان نمایی نیست
دره رای آفتاب نیست

کال

کوفیه تو شعی افروزد
آن خان را پستی که رای تیر
ماه رخسند را لکن خوا آمد
بدعاشاخ نارون خوا آمد

ولسه

اگر بوی پس صیقل بت بزند رخ که بدر افتد نیم شب هر با

در کند د دقیقه از ای شنش خورشید را میث که در بر وقت

کال

بر تو رای تو دیدست از آن بشت بر مهر کند اینطرا باب

بیش رای تو که صبح کرد در هم زد برویکه که مست آن رشته املا در
حسن رای تو آب از علاج دین نیاید باغ در طرافت کار فتور
بلا صبح درون ران شود نسها که میشن فریضه تو کرد دعوی ور

وله

ز عین ای تواند اف بر کوفت فلک که خوابت کالبد خط استخوان کردن
در آن مصاف که رای تو روی نماید چو در را بنود روی جوتقا کردن

جال الدین محمد بن علی الرزاق

شعاع رای تو چون تح آفتاب ازین کران جهان تابان کران جهان
خلاف رای تو که صبح دم زند کردن بتنع هر دو نیمه زند میان جهان
ز لوع غیب بخواند ضمیر تو روشن ز مورد مرجع حمایت در میان جهان

میرالدین الطیر

ای جناب خیر مت شادی فراغتگاه دی صای صمتک سپید طایر در پناه
عکس خورشید خیر روشت بیرون سپایه تاریک چون خونان از تو جاه
در زمین اقتدایش ز مهر و برش که زند سلطان رایت بر شیرا بارگاه

وله

تویی که کنبه نیل و غری نمی دارد ز چشم رای تو پوشیده به غش و سینه
فروغ رای تو که روز را دمیاری شکسته کی شود از شاه رنگ لشکر چین

رای قری بعلله

با غم تست مایه و حمت کران با غم تست خاک جو غمت سبک غان
در عدت انقلاب خاص حور است تا خاک را بسک کنی و بادا کران

وله

کمر زخم تو را چیرام آسمان کردید که جرم او نپذیرد بهج وجه خلل
اگر زخم تو بودی ساس کون بود جایت نشدی تبه در شمر محمد

فارابی بعلله

ای که پذیرد منظر قدر ترا ز برترین با به سپهر برین
رای تو در ترتیب نظم ملک همچون خورشید کبر و میشین
مهر بر را زدن دو بار مهر بالاد بر زدن بر چین

الدرستی

جو غمت تست قضا کرد کان جو جو غمت تست قدر کرد بود حور جوت
مزار کار فرو بسته وز تو یک تیر مزار عالم آشته وز تو یک فرمان

میرالدین الطیر

ای صای صمتک از رخ نیلی بر تو کرد رامت را کشیده شاه انجم در به
دیده ام که سیند شب نشان باقی از فروغ رای لغشان نور روی حجر

لغین

بسی رای سینه ضمیر روشن تو به رنگ شب از روی بروز دوره
ز شرم نور ضمیر مبارکت هر شام ملک بکلی رخ خورشید در مندوده

مسجدالدین نظری

غیر با تو کو صبح را مدد ندمد
از آن حدن کو اکب وین است
رکود شام بماند رخ زمانه بیا
که رخساری تو بر خال می ماند **جیا**

نارایان

ز نور رای منیرت زمانه شرم ندارد
که بر سر شب یکی هند عامه اسود

ولفه

ششش که سر آفر صفا ملک
بروز عرض بود یک ورق زرق و
بزر برده ایام سج راز نماد
که مجبور و ز شد بد دل منور او

لوفه

ایا کسی بتدبر او گرفت نظام
به شش ای من تو هر مجموعها
مور ملک جهان جهان کسیر
بر در کف جواد تو بحر مجموعها
تویی که سرچ بر آید سده و دم
ز شرم رای منیرت عیش از خاور

انوردی

مرکاران تو شد راضی بکار
نیش کرد و ن طیل اقیار
تشنه دوری یار و پشت کردن
بجز استصواب رای هو شیار

امای

تویی که پر تو را یت به بند دین
فروزان در نهاد پیشکش زبلیا

ولفه

ای خامه و ضیوی تو خورشید و یو
رای تو در نظام بهان در تنگ ملک

کمال اسمعیل

اقتضای صفا مقام سعادت کند
مرستاره که بدان رای تو ناظم شد

نارایان

بر بام سنت قلعه کردن هزار
خرم تو بای بر زربا سبان نهاد

المولفه

اگر خرم تو بودی جبار سر
بنای فتنه او کی شدی ز بار غراب

ز شرم رای تو خورشید بزرگ بر روز
رخ ستاره به نوشتد نیلگون چادر

الوامای

الا ایام و رصدر کی تو قیامت
تفاخر اسمی روح الایمن بر فرق بندد

بیای غم پیوسته می فرق قضا گوید
بدست هم همواره می بای قلندر

ولفه

دشمن شود گشته جو غم او در
کرد و ن شود یاده جو شد غم او سوار

ولفه

ای ثاقب ز جوی در فشان تو
وی عا فر از بیان در فشان تو

نه کوه بیستون را با غم تو در
نه جیح بیستون را با غم تو شناس

از روی

صواب رای تو صبر کنه در روی
یقین حرم تو سر کنه نیلگون

جو غم تپه قضا که بود کمان جوشن
جو امر تپه قمر که بود جیح جو عنان

نارایان

آصاب رای تو که سایه بر جرح
ماه را عار آید از خورشید کردن

یش رای و شنت اپر او کی شد
مهدت انوار عصمت نیت جان

کمال رحمه الله علیه

جین

نقشه روح مدس باشد و الهام شد
 در محارن عرض عرق کند تا سوزان
 رفق تدبیر بود و وجه کند اندیشه
 محض اقبال بود و در آرد شمار
 چون کار در نظر عقل بر احوال
 نقش اقبال فرو خواند از صحنه پاد
 فی المیة والهیبة و انعقاد الامور والقدره

ای ترا حکم بر زمان و زمین
 وی ترا امر بر شهر و سنین
 از یار تو در مرده یار
 همین تو جسد خونی و طین
 نهی تو چون در اعتراض آید
 حدیان را کند معان حسن
 و در عنان فلک فرو گیرد
 بخت استوار افتد چپ

مولفه نام طله

ایا کیم نهادی که در محاکم خود
 مشرف است بنام تو خطبه و منبر
 بسی تپست سکون زمین و زمان
 با وقت نفاذ قضاء و حکم قدر
 و کرمشال و می در تقدم فردا
 بمقتضای مخالفت شود زدی بتر

ممت کر بدان فرد آید
 که کند عن رفتن بار کد او
 بهیت بانگ بر زمانه زند
 شود امپال بی توقف باد

ای مری

پیر بر ندارد از خط او تو خون قلم
 که خود پدید بر تبه ذالفتار تیغ
 جایی که در میان دو لشکر زهر تلک
 در یلید یار کشند زبان صد نه تیغ
 مکر ایشاریه زیر تازیانه کت
 حالی بدل کند بی سوس کوار تیغ

محمد عبدالرزاق

مضای غم تو دارد نشان تیغ
 نفاذ او تو دارد شعار کن میگون

محمد عبدالرزاق

ای مایه منصب رفعت
 بر تیز ز تصرف تفکر
 محکوم تو شد به سر قاطع
 مامور تو شد زمانه قاع

وله رحمة الله علیه

اوت اندر نفاذ کشت جان
 که نمید در انقیاد شش کی
 ای ز تشویر خاطر حشید
 غوطها حوزة در تنوع خوی

انوری رحمه الله

جهان سفر زمان او نیکو بید
 فلک متابع بیان او بحر و بید
 یکی بدعت او روز نشانی زبان
 یکی بخدمه او سال و ماه بسته کمر
 زمام خویش بتوفیق او کجا
 عنان حوش بتایید او برده ظفر
 نه از موافقت او قضا بتابد رو
 نه از متابعت او قبر به یجد سپر

کر سایه تنغ تو نهد بر دریا
 در خلق صدف لعل شود مروارید

امامی سرور

طبیعت را اگر کوپی که خاصیت نکرد اند
 معیشت را اگر خوانی که باشد عقل با برجا
 تقصیری کند کافور و گردد زمرجان دارو
 نه آرد بهشت افق نه مشیاری پرد

زیر یکش به ارجان جهان
 صد هزاران دلست و یک فرمان

ست باز نیاید و سکون نرم کردن زمینش کرد و

ای شده متلی از خشتش تو بعد از

وی زانصاف تو نه شود به جواب باز
نه بخرازم زیم تو در کس تمام

نه بخراشک ز ترس تو در کس عاز
دست دست تو و ضربت بکنت داد بخور

بزن و دست سیر زین ملک شعبه باز

کمال اسمعیل رحمة الله

شعله سساش آنرا که سیاه بود رشته کردن جانش که شراب
کام مفعی بلبش شربت تر پاک دهد مرا طاعت و سابق اچان کرد

و نه

جراغ هر شود زبرد امن کردن اگر مهابت او آستین برافشاند

و نه

بگو مپا را که بانگ برزند محطت زیم بپس تویش زمره صد شود

انوری رحمة الله

در کرد جنیت نفاذت مرکز ز سپید قنای مبرم
توقیع تو در دیار دولت تفویض سنی کد میسم

طریای رحمة الله علیه

کلاه گوشه چم تو از طریق نیا رفود از پیر کردن کلاه چنان
فر و گرفت جمان را جان مایست که دست دم زدن دشمنش

مهابت تو اگر بانگ بر زانه زند قطار سفته آیام بکسیند مهار

انوری رحمة الله علیه

مک دایم از سیاست تو تب لرزان در استخوان باشد
بست از بانگ بر زانه زند کرک را سیرت شبان باشد

کالب

نمک پیاده شتابد بیارگاه عجم اگر دمنند ز دیوان پیتوشال
شود پتاره بهلوسوی غنای کرش کتذر درگاه افراتجال

ولیم

بهد آفتاب تیغ شعاع که کند میبت بروانکار
خجرازد دست مید پتاند که اشارت کنی بدست خبار

مهری رحمة الله

لرزان جوشاخ بر آرد پیر ازین که میبت شال دمد بوزدال
پتزا پیر و بود یک رفو گوشت سرخ میبت جو بکستر دبال

مهری رحمة الله

ان پروتی که حلیم ترا دنان دیر کردن نهاله اندزی ملک آریاب
کام اردمان شیر برون آویخت شاد باش زنی شیر کام

شال نافذ او باد را فرارده شکوه میبت او کوه را چینه اند

مک میبتد اگر میبت تو گویند زمین بجند اگر خشت تو گویند

ای بهر جا رکب روضه خلعت است
هر طرف گشته ز عدل تو جو کجاست
تیغ و شمشیر دکلون طلع
بر خلاف تو اگر صبح زندم د

بسوی مرده صد ساله جان
روان کند
اگر شاد است حکم روان او باشد

کمال رحمة الله علیه

آن جوان نخت جهان بخش که با بیست او

باد بر غنچه نیارد که گدز برده درت

بهدا بالعدل والامناف و اکرام الهمجران والاهجاب والامناف

ایار سیده بجای بلندی قدرت که عقل کل بدو منزل نگیرد آنجا
نزار بار بروزی زیم از صفاست همان پر دل بهلوتی کند و صفا
ز عدل اوست بیا که نشیند و ای که نیست که جهان جز کجای طغوا
ضمان بدور تو اخوا و حال در پسند که زرق و قص کنان مدد میان بخوا

همین قاریانیه رحمة الله

سیر سلطنت اکنون کند پیرا واری که سایه بر سرش افکند خیر و قاری
سمای جز صبا یون جو و مال کشاکش از بس بکند جغد و عوی یاری
ضمان ساخت همان را صوابی که از طبیعت صدا د زقت یاری
از آن که شکست گناهی کند ازین پیچیده در ی یا صبا بخاری

قاریانیه رایت

ایاشی که بر زد زیاد جمله تو بروز مع که دندان سپر کام نهد
ز عدل شامل تو بوی آن می آید که در کین که شیران گنای سازد رنگ

حدا

جان بدور تو کار زانکه طوط که بوست از پیرین باز شد شلیک

انوری رحمة الله تعالی

عدل تو جان کرد که اگر ک این ر حیفه رمه یارت دگر نشانی
انصاف تو مصریت که در توبه و نظم از چه حقی داد دکان را

نمونه است

بدور عدل تو سوزن روانی دارد کیش جور کند برین لطیف

قاریانیه رحمة الله

حیات تو شب تیره را اگر خواهد زخم خنجر خورشید زینهار دمد

المنه رحمة الله

کر از غایت عدل تو با خبر گردد صبا بخن کل بر نیار و دیتا
زیم عدل میاست که ز سوز بگویند بنو کته قناعت میافران صبا

رباعیه

لذت بکرم جاره بیچاره کند عدل استم از زماه آوار کند
در بوم عدل و صبار نبود آن یار که میرا می طلب کند

انوری رحمة الله تعالی

ای ز عدل رخ رویت تا ابد که بار اروق زرد از خبر گاه
عدل تو پیش تم جویان میرد که جهان بر خواست کرم داخواه

دست عدل تو گشت چنان عالم که فرو بندد اگر قصد کند دست اجل
که با چون کرم اروق عدل تو خاصیت با فرستاد مرشدن باذل

نمونه است

بیرجایه ای شد و سبک
مرا فرید که کرد از حیث تو سبک
بیرسایه عدالت نیست خوف
و راق بایه قدر تو نیست زیر و زبر

ت

نصرت الدین ملک عام عادل بکر
که جهان جلدی است عدل و عدل
آن شش جوان بخت که از بخت
باید بر غنچه نیارد که کذب برده درین

انوی الله تعالی

آن را بیست و یک سال تو بخت
یک جهان را برده اند در سایه عدل
در جهان معلوم است احتیاج عدل
تو هستی می بیرون توان برده

ت

ای کشته چهار فصلی کیتی
از عدل تو جوهر بهار خرم
در عهد تو هیچ کوشش نشنید
فریاد مکرر زیر و زبر
عدلت نگذاشت راستی به
جز در سپر زلف نیکوان خرم

موراست

یاشی که ز آمد آهشمت مرکز
نیاید نه در ساخت مالک راه
بماند آینه دولت تو روشن از آن
ز صحنه به بعد تو برینا مداه

کمال اسماعیل

بعد عدل تو گر ز خوش پیش
چرخ مسطبه باز کند چرخشان
جفاکت تا ایزد ترا فرستاد
که جاید جهان ملک از دستشان
کواه عدل تو عدلت هر کجا خوت
بنیک محضت خود کواه می گذر

ت

زهی که ز قهر زبانه ای شد
کیک در حرم عدلت ز نهارت

زیم عدل تو آلاء و خالقان زمانه
نکند نسبت سیه کارت

موراست

شد بعد جهان جهان دلش
این جهان را به جانیانی
که بخزلف خوب رویانست
در ملک تو بریشات

ت

جهان ملازم عدالت را بندارت
که چشم نشیند خواب بندارت
بیرسایه عدل تو آسمان نیست
بمال آنکه کند برپای ستم کارت

الاربابی رحمة الله

کسی ز فرد دولت فرمان نه جهان
ماند بعوضه ارم روضه جهان
بر هر طرف که چشم نهی جلو ز رفیر
از محبت که گوش کنی قرده جهان
کردون فرد کمال کند آریان
و ایام بر گرفته زه از کردن جهان
از غصه خون گرفت جوی طم
وز خنده باز ماند جوی عدل جهان

ت

ایش راقی روشن تو بجا
هر حکمتی کس برده قضایت
ذات تو بر زمین اسطرخند
عدل تو در جهان نظر خدایت
دین مملکتش پی تو شد قوی
کار جهان بسایه عدل تو شد
از آب تیغ آتش فتنه فروت
و او ان امان ز حید و جهان

ت

بروز کار توان اتسام یافت
که از حیات جوی نازند کافور
عجب نباشد اگر کردم فلک دردم
نهان کند ز نیب تو نیش خون

ت

خیر و دل که در صف سبزه ترا خرد
مقایل جل جلاله شیر ان نمار
از انتقام عدل تو بانه گفت
در چشم باشد دل باز ایشان نمار
در تنگای بیضا ز تیر عدل تو
تقاس غیب یکر فرغانه پیمان نمار
شما بالطف و انعم

قمر تو که طالع بدر یاکند شود
در صمم خلق صدف دانه انار
و یک نیم خلق تو بر پیش بگذرد
از کام شیر نافه برد اموت مار
قمرش از سایه بر جهان فکند
زندگانی در آن جهان باشد
لطفش از مایه وجود شود
جسم را صورت ران باشد

آتش قمر آب دریا
روز کین جرعه شراب کند
لطف افق تو در مکنونرا
بار دیگر ز شرم آب کند

ارادت لطف تو شاید که نرین
خفتی بیندگی پیدار سر و پیش

ز شکل پیره لطف قدرت
فراخ لعل را خون در مجرای

در سال رضای فرایند بدن
در وقت سحر بای کشاید روان
غم باطنی شادمانه کرد
عز از لطف تو جاودانه کرد
و باد بدوزخ بردار کوی تو
آتش سحر آب زندگانه کرد

نصف جفت گفت جان شمنم
وز جادو جهان امان شمنم
بگفت جهان فصلی گش شد
یعنی که بهانگیر جهان شمنم

در ضمیر لطف از دفع کار بگذرد
بشمه حیوان بدید آیدش از دها

کز آب لطف تو آب قمر تو یابد
در کماز بحر کوسر در دکان رنار
خاک سازد سبب قمر تو از طلا
آینه دشت لطف تو از در خوش

ساق قمر بر دزخار نیل پاکوت
باب لطف تو آرد ز شوره مهر کلاه
یکسم عباس جوگاه کرد کوی
یک نیم نوازش جوگاه کرد کاه

کر سوم سیاحتش بدیده
تشنه میرد در آب مای شیم
در سیم عنایتش بورد
روح یابد روح عظام زیم

کوشایت لطف تو کج از دست
نیم نامتناهی ریاض عقی را
عجب بودی اگر تند مادمست تو
ز رخ و باز کندی در زحمتی را

مع لطف تو که بر جهان ندیدی
بروید ابرو که بیوتان کبر
ز لطف تو که کوئی بی سخن راند
که آبش دارد یک دکان سر

ایا حاشا و شرف سوره بایستایان
و یا بجهنم کشته در خانه سیر

اگر ز راه غایت کنی شود نگاه و گردوت سیاست کنی بخار
شود ز دوات تو خاک شوم مرگه شود زمیت تو سنگ خواب کمتر
لیطف اگر بگذرد بر آتش تیر ز شعلهاش کشاید خایکوتر
سام قدرت اجل را زند میان بدویم خاک ماه فلک را بنان میغیر

نه طاق سماز اترت خراب کردی کر لطف تو نبودی اندر میای
تف سوم قدرت کر بر زمانه افتد جود جوار کافور کیر دفرج بلبل

خیر یایه قر تو من علیها فان جوار ماه صفت تو کل شی تحت

اندوتی که باد خلافت بر و برد رکما جو نیز کرد و ویها جود و القار

مهر تو کند لطف و کین تو بقر از شور ملک از غوره ملک از شکر زمر

چون غنچه ز باد بسته کاران از لطف تو دیدن دکش یقی
والصاف تر همیشه بسوز بارفت و رحمت آشنای

صفا قی لطف تو پیش وجود تقیه فراغ آتش آب حیوة در انکور
هیب قمر تو جایی که قطع نسل کند قوت طبع مستور را کد کافور

ای که خورشید ز رای تو منور گردد عالم از نخل لطف تو معطر گردد

آتش قمر تو که شعله بر فلک زند وای طاموس فلک که نه سندر کرد

این چه لطف است که با من صبا کنی وین چه طیت که دشمن بغلط کنی
دشمنان از سخن لطف تو منور شدند وقت باشد که زبان کار بود دشمنی
تو که با ملک بفر فلک اینه کوب نفس صبح زمیت بکلور شکنی
با چنین قمر اگرالت دشمن ندق بس تو معذور بر دگر کم حوشتی

ی نبوشم ملک روشن وین تو جان مکرمت کشن
لست قمر تو می برون آرند آب از نسل آتش از این

آنجا که تیغ قمرش چون شع شد یکام بایتهی کاخا سرت نباشد
و آنجا که چشم لطفش بر نظر گاه در باغ دشت خنیا بهری نباشد
از قمر او که چون موم از وی کد آتش ز نور آیین دنی شری نباشد

فهما بالتساعه والفره والتواضع والفتور والافاس

درین درونه توقف که بوی خود نبود درین مقام فسوف درین مری فرب
چرا قبول کن از لیل خج عاقبتش ز لیل مرز نشم باشد از نای تما
مرا خدای تعالی از آسیای فرار که عقل حاصل آنرا نیاید و در یکا
جوی دمد می چیزی بقدر حاجت بنانک خبر است از یک نسیب
مزار سال اگر عمرین بود مثل مر نیار نیاید با سیای نشیب

و اخذای ز ملک زبانه ملکی داد
 که از تعلق کس انتالی نپذیرد
 دلم ز خوان اینک نوالیای^{لطیف}
 که از بهشت و طوی نوال نپذیرد
 هر یک این همه شایع و دولیک
 عجب مدار کار از خواجہ مال نپذیرد
 که سر کنی معنی کج شایگان یابد
 ز دست سنفه منت سنا نپذیرد

منم که با جگر تیر خون داجم
 ولکن از غم غله تخم زلال
 نشان لکه کفر نداشتنه آنک
 ز شاخ آمو دارد امید کربال

کله کاندرو بروز و شب
 بای آرام و خورد و خواب منت
 حالتی دارم اندران که درن
 جغ در عین رشک و تاب منت
 مرجه در مجلس ملوک بود
 مه در کله خواب منت
 زحل احوال و نان خشک برو
 کرد خوان من و کباب منت
 شیشه جبر من که باد ابر
 مش من شیشه شراب منت
 قلم کونه و سر پر فروش
 زخمه نغمه زباب منت
 خرقه صوفیانه ازرق
 بر من از عین و تحجب منت
 مرجه برون ازین بودم و پیش
 ماسکت منس غدا منت

جاگراں کرد و صد که دارد
 مه را ناشیده انک دارد
 و رکنای عظیم زشت کند
 بکند ذران سنا و بکند دارد
 و از تواضع طبعی عزیزنی آمد لنگ
 مالتست تواضع نرد و سنا
 بود

نه از فو قه

نه از تواضع دامن زبون دون بود
 نه چلم باشد خوردن قعا ز دست
 و اخذای قعال غریب عرضی داد
 که جبر قعات نی شود شود

تا اینک خواب نام تو شنید
 که به بیند عشق بازیهای عفت بر گناه
 نه به بالمداراه و امان الاسرار و بحکم و الوفا و المصطبار

راز را آنجنان که دارد
 که اگر اندیشه نیک بکار د
 تا بداند که جند و خون و کجاست
 همه عمر بد آن آرد
 الا وافی بحواله

چله برفله گردون پیش از قدیم
 دور کرد اندر شش و خف و توبیخ
 چون میان کرد بالشر که او افتد آید
 هیچ اگر سازد و قارت یکم و آید

آنجنان بازمانی پیازم
 که بدو نیک مرجهش آید
 نیک پس را کمان باشد
 که مرا خود چنین سنی باید

سایه چلم بر زمین افکند
 کوه خال از این قرار گرفت

با او ارد در میان نهی رازت
 از سر اعتقاد دمی زکت
 آنجنان در دلش نشان دارد
 که در کربان و بدان نارد
 سنفه عجم

ای کوکبی ز نعل سنا تو آفتاب
 و حق طوق منت و شوشه مالک رقاب

کرده خلق کریم تو بارها
آب حیات تقیه در لاج سیراب
گر سایه سکون تو بر آسمان قد
سیر و رود چشمه خورشید اینبار

نکته

کوه در جلم تو تائب قدست
بر میان و ق ازین روی برید
مهاجن بند و وفاء و ایمنه و روح الهیاء

اما به

ای که مرکز با همه کتایخی خود آفتاب
یش نامحرّم کنه مسندت بید کرد
در حریم حرمت بتان پیرانیت
خبر بشری استی یک سر و یک لاله کرد
پیر فراتوش کند استار سینه وید
لو کافور و شش تا نام خود الا کرد
آفتاب اندر سرالاش راه آمدند
تا تا نقش مستی واضح الا پمان کرد
از حیاء عصمت الا که بر بوسیده
دست کلکونه آراوی کل پنهان کرد
خودای سبت نیکو نایت گشت
راه در سوراخ گوش مخم صمان کرد

ی نظیر تو در نایب جوتدیر بحال
ده یزدان مہمیزت یک مثل نیال
تبع حمت تو برده سائیم
برقع روی عفاف سل خمال
روز کافور و شش از روزی الا کرد
می بشوید جوشب تیره رخ خود کرد
باد فرش در در سرتانی زوکی
ساحت باک تو میرفت یکیسوی
نیکاش گفت و روشن آنجا کتوت
مخ اندیشه سارده که بجهانند بال

زیر دهم رابعه شانه کرفه
پیدای نمانست ملکدار ملکسان
از هم رینی سایه او مر بخت
وزم دی بودج او باد بزدان

در برده کینت از دم فضولت
ما خود بکلی و موسوم سسان

مؤلفه دام ظلله

از مهره ارخواست که بیند رویت
آن مهرز مهر مده از مهر سویت
کوروز بحال دید دیدت آمد
در صورت مهر مش روی در

ی نظیر تو اندر زمانه نابوده
ندیده مثل تو ایام و نیز نشوده
بسی صیتل رن و فیه روشنی
بهر رنگ شب از روی زور
بمعروفه رخ ناستکان خود
رحمت تو بکافور روز نموده
پیش عقل معصوم کانیان
رخ عفاف تو بر کزنا بکشوده

مؤلفه دام ظلله

ی سر برده عصمت زده بر علین
برده دار حرم حمت تو روح امین
نار سید بر عصمت تو بای کمان
نابوده بدن عفت تو در سنان
تا بجایست عفاف تو که آینه قاب
کرده قطع نظر با که نباشی خود
در سر برده تو بوی شش آید از آن
که در و فرزش باک نباشد
از میان دل و جان حال کسوفه
ساخت باک بی موی ترا جودت
یا بن خط تو جان است که شط طبع
نیش زمر که کلکونه کند زمر
جادر کلر برده درت صبا از آن
که بعدت بر مدلباس زکین

اما می مروت

شعله اش شود در حال اگر جود
در موی بار کاشن بکزد بار مباد
تا بنبد ارد نظیر بر باد قرین
می کشد در دیده مثل شش خورشید

انور کتب

شیرینوت حیرم ایزدیت وندرو جگر بیا راه نیست
ناو ک عصمت بدو ز چشم کر کند در پی جنت نگاه
مشهرت حاشان بیرون گند آفتاب سیاه را از شاه راه

میان برده بخت جوانی که منت بهمان و آثار او بود
حکمت مع اوج سروران بحر زارانه اوسع سرکش بطور

نقد و تعالی

نگاه می کنم اندر سرای ضرر و سود بخ که تقدوفاتی تو بر عارمانند
رون زخم نوکان ترشای کسی بعد درین عهد سوار غاند

نقد و تعالی

من آن زم که به کار من نگو کار بزم مقنعین بسی کله دار است
رون برده عصمت کتیکه گاه مسافران صبارا کز بید شوار است
جال سایه خود را در دفع می دهم از افاک و شهر کرد بازار است
نه مرزنی بدو کز مقنعیت کذابو نه مرستی بکلافی سرای سار است
الرجه بر همه عالم مرا خداوند ولی بنزد خدایش ام تر است

عالم و الامعارات

ان غلامت بطبع می اجار وی طبیعت بطوخ می اکراه
مرجه در نپود و ریح کبود مرجه بروی کلم خال سیاه
آفت از خواب آب آینه غایت وزه آزاد بودنی از اشباه
این فراتر نمی توام شد خاظم طبع شد دماغ نشاه

انوری بحر احوال

باد در موبک تو وزد وقت بیاد خال در خلم تو رود کاه وقار
باش رای تو بیرون برد از راه کوشش عدل تو بیرون کند از غار
قلت انک بدو راه نیاید طبعان فردت انک برو غنیا شد دشوار
متکنت اشغال جهان را میزان متکنت ایحکام فلک را معبار
نثار تو بین خورده فلک کنسپس یمین تو دم مرجه را می تیاریار
منت بانک روز که نکه دارا دب کان بین را زیار تو نمی آید

انوری بحر تعالی

ای ملک ترا عرصه عالم سپر کوئی از ملک تو مالک سلیمان پیروی
خود جت بان عدل تو نیستند هر کسی که اشارت کند او را پیروی
می رای تو گر ماه بتابد عم او خور کون درین کوکبه دارد ملک و پیروی

ای خداوندی که از رای جهان ایست روی خمر کتی فروز و جهره مستنیر
کی پد مرکز بگردد منت مشتهات جرح سپر گردان که در حسن شایسته
آسمان هرگز نبیند روز و شب کز خمر نوش چهری نکرده در سیر
زان بگریینی و گر گوی جان من قوت و می که در خوابت می بیند نظیر
خواست تا بر خاتم ملکت نیکن کردم سات مروزه گردون از ان شکر

ما حقیقت

ضمهر روشن او کز شب نماید روز شب سیاه برون آید آن نلایم
روان جوهر تو جوید بخند داند زبان جوید تو کوید نیار داند

بی بگرد باز بکش طین که آن جان که توی مدح گویند مرا
بغاف سرانداختم ز غایت عجز من از با سخن پیر مملکت زجا

پیر دولت ملک از جلال قدر او ^{عاجز}
نداز با به بحث قضا افلاک را که ^{سوی}
نهاد سرخ را دارد جوار حکم و دعا
جو طوفان نیب برآورد موج زجا
پیرادینه چشم از خیال تاج او کش
دمد در سایه پیرش طغور شیرین
براق برق را گوید مضا غم او بر کش
جواران خدنگ بشورد حال پر کش
باستقال ترا و روان از حشرش
برون آید جو سمار شکما برون

ای نینداختی که مت تو سیر بهفت آسمان فرور دارد
کوه را لوزه برفت ز نیب جون و قاز تو با بی فشارد
قهر تو همچو غزه خوابان جون بریزد که موی نثار دارد
دست نامید بر رواق فلک جز بام تو جام نکسارد
بانی خورشید بر نماز اجبرج جز بکام تو کام نکسارد

ای که رایت دمه اگرام کواکب را نور

وی که کلکت کند اشکال حوادث را جل
نفسش تحت بال بود چون اعرس

عقلش نطرت گزیند چون احوال
خرد آینه و آبت نتوان دید نظیر
خرد اندیشه و خوابت نتوان یافت بدل

مرجه در مدح تو گویم همه دانی که رواست
جست کان بر تو روا نیست مگر غفر

ای را بآقبال تو جگر سید ^{قطعه}
از صحراب عقد امانت گرفته
بش شده در نیل و بدایای جهانرا
می هم ازین مرتبه خورشید فلک را
و جسم وزارت جو تو دستور زده
اطفال دران چال که ابا هم یکید
مرشت که در صد تنوکی و رخید
جون شب سه در پناه رای میید

شکل درگاه رفیع را دعا کرد آسمان
سکلی او شد افضل الاشکال و موالمپندیر
رنک اچیان صیرت را شاکت آفتاب
لول او شد آیس الاوان و الموتیتیر

ای صلاحیت عالم را ملک تو همان
زرق ادرت آدم را کف تو کنیل
جامه جاه تو انفس میست قضا

و آسمان جامه خود رنک منی داد نبیل
مجلت حلم تو دادست زمین را تسکین
عجب حکم تو دادست زما را تعجیل
تبعار رواج کند تف موم سخط

و جواز اجل واسطه عذر را ییل

شیر اوت کند صوف سر بخت
فارغ از شعله سوزدم ایسر ایل

ای ترا گردش کند دوا مضع
وی ترا خواجده صفت اخسیر غلام
کند از رای صیغه فرد فایله
خواهد از قدر رفیع تو فلک قریب دلم
متعاد نظر است قای ارواح
متعار کرم تست غای اجام
شرح زرم تو کند تر جو بردار دگر
یاد بزم تو کند زمره جو بردار دلم

ای جهان داورتی که دور ازنا
عبد نامه تقا فرستاد دکت
غم را جذر زرهه بکین
راه کمر قضا فرستاد دکت
وقت قدرت سهل را زین
بسلام سها فرستاد دکت
بسم کوه سکران که زرم
کوه را بر هوا فرستاد دکت

شکست از بار جلت کوه راشت
که بر جا ماند همچون مبتلاحت
قرین سدره بودی قدر جانت
کرش چون سدره بودی منتهاحت
کلمه سوری خلقت نیک ماندی
کرش بودی ثباتی با وفاحت

وله سحره انجلی

کراتاپس خور از نور دای نبود
بروز روشن ره ناورد یا خورش
بهر خوش دگر از بندگی خورد
کسی چشمه بغ تو باشد آفتاب خورش
زنوک خاتم تو کز زمانه منبرد
جوزلف خط و تیان در زینم
زبس که کلانوا الفاظ شکرین اند
خیال تست خود در کف تو نیشگرین

سحره

غان مرکب خاک کثیده پردارم
که منت مبع تو مرون ز عالم بر

در توعینی نیست جز یک عیب وان یک عیب آنک

در توعینی نیست کز تو دور دار چشم بد

نسیح

کتاب صورت ارجه اولاد آدم
از روی قریب همه حال برترم
چون بنکرم در آینه عکس حال خود
کرد همه جهان بحقیقت مصورم
خورشید آسمان ظهورم عجب مدار
زرات کلانیات اگر گشت مطهرم
از عرش تابوش منور بود
در نور آفتاب نیم منورم
فی الجمله مظهر همه اشیا است ذاتین
بل اسم اعظم بحقیقت جو بنکرم

سحره

بر ساق عیش نظم کند دست جمیل
مرد که من ز حقیقه خاطر براورم
روش شود ز بر تو را منورم
کز لایک در خیال شب تیره بکرم
وجه قیسم و حکم از زمین هست
زان قریب آفتاب بیک جوی هم
سکام چشم خون بکشایم دهان
چون صبح عالی یکی دم فرو برم
ای سحر آفتاب قلم کن عود صبح
تا دست خنخ خیمه باز در برابرم

محمد الدین ابی الشرف محمد باقر قایم

قدرت جو قدم بر سر آفاق نباد
خاک قدس سرخ بر آید آفاق نباد
آنی که رواق جرج ناصر تو دید
دعوی بلند می مبر طاق نباد
باروی تو خوشید جو ز راهوا
از اوج فلک روی با شرف نباد
بدرست عطایت بر من کمال
تقلی که فلک در ازارق نباد

در دم تو خضم تو کنی ندیج تا لطف تو ازل نام تو اخی نداد

ای بصورت فرود دور و دور وی بغنی و رای سی و نجوم
تا قدم در وجود نهادت معنی مکت نشد مفهوم
بال برداشتی بقوت خود از جهان رسم روزی مقیوم
خشب کانیستی پیش است ضویش دمد بلی بر قوم
نی بهت زبندگان مطیع وی بهانت زخادمان خدوم
گر نبودی عشق منش نلکیت زانکین کی کناره کردی نوم

ای که گوشه زنداشتیش سنجی سر

در زمان دور شود بوده ز روی کش
مزنهالی که نشاند بیا دلف تو

خاک کی تربت نایه آرد پیش
مر که بر باد تو حاشا مثل زمر خورد

مرد روح طبیعی شود اندر جگرش

در ملح تو غر غر شد ضمیرین با آنک عاجزست جهان از نظیر
با آن همه که جبهه دعوی بپا کرد خوشید از خجالت رای میرین
در ملک نظم و نثر شانهائی شمار بردیده ز ماه ربای میرین
تو آفتاب فضلی و اندر خط بود ما قریب تو امر شعر خنجرین
بزار که اثر هم بای غر اگر کوئی ز روی بند نواری اثرین

زین مبدلت است روز و شب فارغ

که زرنهال بر روی رود هر
شرح کرد حرف تو در شمشیر از ن سیب تن تو فکشت دروم
اگر تیغ تو نسبت نداشتی هرگز عرض تمام نکردی بمنصبت
بجز را با طبع تو در بروری آسان بود

طبع را در مع جان کتری آسان بود

شاعری مر چند دشوار است نزدیک فرد

چون معانی جمع کرد در شاعری آسان بود
سهل باشد مع کفن بسته خوشید
جامه و بی داغ باشد کازی آسان بود
در زمینی کافیه اقبال تو نور افکند

کردان مملکت را سروری آسان بود

سر سری ریزد جوینم خامه تو خون خرم
زان که نزد نامه کار میری آسان بود
هم تو بر و سر فرار از کومر نظم و

زانکه در خضم در پروری آسان بود

رخط اوست که اجرام عالم علوی رسالت جوهر ملذذ و مصون
ز شوق اوست که دو شیر کان قنعم سر از در حبه امکان می کشد و ن
سوی طاعت تست از نیم جان برود کز و مانه در بر وند آرد و ن
بهتست از قطره آب در دیا بدخ است اگر زرقه آب در دیا

الحلی المارستانی فی الصالحین علی النور

کردون بجلایب نرسید او نام باوصاف عطای نرسید

الحسن

یا ز به قاف خدای سیر همیشه در جیم حرم تو کرد وجود
سیعود تو بود از رخ و ارکانا نیا فریدی خود و اوج وجود و بود

الحسن

اگر قدر تو نمود سپاسی مکتب نام قفسه فلک بر شدی آیان
و کرد کلک رسد کردی سکنه به دو کام سیدی چشم حیوان
قلم ز کوه لطف جان تو نگاشد که آن تو ندی آورد در شرفان

نورانی بر حاتم

برستای جن بر حاتم ان بهار همه ز کپه خلقت کند عطاریت
جو بود اس افکار خوش جلوه شد در شرم رخ آفتاب کلمات
سیار روی کند مجوز طویلا زبان کلک تو شکام نگر کفایت
پستار کان فلک با کمال شبی زد دولت تو کند التماس بدایت

نورانی عن لسان الممدوح

منم که بر رخ کیتی جو روز مشهور همه فضایل جد و مناقب بهم
اگر به پوشد ز رای بن راکت حجب صبح به بدی مای بهم
سینکند برو بال کر کسان فکر مران زمان که بیند نزاریم
پیش بن ز تو نفع بسا عی زبانه خال شود تا که برویم

انوریت

محرور

مس قدرت بشکردون از تواضع داده خم
یش رایت روی خمشید از جالت کردی

سرو ازاد از قبول بندگی یابد ز تو
مای ما سر هم دران ساعت کمر بند و خفت

نقش ندکل ز ما شرعبا لطف تو
نوتان را نقش مسان بندد نرماه

نکد صبح برسد کف رشکین که درین قمر غرضش کد از
نخند صبح اشارت بسم تجرید که من چه دانم دی دن تو نیم

محبت

عالمی غرق انعام تو زلفت که نیست وصف در یازده انگشت تو ماست
تا ییامد عمان بجز کمر خفت تو بشکرد که اسپاسد بر رفت

عبد الواسع

ای خداوندی که چشم وجود و علم و طبع تست
نار فعل و آب و صف خال سان بادور

ما چشمی در رو آب جودت بی که از
خاک جلتی کثافت باد طبعی غبار

از کرم از نبات از لطف انوائتم
از امل انرا پیر شک و از اجل این را شرار

کرد قسم دوستان و بهر ضمان تو
شارده صبر مخالف عاتق لیل و نهار

ن

کج و رنج و نپس و غیر و لطف و عیف و جاوگاه
از آرزو ملک و ملک و بزم و درم و نور و نار

هست اندر ازل از ضررت از او متخلق جهان کرد بکسر
در عادت تو گاه و فایست زرد در عهد تو گاه عطا نیست
بر قند تو خدمت در گاه تو ماند آنرا نبود تا ابد الذم مقل
مرور کند سجده جوهر بر بند کوه غم نشید بر گاه تو از بهر قابل
شد جبره مبرکلف از بس که بدست برخاک نهد روی پشت ز تلر

شما می گشته فضل من افتخار افران می گشته بر سمن افتدا
با خاطر منیرم و بارای روشن کالبرق فی الدخه و الشمس فی الفتح
عالیت منم به وقف چون فلک ما نیست سسم به نوع چون هوا
بر وقت نیست سخمای من دلید بر نسبت نیست من چای من کوا
مرکز ندیده و شنیده است کین من کرد از ناستوده و کشار با کیزا
در پای جاملا بر آکنده ام که زردست ناکیساند بر فرام
وین فخر من مرا که ندیده است هیچ در شر من مذموب در نظم من بحا

ای بقای تو زینت ایام وی ماذ توقوت ایام
شش رای تو مه و مترایک نزد حلم تو کوه و که یکپان
کز فلک را بود معاذ الله بی رضای تو یک نفس دوران
زوم و اختران فروریزند همچون برک زران بوقت غران

نکند با طراوت نرمت کس تعجب ز روضه رضوان
نکند با لطافت خلقت کس تعجب بچشم حیوان

ان با سواد از رفیق کشته افشان وی قابض ارواح شمع که آگین
ارض بر راورد قدوسین و زسک برون آورد اقبال کونین

ان خداوند زاده تو فلک چون تو باز د بصد قران بشک
نعل سب تو در نشیب زمین خاک بای تو بر فراز فلک
کرد در شمع پر مه و آسمان کرد در گوش جلقه و آسمان

ای جال ترا کاف قرین طوق طوع تو بر شور و سنین
از زمین تو ملک پرده بسیار بسیار تو بعدل خورده است
مر کجا من تو فرود آید بر کش آمدن حیفهای حصن
نست با طول و عرض همت تو توطئه شش طول و عرض زمین

آفتاب است رای او که از د فلک ملک را ضیا باشد
کشت زار است فضل او که در کشته علم را نما باشد
بحر با کف او شمر شمرند کوه با علم او صبا باشد
کرد کز نعل و کفش غنیزد مایه کین تو تیا باشد
نور کز قلب کیش تا به صبح ارواح انبیا باشد
جاوجوی که جاو او ملبلر ابد الذم در عنا باشد

معصائی نه ارد ما کردد مرکبائی نه کیم باشد

قمری رحمة الله

بوی که باد سخنهای غنچه شربت ز زمرد در دین ارد ما شکر سازد
نی اعدا ت الفاظ کو مرقعات صدف جوید از ام کوشش خوش سازد
بزرگس از جنت دیدن در میس که زمرد کوشش خود بکشد سازد

الحامد حامد مله

صاحب فی اختیار طاعته سادی العبد والاعمار

وزیری وزارتت مید سازم الاقدار

آن بر آئی زمان دولته ظالم می الکری علاه فراد

ای وزیری که او بگرداند خاطرش با مراح مرج عیار
محبوب که روان فرو ریزد گوید از سخن کینه دوار
حار فی المکرمات ویده حار فی العقول والافکار
وجوی فی العدا منزله هام فی سلها سواه وچار
فوان جاوز الفراق دجار موان جاور و محره جاد
رشته خامه شکایت که مالکیده و گرفت قرار
بر ملاکمه این سخن صدره در جهان داده این ندای صند
انا والله کافل الازاق انا والله منجح الایقار
انا کالجیش قامع الاعد انا کالسيف قاطع الایار
فاتقوا الله یا اولی الالباب واطیعوا ولی الایصار
آن وزیری که کافه اسلام همه بیرون صغار و کبار
دعوا لله مخلصین له الالاف مستغفرین مالا سحر

۱۰۰

تادش شد ملا دو بلجاشان آخوالا نعم بقی السدار
کمال و ملک کند معجور خلق خلق را بر دیتکار
ره نمایند رای روشن آتش عالم خلق را به مبار
منعم فی یمینه قلم فی مجاریه الیاسر مدار
لرباء الانام فی محال ولرزق الکلام فی محار

امور کتب

بخندم توام بر نیل از دیوان بخشای توام بر نیل از دفتر
ز نظم و نشر نام تواند او نرم ز کوش و کردن آیا عقده های
نظم بل که ازین گونه در جهاکت نه شریک که ازین شیوه در جها

تو اما ب منیری و دیگران خم تو روح باکی و انبار و ورکار اجام
اگر تو آدمی اعتقاد منی انت که دیگران می تشند بر در حجام

حسن شهریه زبانی

ای زسوم توزیور ایام وی شعار توزیور اشعار
کاروان سخن بهام جان به مدح تو می کشاید بار
کرده بر دعوی خداوندیت آفرش بجلکی اقرار
قصه غصه محبت کفتم دوش وقت سحر ناله زار
واندر اثباتی انک می کردم سبق مدح خوابه را تکرار
خودم گفت که جهان خرد توزم که خوابه دست مدار
زین سپین دست و دامن دوست

بعد ازین کوشش ما و حلیقه باد

۱۰۱

من انتم الاول في محمد والاداب وحوارجه
والمؤمنون فضله
في الدم والنفاه وحبس الخلق والشيعة

سعد بن ابی طالب

برتو چون شته شوند دو کار که ندانی کدام باید کرد
بهو امر کدام نزدیکست بر خودت آن حرام باید کرد

ابولفضل عامر

نبود مردی که گاه کسیر نفس خود را تاب فرماید
تا بگاه قرار و وقت وقار از رخ صبر برده بکشد
آن بود که براتی خود دانند که بهر جا چگونه می باید

ابولفضل عامر

عفو با قدرت و توانمندی غایت و دی و شجاعت دان
عدم خواش و انتطاع طمع شهای سخاوت و لیسان

کرامت جوانمردی و نایب مقالات شهوده طبلت

و

پیری عاقبت آباد کنی که اعتقاد بقارانشاید این
مرد و میچ نبرد آنکس جمع کرد و بخورش بدی که می توانی
جو صبری ارتو بگری رسد و شمس که رزق خوش بدست تو می خورد

و

یاسیده بجای کلاه کوشه قدرت که دست نیت رو آسمان برآید

۵۴

بخورش که دیب هیچ کار نیاید بخورش فرستد روز باران

اوحد کرامت

خوش و خوش تو چشم و چراغ است تسلیم و رضا بها و باغ توست
وزر آنک معوذ بالله و صفی توست بهجوری ازین صفات داغ توست

سالم و شاد

مالک دین شد کسی که نشد از پرورد مالک دینار
آل برکت بود کسی که نشد با سخاوت جویم نفس کشد

سعاد

نداشت چشم بصیرت که جمع کرد و خورد پیرد کوی سعادت که سر فرود داد
گرفت بدست برآید جو غل باش کم و رفت بدست ساید جو سرو باش

موراست

کرم بجان فرو ما ملک کان جوشانی و وقت نه جند آنک خود فرومانی

موراست

دانی که زبکن سلمان جیش بود دل در جهان میند که با کس وفا نکرد
ختم تنی که حاصل عمر عزیزا باد و پستان بخورد و بدشمنی نکرد

سعد

کرم کن جان کت برآید دست جهان مان در مرگ رسست
تقطار ز رخشی کردن رخ ناشد جو مرطی ارد و رخ
خداوند غمین زبان میکند که بر فوخته جن سپهران میکند
تیرسد که نعت بسکین رسد وزان بار غم بر دل او نهد
بازورسد اگر اوطار تخت بس افتاده را یاری کرد و تخت

در این کتاب
مورد ذکر شده است
که هر کس این کتاب را بخواند
در روز قیامت
پانصد هزار سال عمر
بهر او عطا خواهد شد

دل زبردتان نباید سگست مباد اگر روزی شوی ریر دست
درون برا کندگان جمع دار که جمعیت باشد از روزگار
پشید بر حال پروانه شمع نگار کن که چون سوت در شمع
کرم ورزد آن پیر که معنی در دست که دون منان بی موز و سوت

خامی

خام کام روشنی فرو نگر کن که شاخ بهر
چون روشنی خوان گردد بدید آید از افق
چو روشنی بدویشان نظر کن که فرض خمر
بقربانان دمد در ریفت چون پیشتد عرش
نخا بهر فرا کردن زبوا خوازیست در تمت
که یک بدی وانگه ده فرا خواهی زیندا

سعدین شری

بوانعام کردی شو خود برست که من سرورم دیگران زیر دست
کره بر سر بند اچان وزن که این زرق شیدستان مکر و دست
بمان و بدان را در خم شمشیر که این کتبه خیرت آن دفع شر
خمر و پوشش و جان و راجه که ندی چه دارتی ز بهر کپان
برند از جهان با خود امیجارت فزایید ماند بچیرت بجای
ز رونمت اکنون بدوگان که بعد از تو بیرون ز فرمان
بدینا توان که بعضی حری خیر جان من ورنه چیرت بی

لغز

ای نری و فاونیکوت سخن بشنواز من جویت

شاد و غمگین شو بسود و زیان زانک سود و زیان نخواهد ماند

ورد

کز زبان تو راز دارستی تیغ را با پیرت چه کارستی

سعدت

تیر از کان جو رفت نیاید شتاب بیوایت همه کاری تاملی

وله

ی دل آرموده و قبح جمع بستم زوز کارتن زن و کوف
طبع اگر تاب این ید نیست رشته اورا بهت مبرد و توف

ورد

کبر خج بکام تو نکرد تو مخ کونیز خان رود که دارند اورا

غالدن محمود کاتب

جو تیر قضا کلاه از شیت توشت راضی شو اگر کار بیایست تو نیست
خوش باش که در تصرف نیکو بدت پیر رشته اختیار در دست تو نیست

لغز

چون روزی عمرش کم توان کرد خود را یید و نیکم تم توان کرد
کارین و تو بخانک کام و دست از موم بدست خوش تم شو ان کرد

ای نری و فاونیکوت سخن بشنواز من جویت

ورد

یش از غر تو بر رخ جانما کشید اند طوای نیکتقی و نیل بد آخرت
انرا که طوق تبلی اند از احدا روزی نکرد چون شد غل بد بخت

وله نعمه الله

سحرش تخاش داورست نه درنگ بازون زوراورست
 قضا جون زگردون فروشت نه زیرکان کو گشتد و گور
 زهرشید تانده تا تیره خاک کزیت از داد پزدان بالک
 جود دولت بخشد بهر بلند نیاید ببرد انکی در کند
 نه ختی رسید از صغینی بود نه شیران بهر خجده مردند و زور
 شتر به بابا در خوش گفت بس از رفتن آفرزانی بخت
 بگفت از بدستی مزار گمانا کنون بودی در قطار
 بگوش نیاید کل از شاخید نه زکی بکر ماهه کرد سفید
 جونی نکرد خدک قضا سپرنت مر بنده را غرضنا

اگر خدای نباشد زنده نشود شفاعت بهر غیران ندارد
 بخواند و راه ندادش کجا رود بدوخت دید یکدیگر دیدش بود
 قلم بطالع مغر و بخت بد رفت اگر تو ختمی ای بهر اگر خشنود
 تنگی که نداری طلب کن هرگز که جگر گشته باشد شکست درود
 قلم بامدنی رفت اگر رضا بقضا دمی که زندی بودی بخواند

یکم بخت کسی را که با فشد سیاه سید کردن ان نوعی از محالست
انورک
 اگر بحول حال بهایان قضاست جوامجاری احوال بخلاف قضاست
 بی قضاست بهر نیک بد عنان کش خلق بدان دلیل که تدبیرها جمله خطاست

کوه عروسال تو کیست که جو کم کشد که توان رفت
 کار امروز مردی در باب کایان روز که در توان رفت
 علاج و دفعش از وقوع باید در بیغ سود ندارد جورف کاز دست
 بر روز کار سلامت صلاح جنگ باز
 و اگر نه سیل جو بگفت سدناید

لغز
 بر چه «موسم کل زاب غن» گیری باز
 در قران آن بالو گشته و غناب دیتی
 وقت به کار نکه دار که نافع نبود
 نوش دارو که بس از هر کس بهر دیتی

ملوف دافمله
 آن که از غرض که نکند غناب دیتی
 بای بنیل زخم طره براب دیتی
 نشود نان کل و لاله جو پزود برخت
 در به آتش به از زکس براب دیتی
 خون دل جون زده دیده بگوش آمد و رفت
 ندمد سود کبر از لعل تو غناب دیتی

ملوف دافمله
 آنی که امروز دست پس دیتی زرو ملاک وقت و ای باب
 فرصت وقت را نه پستی بای و دی خلق کن در باب

مدد خلق آخه بتوانی در خوشای اصل الباق

سنای رحمه الله

هم اکنون از هم اکنون دادستان که اکنون است شک زندگان
مکن مرکز حواله پیوی فردا که حلال و قسره فردا انداخت

سجده

صاحب عمر عزیزت غنیمت داش

کوی خیری که توانی میرا امیدانش
منبل روز کنداروی در ددل رش

که بس از وکل میر نشود در مانش
دولت باد و کراز روی حققت خواهی

دولت آنت که محمود بود بپاش

مهور است

ساتامه از زندگانی بدست چه افتاد تا صرف شد زندگان

جان میروی ساکن خوابی که ترم که از کاروان بازمانی

وصیت همین است جان را که اوقات ضایع مکن تا توان

سجده

از امروز کاری بغردا همان که داند که فردا چه کرد در زمان

کلتان که امروز باشد بسیار تو فردا جانی کل نیاید بکار

مکن عمر ضایع با فوسوس حق که فرصت عزیزت و الوصف

نکه دار فرصت که عالم دیت دیش دانا به از عالمیت

جو دین رفت فردا نیامد بدست چاب از زمین یک نفس کن است

جمال الدین محمد عبدالرزاق رحمه الله

دوستی گفت صبر کن زیرا که صبر کار تو خوب زود کند

آب رفته خوب باز آید کار نامه از لک بود کند

گفتم آب از خوب باز آید مانی مرده راجه سود کند

سجده

از دلبسته خود چون دو چشم بهار عیشم بکار آید و شادی بکار

از خاک بجای سبزه کو خار برو و زار بجای قطره کوسل ببار

رباعیه

بر خشک ثاده مانی در تب تاب می گفت بجوی رفته باز آید آب

بط گفت جو من مصوس کشم تو بکار عالم بس مرا به دریا چه پیراب

نجیب الدین خرابادقانی

شد مرغ نوان را شبانه و زمر بوام خواست دانه

کشا جو تو در بهار بودی و زنا زو طرب می عنودی

من بسته میان زرنج و رنجور از بونه بهودی نبود می دور

جو کار بوقت در نیایی اقد که جو نو در کز نیایی

سجده

فرست عمر و امن صحت را مرد عاقل زد دست نکندارد

قد وقت فراق نشاپد خط کوش از زمانه بردارد

مهر تقیردی کند امروز کار فردا پیش نکندارد

سجده

مینکن نوبت شربت بغردا جوابش میا داری امروز

با پستان اندر رفت باشی جو در دل رخ فردا داری امروز

نیمی زین جهان باید که داری اگر داری نیمی از شوایا

خان مکن که به بجا رکی فردمانی کنون که باره بدست اندر است

اومالی

فرست عیش همه وقت نکه داری دل

که فاعمر نور دست و فلک کرد است

خوش دم از برده برون آی جو کل درستان

کزی یک دم خوش بوت بروزند است

دل خوش «دم خوش جوتی که چون صبح و صبا

کزی بجانی بخری یک دم خوش از است

غم خورد شاد بزی زانک غم و شادی تو

مرد و چون می گذردش غمیک است

خوار و دشوار جهان چون که بهم می گردد

که تود شوازی گیری همه کار است

تو هر وقت نکه دار و تن کار مجوی

که فلک نیز «ن واقعه پر کرد است

نقد

تقدرا باش ای بهر که مرا «ز فراق امید فردا نیست

ز این شش که بر باد شود خاک وجود بر آتش غم آب شاطی مزین

ای جان و سان وعده بنزد آید باشد که مرا وعده بنزد آید

غافل باش از جاقلی «ریاب اگر صایب لی

باشد که نتوان یافین دیکه جنین لایم را

نزارت

اکرت معیشتی هست و کفاف کامانی

برادر خوش بر خور ز «خت زندگانی

بغمت جوانی ز بهار عمر بر خور

که نه خوشتر از بهار است و نه خوشتر از جوانی

دم نقد خوش بر آور سیر از عم جهان دل

زمیان دل رضاده بقضای آسمانی

نقد

اکیل زدن جنایه از بهر «دشمن

آنها که برد و دید پیشتر پدید

نقد

چون دید برفت توتیای توجیه سود

چون دل همه خون گشت وفای توجیه بود

کز زانک فلک نان دهم دندان گو

ور شاید مه روی دهر حدان گو

فی العیبه والعهرة والصدیق والصدق والعدل والعدل
والعداوة والاحقاد والشیات

سعدی رحمه الله
دامن دولت جاوید و گریان امید

حیف باشد که بکیرند و دگر بگذارند

سعدی رحمه الله

یکی دان که دوست کم دارد	رو تر چون گرفت بگذارد
کرجه صد بار باز گردد یار	سوی او باز گردد چون طومار
دوست را کسی یک بلا نرود	هر یکی کلیم توان سوخت
نار بر دامن چشم بست	نکند شیشه کس رفت بر
دوست خوانی که تا بماند دوست	آن طلب که طبع و عادت است
نه برادر بود بزم و درشت	که برای شکم بود هم بست
چون کم آید براه گوشه تو	نکرد در کلاه گوشه تو
یار هم کاسه مست بسیاری	لیک هم درد کم بود یاری
دوستان را بگاه سود و زیان	توان دید و از بود توان
دشمن از دوست و قاف نیاز	جز سود و زیان ندان باز
گر بگوی بدوست بر جبهی	گوید و تا کجا بگوشتین
متر آن رفیق یار آید	کت بنیک به بد بکار آید
دید بر تارک سان دیدن	خوشترا ز روی دشمنان دیدن
واجبت از مراد دوست برید	تا یکی دشمنت نباید دید
تا نباشی قرین بی غریب	که نکو کار بد شود درین

بار ک لطف اوست جان بر کار	ریر گردد همی ز صحبت مار
صحبت ابلهان جو دیکت است	کز درون خالی و برون سیت
زن بد در سرای مرد نکو	هم درین عالم است دوزخ او
زینهار از قرین بد زینهار	و قنار بنا عذاب النار
عزیز دوستان نه عمر بود	عزیز یار غم عمر بود
بر بادستی که او بکاست	یکدش صد هزار پاله بکاست
مردم از یک سک تو کردند	باز اگر بد بود جنو کردند
با بدن کمترین که بد مانی	خوبدیرست نفس انسانی
هیچ صحبت مباد با عاقت	که جو خود مختصر کند نامت
صحبت عامه در بهشت آباد	مک باشد که مک عالی باد

فردوسی رحمه الله تعالی

جود انا ترا دشمن جان بود	به از دوستی دان که نادان بود
یکی شربت آب از بس بد کمال	بود خوشتر از عمر متاد پال

آیین برادری شرط یار است	آن نیست که عیب من بر
آنست که گر خلاف شایسته	از غایت دوستیم دشمن دار است

سعدی

دشمن اگر دوست شود خند بار	صاحب عقلش شمار بدوست
مارمانست بمعنی کمیت	و رجه بصورت بد آید دوست

اگر چه غالبی از دشمن ضعیف تر است که تیر آیه بر نشانه می آید

این پنج روزه هملت آیام آدتی برخاک دیکری بتکبره جوارود
ای دوست برخنازه دشمنی بکنی شادی کن که با تو همان ماجرا رود

یاری آنست که زمر از قبلش شوش کنی
نه جو بخی رسدت یار فراموش کنی
ماون ارباب بخایند تو سبب شود
توجه یاری که جو دیک از غم دل خوش کنی
را یاری دگر و مذنب یاران دگرست
ای سردمند که عیب من مدشوش کنی

صلح با دشمن اگر خواتی مگر ترا
«تغایب کند» نظرش تخمین کن
سخن آخر بدین می گذرد مردی را
سختش تلخ تحوای دمنش شیرین کن

بج فرصت و رای آن نبود که کسی مرگ دشمنان بیند
لیک شادی مکن که دشمنی مرغ دانه یکان یکان چسند

دشمن فرد را حقیر مدار و رجه خوار و حقیر باشد مرد
بغ منان به من که گردن زد و آنچه سوزن کند اند کرد

شادکامی مکن که دشمن مرد تو م از مرگ جان تحوای برد

آنت تحقیق مثال دل دوست میدار بخاطر که مثالی نیکوست
تا صاف بود نهان ندارد ز تو چون تیره شود نهان کند رجه

یار باید که رجه یار کند بر مراد خود اختیار کند
زینهار از کسی که از غم دوستش یکانه زینهار کند
بار یاران بکش که دامن خل آن بود که احتمال خار کند

مخاطب میس باش تا بختی خوش نه بای بند کسی که غش بکوی زاز
کسی که دتن آرا ده را بند اشیر کسی که ددل آسوده را بغل افکار
و اگر بند بلای کسی که رفاری گناه تست که بر خود گرفته دشوار
چه لازمست یکی شادمان غلبن یکی بخواب من اند خیال و ایدار
و ارفیقی باید که بار بر گیرد نه صاحبی که از وی کفم خیل یار
اگر شرط وفادوستی بجارد و اگر نه دوست مدارش تو نیز دار
کسی که از غم و بیمار من شد جوامن از غم و بیمار او شوم عمار
جو دوست جور که بدین و میان دوست که وقت و شمر خون
اگر زمین تو بوسد که خاک توام مباش غم که باز می خود عیار
کرت سلام کند دانه می مد صیاد ورت عمار بر دیکه می برد طار

دوستی کن که مرگ دوست
تا نگرند دوست آتش و دم
صبح کس «جهانش دشریت»
شب تاریک جمع روشنیست

آن دوست نباشد که شکایت کند از دوست
برخون که دلارام بریزد دیتی نیست

دلا «صحبت اهل صفا باش

جو صحبت یافتی زامل و فاش
میان «رند دایم بندگی را
شعار خوش کن افکندی را
که راه سلطنت جزیب کیت
بلندی جز که «افکندی نیست
رضیعت یافت مرگ و مایه
میان پرفرازان بایه
اگر صحبت نکردندی غم
مکشی «عنصر روح طاهر
اگر «صحبت نیکان بینی
از آن صحبت بختی نینی
وگر صحبت کنی با دیو و دم
کنی هم خوشن هم مایه را
سیر سیر از بدان شوال
که هم زیارت و هم تریاک صحبت
جوانی رخ راه ره روان کن
رضیعت روح را مردم روان
غنیمت دامن حضور وستان
که با ایشان بود رونق جهان را
جهان خوش با وصال دوستان است

منور از جمال دوستان است
کل رخسار ایشان نوبهار است
و شاق از روی ایشان لاله زار است

دی «صحبت یاران هم دم
بود خوشتر ز ملک مرد و عالم
بهم نشی سکان کرا اگر جزیب
که هم رضیعت ایشان برایست
زجوب بیدنه ای کم که از طفیل نبات
منی بکوچک بر کار شد بد نبات

بکوش پیش بشو نکته خوش
و کرداری خود پست و خود پیاز
همیشه اتوانی ای بسا
مشو باشت کس سمر از دماز
چوددی و فامادان و ظالم
بخیل و کاذب با اسل و غماز

ای دل تو ز نیم شین دگرسان کردی
با مرچ شینی بصفت آن کردی
پیوسته جو کرد زلف خوبان کردی
این مایه ندانی که برشان کردی

مکن باید آموز مرکز درنگ
که انکود کیر دز انکود رنگ

مر که مر باید ادش کپیست
مر شبانگاه «درش سویت

ش این دم آن کذ که حجت زد این عیب آن کذ که خست
دل من بروفا صحبت او کان خانرا حریف چون دوست

سعدی

یارا بهشت صحبت یاران مژدم است
دیدار یاران متناسب جهنم است
مردم که در حضور غریزی بر آوری
در باب کز حیات جهان حاصل آن دست

جانات

با بدن کم نشین که صحبت به کرجه باکی ترا بید کند
جشمه آفتاب رخسان را باره از نابید کند

یتیان

منشین باقرین بد که شوق مجاور زشت نام و بی آرم
لیک خود بد بود ندارد عار و تو را بد کند ندارد شرم

سعدی

سرکش از صحبت صایدان دست مدار از کم مقلدان
خار که هم صحبتی کل کند عاید برد امن سبیل کند

از صحبت دوستی نرنجم کافعال بهم سن غایب
عیم مزو حال بیند خاوم کل و یا بمن غایب
کود شمر شمشوخی باک تا عیب و امن غایب

سعدی

اگر خواجه بادشمنان نیک دوست
بسی بر نیاید که گردند دوست
بطغی که دیدت سل دمان
نیارد می جلد بریل بان
بدان را نوازش کن ای نیک مرد
که سک پاس دارد دیوان تو خود

سعدی

زاد و دی بر دم اندر حست زاد و دز زمانه دانی کیت
انک بادشمنان تواند خست انک بادوستان تواند است

سعدی

تو نم انک نیاز آرم اندرون کپی
چسود راجه کم کوز خود برج دست
میرتا بر می سود کین رنجیت
که از مشقت آن خبر بر کل توان است

سعدی

زوده زنده کنی ممکنست و ممکن نیست
زدشمنان کین دوستان نو گرد

سعدی

مر که مشورت کند تدبیر غالبش بر هفت سایه تدبیر
مخنی مشورت کز نشانی ندمد بر بجز بشیمانی

سعدی

مرخصیت که بر ملا باشد آن نصیحت بخیر نصیحت نیست
که نصیحت کنی بخلوت کن که جز این شیوه نصیحت نیست

نصیحت نیست شمارای سهر نکرانکدی زنا می ملول
که مرصد مزارت نصیحت کند فضولی بود چون نیاید قبول
فی ماجاری الدنیا

کونیده راجه غم که نصیحت قبول کر نامه رد کتکناه رسول

سعدی

دنیا آن قدر نیرزد که برورشک برند
یا وجود عدش را غم پیو خسروند
نظر آمان که نکر دزد برین شتی خال

ای حق انصاف توان داد که صاحب نظرند
عارفان مرجه و فایبی و بقایبی نکند

کریم ملک جهان است پیش نخرند
این سرایت که البته خلط خواست کرد

خاک آن قوم که در بند سرای دگرند

سنائی

کرد دنیا که دو حکمت جو زانک این اندکست و آن بسیار
بر کز زین سرای غم فریب در کز زین قضا و مردم خوار

کلبه کا ندر و نخوابی ماند سال عمرت جبهه جبهه خزار
رخت بردار ازین خرابه گشت بام سوراخ و ابر طوفان بار
این جهان بر مثال مردار است گرسان اندر و مزار سزار
این مزار را می زند مخلص وین مین را می زند منتقار
آخا لا مکنزند همه وزیم باز ماند این مردار

سپهری

عویس ملک نکوروی دختریت و لیک
وفائی کذا اینست مهرباد اماد
نه خود پیر سلیمان بیاد رفتی و بس

که مر کجا که پیر سیریت می رود برباد

سعدی رحمه الله

دنیا زینت عشوه ده دلستان و لیک
با کس می بر نبرد عهد شوهرت
استی که این همه فرزند زاد و گشت
دیگر که چشم دارد از مهر مادرت

فرد

مت دنیا زو محاسب تو همه برگیری و ندادی هیچ
شیخ سف الدنیا غری رحمه الله
دنیا مطلب تا همه زینت شد دینی طلبی نه آن نه اینت باشد
بر روی زمین زیر زمین وار برکت تازیر زمین روی زمینت باشد

الاولا مات

بر آستان نادل نه کجای دگر
برای شربت تو برگزیده اند قصور
ترا سافت دور و دراز شست

بدین دور و زه اقامت جراثیمی زور
بدان قدر که دمن خوش کنی ز غایب
نشسته می ترصد که تی کند زنبور
ز گرم مرده کن بر کنی و در بوشی
میان اصل مرگت که داردت به زور
بوقت صبح شود مجبور و معلومت
که با که باخته عشق «شب دجسور

سعدی

دنیا آن قدر ندارد که برورشک بری
ای برادر که نه محسود باند نه چپود

شیخ غلام محمد کاشانی

کی بدیادست مارد مر که اورادم بدم
دست حونا لار الطاف قدم جان میکشد
دانه دنیا نجوید شاه بار اوج قدس
خون برو دام بلا تقدیر پنهان میکشد
زینت دنیا نجوید مر که از روتی یقین
دست توفیقش تقاب کشت برهان میکشد
ی برد دنیا بر تن از هوا ناهاویه حق بر تن از رضایش سوی رضون میکشد

حالی الدین عبدالرزاق

بذروه ملکوت آری ازین نشمن خال
که نیت لایق بخت ملوک قومنا
توشه تخت وجودی چه جای است اینجا
خلیفه زاده کلچین شین شادی خاشاک
بیا ز عشق بدین کنده میر دنیا بر
که شوم صیحت و شوم کشت است این پاپ

شیخ مبارک الدین مهروردی

ظالم جو کباب از دل «دوش خورد
جون «دگری ز بهلوی خوش خورد
دنیا عمل است مر که از دوش خورد
خون افزاید تب آوردش خورد

سعدی

دل ای رفیق «دش کاروان پیرای مبد
که خانه ساختی آیین کاروای نیت
اگر جهان همه کاست دشمن اندر بی
بدوستی که جهان جای کاروانی نیت
کلت «رجن عشرت آدمی جنزان
ولی امید شباتش جان که دانی نیت

سعدی

انسی که بسته هوا و موسیقی
بشباب که «حایت کسی

دنیا مطلب جاه مجوسه کز دست برائی و بدتر نی

فی ما جاء فی العز و العز و الاقامه و الحصر و ما
مطلق بالبعد و القوت و الضیف و العز

بشهر خویش درون مدنی خط باشد

بکان خویش درون بار ما بود کمر
سفر دینی و دست و آستانه جاه

سفر خانه مالت و اوتاد سحر
بحرم خال فلک در نگاه باید کرد

که این کجاست زار آم و آن کجاست
درخت اگر متحرک بدی ز جای بجای

نه زخم آرد کشیدی و نه جانی بشود
ملوفه دایم طلا

سفر کن جو جایت ناخوش بود
کز خای رخن بدان سگست
و کز تنگ کرد در ترا جایگاه
خدا ی جهان را جان شست

دل از صحبت شیرا بکلی گرفت
وقت آنست که بر خیز از بغداد

سعدی است و تن گریه حدیث صحیح
توان فرسخی که من اینجا رادم
کشم ای باد سحرگاه مرا باز غایت

بجق حیدر که از جهان دار سپار
که بدی ماه که گودست ترا غمزه بو

گفت بر لب کز بود و ادوش گذار

بوی خاک زمی لمخ فروز ز غمیر
بکنی سهد کتار و حدیث کار

نامرادی کسان در وطن خویش
نوشتار از کام روانی بخوش

زرب زرشاخ که مائی مرغ
جز که بر جای که خویش نیکند قرار

نه درختی که بکشد از جای خالی
زرد و برزده شود که چه نیاید از

چون چنین داد و داد و وطن باد غران
کشم ای سگ رسیده اخبار یار

و دیده نهم من سخن ماوه مگو
کر مثل لمخ نهشت و انیت بکار

از پس برده و در خانه زناز اموت
و دینکو بود همچو زمان در استار

جواب اندر شمر بسیار ماند
ز موت گیرد از آرام بسیار

من اندر دیر ماندم خوار شدم
عزیزا دیر ماندم شوم شود خوار

من کرده کرد خود شرا از فضل و انکس
در کتب خانه ماند جو بر خایه ماکس

لو لوجه قدر دارد اندر ضمیمه
کو به قیمت آرد اندر میان کاف

سفر ای مار نیک مغریت
دایه فضل و مایه نیریت

علت محبت اصل محبت
سبب کسب جاه و مال است

تربت را بنزد امل فرد بحقیقت جو باد و بدست
موب غبار و شهرت و یک شوخ و برین شهرت
آن نیشی که ز برقی سفر آفتاب جهان خسته است
نای

همچون احرار سوی دولت بوی
مجموعه بخت زاد و بوم بخت
قدری زمین ارجه کم داند
و دوفت سینه دم داند
تا نور بداین و آن باشد
سایه پروردگارین بخت
کام آن همچون روز روشن باشد
نه فرد جو بام روزن باشد
آب در کشی است خوش جو کلاب
چون نباشد روان نکند آب

کمال
هر که را قرب تو شترست و آنکه او از همه درویشترست
و آنکه او دورترست از بر تو بغایت ز همه شترست
دست چپ که به بدل ببرد قوت رات ازو شترست
مولف مخلص
مرح آن به تو قرب بیش دارد چشم تو مقبر نیاید
از دیده شرع تر حبه باشد باین همه در نظر نیاید

«دست منی دست نیارم نبود» دراکر آب تشنه می باید ورد
نقد
«دراکتشکی نمی باید سرد» بیچاره خوش من روان آید
نقد
کرد همه شریک من شترست در بای کسی رود که درویشترست
با این همه راستی که میزان دارد میل از طری کند که آن بیشترست
نقد
کز صفت آسمان کردند آید راست بر عصمتند آید
سید شرف الدین بوخار کاکر
کونک دلت دلم شکست روا بخت زده راز بر سوئی نکاید

کرد افتد ز آسمان سنگی آیدان بر دماغ دلت کی
سعدی رحمه الله
ازا که جای نیت همه شهرت دروش هر جا که شب آمد پری او
مرد خدا بشرف مغرب است هر جا که می رود همه ملک خدای او
جدال و قوی

بنده غیب شهرت است او تو غیب در جهان
از تو غیب کنی بود و سم غیب بر روی

مجموعه تراز من اندین عالم نیت
کدر لب آب تشنه می باید ورد

حدیث
ز دوست

خند دان برورده سیرت بندش اندک بگوید سخن
من یتامل بکثارد م نگو گو کردی رکوبی خبر غ
بندش اندک بر او ترس وزان شش بس کن کوبش
زدانش جوان تر امانیت به از خاشی حج سیرانیت
مجال سخن بانی نبی رش به پیوده گفتن مبه قدرش

حدیث

نطق آدمی هرست از دوا وزوبه دوا بر نکوید ضوا

ز دوستی و عهد وصال

مکوان سخن کاند و شود وزان آشت به خردود
که برانجن و در بسیار گوشت بکاهد بکثاردوشی آردت
تور انجن خاشی بر گزینت جوخاید که یکسر کتد آفرینت
سخن کوی جو بر کشاید سخن بمان تا بگوید تو تیزی مکن
سخن بشو و بهترین یاد گیر نکرتا کدام آیدت دلبریز
سخن هرست ای فردمندون میاور سخن میان سخن
خداوند فرستد تدبیر و خوش نکوید سخن تانه بیند خوش

سنائی

سخن در بایست سفتن ورنه کنکی به از سخن گزینت
کرد عقلت نصیحتی محکم که نکو کوی باش یا انکه

سعدی

زبان در کشی و در بسیار آن که فردا فم نیست بر زبان
تامل کنان در خطا و صواب به از زار لایان حاضر و اب
سخن تا نکویی برودت نیست جو کتد شود یابد و بر تودست
تودانی که چون زقت دیوار بس ساند بلا حول تو بار بس
ضمیر دل خویش بنمای زود که که خویشی توانی نمود
جو در دم سخن گفت مایه خوش و گزین شدن بون بهایم

موراست

بهایم خوش اندو کویا بشد زبان بسته بهتر که کویا بشد

موراست

و کبر عقل راست و تدبیر و خوش جو سعدی سخن کوی و زده خوش

حدیث

اگر سخن کوی بجز نیکو مگفت بایه نمود را بعلین زبان
و رنگویی نیک خاشی باش رایحه الانسان فی فوط اللسان
مر که را اندکست مبلغ عقل پیوده گفتش بود بسیار
و در عقل چون بنفریه در مجامع بکاپوش کشار

حدیث

زبان از عرف عاقلی یکی یکجند خاشی گزینت
جو این ظاهرش کردنی مبه باطن زبان
و را و باش طبیعت را برون ماری زدن
مهر فراموشی را ز خاطر زبان مینیت

سعدی

صدف و ارباید زبان کشیدن
که وقتی که حاجت بود در جگانی

این سکت وقت خود بودن اندر اصلاح منطق مددست
لیک نیکو بوقت خود گشتن کیما سعادت ابدست

پیری رسیدم در قصار یونان بدو گفتم ای نیکو من منم شوی
ز مردم چه بهتر بهر حال گفتا خوشی خوشی خوشی

تایک ندانی که سخن عین صوابست
باید که بگفتن دهن از نم نگشائی

نظر کردم بحسن و رای تدبیر ندیدم به زفا خوشی خصلت
نگویم لب به بند و دیده بر دوز ولیکن به مقامی راقعالت

سبوری شکر کن آنکه طاعت خوشی میشه کن آنکه حقیقت
تخت اندیشه کن آنکه سخن گو بی پرسیدن و گشتن مگر جو
جوکاری بی فضول من برد وادی سخن گفتن نشاید
و کس بینم که نایبنا و حاجت اگر خاموش بشیم کماست
کسی باتو سخن گوید برایش مگوین رشید ستم من ارش
مکن عیب ده میوه ده ششام که در حیرت فرومانی پر بخام

مینکن سخن کس را بخاری خود افکن باش اگر استاد کاری

نیک اندیشه کن و آنکه سخن کوزانک تیر
با کمان بر کوزنیا بد کن کمان بیرون بد

بی اشق و المیز و القی و المومر و صبح الاموال
و القوم و القصد فها و السد

بیش بدست نیست که مجشست
زر میان برت روح تنبیت

بی زیر نشود کام دوستان
چون کام دوستان نبود کام دشمنان

تا که دست من زویمست همی کانه آشنای منبت
چون تنی دست کشم و دروش آشنایت کرد بهاست

ن غیزی که سیم و ز باشد جایش اندر دل جو باشد
بس بسد چاره و بسد افوت که از آن دیو بر خد ز باشد
ورندش ز شک خاره برون تا از آن خلق بهره ور باشد
دکف دوستی زنی افتد که از آن سنگ سخت تر باشد

نه اندر کف مرد دنیا برت سوزای برادر بسک اندرست
خواصا فصل الدر کاشی

جان از می افروودن کاشته گیر
صد گنج ز از رخ تن آراشته گیر
بس بر سر آن گنج جو بر سر ابرو
روزی دوسه بنشسته و برخاسته گیر

اومالی

دوست خواستی جو کل در یک
ز انک ز انک نیاید دوست
هر کرد کل سی انک
برم افتاده صدرخ نیکوت
لااله الا الله ز ندارد حج
درش چون فرده توروت
کل جند از انک ز دارد
می نیکو خست می «بوست»

ملک عبد العزیز بن ابوری

ازیم و زمانه برگندم دل
شکرا یزدرا که مت فریادم
ز کینه کان و فی وفای دست
در کینه بی وفا جراندم دل

خواه افضل کاشی

خواسته آفت آسایش ت
درش جان بجه می زنجار
چون تو جاویده ای خمارت
کی بود زان تو جاویدالت

ملک عبد العزیز بن ابوری

چون می خزان ز غفل فردم شمر
وز بهر جان قرین «دم شمر»
آن کینه کان که سیم خوانده اورا
کرمیل کم ندوبدم شمر
فردوسی رحمت

«دم دار و از کس ترا باک نیست
اگر مغربا کست اگر باک نیست

سرد

عزازان «طرب» ناز کند در کس
کز «وسیم» خود از چشم فرو نکند
اومالی

دوش انک بخزر از جهان مسجحت
می گفت بزر بادلتی از غم شد است
کای ز برین اگر چه می آبی دیر
دیر آمدنت رواست دیر آبی «دست»

سعدی

فراخ دسی رانده مکران جندان
که آفتاب معیشت بدل شود بهما
نه نیری روماساک لالی حید شو
چنانک دامن دولت کی ز دست
چو این دو قسم بکوسد خصلتی بد
بر بصیرت ارباب عقل و اهل نهی
بس اختیار و سطر است در جمیع امور
بدان دلیل که غیر الامور و سطرها

حال الدعی الدراف

اسرف مکن بدل مالت
کر سیم و زنت نمی کریزد

نی بی زنت آنچه حکم باشد فی نی در مت کسی ندیرد
مرکونه بقدر خود کند خرج زودش غم نیست نکیرد

کار مای نرود جز درستی بیمار
بند خوانیم و نویسم صحیح و معطل
ترهالت سخن زار مخایفه مگو
حاصلی نیست ز تقدیر و برامیر علل
زرمی باید ز کار ز راست شود
و ر بود خود سخنان تو چو وحی منزل

نامای

کریم نجی بر عقل خوانده است
بس بای مال مال مباش از پیر و
تک آمدت زلزله الارض سنجان
بر مالها و قال الانسان مالها
چون می کند آله بماره درازنت
از مال لامنیکن و باقی شناس

فی الحماض الفلأ و الكلام و ارتفاع البحار
واللنأ و ان لا خلاص من الموت و تغر
الیکس و حواء در المنحور

حال الله محمد عبد الرزاق

مرکرار من ز صدی هست دانک در آتش خرم نیست

دلکش

و انکس ار روز کار خطی هست دانک در خوردانش نیست

نامای

انصار و جلالت عالم نیامد راحت نصیب کومرادم نیامد
از نوح غم بجا که کسی را کسوز بر شرط کون و فرضه عالم نیامد
آسودگی بجوی که کس را بیزخ اسباب این مراد فرام نیامد

فرد

شایدس کار خوش نشین لکن توان زبان مردم

الفارابی

و از دست من و هوش فزاید که هر کی بدگر گونه داردم ناساد
بر کله ز من در عراق عینی زمین من ترس که این نام بر تو چون
کینه بای من شاعریت خود بگر که چند گونه کشیدم ز دست اویداد
بهن کلی که او بشکند و انیت که بنده خام خود را و سرور زاد

فارابی

واثق مشو بهر که در خواب غفلت

انکس که عارالش ارکاش

چون طینت ز محبت و چهرت پرشته اند

کرویش طیر بر تو نکر بندم مراست
نی فی ازین میانه تو مخصوصیستی

در هر که بگری بهمت داغ مبتلاست
از مکنات بر رفلاک نیست هیچ کس

او هم اسیر دشت درگاه کبریاست

وین آسمان که جوهر علویت نام او
 بنکر که کوزه قاشق از بار غم گشت
 فرشته را که مردمک چشم عالم است
 نزدانی ابریه مانع ضیاست
 گردون خلاف عنصر فطرت خلاف نور
 آتش عدو آب زمین دشمن است
 از سنگ کریین و مگوگان ترشح است
 وز کوفه ناله بین مبنارگان است
 «یا قاده» رب و لرزست روز و شب
 طعم دایان و کونه زرش برین است
 میل تمام خلعت میکم نهاد را
 از نیش شه غصه خد و مشهاست
 شیر زیان که لاف پرنخ می زند
 از دست مور در کف صد مخیلاست

فرد وخت

یکی مرد بنیم بار پشگاه
 کلامش سیده بابر سیه
 که او دست چپ را بداند ردا
 بچشش فرونی بداند ردا
 یکی کردش آسمان بلند
 ستاره بگوید که چونست و خند
 فلک ز نمونش بسختی بود
 همه بر او شور گشتی بود

سنای

مال کرمایل خوان شدی
 حلقه فرج اسیر آن شدی

ساز

مر که بستان میان بای نداد او را شیر
 نیت امروز میان جلا او را سیر
 مر که کوزینه شهوت بحشدت اربس
 نیت «مجلس این طایفه از شراب
 مر که بودست جو کردون بکه غدی کوثر
 لاجرم مت «رین وقت ز کردون
 سیر تبر فلک دیده شوخت و خداد
 جد کن مات بندد فلک از زی سرات
 باز دانش جو می مید بکره اقبال
 بیش از چشم اطراف عالمگیران
 بی خبر وار «رین وقت بزی خوش که دخت
 کوی اقبال ر بودند همه بی خبران
 کار چون بی خردی دارد و بی اصل و جمل
 وای بس برین و آباد برین مخمزان

سعدی

بکوشش توان دجله را بست
 شاید زبان بد اندیش بست
 منت کشدش که زرق و ریو
 ز مردم جان ی گریزد که دیو
 اگر کج خلوت گزیند کپتی
 که بروای صحبت نداردستی
 بدنا اگر مازی ای ماردست
 حریصیت شما زید و دینی برست
 و کردست منت نداری رکار
 که ایشه خوانند و تحه خوار
 و کربار سائی ساحت نکرد
 سفر کرد کانش تحوانه مرد

که نرفته بیرون ز آغوش زن گذاش منرا بشدوری و من
جهان دیده را منم بدیندوت که گشته و بخت برشته است
رهای نیاید کس از دست کس گرفتار را چاره بمرست و بس

شاهی کاشی

که چون خلیل آتش آبی بیرون بر آب سجاده افکند بود و لب
و رخت نمی بچو سیلان بر باد خاکت بر زمین فرو برد جو قارون

کهنه

چشم موعظنی مدامت گفتت نه از طریق عطا بوی و شاد تو
حکایتت مقدم که عقلی مکنه کلید مخلص او بر درخت دانه
شیوه که پکنه من جهان بدفت امید باشی آمد از لطف و پند
برای خطبه بناید از منبر حیرخ زبان تیر آمد با فرین و پند
طراپکه روی و سخی طالع او بروز کار عراقی شد و فریاد
ابل در آمد و کنت ای کفاند ز سر کت کردن و عالم و پند
زخم موعظنی ترا سلامت اگر صبر مثل بر ترار سیکند

ساده

این توام که نکویم بد کس در عسر
توام که نکویند بد من در کران

ساده

جبال در تنعم و ارباب فضل را
بامد من از غصه کی بان می رسد

کمال

میدمد دست ملک بخت امیاب تبین

بکوی که نداند من را ز شمال
وانک اور از غری تو بره باید بریر

فلکش لعل بدامن دمدوز و چوال

فردوسی

اگر بدانش اندر زانه لقمان وار سرای پرده جکت بر آسمان بدایت
و کرم سید منرا شمر شوی و کرم سید منرا شمر شوی
بهش ضربت مرگ این نه ندارد می باید رفتن چنانک آمد بخت

کهنه

بر فرق عیش نام من چون بگفت در چشم خت نوک قلم سخت ملکیت
کتنی که ز کناه معاقب چار بخت مار از روزگار شکایت بین
از ماقبول می نکند روزگار عذر آری کناه من منرت این اندکیت

ساده

زیادی که کلاه از پر کند دور گیاه آسوده گردد پیر و رنجور

یمناجاد فی الکیم واللهم واللهم واکرام

که گریبی بدولتی بر سپید دوستان را همیشه بنوازد
ورلی می پیادتی یا بسد دوستی خود بکل بر اندازد

کهنه

بد کو مران بر سر این مشو بر سحالی دانست نو
که نه جند بر کوامر سپون کنی بکوشی که روز نک بیرون کنی
جو برورد کارش جهان افند تو بر بندیزدان سالی کلیه

پیرا کسان را برافراشتن وزیشان امید می داشت
پیرشته خویش کم گزشت بحیب اندون ما برورد

ابر اگر آب زندگی باز د مگر از شاخ می بر نخورست
با قزما به روزگار مبر کزنی بوریاشد نخورست

برین زمین که تو بینی کریم طبعی است
که مگر روی زمین نشان برورد
بچشم کوتاه اغیار درنی آیند
مثال چشمه خورشید و دیده خورش
کرم کنید و نینید بر کسی منت
قفا خورید و بخونید با کسی برخاست
زدیکان لیماں بود و دیگر بزنند
نه دست کاپه کشد از برای کاپش
دل از محبت دنیا و آخرت خالی
کد ذکر دوست توان کرد با چاب

چون بود اصل جوهری قابل تربیت را در او اثر باشد
میچ میقل نکونند کرد آسنی را که بد کسر باشد
فرعی اگر یک برسد چون بیاید هنوز خراب باشد
ماں کلانا ترشح عایفه و کل تی بر جمع الی
اصل خفیه

عاقبت کرک زاده کرک شود ورچه با آدمی بزرگ شود

درختی که تلخ است کوشش در ثانی به باغ است
کراز جوی خدش بنگام آب بهیچ نیکین ریزی و شیراب
سرخام کوه بکار آورد همان میوه تلخ بار آورد

خاقانیا بایل اگر یک دم دقتی خواهی خدای آن دوست از خدای
بس نام آن کرم کنی ای خواجه نام کرم بداده دو روی خوش
بر داده تو نام کرم کی بود پیرا تا داده داشت شناسی برای
دانی کرم کدام بود در جیمت بدی بهر که مست و خواهی خدای خوش
بس خلتا که بر تو نشسته ز بخل اگر مومن ز مرغ تمیز کنی در خدای خوش

بر تو نیکان نیکردم که بنیاد داشت تربیت نام را چون کرد کان

کسی بیدیه انکار اگر نگاه کند نشان یوسف مصری بنا خوی
و کرعین غایت نظر کند دیو و شته یث نماید چشم کروتی

مهر که از آب تیره بر نکورد تیره یابد بهر چه در کسورد

در مرد جو بد نظر کنی زن سخی حق باطل نیکو خواه دشمن سخی
نفس خودت آنجه در فریب با شمع در آگ خانه روشن بین

دیوانه بنار دید کشا که دلست جنید کسی از آنجا که واپست

سعدی

دشمن که مرا همیشه بد می بیند چنانکه نه از روی خرد می بیند
در آینه وجود خود می نگرند وان صورت در یک خود می بیند
نظار یکان روی خوبست چون در نگرند از کارها
در روی تو روی خوشت بینند ز نجات تفاوت نشانها

مزدک

بی مسج تکلف این سخن خلوت که کوزه همان بر تو زاید است

فی قله المالات بطوامر الاشیاء الغایه والا کثر
بالزخارف دنیا و تنه

سبائی رحمه الله

ای بیدار فتنه چون طاوس وی بکشار غه چون کشار
کار اگر رنگ بوی داردوس فرما بین فرخا فرخا
علم که تو ترا بنست چنان از آن علم به بود صد بار
آب حیوان جوشد که در جوش زمره که جبه بود نوش کوار
نه بدان لعنت بر ابلیس گوید اند می بین زیبار
زوبران اختت کاندردن علم داند بعلم کند کار
دوری از علم باز شوت و چشم حیات پر سکت و بریکار
کی در آید رشته تا کنونی بیکر در دور و صورت از دیوار

مهور است

دین بد نیامد که مسج سما ندمد پیر به یرینان و بسند

فرخان شد که در گرفتن او ساخت باند زلف چو کند
کوبی از بهر حمت عیلت این همه طهراق بور و چمند
علم ازین بار نامه تغنیت تو بر و بر و بر و خویش
کفش عی مدوز از اطلیس فراور از دوشها کند
هر که کردن فرد حال از پی عقد بریج میند
کار نامه کرن که برگرد این همه بار نامه روزی چند

سبائی

تفاوت کند که از آب لال کرش کوه زردین بود یا سبال
خود باید اندر پیر مرد مغضن نباید و اجون تو دستار تغز
کس از سر نیز کی نباشد مخیر که در سر برکت و فی مغزین
به خوش گنت فرمده در کلی جو برداشش پر طمع جاسلی
و کس نخواهد خریدن هیچ بدیوانی در حرم میسج
نه منع مال از کسی بهترت فرار جل اطلیس پوشد خرد

سبائی رحمه الله

جامه از بهر عورت عامه خانه را خود بر منگی جامه
مرد را لباس خلقان جو کج در کنجا و ویران جو
کریانی کسی ملک بودی بوا حکم خواجه فلک بودی

مهور است

چیت دنیا و خلق اینستهار خاکدانی بر از یک و مدار
این جهان در حل و حله همان میرت زشت و کینه دمان
پیر طلاقش ده ارت میخاست زانک این کند بر شوی کشت

سوی دنیا حکیم کی نازد کور باز شد به فراپارزد
 دنیا ازین پیش ازیت کاب دنیا جال دین برزد
 دون دینی بوند در دوسرین قبحه آن غلبه است این
 مثلث مت «پرای سرور» مثل خ فروش نیابور
 «توزان یک ناده بهش» کس خیدارنی واو «روش»
 بچ که از آن شده زکرمی و «بادی» دناک و بادل پرد
 این می گفت اشک به بارید که بی مذکور پس خرید
 «جانی که بایت بودن» که به سگان تو اش نمودن
 جیت دنیا پرای آفت و شر چون کلید آن راوی بدو
 «غورش تو نکود» «روش» شاد همچو خیال کج اندیش
 نیت باوی وفا و معنی یار دید ای و آرموده بسیار
 کشته فرزند و مادر و بدت تو برو خوش نشسته کوکرت
 از دینار بسوی خوش کش که کش جابت را بسوی کش

سماهی

«غور جهان پرور محبت» خاربین بوی زچوان ندمد
 مر که عشق آن جان باشد دل بهشوق این جان ندمد
 «جهان رستنی خوش است» ملک الموت ما امان ندمد
 دل بر ایوان روزگار منه رنج بر خود با اختیار منه
 «مقامی که سیل خیزفت» جز نایا استوار منه
 ره که از بلاست دنیا دون دل بروایی قرار منه
 یقی کومریت کومر دل مرز بر راه و ره گذار منه

خوش دلی را کذر بر نجات چشم بر راه اشک منه

دنیا که آستان پرای ملک در کز کز رو از کن از آستان
 چون نام نیفت یافت ز صاب این در یک خلق برین گفته کرد خوان

دنیا نیز داند بر ثانی کنی دولت

ز نهار بد کن که نکر دست عاقلی

دنیا مثال بحر عمیق است بر نیک

آسوده عارفان که گرفتند سپاحلی

این رخ روزه ملت ایام آدمی

آزار و دمان نکند جز بیغفلی

ای اند خانه در سیداب میکنی

برخال رو د خانه نباشد معولتی

دل «جهان» مبد که با کس وفا نکرد

هرگز نبود دور جهان نی تبدلی

شوبه و این فیض عشق پستان

و کر کشاید بر تو و شام تا بهسراه

بخال «کشد» چون سیاوش آفرکار

و کر چه باشی چون کیتاد و جهم برگاه

نیکو

جندی دل اندر پیری سنج
چون دانی که اندر غایب رخ
جهان را چه سازی که خودت
جهان را ازین کار پرداخت

بنی هورت بگردیدت عالم
وزین صورت نکردت عالم
عارت بایرئی دیگر انداز
که دنیا را اسپی نیت محکم
مثال غرضی در گرفتت
که کوته بازمی باشد دمام
ویا برنی که از آن بریر کوه
گذره بختی چیزی می شود کم
فریدون را پیر آمد بادشاهی
سیمان را برفت از دست خام

دل بند ای حکیم در دنیا
که نه عزیزیت جا به بخشش
مش از آنکس نظر نیکنند
ای را در بینک از نظرش
خود باشد چشم اهل تمیز
که بزرگی بود بدین قدرش

و رتوان علم با علم برسی
عالی فاضلی ولی ناکسی

برسان و سحر و برنا امل
لا مورد و طلاست بر دیوار

مردی که جامه ندارد با تق
بهر ز جامه که در هیچ در نیست

دیو اگر صومعه داری کن از ملکوت

مجموعه ایس همان طینت ماضی دارد

فی الصدق واللب والماج والصدق
والعجب والكبر والعور بحسب الاحوال
والمغافرة بالاقبال

سجده

خواهی که رشتکار شوی راست کار باش

تا عیب کوتی را نبود در تو مدخلی

تو راست باش تا در کران راستی گشت

دانی که کی طاهر زلفت جد و دل

هموار است

بهوای کسی دروغ مگوی
و رتو دوست ترز جان گردد
که وی از جبهه مصیحتی
آن زمان بر تو مهربان گردد
لیک در حق تو موباید
اولین کس که بد کان گردد

زبان را مکردان بگرد دروغ
جو خواهی که بخت تو گیرد فروغ
بگرد دروغ مسیح کوفه مکد
جو کردی شود بخت را روی زد
نیاید زبان از منزه تر
دروغ از منزه شد دادگر
مران که که روشن شود راستی
فروغ دروغ آورد کاستی
مکن گفتت مردی خوش فاش
جو مردی نمودی مخنت مباحث
باندازه بود باید منوه
خجالت نبرد آنک بوده نمود
که چون عاریت بر شند از پیر
ماند کهن جامه اندر پیر
اگر کوتی بای جویین منبد
که در چشم طفلان غایب بلند

ای خواجه اگر قامت اقبال تو امروز

مانده الف میخ خم و چ ندارد
بپیار تغا هر مکن امروز که فردا
معلوم تو کردد که الف میخ ندارد

خافانی

بقای نیست خود اقبال را چند از مودستی
که خود آنک لا بقا مقلوب اقبالست بر فویش

اومانی

بکیه رجای جهان ارتوار تونه بر جای خودست
زانکه چشم فردا از تنگ برو نکارت
زینت جاه بجام می کلکون ماند
که بیک دم شود از کسوت جوی عادت

مسح خود بین خدای بین نبود

مسح خود دید و دین نبود
که تو مرد شریعت و دینی
یک زمان دورشوز خود بینی
زنک نداشت را رتخته آذ
رو فرو شو بآب دل نیاز
شک عجب بد سپای دان عجب بدترین کنای دان

عمد بگذشت و توجین مغرور از خدای و خلق یک پر دور

سماهی

بود بگذر زانکه در غیب
نشود در کشاده تا تو دم
بر نیاری ز قفل و بزه دار
جه روی با کلاه بر سر
تو میفرای بر کله دستار
سنگ کفش و کیک در شلوار
کله آنکه نهی که در فدت

مولانا عالدین محمود کاشانی

راه رفتن نتوان جبر بدم	راه رفتن نتوان جبر بدم
با دیموده وجودش جو بدم	با دیموده وجودش جو بدم
مسح بر باد نباشد محکم	مسح بر باد نباشد محکم
ی قدم چون دم مار آمدیم	ی قدم چون دم مار آمدیم
قدم از تارک پیر کن جو قلم	قدم از تارک پیر کن جو قلم
کرد ایزد بقلم با دیم	کرد ایزد بقلم با دیم
کشت با هم قدم و دم منضم	کشت با هم قدم و دم منضم
دمت خاصیت احسانم غم	دمت خاصیت احسانم غم
دل از تازانه شود جان خرم	دل از تازانه شود جان خرم
یک نفس که تو فرو بندی دم	یک نفس که تو فرو بندی دم
جفت کرد قدم دم با هم	جفت کرد قدم دم با هم
بر میوای زنی ارمیج رفتم	بر میوای زنی ارمیج رفتم
ز میوای دم مای دیم	ز میوای دم مای دیم
تا بیا بدم ده بیا	تا بیا بدم ده بیا
نیست بنیاد دم الا بر باد	نیست بنیاد دم الا بر باد
قدمت سمره دم کن که دمت	قدمت سمره دم کن که دمت
تا دمت با قدم آید همراه	تا دمت با قدم آید همراه
زانکه عین قدم آمد دم او	زانکه عین قدم آمد دم او
دم تو بفخر و جت اگر ت	دم تو بفخر و جت اگر ت
در دم آب که یکسر قدمت	در دم آب که یکسر قدمت
چون صبا غر ز قدم دم زنند	چون صبا غر ز قدم دم زنند
در دل بر تو کشودن گیرد	در دل بر تو کشودن گیرد
دم فرو بر مکران دم که ترا	دم فرو بر مکران دم که ترا
تا دم از بحر زنی بریا طرب	تا دم از بحر زنی بریا طرب
عرقه بحر دم از بحر زنند	عرقه بحر دم از بحر زنند

مشوعقه ز آب سخنهاش نکه دار بر جای که بای خوش
 بچشم کیان (نیاید کسی که از خود بزرگی غایب کسی
 اگر مست و دار قد بر در من خود مکوی بسیار من
 اگر مشک خالص نداری مگوی و گریست خود فاش کردی
 به کار در میشه کن رستی بوفای که مکراندت کسی

مرد و کستی را نظام از کاستی دان زانکه مست
 رپتی ی شک طاب خیمه نیندوخت

موراست

برکت بر کی نداری لاف درویشی وزن
 رخ جو عیاران نداری جان جو اوان
 یا برو مجوزان رنکی و بوی پیش شیر
 یا جو مان اند را و کوی (میدان)

نامی رحمه الله

برکت قلاشی نداری کرد قلاشان موی
 صورت ایشان ندیدی سیر ایشان
 چون ندانی در طبق راستی صدق از مجار
 لاف بر خیره زن کشار پیوده موی
 یا بشرط راستی (صف قلاشان) ای
 یا جو توانی بکرد شیوه ایشان موی

موراست

همه دعوی باش چون بیلد کرد معنی گری نیر خوب از
 همچو شیر باش جلد منتر چون تیره مشوم اولد

سعدی

براه راست توانی رسید (مقصود)
 تو بوب راست راست ز آتش دروغ میداری
 کجا باش دوزخ روند مردم راست

موراست

ای که بر بشت زمینی همه وقت آن نوت
 دگر آن در شکم ما در بشت بدند
 تا طاوان پسندی و تکبر کنی
 که خدا را جو تو در ملک سی جانورند
 آنکه پا از سر نخوت تنهادی بر خاک
 عاقبت خاک شد و خلق بروی گذرند
 کن کردن بنهان به از عبادت فاش

راست

اگر خدای پرستی موا برست باش
 چشم عجب تکبر نظر خلق کن
 که دوستان خدا مکنند در و باش
 قدم زتند بزرگان دین و دم تریند
 که از میان تنی با یک می کند خشاش

کال نفس خود منیک تحت آنت
که پسر کران کند بر قلندر و قلاش

فرد

کوزات سخن کوئی و در بند بانی
به زانک در وقت دم از بند رفت
مولف نام فلان

ایزد جو غایت از سر لطف نمود
در حق تو نعتی کرامت فرمود
از مستی و عجب کبری بایکست
در نیستی و عجز تو واضح افزد

پسندی

مودا پسر که منش تو خردان محترم
اندیشه کنش بر زکات محرم
دعوی کن که برترم از دیگران بعلم
جو عجب کردی از همه دومان فرودتری
زنها رتا بنکندت نی روی پس
در ورطه که دست یگر دشناوری

موراپت

این حکایت شنو که در بغداد
رایت و برده را خاف افتاد
ریت از کرد راه و رنج رکاب
گفت بابرده از طریق عقاب
من تو مرد و خواجه تا شایم
بنده بارگاه سلطایم
قدم من بسی شترست
بس عرافت تو نیشترست
گفت من پسر برآستان دارم
نه جو تو سر بر آستان دارم

اکت از کبر کردن افرازد
نویشتن را بسر در اندازد

موراپت

ز خاک آفریدت خداوند پاک
بسی بند قادی کن جفا
یکی قطره باران زاری جکید
خل شد جو بهنای «یا بدید»
که جائی که «ریاست من» استم
کر و بست حق که من شتم
جو خود را چشم حقارت بدید
صدف «کنارش بجان برورید»
بلندی ازان یافت کویت شد
در نیستی کوفت نامت شد

منای

اکرمه بار در روزی شمید راه دین کردی
م از کبران یکی باشی جو خود را «میان»
بدین روبرو زرد بنا جوی عتقان مشو غره
که این آن نوبهاری نیست کشی مهرگان
که کر عشی بغش ای و کرمای بجاه افتی
و کرجی تپی کردی و کرباغی قران
پیرالب ارسلان دیدتی ز رفعت رفته بر کردون
مروای ماکون در کل پیرالب ارسلان سخن

ای اصل تو ز خاک سیاه و تن از منی

در سر منی مکن که ترکب چون منی
اگر خاک باشد آخر شود بجاک
اورا کجا رسید سخن مایی و سخت

بف دلم طه

نفس که از عجب خدای دارد با نور خدای آشنائی دارد
چون مردم چشم گرینا شد خوب صاحب قدرت و روشنائی دارد

صاحب تفرانت که چون مردم چشم

بر جمله نظر دارد و خود بین نبود

مرجه بینی یقین ز خود بینی گرینائی برون ز خود بینی

کار

بدین صحیفه مینا بخامه خوشید نکاشته بخی خوش بایست دیدیم
که ای بدولت ده روزه کشته شمره مباش غم که از تو زر کمتر دیدیم

اگر جنت کرد در زبان باد و غم نیکری زخت بزرگی فروغ
سخن کشن کژ ز بیجا رگیت بیچارگی بریاید گریست
مرنگه که روشن شود راستی فروغ دروغ آورد کاستی
مراح و خنده کار کوزد کاست جوریش آمد ز تخ شربین باشد
چون میرشدی ز کوزد کاست بازی و طافت بچوانان گذار

فی حجر و ایچد و اخل و الطع

اوریت

عمر بر نا گیر تنفره کس تا از جند قسم آزرید
مر که را در نا گیر گرفت کتی بغم خوردن مجازید

یک غذا شو که مایه جندانست که می چیز را فرار سپید

ای دل فرقه سوز مخمزه یاز مش ازین کرد کوی ازماز
دست کوتاه کن ز حرص و طمع چون بیامان رسید عمر دراز
جند باشی درین خراب است بای بسته بدست از و نیاز
بیشتر زانک کار بسته شود بقناعت بدوزیده آزار

کار

تا کنی دوی بکام بسوی قناری آیمه شوزمانی و بر جا قمر گیر
شکت کس مشی بهر حص اندر مصاف حص قناعت یار گیر

انامی

حقیقت این شکم آزار بخوشد و گریه عکس عالمش بینبار
گرفت که رسیدن به منطجه بی ولی چه سود از آن چون بجای گذار

مکن آزار بر خد بادشا که دانا خواند ترا بار بار
بلنگی که کردن کشت برویش بدام افتد از بهر خوردن جویش

منای محمد انعام

طع و حرص و غل و شمت و چشم حسد و کبر و خقد و بد پیوند
مفت در دور جند دهن تو ساخته میثان دور بند
مبین که در دست نت ثقل افروز در مرمت می حکم اندر بند

موراست

مر که راست انده شی مره اوست کفر و روشی

درین

آزرا صورت از سرور بود لیک سیرت سرور بود
در طبع زین بکا مرید پوی ای کم از کربه دست و زلفی
آزرا از دون خود پوست خاک بر سر بان و باد بهت
صورت صغ کافت بشت کبی سگ دست و کربه ست
مور حص از دون سیه مدار زانک از مور زود کرد مار
جون پیرایت از شرف طالب آن جوید رخ بنیش
خوردش چون تشنه کرد سج جون بدو رسید ناند سج
حص ثیت میشت اندر زیر نکند مسج مسج پس راسیر

لغز
هر که بر خود در نیاز شد تا میرد نیاز مند بود
از بکدار و باد شای گن کردن بی طبع بلند بود

مجدی
آن شنیدستی که وقتی تاجی در یامانی پتقاد از سوز
گفت چشم شوخ دینی دارن یا قناعت بر کند یا خاک کور

طالع
حص کم کن که قتل و دنا را بتر از حص چشم بندی نیت

مهاجرت
ای ترا عرض خوار و مال غریز جز ازین سیم و زر برستیا
بند گیر از و حص را بگذار در میکرا ز غرور میستیا
مال آبت و ابرایوت میل باشد بسوی بستیا

وطواط

آفت عقل مردم از طمع است تا توانی سوی طمع مگر آن
جون طمع دست بردنماند عتدارا را افکند از بات

الغیر
فی الشیء اجل و احتیاج و عمل
فردوسی مرجم الله

جکنت آن سخن کوی آزادود که آزاد را کامل بند کرد
مر آنکس که مغزش بود پر شتاب فراوان سخن باشد و دریا
جو کامل بود مرد دانا بکار از وسیر کرد دل رور کار
دل و مفراد و دراز شتاب فرد با شتاب اندر آید خواب

سنای مرجم الله

صفت کاملان دین در راه منت لفظ فرا ستوی یوما
هر که ما جهل و کامی بیست بیش از جای رفت و کارزد
مسج کاری نیامد از منبل حق گذاری نیامد از کامل

الغیر
فی الشیء اجل و احتیاج و عمل
فردوسی مرجم الله

ای عمر عزیز داده بر باد ز جهل وزی حری کار اجل داشته مهل
اسباب دو صد ساله سگالیده نایافته از زمانه یک ساعته مهل

سنای مرجم الله

مکن ای دوست در سرای غلر عقل را جرخ در غور امل
خلق از خود شده مغرور تو بدین عمر مختصر مشغول
عمر خیزد آنک عمر ورمکس املت ما ر عمرده کرکس
که بود غافل از قضای اجل کونه اندیشه در از امل

خواجه افضل کاشانی رحمه الله

مردانک شدن را بشنایید نه مجوزان رخ بجنبان آید
کرد در می آمد احب مکنر گوید جوزن جامه خوب آید

نبرد

جندن امل درازی اندیشی معزور مشوک بی فکر را خوشی

حافظی رحمه الله

در دل مدارش شاعنی که ترطبت بت خانه ساختن ز نظر کا باد
شاخ امل بزنی که جانی زود میر پیچ نو پس بکن که رختی کم تنایا

میل

میل چشم امل کش بایند در جهان

کز جهان باریکتر زندان سرانج

از امل چهار دل را میج نکشید از انک

مرکز از گوگرد شها کیمائی برخواست

تافعی نظام کاش

نه که شد مبتلا بطول امل نکند نیک مسج کونه عجل

ای که دانش بدم آموزی آنچه گوئی بخلق خود پیش

عیب خود را علاج می کنی باری از عیب دیگران خاموش

محتب کون بهند در بازار قحبه را می زند که روی پیش

سازد

ترک دنیا بدم آموزند خوشتن سیم و غله اندوزند

عالم آنکس بود که به نکند نه که گوید بخلق و خود نکند

لغز

ماتده شمع که جهان افروزم روشن دارم جهان و خودم زوم

ی پند دهم که دل بنا پس میدهد خود می کنم آنچه بخلق آموزم

سازد

عیب خود در خلق نمی بدان کاب مرخاکی ز جوئی دیگرست

رشت اگر آب بیند در خوشی همچنان داند که روی دیگرست

لغز

جو عیب کسان هست خواستی می

نخپتن عیب خود باز کن

کسی را برادی جو فرمان دمی

نخستین ز مال خود آغاز کن

الناهیع والقرون

برد خردمند و فرسنگ و رای بود جاودان بخت و شایایی

اگر چند باشد پیرافراز شاه بدستور گردد دلارای کا

شکار است و کار شه شاهوم دگرشادی بخش داد و بزم

ناید که مردم فروشد بلخ که برپس نماید پیرای سنج

میین بخت شای فیوس یاد برجاودان دل ناید نهاد

برخت نشان بد آموز را بغز امان کارا مرو را

ممه کوش دل سونی درویش دار غم کارا و چون غم خویش دار

ز دل دور کن چشم و کین جهان را چشم جوانی مبین

منای لعل الله

عدل شاه با سنان کشت بذل او قهرمان دولت است
هر که انصاف از وجد باشد در بود ددنه بادشا باشد
از رعیت شمی که مایه ربود بن دیوار کند و بام بلم اندود

سعدی

شمی که حفظ رعیت نگاه میدارد حلال باد خوشش که فرد حوایت
و کورای خلق است زیر مارش که مرجه میخورد او جرت میلاست

ریاست

شنیدم که در وقت ترع روان به مرجین گفت نوشی روان
که خاطر نکند او در ویش باش نه در بند آسایش خوش باش
برو باش ویش و محتاج دار که شاه از رعیت بود تاج دار
رعیت جویند و سلطان رخت رخت ای سربا باشد از رخ سخت
مکن تا توانی دل خلویش و کرمی میکی نخ خوشی
ریاست بدست کسی است که از دشمنان دشمنان جداست
کسان بر خورند از جوانی و کت که باز بردتنان نیکند سخت
حروت نباشد بر افتاد زور بر مرغ دون دانه از شش زور
توم بر درستی امید وار پس امید بر در نشینان بر آر
دل در دندان بر او زبند که مرکز باشد دلت درمند
برشانی خاطر داد خواه بر آید از دار مملکت بادشا
غم زیر دشمنان بخورینهار بنرس از زبردستی روزگار

کسی زین میان کوی دولت بود که در بند آسایش خلق بود

المنان العنان و سحره حماره و نون

فروسی

جنین کت شاه جهان کیقباد که نفرین بد بر زن نیک باد
اگر نیک بودی زن و زنی زن زانرا زن نام بودی زن

وله لعل الله علیه

خداوند کشور خطای کند شب و روز ضایع بخور و خوار
جهانبانی و تحت و کجپروی مقامی بزرگست کوجب مدار
که گریای طفلی بر آید بسنگ خدا از تو برسد بر ورشمار

بزدان قاضی گرفتار به که در خانه دیدن برابر و کرم
در غمتی بر پیرائی به بند که او از زن زو بر آید بلند
جو در روی بیگانه خندید زن دگر مرد کولاف مردی زن

لغز

دوستی زنان و ابر بهار عشق خواب و صحبت اشراق
مکن ای دوست اعتماد بران که جو بادند و برق زود گذار
ورزنی صد هزار عهد کند تکیه بر عهد او مکن زنهار

قرار دکت آزادگان نیکو مال نه صبر در دل عاشق آب و غبار

المنان العنان

که اغفل باشد ز بردست شهوت جواز بردستی کند مبع زرا

توجه دانی که بر تو نیکدشت
شب هجران و روز تنهایی
روشت کرد این حدیث بود روز

که جو سپیدی شوی به بیایی
مهرماه

تو که یک روز پراکنده نبودی دلت
صورت حال پراکنده دلان کتی دانی
سما تتریزی رحمه الله
نه گوشت بود بر در بهاری

نه چشم رازمانی اشتهاری
جه دانی کاشطاریا جوشت
جگر خون کشا کزاکا ربوست
مجه سلفانی رحمه الله
جون تواز غم ندیده خواری

از غم من کجا خبر داری
نفته خوش بوخت من شب
جه شناسی تورنج بیداری
بوی حاصل ندارد عم زور کار کشن
که شوی مدیده باشی بدر ازای سالی
غم حال در دندان جبهی کرت نباشد
که جنس نرفته باشد همه عمر بوی جالی

الفصل
المشابهات

فردا که برین و تو وز باد مهران
انکه شود بدید که از ماد و مرد

ارزنی

زود و کیه سبز مرد و مرنک اند
ولی ازین بکس دان برند از کمال

وله

میان غبر و خاکستری فرق بسی
و کرجه غبر باشد بر یک خاکستری

بیداشود که مرد کذاست وزن کدام
در شکلی حلقه میدان برور خاک

قری

تو در می ولی مردان دگر فرقت
میان بریط و جوب از ایشان
ز اشراک صفت داب مشترک نشود
خدای باشد و موجود بندکان موجود

خاتمی رحمه الله

رفت خرم از موم پیافتن سپلست
ولی از و شوان یافت لذت خرم

بر سر آن دوره بید آید ^{مرد} بنده خاست خوابد یا است

دین بدیکی عاشکی خوش کوی ^{بایست} بالاله می گنت رطوف جویی
کز اجل ز مرد و ز رین توان بر ساخت کلی ولی ندارد تو

فی التلبیه کالعمی وعدم الالعب ^{مرد} سره وجیه

مر که که غمی ملازم دل شود ^{بایست} یا قصه کار خوش شکل شود
از حال کسی دیگر یاید بود تا خوش دلی تمام حاصل شود

نک بجال دل خوش دل ندارد تی شک
بسا کیا که بجال تو آرزو مندست

عبدالرحمن بن علی بن ابی طالب ^{عبدالرحمن بن علی بن ابی طالب}

اگر چه تلخ بود یک سخن زمین بشنو ^{سازی}
جنانک انرا دستور حال خود
تو این سر که ز دینی گرفته در مشمن
بروز عرض مقام جنانک ساری
که از جواب سلامی که خلق را بروتست
بهج مظلمه دیگری سپرداری
جمال الدین محمد بن عبد الرزاق لا انصافا فی لجه الله تعالی

یک نصیحت بشنوا ز من گذران نبود عرض
چون کنی رای مهمی تحت انبیش کن
طاعتی فرمان حق بر شغتی بر خلق او
در همه حال این دو معنی را شعار خویش کن
کار تو داریم تواضع باد با خرد و بزرگ
منصبت گر بیشتر گشت اکنون پیش کن
کز تکبر می کنی با خواجگان سنده به
ور تواضع می کنی ما مردم در پیش کن
چون کسی در دلی گوید ترا ز احوال خود
کوش با در دل آن عاجز دل ریش کن
مصلحت از لفظ دین داران کامل عقل جو
مشورت باری تر دیکاد و راندیش کن

فرمودی ^{فرمودی}
جو فرزند داری بفرستک دار ^{فرمودی} زمانه یازی برو شک دار
جو فرمان بزیزنده باشد سپر نوازنده باید که باشد پدر
فرودن بفرزند سر مهر خوش جو در آب دیدن بود مهر خوش

بهر کاری خذ از یاد می دار ^{لغیه} خذ از آتایی از یاد مگذار
بکاری کرد خواهی از خواه که بهتر زین نیای سح «گاه»
کسی کو بر تو دارد حق ات فراموشش مکن در سح بانی

میدام کاتسی لجه الله تعالی

که چون کاغذ و قلم باشد دوزبان و دوروی کاغذ
تجو کاغذ سیاه کن رویش بوقلم گردش بتبع بز
مغی که خبر ندارد از آبلال مشار در آب شور دارد سلسله

اگر زمانه بکلی دمد زام قضا بروز به سلامت سلام باید کرد

بدوده را پای به بر سر فکن غبارش بینشان و خارش بکن
جویینی تنی پراکنده پیش مده بوسه بر روی فرزندش

سعدی رحمه الله تعالی

ارادت نداری بحدی بچو فان خدمت توان بردی
وجودی دمد روشنائی جمع که سوزیش در سینه باشد جمع
کسی گیر دآرم دل در کنار که از صحبت خلق گیر دکنار
مکن عیب خلق ای خود مندا عیب خود از خلق مشغول باش
بد اندر حق مردم نیک و بد مگوی جوانمزد صاحب خرد
که بد مرد را خصم خودی کنی و گرنیک و دست بدی کنی
ترا که گوید فلان کس است جان دآن که در بوستین بود
زبان کرد شخص بغیت دراز بد و گنت دانده سپر فراز
که باد کسان پیش من بد مرا بد کان در حق خود مکن
رفیق که غایب شد ای نیک نام دو چیزت زو بر رفیقان م
یکی اکتالش بیاطل خوردند دوم نکناش بغیت کردند

بکستی که داند بخ کرد کار که فردا چه بازی کند رور کار
بجائی که تنگ اندر آید بحث بنامت بخ ببال یزدان مکن

سعدی

کسانی که پتغام دشمن به زدشمن همانا که دشمنش اند
کسی قول دشمن نپارد بدو مگو آنک در دشمنی یار او
از آن بمنشین تا توانی گریز که مر فتنه خفته را گفت خیز
میان دو کس جنگ و آشفت سخن چین بد بخت میرم کشیت
ندیدم رخ ساز پر کشته تر نکون طالع و بخت پر کشته تر
زنادانی و تیره راسی که او خلاف افکنده میان دود و ست
کشد این و آن خوشم کرداره وی اندر میان کور بخت و محال
میان دو کس آتش افروختن نه عقلست و خود در میان سخن

کرا از کوه گیر و تنی بجائی سرانجام کوه اندر آید ربائی

سعدی رحمه الله تعالی

تو بقیمت و را دو جهانی بکنم قدر خود نمی دانی
چه گم است آن بزرگ زاده در کثا دست و خان نداده

کسی که او نظر عقل در زمانه کند جان نبرد که همه کار عاقلانه کند
بر آنچه خاطر موری از آن بیازد اگر نود آب جیاتت از آن گوید
تفاوت و موت نشان از ادق نخت خانه دل قعبین دو گاید

نیکه بر آید جهان همان بهتر که زندگانی با طبع شادمانه کند
 ز شکر همه احوال باور و غم بصیرت همه احوال استعانه کند
 زبان ز کشتن و ناکشتن که دارد که شمع سستی خود در سوزان کند
 بنده خوش خور و خوش باش نام نگیرد که عاقل از بی یک عیش صلح بهانه کند
 مخور و ور که فردا چگونه خواهد بود که خرج عمر تو ضایع بدین بهانه کند

همام تهریزی محمد الله تعالی

وفا کن کرد وفا دل زنده کرد محبت از وفا پائیده کرد
 وفا آب رخ مردان فرایده وفا سم جان سم ایان فرایده
 وفا از آتش روتق تباستان وفا چسب چسب جان در چسب چسب

الکلیه

دون کوجه بحجج بر رسد بکش کیر
 و آزار ده جوای هست شد تشکیر
 مت آنچه کند مگر بکند او را

شیا ربو خارجی کند پیش کیر

شرح ابوعلی

اگر دل از غم دنیا جدا توانی کرد
 نشا طو عیش باغ بقا توانی کرد
 و کبر و نمنی از مثل پوس کانی
 نزول در حرم کبریا توانی کرد
 و کرباب ریاضت بر آوردن پستی
 همه که درت دل با صفا توانی کرد

ولکن این قدم ره روان جلال توان زین جهان کجا توانی کرد

مجال سخن تاینی مگو جو میدان نه بینی نکه دار کوتی
 از اندازه پیرون مشوش زن نه دیوانه تیغ بر خود زن
 بی رغبتی شهوت انگیزتن بر غبت بود خون رختن

عبد الواسع

جل آتش سو پس مغرور بی صلاح از زمانه کینه متور
 دامن از تنوع و ضلالت دیده از خیر و شر او بردوز
 کاه باد و راجع بود باز کاه در جور و جود بود پسوز
 صبر کن تا رساندت براد بخت بیدار و دولت میروز

مما یعنى بالمکاتیب و محتاج الیه فی الخاطبات و المراسلات
 فی اصباح الکاتبات و هو مصلاب
 فی اصباحها سابقه المعرفة و الملاقات

ن

برادران صفات تعارف از لیت
 که بی وصیت نام و نشان نشانند

فراستیت الی میان اصل من
 که داد صدق عقیدت دران میانند

من و روان بقفا بصورت عقل
 بیا که شرح مولات بی زبان ندند

لایف دامن ظ

تا وصف شمایلت شنیدم عشقت هزار جان خریدم
عاشق بحکایت مجرب انصاف که مثل خود ندیدم
نادیده بوصف گشته عاشق نه دیدم نه زکس شنیدم

وله دامن طله

مر جند خدمت نرسیدست دعا کوئی

یوسته دعا کوئی تو بودست نایاب
باد سحر از غول تو بوی من آورد

زان شیفته بر غول تو گشت دعا کوئی

مراج الدین قری کمال امجد

آشای که بروی تو جهان بینم تبع تو شده نادیده ترا بچو طلاس

حور خال

مردم چشم منی زانک ترا ندیده
سمه عالم بتوی نیم ای خوبصال

نادیده مرا نک نام نشنیده
دل نام زد تو کرد و مهر تو کردید

رباعیه

عزیت که عاشق در پیانم بنهان ز تو با تو عشق با خنم
زان با تو نگفتم که مرا کرد خود را شایسته حضرت تو شنا خنم

سید شرف الدین کاشانی

گویند که دل بهر کس شنیده نادیده نبیند و خرد نکند
وین طوف که بروصف جمال دل شد شیفته پیش از آن که چشمند

نسخه

چون وصف شمایلت شنیدم نادیده ز دیده دوستی دارم

معد

انکس که بجای دیده باشد ما نادیده بجای دیده باشد ما

سان

جو بر طامر ملاقاتی نبودست که خدمت در خور ایشان نویسم
ز قرب عالم ارواح شاید سلام جمله که یکسان نویسم

مرد

بخبر گشته ایم عاشق زار وای اگر در میان بود دیدار

مرد

دیده که چه ندیده است ترا دل بعد جان خسریده ترا

الحاج میرزا حسن نظامی

سلامی محوم سرازو منور سلامی نسیم صبار و مغنیر

کمال

سلامی بصورت حبای نسیم سلامی یعنی کمالی مصور

سلامی همه شوق جو باد جهان سلامی همه لطف چون لعل لبهر

رسم بند بر حضرت در سایه که پیشدش افلال انجم مسخر

نعمه

نسیم باد صبا خاک پای لطف توام درن حدیثه رزقی شمر نه انصاف
خدا ای بر تو که مر خط ناری من بخاک بارشش می پان زمین

سلامی که بر قصر ادراک او بینکند فکرت کند کمان

پسای که در جلوه کاه ظهور	ندارد کذر بر مضیق دمان
پسای که بی زحمت گفت و گو	بیمع مبارک رسد مر زمان
پسای که زود دل برد زندگی	پسای که زو جان شود شادمان
پسای که بواجلاق توشک	سلامی بواجلفاظ تورفتن
پسای که مراران دعا و ثنا	شده در کاشن بحضرت روان
بران را روشن که خوشید	سینه روی چون سایه جاودان

لغین

پسای که بر پیمان ایسم جان	بدان نخسته لغاتیک نفس نیک
خلاصه همه افاق و زبده دوان	پسای که فاضل عالم ملاد امد منیر

حاله

دعا و خدمت داعی قبول فرماید	کمی جستن برق کبی خورشید
-----------------------------	-------------------------

لغین

من ای صباره روشن بکوی دوست	تو می روی سلامت پسایم برین
----------------------------	----------------------------

لغین

در دست ارادت ارغام بودی	وز جویر پیرایه امانم بودی
وند تقص تن از به رنجوریدی	آزنده نامه مرغ جانم بودی

صالح الدین شرایلی

پسای که ز کرده از جرخ اخضر	پسای که ز کرده بر لطف داور
پسای که جوتس حکیمان فرقی	پسای که جو خلق کریمان معطر
پسای که در کشور صدق و غم	پسای که در عالمی شوق مضمر
پسای که بیا که جو روح مجسم	پسای که بجوی جو عقل مصور

پسای که از بر تو عکس تو شس	شود تبس حرم خورشید انور
پسای که از تو عالمی مهتابان	جو مهر سوت زکات بیمبر
ازین جسته تیر تد سردوران	ازین بسته بند تقدیر دوار
ازین رانده چون صدق شرفین	ازین مانده چون مهر اندر مشد
بدان که در مهر چون نور زخشان	برین حضرت بال با کیمر مظهر
بران طبع که اکوایر و آتش	بران خلق خوش بوی خوش کافور

لغین

بخدا ای که قه کرد و رفت	زیر پای جلال او بپشت
که شفا دل شکسته من	در لقای مبارک کشت

سالم

بخدا ای که دست قدرت او	ماه را عا بر مجاق کند
کین دل ریش آرزو مند	تا که با وصلت اتفاق کند
کو زند خندی دروغ زند	و رکند شادی اتفاق کند

لغین

حق تعالی که مالک الملکت	بیس فی الملک غیر مالک
برسانادمان بخدمت تو	آنکه قادر علی ذلک

لغین

بدان خدای که حداثت شمس	نشان لم یزل لغت لایزال
که سوی حضرت عالیت تهنه شاس	اگر چه دایم ازین بنده بر توانی
ولی زبان نشاکشتر زود دعا	بهج حالی غالی نبود و خالی نیست
ای باد پسایم پیر مهر از پیر مهر	از قطب بدیا بود از قطب

سلام من برسان ای سیم جان برور
بدان دیار که مخوم کام کار نیست
نیار مندی من عرضه کن بخدمت او
جنانک لایق این عهد اپتوار

الباقی فی الجواب عن الکلمات و نوشته فصور
الاولی فی وصف المکتوب و الکتاب و ما صدر عن الخ طاب
ی قلب تو بر عروس کاغذ صد عقد از آفتاب بسته
دست و قلمت کلامه حور بر کردن آفتاب بسته
بوی ز تو رخ شسته کردار در دیده و بر کلام بسته

جوتقانی

اولی

گرفت کلام تو مانا نهاد ما فی ازان
که کرد صفح جان برمش از شکم
رسی و مان فطت جسم تبان
نوده نمایی صد مزار شیرینکم

دویم

تو کسی که شکست بر پریان روان و خرد زیر مشکش نهان
مه جانی جانت و ما وای دل یروش جوزلف تبان چکل

سوم

ترک لفظ و دقت نمیش نزد عقل
یخوت بی مبالغه و وحی کاف

کچر

کنجیت بر جو امر و محبت بر

در لطفش که یی اکنی نهان
کبخی که از خجالت او منروی شدند
در صمیم محو و کمر در عروق کان
بحر حق که از لطافت و رشکش می طرا
در بای اشک آب شود دامن و رها
دو شیر کان پرده غیب اندر نگه داش
جان برور و بری و شش و دهن و آواز
در دقتش نکاریت دلورب
در بند زلف بر شکش عمر جاودان

دوم

سلام من برسان ای سیم باد شمال
بنزد آن صنم ما روی مشکین خال
بد و بکوی که تاد و رکشته ام ز برت
دل و رموبه جوی و تنم ز ناله بومال

سوم

بوی پدیده زمین مرغ طاعتی نپرد
که رقیبه نبرد از دعات (منتار)
دعای دولت از جان سحر کمان گویم
که آن زمان نبود در دعا برده

دعای دولت از جان و دل می گویم
بدست بنده مخلص بخرد عیانت

جوامری که بینکند ساعدش
برند دست بدست از برای کردن

ادب صابر

عزیز نامه میون تو رسیدن
جانک بر اثر تیر و شب رسد خورشید
سید دیده سید روی بودم از غم تو
سید گشت سیا و سیا گشت سید

از ریاض و سواد نامه نت
جشم عیش و ریاض سواد

نقاست مرغی اد در کاس
نوشته بر عارض دلفریب
معانیت در زیر خوسا
جو در حمله منظور و در میغ ماه

داد و دیده و بجان توصیه شد بود
سواد خط تو اش باز داد دنیا یی
سیر و نرسواد قلت خشم خود را
کس آب سید دید که نور بصر آورد

تشریف شریف روح برور
بر مار روان عزیز تر بود
در دیده ما بصر مبادا
در دید اگر نه چون بصر بود

خطاب عالی در باران خاست
ببان محفل الهی و وحی ربانی
بطبع موده بر فرزند رسیدن آن
جو فرزند که رسد در خلاص زندانی
ریاض معنی آن رسواد نقش
جو جرم ماه و خوراندن شبانی

رشته دیده بستم دید
قوت ارواح و قوت اجسام
راحت بان در شایسته
اصل عیش و مراد و مایه کام
رشته کلاک کو مرافقات
دامت انفا سه مدی الام
متمل بر فنون لطف رسید
بکین بنده و کینه غلام

رسید رشته ملک مسیح حقیقت
بکثرت حجاب مخلص مشتاق
فرصت مشتاق و مسلمان
جواز مجاری حال تو کردم استغاث
مرکس کرامی فدای آن پیمان
نزار جان کرامی فدای آن

ای سواد خط تو در چشم دانش توتیا
وی زلال لقط تو در حلق جان
یافت از بوی سوزن لب تیان نک تو
هم دل از محبت شنا و هم روان از غم

لغیر

ای که در آینه جان سج وقت دیده نه روی کمال سخن
دقت اشکس کی بار کن بودت خط و کمال سخن

مرد

خسته اسل و کت می شد دیده را بعضی روشنایی شد

مرد

چون بهار و زمان شب بک کار معیات تو قوت جان و دل

مرد

مایون نامه تو لش نیست جواب آن تو سر کل را نیست

جان بر خط تو رقص جوهر و کرد معنی بی سر دوده می یافت چون

مرد خوش و غم و دلبر با بخواغ زدانش فرو زنده روی جراح

مرد ز روز جوانی طب رای تر ز دیدار خوبان دل لاری تر

حق چون خط خوبان دلبند گریب لعلی چون لفظ جانان جان

لؤلؤ و لیم طلہ

جون مایه شادمانی جون عشق بوسم جوانی

سکام صبح در کپتان باناله جنک دوستکایه

اوانی

شام جان و دل من ز نام و نامه تو جون زلف و خال خط و لیریش کیش

کت نامه دلبستکی نوشته نت از آنک موجب پکیس جان غم کیش

هر اسیراد و بیاض خط تو اندر شرم بسی شریفتر از دیده جهان سن شد

نمره

بخط نیکوان ماند خطش پایت نه زان معنی که راحت میزاید

از معنی که هر سالی که بکشت بستم خلق نیکو نر میاید

کالر

تر و تازه همچون کل شو کفته خوش و خوب غم جو و جوانی

جون صبح تو در روی قنن لطافت جو ذات تو در روی صنوبر معانی

لؤلؤ و لیم طلہ

روان و تر و تازه چون آجیون خوش و خوب غم جو و جوانی

دل لاریتی همچون کل شو کفته طب رای همچون می مرغوانی

جون باغ بهشت از قنن لطافت فرو زنده روی جراح غمپانی

نظر گاه دیده چون ارتکمانی روانش چون شمع زندگانی

لؤلؤ و لیم طلہ

ای نکو سیرت نکو منظر روشنایی چشم و نور بصیر

رشته خامه شک خایت که بد و باد مانده جلا ز نظر

همچون زلف شب و کلاه جور بر بنا گوش روز و گردن خود

یا نیکار پندار و بر عارض یاغبار عبیر بر عطر

یا خیالی ز زلف مروریان در نیمه مایل انشور

مشد بر قنن لطافت کس نبده که حبا کر

لؤلؤ و لیم طلہ

تا فرو رفت کج خفته پای نظر مردم حرم غم کشت بس غم دل

مثل روح از انت سپاد خطو که سپاد خطو از شب قدر شال

فاریابی

نقاده ام بکروسی در شاشانت ساق لوطر کیله مجال معنی تنگ

و بخت تیره رای صفای یافتم

کو را ببرد و نقش دغایی نیافتم

کار زمانه را بر پانی نیافتم

کمال

جهان بکشم و آفاق پر بر دیدم

بدوی اگر از مرد می اثر دیدم

و فز مردمین عهد سبج اگر دیدم

چون کرد جفا و فلک از این دین

دست کوتاه نکند تا نکند نیافتم

فاسد است که با سابق حکم ازل

جهد میروی نکند تن تضاد دیدم

و در تحمل کنم جور زمان از حکم

داوری نیست که از وی بستانم

پایها خاطر مرا ز نشاط

سج بر وی قیل و قال داشت نبود

ماه طبعم غم کیسوف نداشت

مهر عیش مرا زوال نبود

جوخ میخواست تا کند شرمی

لیکش بکشت و مجال نبود

آخر الا بخواست بکود

بطریق که در خیال نبود

چنانم از غم این آسیای بی حاصل

که خون دیده من آسیا بکود اند

رخ نشاط من از جوخ بر غبار شد

زیر کوب پیری من خاک خوانی شد

زین خردیت و زین محراب

زین خردیت و زین محراب

زین خردیت و زین محراب

زین خردیت و زین محراب

زین خردیت و زین محراب

زین خردیت و زین محراب

زین خردیت و زین محراب

زین خردیت و زین محراب

زین خردیت و زین محراب

زین خردیت و زین محراب

زین خردیت و زین محراب

زین خردیت و زین محراب

زین خردیت و زین محراب

زین خردیت و زین محراب

زین خردیت و زین محراب

خط مشکن او جو بر خواندم مغر حاتم ازان میو طو شد

لغزه

جون سزایمه تو بکشودم دلم از ندغم رهایی یافت
ختم تاریک گشته روشن شد روح باروح آشنای یافت

رباعیه

از خط تو دیده را کهر سا کردم وز لفظ تو نطق را شکو جا کردم
وز نامه میمون تو هر حرفی ماته الف میان جان جا کردم

معدت

ترا شامه ریجان می کد یاد آورد که خلق ازان طرف زند ما دین
جه لایق تک نیت مباد بگاه که در مقابله ببلدان کشدین
بشکرت خود ایستاده لکم مرا بعمد خوش نزدست بر کردین

لغزه

مهر از نیا مد بر کر نتم کنتی که سر کلاب دانست
لبی برو نهادم نزد مشرق لایق بر لبش نهادم زمین بوسیدم
جو خطاب دل کشایت ز در زلف نجات انم الله ز صبا حکم بر آمد

مقام ترویج

فرد

رباعیه

آمد بدم عاشق مجور تمام مرغی ز آشنایه مجبور تمام
روحش لقب نهاد که یا المهرش عدش خطاب کرد که یا احسن الکلام

لغزه

جون ختم بران خط دلاوین مانتد زلف لبش افتاد
بر فرق نهاد و برد و دیده بل کش زد و دیده فرق افتاد

لغزه

دوستی کره وفا هرگز نکند ارد که بگذرد تدش
تا که انسان وصل او بکشت مرده بودم بهر کان غمش
سخنهایش زنده گشتم ازان دهم سیت در سپهر قشش
تا از سر او خط تو نور یافت ختم روشن شد این حدیث که انور
بر خط تو نهاد بودم پیشش و کنون خط تو سر نهادم بر پیشش
بوسیدم و برورد مکیده نهادم بچدم و بعود دل سوخته کردم
بوسیدم و بریدید بی خواب نهادم بچیدم و بعود دل شعله کردم
بهم از ملک بوسه زو برداشت از سیاهی برواثر نکداشت

فرد

فرد

فرد

فرد

اسات

جلوه دادند مرا از بوی مشک سیاه دختر این بصفعت ریات
شد که ریز روان از حیران راحت مردم دیده من با صورتش فعال
دل بظان بر من منظر دیده و دید جان خود از مشرق رفته
من که باشم که در خیر حالی چون تو بی را بوی من باشد

فرد

الهی یا ای ارحم الراحمین و السلام علیه و آله و آله

کمال

از چیست که از تو نیست مآرا با این همه دوری و جدایی
ند نامه نه بر پیشرو نه پیغام نه دوستی و نه آشنایی
بچان الله بطایع من بگرفت زمانه بی وفا پئی

موراست

با آنکه زبان شدت یقینت هم می کند یاد ز جا گرفت

غزل کماله

مجموعه دیوانه

استقبال

هر چند که بر خطا قلم می نرود نام خطائی رود بر قلت
 بهر هابلدای می کنی یاد م درست شد که فراموش کرده مارا
 اسیر ظلمت بگردم نزد که از غم زنده بار نگیری فروغ سیمارا

فراموشم جهان کردی که پیغمبری نترمای
 طریق دوستی باشد در پی عهد و پیمان

بار و دروناداری نکردم هیچ تقصیری
 با خیر و وفاداران چنین باشد وفاداری
 سالها سر خدمت و رزم بلاست هم نمی آردم

ز ملاحظات امور ارجح نبودت روا که نام دوده بر اکتش لطف بکار
 از آن مکارم اخلاق مستبعد که یاد بند نیارد جواب پیرای
 عیبی دم است یا ردم از من دریغ داشت

مارا و شدم قدم از من دریغ داشت
 غم و جبر در دیار شما هیچ کوی بدست نمی آید
 یا نه خود اقصاء رای ثنات با لطفائی بن نترماید

تویی جواب نامه من نامه می نیرزدت بجا
 ای عجب لطف تو روا دارد کز لب تشنه باز دارد آب

بنامه که گوی یاد آوران من که نه تشنگی خیزد نه عاریت

مکن یکبارگی مارا فراموش که چون من بد نباشد و پستیاری

مکن ای دوست نامه باز نگیرد خود یکبار خامه باز نگیرد
 آنکاز دل محبت و رزد بد و اکتش کاغدی از رزد
 چند پنم پی تو بقعه تو چند دایم گوش رقعده تو

انکوبلدای زوقاع باشد یکبار و ما مکن که ضایع باشد
 دینیت که یاد می نیاری زدی انشاء الله که خیر مانع باشد
 گیرم که ز حال من نپس خبری از حال خود هم خبری نفرستی
 بی انک جدیش پر د بشنیدار من بد خدمتی و جنات دیدار من
 کلی دین دوات است از محکم یکبار زمان کلک می پیدار من

شعری کاغذ انم رست نیست دریغ ز انک در جوق منت است که بگوش
 یا زبان قلت چون رست شد یا نه چون بای قلم دپشت پیر
 از تو نه رقعده پیدای نه پریش انصاف گنت باید یاری موافقی
 از وفادار بوش اخر جامه و ز سر خامی چنین خامه
 بعد چندین بجز و چندین کارو آخر استغفر الله نامه

یاد تو می نرود یک نفس از خاطر من و رجه بر خاطر تو یاد زما می نرود
 بر خطا جز که قلم می نرود و بحر را نام من بر قلت خمر خطای می نرود

المولف نام خطا

چون نگویست خدایند
 از شوق نقیاب کند
 بفضل ز روی لطف و کرم
 با کین سده خطاب کند
 ساز عهد و وفاش بنوازد
 شاپوش مهر بر آید
 عارض پریشان و روی من
 قلمش بر زشک زاب کند
 روز و شب را ندیم هم پیازد
 ابرم یار آفتاب کند
 بس سحر جلال در خوشیاب
 بار در کیشم آب کند
 از مردم می شود واجب
 بهدراکان زمان شب کند
 جان بشکرانه در میان نهند
 کیسه چون کاسه ربات کند
 بر جهان پین نهد خطایش
 به جوهر پسته جواب کند
 سلام من بر سلی میز پدای خود
 فراغی ز پلام منسب می را

و ما نسبح به و بحاج الله فی اقتیاج المطاسات و الجوارب عنها

و در آنجیب و مدار آن سارله و ایام وصاله

جدا و بر پای تو کرد و پیشت
 خبر ز دشمن ازیشه دشنام
 فارغ از ذکر تو عصبی چه جایست
 سر میخی باطل بر همه اندام

رحمت الله شرف الدین کاشی

شب تر بود و دریا از موج مضطرب
 باریده ابر و کشتی از باد بی قرار
 ساحل گرفته لشکر خون در میان
 گریان میان کشتی با ناله از ر
 مردم ز جو و غرق من اجالگو
 در دلت مذکور شادان بیاد

رحمت الله

یاد آنکس که ز رفت دمی ز یادم
 شادی جان کسی که غم او دلدادم
 یادگت ز من یاد تو کن و ز من
 کی تو زیاد شدی تا دگر ای یادم

فرد یادت کنم ز آنکس فراموشی
 گزینا دشد بود که بایاد آید

رحمت الله

چون ز بعد از دل جله دلم یاد
 دامنم را جوب جله بعدا کند
 بجز اینست که گریه جگر گویند
 سنگ بر سینه زان آید و فریاد
 هر که از یاد من خسته فراموش شد
 آنکس که نتواند که مر یاد کند

نزاری

یاد آن وقت که با ما نظری میکرد
 بر سر کشته جبران گذری میکرد
 بر کج جان من از او که کان مردم
 می زد می پیر و نصیرا دگری می کرد
 روز و روزم شب وصل زبان می زد
 شب شمع دفع خوار از شکری میکرد
 سر سحرگاه که از خلوت می رفتی
 آن شب که برید کنارم شری می کرد
 و بعد می دادی بر سر و بامیستی
 بر میان دشت بری می می کردی

رحمت الله

چند اوق روز کار وصال
 روز کار و روز کار وصال
 روز کاری جو و روز کار شب
 روز کار و روز کار شب
 روز کاری ز روز کار جهان
 اندرین روز کار کشت جمال

رحمت الله

بس شب جو و غلبه با غم
 تابنده از وجون دیده باز
 خون چشم خروید و داده بود
 کردیم میوش کردن آغاز
 از دست تنی بچشم آمو
 طاووس چین و کشتی باز

لغین

دی روز جهان وصال جان افرو
 و امر و جهان فراق عالم سوزی

منور که دره قمر عم ایام آنرا روزی نویسد اینرا روزی

رباعیه

دنی مادی و پیش خوش روی کار و امروز غم جدایی و نوبت یار
ای کردش ایام ترا هر دو یکست جان بر سر مرور زخم دین بازار

کال

سر که که بنور قلم مشک پیر یاد لب لعل تو نویسم بچس
زیاد لبست جان قلم مست شود کاشکاش نام می کشد شریک

شبهه

کر چه یاد دهم کنی هیچ فراموش نه که مرا با تو و یار تو فراوان کار
تا نفس مست یاد تو برید بچس در گنجه تو بوی کتی کس
از یاد تو بستم زمانی فارغ یامی شنوم نام تو یامی گویم
بعبودی که اورامی پرستم که دل خالی زیادت نیست یکدم

لغین

خوشا وقتی که باد لدار بود یم زباغ وصل بخوردار بودیم
خوشا شبها که با آن ماه تارود جو سخت خوشن بیدار بودیم
خوشا آن وقت زخم آن زمانی که ما و محم اسپر بودیم
خوشا آن نو بجا رشاد مایه که با آن سر و کل خوار بودیم
بستی جام و دستی پسته کل خرامان در صف کلدار بودیم

وطواط

رفت آنکم بری توانی بود یاسیلام مرا جوانی بود
رو کار وصال چون بکشد کوئی آن روز کار خوابی بود

چند ملک از رکات لبست عاشقان ترافضایه بود
بر لطف من ز دست باقی وصل میر زمان ساغر شرایه بود
آرزوی کند بهشت آباد دل پیوی وصال جور نژاد
جای جانان یجان می جوید جان که صد جان فدا آجان

مرد

آرزو میکنم منزل دوست یا هر جای که دلدار دوست

سخت

دوش رخ روی تو آتش بهرم بر می آیم از دیده می رفت و نیست می شد
تا با نسو پس پایان نرود و عوز همه شب که تو می رفت و دیگر می شد
نی یار تو پیستم زانی تایاد کنم دگر زمانست

حاج

بلبل های خوابت دیده ام دوش مباد اید تا انجام تو کوش
منم پیست دیدار تو در چشم منورم منت کشار تو در گوش
نرا مومم بجا کردی که چون نور میان دیده چون جانی در اعش

رباعیه

ایام وصال ما کجا شد آخر وان رونق حال ما کجا شد آخر
کیکم که شب وصال را چشم در خواب خیال ما کجا شد آخر
ای خوش آن شب که وصال و پست ما را داد و نبرد لغین
مشرقی در طالع و خورشید در اعش بود
سعدا فخره بود و لعل مایه خنده بود
ماه ما تابنده بود و کام ما بن بوشن بود

کر کسی خورشید تابانرا شب در بر گرفت
بسی شک آن خورشید یارم بود و آن شب
آهمن و من او شد که من بدم پستی که او
باده از طل کران تا روز نوشا نوش بود

غیب نامه

مرجا که میتاد تو چون جان تیرم است
چون تو نیم که یاد منت یاد می رود
چون لاله باد خسته دل آنکس که در جهان
چون کلنه در هوای تو دلشادی رود
بیا د خورکی شیر حوشت رغبت عجاوین راغب نگم
در آن زمان که زجان یک نفس بود باقی
منور یاد توام در صخر خواهد بود

مقام

دوستان از دوستان یاد آورند عهد یارم بران یاد آورند
کز یاری یک نفس آسوده اند وقت دوی آن زمان یاد آورند
بیا د توام خوش است ای جهان گریاد د لارم شود شاد روان

مقام

بعد تو تاب خوام از دید کشاد خوابت که بایم از دید کشاد
یاد تو چون آتش است اندر دل چایی که در لبا بایم از دید کشاد

سعدت

در هیچ موضع سرگشته شومنت الا در آن مقام که دگر شمارود

مقام

با اند عشق آبخام دلشاد کز وصل تو آسوده ام از بحر آزاد
ستعدی یاد تو بخام شب و روز کز یاد توام نین غی اید یسار

حالت

خام در دلی حاضر که جان در جسم و خون در رگ
نراوشم ند وقتی که دیگر وقت باز آیی

فرد یاد کردی زمین و قدر من اینزودی

که خدادرد و جهان قدر تر اینز یاد

فرد در یغ محبت دیرین و حق دید و شناخت

که سنک تفرقه آیام در میان ما انداخت

الفصل علی فوات من الوصال و رجاء فی المم و الخصال

فرد گریاد کرد امین و صلت بکف آیم تا زنده ام از دستش گریه

فرد گراستین دوست پیوند بدست من تا زنده ام از دستش گریه

مشی شاعر کاش

قدرا آیام وصال تو نمی دانستم صورت حال که دانست کجوخدا
ای بسا که هوس طاق دو برویت دست غم زیر صرطیع ستون خواهد شد

امامی پروت

مرا که گفت که دل بکپل از دیار و که باد صبح آیدش چون روزگار

دم حکم که بتافت موزان هرگز کز و شدت پراکنده عقل و دگر

الفصل

بترشند دیرینه رسید آجات احو از دست بدادش زهری

آخرا چشم حیوان جگر جوگان
جه شود بار دگر بر سرم بر کز دی
آرزوی گندم با شوی در پستان
با هر گوشه که باشد که توجود پستانی
مرا امید وصال تو زنده می دارد
دگر نبی تونه عینم با ندونه اثر

وله

بعری کوشی خواهم ربابید
چنانکه نوازیها غایب
مرا گوید محو و پهلوه غم را
که در شب می بر خانم قدم را
تو بادوی ای جگر سوزد لغو روز
تو وضع از خیال خود بیاموز
خیالت می کند جارا حمایت
دگر نه رفقه بودی زین ولایت

سعدی

همی ز تم نقش بر آید کسی
که یاد ندارد ازین سالها پیش

مقدمه ایست

میر باد که ارکوی توجیبان کرد
بر خاک تم چون بگذرد جان کرد
نه آتش غم که بر فروزد دل من
یاد تو کنم چون آب جیوان کرد

عالمی و الهی

رفت آن کز لب مرافی بود
وز توام بوسه یابی بود
یاد باد آنک از رخ تو مرا
کل و ترک سگفته در پی بود
سر و بر طرف باغ پیش رفت
صد کمر بسته رایت جونی بود
لاله آتش زده میانه دل
کل ز شرم تو غرق در خوی بود
صد حساب از تو برگرفت دلم
چون فدلک بید لاشی بود

نفسه

دمی ز ذکر معالی او نیم خالی
مذاقم از درخسته مسج اردیاد

یاد باد آنک که بیغان هم با هم بودیم
دوستان که هم بیکدیگر هم بودیم
تیرگی عالمی از نقل و مهر مندی بار
فارغ از نیک و بد گردش عالم بودیم
در لطافت می چون باد صبا عیان
در وفا که منت ثابت و محکم بودیم
حلقه زلف تیان شک می از تو
که ز دل داری و بند دل هم بودیم
آنجنان فارغ و آزاد بدیم از غم دل
که تو گفتی که نه از عالم دادم بودیم

سید رکن الدین بیک پستان

یاد باد آنک جوان بودیم
بر خور از وصل دوستان بودیم
یاد باد آنک ما دیار بودیم
در گلستان و بوستان بودیم
یاد باد آنک که شبی را روز
در بریا و مهربان بودیم
بصاطت نشاط در همه وقت
خوشتر از هر که در جهان بودیم
وز غم روزگار پی حاصل
مدایم الدمر در لایان بودیم

مقام الدین تبریزی رحمه الله

جمع اصحاب وصل یا روایم شباب
بمجنون برق تیز روایا می آید مرا
با خیال قامت و عشق از می کنم
چون نظر بر سر و بر شاد می آید مرا

سعدی

دیده که بود که در جمال تو رسید
یا تن که بدلت وصال تو رسید
این بس نبود که دست جان در دل
ناگاه بدامن خیال تو رسید

مورایست

عمی بنو آنک رفت بی تو لیکن
باقی عمر ایستاده ام بغایت
هر شب و روزی که بی تو میرود از عمر
برقی میرود مزار زنده ام

سعدی

من آن روز را قدر نشستم
بدانستم اکنون که در جستم

از روزگار عاقبت شکر نکتم **لاجرم**
و سستی که در آغوش بود اکنون بدندان
فرد ازین بس که سعادت دست گیرد

سرآرم در حضرت عریضه

عاد الدین جردی

من کیستم که دعوی سوداؤ کنم یا آرزوی روی دلاؤ او کنم
و قباب عاز من زرع حقیر بی خردی بود که تنای او کنم
و سر بوستان شست من کیم کاندیشه تقدح بالای او کنم
ایمنه بس که در حین دل خیم جان چون بگذرد ز دور قاشای او

انورک

مرگ باشم که تنای صال تو کنم تا کیم یک چریت خط و حال تو کنم
کین کاه خیال تو نمی ماند بار من چه سوده منای وصال تو کنم
کله عشق در شش تو شامه کرد سپاکم تا که بشی ش خیال تو کنم
با امید وصال میدم جان و گرنه طاقت مجربان که دارد
دل قناعت نمی کند سخن دیده قانع نمی شود بجیال
پیش نهادم خیال مرغ تو بنکر که چه خوش شتر نهادی ام
گرنه وصل تو ام دستگیر خواهد بر آسمان ز وجودم تیر خواهد شد
امید وصال نت ورنه جانرا از من هزار جلیله بیرون کنی
من از خیال تو شرمندم ام که او شرم برای بند رکاشان با صفا اند

مولف دام طله

دوش با کاه صبح می کردم با خیال تو عشق بازیم کا

تا دلم ساقی بدست آورد خیلکی کرد جان سازیم کا
بغنهارد و لفریب لطیف بحکایات لاغ بازیم کا
مم عفا الله خیال تو که جو تو نکند زین جگر کدازیم کا
نه زما از خیال خود آموز چاره سازی و دلنوازم کا

فرد

بر دیده من حرام کردی خوابم ترسی که مگر بشی بخوابت پیتم

سعد

سر سودا سرف تو بار و زارم دیده در خواب با مید خیال تو کنم
دست من کر تماشا می صالت رسم اینک تنای وصال تو کنم

لغز

ای آنک چشم بد رجالت میداد وی آنک دل بوصلت آر میداد
گرم نه بلید وصال تو زنده ام بدست مرگ جامه عدم بر میداد
با دیده تو امیدم خواب کو خواب کجا قرار دیده

رباعیه

دوش آیت امید تو خواندم شد بادل سخن وصل تو خواندم شد
دری که بخون دل بدست آوردم در بای خیال تو نشاندیم شد
مر خیال شما زنده داشت تا اکنون و گرنه داده اندم جان در آرزوی
بس که سودا سرف تو بچشم خیال عاقبت چون سرف تو شدم سودا
با امید روزی که روی تو پیتم بس مبرم عمر در اشطاری

انورک

نم با خیال تو کله کردی زرق بر چشم من آلفندی بسته راب خواب

چون چشمه فاش برهم نیند چشم خون دلش مای کد خفا

بکام دل نفسی تا قاتل منست بسا نقر که فرو رفت بر نیامدم
جد روز هایش آورد بدان که با وجود عزت بشی برور آم
یکبار که وصل توام می باید وانکه بر آن اگر میرم شید
ای آرزوی جانم در آرزوی آم که وصل یک حکایت در کوشش کنم

همین مرادیده بنت آشته لم بهر خیالت آید که در حشم
زان ما خیال تو شب تار یک بگذرد پل بسته لم زابو بر حشمه ساختم

پیمان شکنای تو دل شاد غاد و ز قاعد وصل تیناد غاند
سلطان خیالت این دلیله دارا یاداد وفاند یاداد غاند
نی مثل الجرب رعد و و مایه و محبت و ماعلی

بهر که می نگرمت تو می بینم ازین سیمه در حشم من تو می آیی
جهان حشم تو می بینم ای جهان برای اند تو در دید بنیایی
عزای در پی تو در بدر می گذرد تو خود میتم درون دلش هویدا

بوفای تو که گزشت زنده اید همچنان در دل من مهر فای تو
در همه اجزای من می گزینست که نه آن در معشوق هوای تو بود
جان بخان من اندر مصوکی که از خیال تو ارد نهاد من مگر

خواجسته افضل
عش آمد و شد جو خوم اندر که هست تا کرد مرا نمی و پر کرد زد و ست

اجزای وجودم همگی در کوفت نامیت ز من برین و با می است
بهر طرف که ندمی کم تو می بینم از آنک در طرم جز تو کسی آید

کهنه دمه کن بر روزگار اداست مگر مرا که همه عشق دلیت زیاد
گرم حور نشا شبیه سگاه بولت کجا روم بگیرم بر آستان عباد

بشرار هم شکستند عهد و وفار الله که فراموش مکن بخت ما را
قتل عشق نداده قدم صدق دارد ست عهدی که نخل بلند بار جفا
مهرانی زین آموز و کر عمر غاند بر تربت سعدی طلب مهر کیا
عهد من با تو عهدیست که تغییر نبرد بوستانست که هر که نور و باد و شر

بد عهد بود که یار و روشی را در عهد تو نگری نرا شو کند

از عهد عهدا کبر بر من آید و زهر جبهه کان بری نر ز آید

بشر آری کل من در دل من مهر با خود آوردم از با خانه بخود برستم
بحق مهر فانی که میان من نیست که نه مهر تو بریدم نه بخود پیستم

زول که عشق تو در آید جا که
سر بود سیاه و دل سپیدای دلبر
و اکنون ز غم عشق تو ای همین سر
سر زک بدل سرد و دل زک بر

دید از دیدار جوان بر کوشش
سر که مار این نصحت می کند بی جا
که بعد منزلت فراق آمدن و دور
همان شردمان جان شیرین
در هیچ منزلت لمار افراشت
در رفتن قرار تو کرد قرار دل

سر کز غم عشق تو روح در جان نرود
سر که از یاد من آن زلفش نرود
آن جان مهر تو در جان روی در
که کرم جان پرده مهر تو از جان
در اول است دم با سر زلفت پیوند
تا ابد سر کشد و ز سر همان نرود

شمار زدی در دل من می گذر
بجز ترانیت کزین در دل من گنجایی
همه عالم تری منم و در من عجب
بکینم جو تری چشم مرا اینایی

عهد ما داشته با من و مرا تو امید
ای امید من و عهد تو سر اینم
اندر دل من که بوی مهر بود
بی عهد وفا و یار ناچیز بود
وفای یار دنیا و دین هر دو
در غم بود یوسف و زوجه بنوری

می داد کوبی دل من کوایی
که باشد مرا از تو روزی جدایی
جدا می کان بردم و دلم و لکن
نه حواصلی که سوزنی شنایی
در بنیادینا که آله بنوم
که تو نه وفا در وفا ما کجایی

نکشت که حسن رو و کپلی پیمان
کمن کز اصل مردت نیاید پیکار
کدم دوست تا بدخ از محبت
کدم یار به چرخ از ادا تار

رحمة اللہ علی کمالی تقی بن عبد اللہ رحمة

در عشق هر چند رجوت می کنم
صد شکر جای یک شاکت می کنم
سر محنت غم که تو بود کشاید
بندی که بدن مهر تو با جان می کنم

کمال

سر بوی ترا جده بود آراستی
بخواستن از رخ تو دل داری
می نده اگر بوی شوم از غم تو
سر کز سر تو بنخیزم باری

دم پیر و حیان زینهار می نهند
کسی بشهر شما این کند جای کسی
بر چه در کرم عشق تو ای او پیغم
که دیدم عالم بدین صفت بستی
نام تو نویسم از قلم بر کیم
کوی تو گذنم از قدم بر کیم
حز روی ترا رسم ای جان
در غم آوردید ز غم من کیم

مورایت

جان به نام تو از کز قلم می دهم
که باد می کند عهدشیا ای دوست
تنم پیوسته خاکم بیاد زنده شود
منور مهر تو باشد از استخوان ای دوست
روزی که نه در عهد تو مگذاشم
بد عهدم اگر ز غم بنداشم

نه تو کس که بدام ز تو مهر تو دست
تا که بنیاد وجودم ز غم کرد دست
راستی هیچ نکردی وفا از تو قصور
چشم من روز تو عهد چنین است

راست

سخت آیدم از توسیست پیمانها
و زخون تو بسبک روح گران جانها
ترسم که بشمان سوزی ای جان جهان
بس سود ندارد دست سمانها
مادر کپس نگر فیتیم حای تو ندیم
الله الله که فراموش مکن عهد قدیم

سعدی

نگوی وفا یار که از ما کسی نمان
مگر در دل چیز بود که خود با ما نیست
مغوی خدایار خود که حافظ عهدیم
کنونت یاد کنم که ما تو عهد و پیمان

سعدی

یادمی دار کالج بنمودی
در وفا برخلاف آن بودی

سعدی

چاشناله زدل در آسان بود
وان عشق گران فیده آسان بود
ای ابرو من رفته هوای تو مرا
باشیر فرو شد پست یا جان بود

سعدی

توان نه ای که جز عیادت شوی دل
تفاوتی میکند قریب و دور مکان
بدوستی که گوی و گزنی
من از تو بر کنم مهر و نکم پیمان

سعدی

رفتی و محمان خیال من اندر
گوی که در برابر چشم مصوری

سعدی

جان عاشق منم که خود عشق منم
جان یار و مسانم که خود مرا
چون دیگران ز دل بروی گزینی
کانه میان جانی و وزیرید و حجاب

فی برل عن و اما و بر حقه علمه و احسان و انبیاد
او امر و نوا میه و اختیار مطالبه و وراضیه

جان شمایل حنست شست در نظم
که عکس روی تو هم هر چه دگر
تویی را بر من هر گاه کنم
کجا بختم در آند شمایلی دگر
جان بیا در تو شست خاطر که
جال الله خود اندر ضمیر خود کنم

کمال

زان دم که با تو دوست را غور کرده ام
یکباره ترک صبر و دل منور کرده ام
مرجه آن عشق منست سبزه شمرده ام
و باغ نه یاد نیست فراموش کرده ام

سعدی

منابع تو لم ای دوست گزندی تنگ
مطامع تو لم ای یار گزندی عباد
اگر ملول شوی حالکی و درمان ده
و گر قبول کنی بندایم و مقار
هر اند میری در دشت قرار گرفت
رو بود که تحمل کند جای هزار
پیاده هم نمکند سوار من و لیک
چون اوشا دیباید و اند شاجار
که دم دوست را بدفع از محبت دوست
که دم یار به سجده سر از او فریاد
سوی دل شتار بخت و نعت خلق
چنانکه کل تنوار عید بی تحمل خاد
و در ضم و ز باج و دشت ارادت
رضای دوست نکند دار و دیگران
همیشه در دل من هر گاه که اشک
تو بر لاشی و نکند شمع از آن یار
حلال نیست محبت دیگران را
که دوستی بقامت برسد و دار

لغز

بر کیوم کرد دل ز غمان فریادی
بر خیرم اگر از سر جان فریادی
منشم اگر بر سر آتش گزینی
بر خیرم اگر از سر جان فریادی

فرد دل و جان را بطرا لا بتوبت ۵ دل و جان پس که چه صاحب نظر

سعدی است

ای زار نس که دل اندر سوزی جان نیز اکتول کنی هم برستی
کز تاج می نهی غصه با توبل تو و تسبیح زنی طلب رضایت

احسنی

اگر گانه شوی تا تو دل بیکانه کنم ریش و مهر و کوه و لبر و گدانه کنم
و کز جفا کنی و بگذری ز راه خطا دودیده تیر جفای ترا نشانه کنم
و کز جو غم بر آرم در آرزوی تیر سمد بکوی رضا ترا نشانه کنم

سعدی

جان بروی ترا شوم ام بیوی تو که ستم حرا بر جبه درد و عالم است
مطیع امر تو ام کردم خواهی سو ایس حکم تو ام کرتتم نخواهی خست

سعدی

کر ستم زنی با تو را خصمی نیست ختم آن که میان من و تنگ سپر
من ازین بند تو ام بدر که همه سبب با کی که بدست تو بود دست
سبب از دست تو لا رام چه سرش بد ای دوست که مستی از آن شد
و قیام لودای میرفت پیوسته با خورشتم کردی بوی گل و ریاحینا
که بغیر ندی بیل که جامه دریدن باد تو افتادم از یاد برفت آنجا
تا حار غم عشقت آخند در دهن کوه نظری باشد رفتن بکشتا بها
تا عهد تو درستم عهد همه شکستم بعد از تو روا باشد نفی پیما بها
در تو مرا یکس را گزای در اندازد باید که فرو شرید دست از همه درها
کو یک نفس نند دهنم خرماد تو حالی بروی در حکم رو و ارم

و رنج سوزی تو در دم چشم زگر کند رویش سیاه کرده به عالم بر آرم

سعدی است

نه شرط عشق بود که بیا بریزند گرفتگان را دلت تجوز نکرینزند
ایمید واران دست زدا می پست اگر فرو کسلانند در که آویزند
رضای دوست بکه دارد بیکوان سرامه غم باشد از بر اینکوزند
مرا جواب تو که مقصودی آشی فاما رواست که همه عالم بچکل بر خیزند

له رضا

ایمید تو بیرون برد از دل همه امید سودای تو خالی کرد از همه سودای
کویند تنایای از دوست بکن سعدی جز دوست تو ام کرد از دوست تنایای

احسنی رحمه الله

کز ازل بکشم باشد رای باشم سوزی خوشم گر آرمای
در آشر اگر رضای رأیت باشد چون شمع بسرم و روشن نیای

منابهی

خدا از تو بدین معدم رای کنی مرد و را کوشش که بسرای تو کشم
و تو بدین تیر جانم حکم کنی هر سه را تفرق کنان شش سوای کم

سعدی است

کز قصد خناداری هر در دست اندازم و راه وفاداری جان در قدمت ریزم
کشی غم شین یا از سر جان جزیر فرمان بر من جاناشتم و بر خیزم
کری بود جنت بر کشتن شینم و ربا تو بود در زح در سبیل آویزم

موراست

براستی که نه خولم برید از تو امید بدوستی که تو ام شکست سمانت

وگردد از بسندی و گریه آغوشی بر چه حکم کنی نافه است نجات

وله

حکایت از لب شیرین با سیم اندام شاد و تی بکند کرد عایت کرد شام
مرا که با توام از مرجه متی است حریف خاص نهند شد از ملاقات عام
کرد دوست بند را بکشد بایر رود تسلیم از آن بند و فغان از آن دوست

وله

گر تیغ بکشد که چنان می رنم دل کسی که لاف بخت نغم نغم
خواهی بلغم که خوان خوانی نغم طوعا و کرها بند ام با جاد و فراموش
ز سر مرود شکستگی در در دوست چون دوستی شکسته میدارد دوست

نسخه

توبه کردم که بخدم ز رضایت تنم و ز زخم جبر خای تو غمدم که ز تنم
در شوی از پی تو حل جبار شرجان ترک جان کیسم و از قدر تو دل بزنم

سعدی رحمه الله

اگر مراد توای دیت پی وادی مت مراد خویش که زبان من بخوام حرام
عنایتی که ترا بود اگر مبدل شد خلل بزرگ باشد ارادت که مراد
اگر قبول کنی و بر بازی از در خوش خدایت ای تو کردن خداوند مست
مرا بجه کنی دل تو آمد از در دوست که بر چه دوست نهند بجای دوست

ناح شیری

اگر توست بخت بلای تو مت و گدایت بخت بند و لای تو مت
مرا غیبت کشی ز غم را بر رجان و دل کردن از رصال تو مت

در گشت تو تر فایتم کشت کمال دل شد مدفون سپهر نداشت روان
چون تیر سر گشت تو آرام مردن و زانک کنی مرا را با هم قربان
بر چه از تو آید خوش بود خویشتن شنا خرامی اتم
بگذشته مصلحت خوش بود گزند کند و بکشد او دانه

سعدی است

جرا و چون زسد بکام مدفون مگر مطاعت دوست با جرم فراید
گر آه سیه سعدی سپید بگرفت بجای دیت که دشمن بدو حاشاند

سعدی صاحب دهر رحمه الله

گویند ای مرا که بکدر ازنی از کوی تو نگذرم بیازنی بازی
چون باز بامت اندر ایم بشد که چون خاکم ز در بر دوز اندازنی

المشقه و ما صلی علی عیالهم اجمعین

محمد باقر

تا بدیم فرب نو کس تو بجز نینک دوست میدارم
و ز نوای بهار جهنم تو نقش آن شک و دیت میدارم

رباعیه

کاشکی ندیدی و نشا ختی تا در غم جوان تو نکدا ختی
کاشکی من این دو دیده بود ختی تا کم نگرستی و کم پیوست ختی
چگونه خار میلان جبار افتد که خار دست بخت و ریحان

رباعیه

کل چون ز شمال تو بوی دارد هم رنگ رخ تو ز کوبوی دارد
اندرین اوجان ز محبت عیون بلیل مہ پیاله جنت و جوی دارد

یوی زلف تو باد چشمها بازم و کرجه عیب گشتم که با دایمان

و معطوفان
۱۱۱ الفجار بالسده الیه والنفل مسداده والحمد لله

رونگاری باز روی وصال می کدام بکاشنوک مکر

بنای تو شد عمر و فی دایم من کا خرا لا مر مقصود رسم یا نه رسم

دریغ عمر گرامی که زود زود گذشت باز روی موایید و بوی بوک مکر

بر یاد است نیکین می بوسم آنم چون بدست نیس اینم

سینفاج

در لشکرم با جوجه ها تو بود تن می گفتم تا میان تو بود

چون بر تن دو جاش تو بود داند همه کس که بنده زان تو بود

ای فطرت باشد نامید کس جلوه و داغ توام جاوید بس

این قدر بر مرا که می گویند که فلانی بکینه شد او پست

اگر بگردم کمر فرایم نرسید همین بر است که بر آستان تو رسم

زان روز که بند تو خوانند مرا بر دم که دیده نشا تند مرا

مولف نام طله

ن بتم چون بدان جفا بکند در کین بندکان جفا بکند

بر سر و چشم خوش بنشاند جای در دیده ام جو خواب بکند

چون ز رای تو برتری دارم اعتبارم چون آفتاب بکند

در شیف بمجو آفتاب پست در بر رسیدیم شتاب بکند

الفجر
بعد از اوله غرض غرض انوار الاله و نور القیام

سایر الدین شبراری

اگر چه جهد بسی کرده ام که عشق نهان زخو چون تو اندر اسخور

ولی بقتل میر می شود که بكل زخو خشمه خورشید را نهان ام

نعلات

گویند صبر کن که ترا صبر در مد آری مد و لیک عمری و مد

من عمر خوشتر بصورتی که در شم عمری که سایید با صبر در مد

کمی که منت صبر ترا کرده نلوشد صبرم بریست خواجه دل غمگست

سعدی رحمه الله

غم زمانه حورم یا خای مار کشم بطاقی که ندارم کدوم بار کشم

نه قوتی که گناه چپتن از نه قدرتی که بشویش و کنار کشم

نه دست صبر که در استین غنیم نه بای عقل که در دامن تو کشم

و کافرد

صبر فرمودی مراد عاشقی چون نامم بر سر آتش شایات

دوستان آزار حیران نصیب تشکار جان داده تو دیگ است

و

کرم جوار نباشد به شرکاه قنوت کجا روم که نیدم بر آستان عبادت

نیامخت که بد بینم کدوم زهره را روم که بی تو نشینم کدوم صبر و حلاوت

سعدی است

صبرم از دوست بفرما و تقصیر نگذار کین بلا نیست که از طبع بشری رود

سرخ مالوف که با خاند خدا گرفت کرسند کشن پی جای که می رود

مهور است

کرتیغ بر کشد که حجاب می کشم اول کسی که لاف محبت نفهمم

شرط اجمال جفاهای دشمنان چون دل نیند مد که دل از دستم

خواجہ افضل

روزی که برادر می بویی تو باند کنی بلف و لجویی تو
کویی که بصر جوی کام دل خوش کوی که دام دل جوی کویی تو

مزد

با من بنواصیه جانی می کند آن نیر بدلت تو او ورعاند

مزد

کو ترا شوق نیست راست و ترا صبرست مار نیست

مزد

کویند صبر کن که شود چون بقیه کوی محبت جگر خون می شود

خواجہ افضل رحمه الله

بکسم از تو باکی بیوندم از تو که بکسم بخود خندم
بخت بیدار باور می شد تا که مان ری در تو افکندم

سعدی

من خود انصاف خوشتر دهم بر کفم دل از تو بر که نهم

سعدی

طع مدار که از دامت بدارم دشت باستین ملای که برین افشانی

سعدی

کردگی را شکستت در دشت من تو را می گفت بر سر آتش قرار
کرد تو را فارغی با تو ستیزیم و در تو زنی نیازی تا تو میدوار
خیال بود می ابر تو ام گشت بیاز موم دیدم نمی توان کنم

مقام

در

یک دل چکنند زان جان باری کرد بخورد و خوشتر و دیازی کرد
میخواست که از خود بکس نماید خن جگر خسته غم آزی کرد
من عشق ترا چگونه بنهان دادم کم دیدم بخون دل کو ای دوست

الحث علی الوصال والنهی عن الفراق

انوری للبت

بنود من اسبج گمانی مرا که دشمن برین مثال بندی بخود دست گیر
مجوی بخور من شام غم می کن کتاب روی زمر جان خوشتر می گیر
مادین غم بیمار و در دل بگذار رنجد و بیعت مسو کند خوشتر بگذر
منور دشت یک بحر نرسید پیا منور موم یک وصل نرسید پیا
همان سفره عذر رفتن آوردی دلت ز صحت یاران بول گشت

در

وصول المحبوب مسامحه و حصول المطلب و مواصلة
ای دیدن من بارخ تو خورد ارغدم خشم من شود پرده
مگذار که خون شود ز یاد یقنی غلی برار خون دل پرورده

کمال

در بخت با خیا و خدن بکوش جوان ضروری بسی خواهد بود

مقام

از سوز دل مات همانا خبر نیست دین ناله شبهای مرا خود انوش

مولفہ دلم ظله

بوصالت که بجز مرا بگذارد که کند پیش تو ترک بازیها
وز روی لطفش ازین منما از دعا کوت بی نیازها

این که می بینم سزا است کین با تو
این چنین نمک بر از جبین صواب
آخان ایام ما خوشتر از ایام
رفت آمد روزگار خوشتر از روزگار

هم صلح کوه یار عرار چشمش ازین
بر خاطر مبارکش از ما غبار بود
هم عاقبت دلم بر صالتر از این
هر چند که از آن پی بی قرار بود
من شرح لطف بنده نوازشش جز
انعام و لطف و دوستی فروزان بود

آه که دلم باز از خوشتر رسید
و آنچه از خدای خویسته بودم بر رسید
دل رفیع و جان شد منت خیر
کان دلینه آمد آن جان من رسید

صبح وصال مارنبش بحر بردمند
اقبالها برآمداد بار مارمند

مردم تا بکام دل رسیدیم
بجستم خویش جان خود دیدیم

صبحی مبارکست نظر بر حال دوست
بر خوردن از دخت امید وصال
بجستم تخمه بود که من از خوابید
بر جوستم بطالع فرخنده فالید
خفته روزی که کمرش تو بارایی
که با مادر بروی تو فال میبویست

اگر روز مبارکست فایم
کافقاند نظیران جامم
خواست مگر که نمیاید
یا عشق می دهد خیالتم

ایرخت نبود سحر روزم
وین کل شکست سحر سالم

منم این که تو می بینم وصالی
زهی خوش اشتهای طرفه جالی
سنو نم نیست با در کین وصال
مگر در خواب می بینم خیالی

خاک خشمی گشت راه یابد
ز خسارت تماشا کا یابد
خوشا آنرا که دمساز تو باشد
دمی شایسته را از تو باشد
دمی با روی جان زندگانی
بود خوشتر ز عمر جاویدانی
غرض از زندگانی وصل یارست
و گویند زندگانی اعتبارست

چشم روشن کسی که اری تو دید
نیکخت آنکسخت ری کشند
بتو داد آنچه داد و تو نهند
بتو گشت آنچه گشت و تو نشند

خرم پی بود که بهر مطلع صبح
چشم کند بطلعت یعنی توفیق

نرا زنت و شکو و سباس بر دانا
که باز در زطت باز می کنم جابر را
سباس و شکو خدا را که دیده شد
مداع کرد و بجزرت دل شمای را
جاست شرح حکم سزاوار را
که تا به بند خدا ان امید گریان را

آن دل که ز بحر توجان بود خوش
در گوشه خشم و لب که نشین شد
به لطف که در حق وصال تو کار برد
در غم رقیبان بر این حس شد

چون ناله مظلوم مکرار گردد
مترد عایی لب بر سر مرغ برآید
حد شد وصال تو جز آفاق گداز
تاریکی شبهای زان زبر میشد
با حاسد بدخواه بگویند یکبار
کامله الله جتوان کرد خیش شد

مقام الدین

این غم در محبت جان که جانم
کر خوش و می هر کشتی بادرم
سالها خون خورده ام در انتظار
تا ز آب تنه کانی شد لب لباب غم
ناله و صدای فاساد نشد
تا که گمان دوست یاری خود در آمد

عای الدین خرونی

غم مخور ای دل که عکس رنج
بایه شادی اصل کار من آمد
شام شاد و کشتن شب
صبح سعادت دیدم بار من آمد
کر همه عالم ز من رسید چه بال
کان زخم عالم اختیار من آمد
غصه جام شکست در جگر من
شاخ دلم سبز گشت بار من آمد
ماه منور نمود روی مبارک
شاه همه نیکوان بکار من آمد

سعدی

ای تو ای من غوغایی قفسان
دین منم با تو که ره چو خورشید
مگر اندیشه نکردم که تو با من باشی
چون بدست آمدی آن نغمه از جود من
با و را بخت ندارم که تو همان منی
خیمه سلطان و الهه فضا من و من

محو

بخت باز آید از آن در که یکی چون بود
روی میون تو دیدن در تو کسید
از در آمدی و من از خود بشدم
کوی کین جهان بجهانی دیگر شدم
جوشتم از قتل بودم شش آفتاب
مهرت بجان رسید بعیوق بر شدم

مقام

خفته رمانی خوش روز کاری
که باز آید از در و چون تو یاری
روست بستی شود کس
بهر گوشه بشکند لاله زاری

محو

شایان بشی ناخواند همان دم
خسکان تشنه لب آب حیوان دم
مجد عشاق از رند و بی جان است
بارخ کلکون و زلف غبار فشان دم
دوستان را کج از جان برسان شدم
عاقبت هم از سر ایشان برسان دم
الله که در آغوش منست
آن بت که محتم غش و غش شب

سایه الهی

روی کل باز دیدم یلکیت
در رخسار نویب ارقا و اقا
ماهی از خشک روی آب سپید
غرقه از بحر در کف اوقا

ناصر خیر و

را بجزب دل نذر فکده بود و بخار
زمانه کرد ز خوب زک ندیم پیدار
درختش من شش خ کرد و برگ
شکوفه داد و نون اندر آمد سپار

نزاری

چه حالتست ندیم خواب می نم
که در کار شب آفتاب می بینم
مرا مبعده و کاپش و ساقی حور
شراب در سر و خود و اخراج می نم
دیان جام لباب بخون و قنار
جو حتم مادر مشق آب می بینم

رباعیه

دشمن از سر لطف نده بر درخش
بنود طریق مردمی کرد و جیش
جرم همه غمگرو که ختم بگرفت
خندان خندان فلند در گردن ش

و بعد رحیل المطالب و بخت و نه بخت
عن الآب

برون مال فصلت و شمع طراز
شهابت که در کوی توان یابناز
پیرانه خست می دم شیب و فراز
محام و محروم می کردم باز

خورشید بلند را به بست آوردن
از ماک زان تر خندک آوردن
برش که تعدی شکست آوردن
وزشاح جبار باد نک آوردن
تر شده را بار بشت آوردن
مران مران ترا چنگ آوردن

جمال الدین محمد عبدالرزاق حیدر الله تعالی

بر شیم دل ز امید کی دشم
آن روز کار رفت که در دو اتصال
بر برد روز کار به از بر منست
بر برداشتم ز قش که کاشتم
از ماه و آفتاب می سرفشتم
باطل شدن حساب حرم شکستم

عادلین صنفانی

دل ز بوسل آن تن بر پیش
کو خواب شوی بخش از نیازی
در سایه این جبر چون جوهری
در باد شوی مکرش اندر زنی

سعدی

گفتم که بر آید ای زجاء امید
جوخ اردیستم نواله در خال امکده
نراز نقش آرد زمانه و بنود
افسوس که دلونیر در جباه افتاد
دوات قدیم شمشیر آرد و بخت
یک خالک در آینه تصور مات

و العائب و لبا عدلین الشن و بعد اجماع الحاکمین
بیانی

بروز در سر شاه تو می ز تم تعلق
بسوی سر و من مرغ طاعی نزد
بش و طعن مدج تو می کم تکرار
که رقع بنزد از دعای مشقار

سعدی

من آیداده لم اینک محد شعور
نه دست با تو در آوحن نه مای گزند
مدا منت نکم کوجه ای فایار
مزار از آن چه خدمت قبول یا قبول
نه اجمال فراونه اخیار وصول
مزار جان عورت ندای طبع لول

سعدی

ارغ و محک آن کی حیتی
تو شوره دشمنان کرمی درش
در کوی فراق خایمی حیتی
ای دوست تو خود بهایمی حیتی

سعدی

خشم ازین که در حساب بنود
من که دل در میان خوردم
چون تو از من عیان بگودا نه
کر نکردی عتاب و جک اغار
دل کرم و زبان نرمت منت
بر به شرم و ایرجه آسنت
تو که با ما چنین نوا کرد
من خود از دور کار مجهوم
من سکیں چه کردم آخر
که کنی عیبهاء من طاهر
وز تو ام کوشش عتاب بنود
طاقت این عتاب جود ام
م مرا بی وفا می حوائی
قدم از من جدا کوفی باز
ایرجه سکا کیست شرمست
جاصل دوستی ما نیست
باد کردوستان جتهانی کرد
که بنا کام اربوت د درسم
که کنی عیبهاء من طاهر

سعدی

من عهد تر سخت می دهم
بگپتن آن دست می دهم

این دشمنی ای دوست که با من کردی آخر کردی تخت می دانستم

لعل

بگاشد عهد و پیمان من تو جویس و نهادی تا که ما پی
نه اول جا کرت من بودم آخر نه آخر عالم از اول تو دای پی
سرم برباد دای چون سر زلف چون دای تو کردم سرشانی
و فابان کردی زانک عمری ز تو سیری نکردم زانکجا پی

احسنی

یادمی دار که از ماتنی کید یاد ای امید من عهد تو سر اسرم به باد
نکنی که طرف از قصص من هر کوشش تنم یک نفس از غصه تو سر کوشاد
یا دوری نیست که با خضم تو بردارم غم داوری نیست که از بجز تو ستا دادم
نه تو کسی که خیالت برساند بخودم راستی یک سال که چشم مراد

جمال الدین محمد عبدالرازق

من بجهان دوست نترداشتم وز تو جا ختم جفا داشتم
خشم من از خون شود از غم روایت کز تو جگر کوشش و فاداشتم

شایبی

کز قصه مدال من شاد دل است متصور من از جهان زمان درک
با نده بگو مرجه مرادی است تا با تو جهان زید که رای است
جا وید شبی یاد و خوشی مهتال تا با تو حکایت کنم از هر بابی

مهوراس

بیانم نه جهان بر من خود پرده درید کاه روز تو اینم بهم درنگرید
من نام وی از جفا کجا دادم نبرد اوری من از سرم کجا داند دید

سید محمد تقی

منمیرود از غم و بد روز کشید کز خلیستان صبا بنو فیاضی ندید
آنک بر کشت و جفا کرد و بهیم خوش بهم عالمش از من شواسته عرید
مروای دوست که با منی خوشی شستم مبرای دوست که ما از تو بخوایم برید

وله

قلم بر روی لای که می تو خرم راندنم ستم بر عاشقان که می تو خرم کردم کردی
بدم کسی در خندم غمناک اندک کشتی کم خواندی و خوشنوم حال که کردی کردی

عراقی

عمری کشت و شرم آنک نفس نماند خوش باش کز خفا و تو این بر بگذرد
آسی ناز و رکزی با دست کشتی ای جان من فدای تو این بر بگذرد
کد داشت و آنک دست می داشتم دیگر شد دست را تو این بر بگذرد
آمد دلم بگو تو ما مید بار کشت نشید و جبابی تو این بر بگذرد

جایزه

کم نامم از تو ساران و دوستان باشد که دست ظلم بد این کی گناه
ما هم خطا دامن منمت که گوینت ز ما را از بجز اوناوری شاه

نجیب خرمادقانی رحمه الله

ما زار چه سبب راه خفا پس گشتی آس و فسان بد اندیش گشتی
تقصیر کردی دل دیوانه ریشم چون جلد ترا شد کم پوشش گشتی
خوس که تو کردی و صفای که بر کسی آن حجاب من در دشت گشتی
دبای مکنی دل از دست بدای رشتی و همین بود و سر خوش گشتی
از حد غیر حور که پشت نبردش ابرو که تو با عذر دکانش گشتی

با با خون رو کار پیرا کنی مکن
ما خود بسیم بی تو پیرا کنده در کار
در مانده ام که از تو سگای کجا برم
سم با تو گور دست تو دایم سگایتی

من تو را راجت جان می گویم
آشکارا نه نهان می گویم
من تو را جان و دل ای عهد شکن
از میان دل و جان می گویم
بنغم شاد شری می گویم دایم
غم دل با تو از آن می گویم
گرچه گویم که آن تو نیست
میشوگان بزبان می گویم

بحال محمد عبدالنور

آن دل که از غم می شادی جز
کارش می بر مراد می آید راست
اگر زید و لعلت بدان دور نشید
کش مرگ با روز می باید خاست

سعدی

دیدم که وفا یحییاوردی
رفیخلاف و پستان کردی
خود که در جرم دوستار بدن
رسمیت که در جهان تو آوردی

بنام

در میان یوسف و یعقوب اگر کشی رود
عاشقان دانند که گشتا برود

بدیع حالی

نه سخن منت بهم یاری خیزد
نه بجز آن تیغی برور کای خیزد
من خاک تو ام شمشیر بر بادم
ترسم که میان ماغباری خیزد
این ترانی که سانی ز در سحر باز
لیک را خط او پیرین شدن میانی

گویم که بر کنی دل شکن ز مهر من
مهر از دم جلوه ترانی که بر کنی

دیان مرده یعنی سخن می گوید
اگر چه نیست بصورت زبان گشایش
که آنها را بدنا و مال غره مشور
چون خواهد بود بفرود گذشت

ای دل که بار بار تو در خون شدم
در خون شین و غصه که دلدار ماند
نه او نفس من که ترا بی وجود
بجز ترک عرو و دادن جان کار ماند
گر روی یار می طلبی زان جهان
کاینجا امید و عده دلدار ماند
گر باز ماندم از تو دور و فری مگر خشم
اینک می رسم تو بسیار ماند

ای جان با که در شمر دیده آب شو
وی صبر وقت نیست تواند رجا شو
ای طاق حار صفت ایران فرو سن
وی نام منت منظر اعلی غاب شو
ای زهر و خلافت منت سنالزار
کیسو بر تقدیت آفتاب شو
وی سعد مرغ بر سر این خال کین
وی رشته حبه توان از اطاب شو
بر خاکش ای نسیم صبا عود سوز
بر روضه اش ای حجاب قمع شو

الحاقانی رثی غنه

گر بقد رسویش دل جستم بگریستی
بر دل من مرغ و می تن بگریستی
صد مرا در اندام با بسی دل آری
تا بهر یک خوشی بر خوشی بگریستی
دیدم ای نخت من سدا با یکنون
تا بدیدی حال من بحال من بگریستی
اگر از من شد که از ملک سلمان کم شد
بر سیمان هم بری هم امر بگریستی
کاشکی خود شد از این غم نهی درم
با برین چشم و دماغ ای بگریستی

ای یکتا

صدرا کا ملک حاکم می اندزاه
جگرش رخ خورشید بر آید و ماه

ای بکنیند ما که در رویه باز
چون در افتاد بدم رستای سیه
قره العین برت جگه دیده فراد
سروازاد منور چه کند پشت و تاه

مقام الدین تبریزی رحمه الله تعالی

و بار ما باشد آن کل سیرت
می توان دیدن نخواستی در جاک
در شب تاریک مجرای دهانی نام باز
روی منظر کم هم شمعیت هم متناوب
چنگا نر هم و یاران عکس افروغ
عاشقانه لای صبح تشکانه است
که بخندم در بزم سحر انگار کم
کریه را صد وجه دادم خنده را است

مدح طبریزی رحمه الله تعالی

ایسر فصل و منور افرازم منم
جهان سیه پر غراب می بینم
مگر چراغ اکابر فرو داشت که من
از دود و برخ کیتی ثبات منم
چه بود است که ارباب فضل را شتاب
ز دست غصه و غم در عذاب منم
چه شد که بر سر شک اصل منم
سهر بر شد و چون حباب منم

خاقانی

سینه را تسم چون منیع ارتو
جهره پر کرم حن تنع ارتو
روز و عمر بدی که چون رفتی
جاصلی نیست جز در غ ارتو

لغزه

سپیل قره سوز سینه می اندوزد
دو دل من خام غم می دوزد
جانا من و دو شمع بودیم بهم
یک شمع برد و دیگری می سپوزد

لغزه

یاران موافق همه از دست شدید
در بای اجل کان یکان است شدید
بودند تنگ شرارت محسوس عمر
دردا که زما پشت تر که مست شدند

مرد که لبست در صدف کوشم رخت
بجوان توام زدی کان هر کرد

دعا عیب

مرد که من ارباب وصالتم جنم
مرد که من ارباب لبست فر دیدم
آن کل همه خاک رشت در دیده من
وان در همه ارباب فر و بایتم

خاقانی

دستی کشیدی سر از زلف رشت
بانی که وصل بریدی پیوست
زان دست کنون در دل غم دارم
زای می کنون بر سر دل دارم

سنائی

دستی که حایل تو بودی سرت
پایی که وازد تو آوردی سرت
زان دست بجز نندارم برپا
زان پای بجز نندارم در دست

لغزه رحمه الله

کاش آن روز که در بای تو نشد خاد
دست یام زدی تیغ منکام بر سر
با بدن روز جهان تنبایتی شد
این منم بر سر خاک تو که خاکم بر سر

فرد

سهر آب خود برد اورا بنزد
دلیری فوسنگ مرد او مرزد
این دود که از آتش خست
از روزن سر دل برآمد

خواجہ افضل

در دلم بود که من با تو خام جاوید
رفیقا و راجان شد که کان من بود
گر چه دی دشمن من سوخته دل بود غم
شدم او ز بدن شکل که دین دشمن بود
چون حکم اجل این چنین رفو بود
نشاید بصره تدبیر کرد
روی اجل بیا که از قصر کانیات
سقف کم شست و من را کاند

دشمن بریده باد که شمع شروند / خشک باد که رخ نم بکند

نزد که دست اجل زن جز هست / کند برسم عرا خال بر سر گردون

این حسن و اتع حادث و انکا پیروز / جرخ گردان و قمر روشن و جوشنده

بغافل از حمد الله

کام از دست رفت و دست انکار / دیده بی نور مابود این یار

دل نکام چرا که هم خون / دردمندم چرا تنم زار

یار غالم ز دست رفت در یغ / ماند افسوس های بر دم مار

اشبام رخانه پیرون شد / منم امروز و جوش و شبتار

روشایی دیده رفت از دزد / منم امروز و دیده خون بار

خاطر نیده ای چگونه بود / هم دل از دست رفت هم دلدار

لحزم

سکائی محو از جان مجبور / که یار ارقاقت کین فروخت

عنان گریه چون شاید کوفتن / که از دست سکائی سر دشت

سکون در آتش سوزند مرکز / نشاید کرد و درمان هم سکوت

کمال

ای حواله رخت از خون جگر آلوده / آن مهر و تقابطل عبارت کو

دم بدم ز لب آذر ز لعل و گرم / با من آن بکته شرر شکوایت کو

وله

همون من سوخته فرس دیگر نامه / تا که احوال من سوخته فرس شود

مرغ و مایه س این واقع در حراق / هر کاکثر کند ماله شود

خون شمشیر شد ز شمشیر خنک / حمره جبهه سخت و زهر کسورید

شب حله سیاه کرد زن ماتم صبح / بر زد قیس دو کریه بیدید

عهدیت که من جام ندیدم در دیت / نه عشرت حج روزه در مایه پست

دل از عشرت کامرانی بر جرات / از بس که بامتم عزیزان نشست

سوزد از غمختی در دست نداشت / که دست جو زبان داغ دیگر نشاد

نه آن دروغ که هرگز بدو رود زبون / نه حدیث که هرگز بدو رود زبون

عروس ملک کرد و خیرت ملک / وفائی کند ایست عهد با داماد

نرد

کس از زندگانی قیمت دیت / نداند کس چنین قیمت مداد

انوری

شرم باد از کجا جویشم تا چرا / بنی تو چندین زندگانی می کنم

تو ز من انجباب زندگان / راستی باید کرا پی می کنم

بخت

بر تربت دوستان مافقی / بگذشت بسی به دوستان باد

گر لاله زوستان برون شد / سهلت بقای دوستان باد

بخت

جوخ درون غم خوشی کی پست / که هر کس شرف رفت از دست

بسف جان از عزیز وجود رخت حرمت ز مهر جان بست
 سفر کرد و در وقت منگام دلی خلی نش میوخت
 خاصه سکن دلم که رشیدست ساغر دوستی ز روز آلت
 من خود از غم شکسته دلم بحرش آید غم تر بشکست
 دوستان دم بدم جنیر کدزان ماندلم از شراب غفلتست
 و که خال ممه جمان بادا بوسری جا به جوی مال بست

انوری

میخود سعادت جمان بود ندرت سعود آسمان بود غامد
 کوخوا بهمان کون جمان کوخوا بمان خون آنجه از وضو آلود غامد

الهام الوداع والرحال وما سکن وما ویر جمان

سعدی رحمه الله

رفتم از دلا شدی از نشست فرمان خدمتی که بر آید دست ما
 برخولسم و بفرش تو در بزم حک مر جاگست تو نباشد نشست ما
 با خون خودی در افکن اگر نه می ما خود سگسته هم چه باشد شکست
 وداع یا رویا هم چون بگذرد شود منارلم از آب دیده مال مال

کمال رحمه الله

دلبزم سری سفر خواستد کارما زیر وز برخواستد

کعبه

می رفت و زبید باران می کرد ولکنه ز دل وداع باران می کرد
 انجا برصال مرده را جان میزد و بجا خورق نند ای جان می کرد
 نرغان منی و حال من خورق آن قسم که مراد وداع جان می کرد

رباعیه

می رفت همی گریست و می نشست وز دیده بر کشش با دید آب
 کشم که گیت به پیغم ای در خواب یقینا که سحرگاه ولیکن در خواب

مقام تهری رحمه الله

جانم در آشت که جانم می رود سیلاب خون زبید کریان می رود
 یقینا ز بسف خود دور میکند خاتم برون ز دست سیمان می رود
 درد که گریست گریان می جفتش دشوار دست داده و آسان می رود

کمال

جائی که وداع آن دلفروز بود سنگس بود آن دل که نه بر سوز بود
 ای دیده گریست اشک فغان دست حزن جگر از بهر جنین روز بود

لعه

آن شب که وداع کرده دلار مرا دل گشت بر افروزش یار مرا
 گریه شش غریب من باری رفتم بدعا یا دمی دار مرا

لعه

زان شب که وداع خال گیت کردم بر نغمه که گز آرزویت کردم
 ماریکتر داشت زلفت روزم تابشت بر آفتاب رویت کردم

وله

خولم که شب وداع تو جانم تا روز فراق تو نه پیغم باری

لعه

چون بودل می نهاد از بی فای بت سنگین دلم داغ جدایی
 یک سدران قافیا قفالت چه بودی که نبودی آشنایی

مقام تهری رحمه الله

رفتی آرزوی تو از جان می رود نقش زش وید کریان می رود

آن قامت بلند رفت از نظر دلیک از سر خیال سر و خا مان میزد

ما میرویم و تورا داده یاد کار دل نازک بود جکایت دل نیار دل

میروم از سر حشرت تقفا می ندرم ^{معدی}
بای می بخم و چون بای دلم می خد
خبر از بای ندارم که زمین می برم
باری بندم و از بار فرو بسته ترم

ای روی سوزی راه نهاد جوایم
از بر و کمان تو در هر جا گیتی
مرا به وسعادت نظر آله باد
بر رسته ز آب دیده دشمن کمان باد
ارکود را تا نرسد به ج زحمتی
در ویدهای دشمن تو خاک راه باد

مقام احمدی ^{معدی}
مشتاب روان که مرا بای ^{معدی}
تجید می کنی تو و بایم میزد
شرفیصال جلد تلخی مرق
چون عاقبت ز صحنه یاران برت
روز و راع غرقه خونند عاسان
سرجا که می نشتم و جند اندک مردم
در کوفتم ز جلقه افش سلاسل
پروان شدن ز منزل اصحاب کسالت
کس را نصیب نیست و دران چه جاست
موندنایکس بلند مرکه عاقبت
انگه نظاره می کند از دور عاقبت
در کوفتم ز دست خیانت حالت

کاشدی که فراتر نمی شوی مقابل
تنجدایم و جانم بخدقت تو ملائم
چه غاسی که چنین حاضری بکل و شمایل
مصاحب تو ام در منزل است و مراجله

الباقی منقول منقول و الدعوی و سران و سران و سران
نصیر
مکرر المنتقد والرائد

دین بنا بر لطف و مکرمت
وز بر برگی که گوده لم اورد
که منم که خون تو محو
بقدم مبارک میمون
چون منی خود بدین جهان را
که غودی برون زامکانم
بکامم بعین نمی در نم
بامه حالت بریشام
دادت شرف تا بسپارم
یکستم من خود از گدانا نم

سده قدم رنج کرده آرت
میان کعبه و سوراخ مور بوس
چنان شد از شرفیات آتشان
کدام ترست من این مرا کنی
و یکت تر خورشید راجه آن جوان
که در نازد سر ز سس بعین

شمس الدین الطوسی دلم فطله
غبت تظف از ان کرده
بدیع نیست تعداد از ان خصال
زعیب فضل بصل از اسل فضل انفا

ای بزرگی که روز اسل منر
کر حضرت زفره یاد آرد
جز خاک در می تو بر نیاید
زفره ز آفتاب ننگ آید

تو یاد بر که کنی در جهان نمرال شود
اگر اماندی نیست یا خطایستی
مگر که دیگرش از نیا خویش بگذاری
تو از نهادم اخلاق خوش یاد آری

یاد کودی ز بندگان بکم
کرد کارت همیشه یاد کناد

لفظ محترم بند برور من کابد لکن نبی برور
چه عجب که بید پا آورد نیلیمان ز مرغ یاد آورد

کمال السعد بنی

چه لطف بود که شریف دادی از ناکه که یاد تا ز منی کس تا تو آورد
نشانستی من زان جهان می داد امید وصل تو باز بدو جان آورد
دلم تو داشتی زنی دادمی جانی بداند زده وصل تو
هر قدم سوری من که بردارن خال آن خون بهای من باشد
من که باشم که در چنین جانی چون تو می راهوای من باشد

مرد

نظر جانب اگر حشمت است بر غلام خویش می رودم و جاکر خوش

المولف و هم

شکر حق را که هم ز روی کرم یاد تا از ناکه خوش آمد
قلبت از تمام مهر بد لطف قدمی ز بجه کرد و پیش آمد

بسم الله الرحمن الرحیم و الحمد لله رب العالمین
والسلام علی من اتبع الهدی

زبان ندادم اگر یکدم از طرتی کم بخت و جوی غری قدم بر جانی
دی بجز دل داده می فرود آیی سر برشش افتاده می بختی
و راتناو منتهم که رنج کنی بذرین جبهه کرد زبان بگرد آ
پیکانه چنان شدی که سر کنی کسی که نبود آشنائی

حال العبد لعل

که گاه ز روی آفرید یاد آرز بند ارتوا پی

کریا دانی زمین و کرسند من آن تو ام دیگر تو دانی

فانی نظام الدین فانی رحمه الله

جبهه شد که جمال بنماست یاد می نزد بی دلان آیی
یا ز روی کرم بکوشه چشم سری ما الثبات فرمائی
چون تو مجموع و خوشی شاد که بر آشتگان بخت آیی

اوصالی اسمعانی

تظن کن خسته که ارباب کم بعضمان نظر از بهر خدائیر کتد
بزبان که نرود یاد دنت باک منت بادشاهان بغلط یاد کدایر کتد

الحسینی

لطینت ز لعل دستان آفرید یا طال بقای بی زبان آفرید
در مدت سالی که نه بینی مارا روزی بغلط بگو فلان آفرید

شرف الدین ثور اسمعانی

جبهه شد که تو مرا یاد کنی دلی غم کین را شاد کنی
قدمی رنج کنی در لطف این خراب دلم آباد کنی

اختر باد فانی

جانا جبهه باشد از تو یکویم کز کنی پیکانه وار در منی سکین نظر کنی
جانم که آرزوی لبست مست کسب اودا چون چشم من بدی خند کنی

سمو رایت

بر صالت که زمزم بهر خولی که مرا طاقت صابری بر کسکساست
خال بای تو شدم ز بجه می کن قدمی که کمی کز به ترا شسته سکساست

نذارم کس بای تو دوری اگر خست مجسم خودی تو
چون می جوی مصلحت تو آس منو ما یا ما بین تو

تمام رحمت علی

راش که جیبی اثرش غایت جانی بدان آمده در حرت طاق
انجا که تویی آمدنم سود نرود الا بکشم نه لطف تو کامی

عالم

مرا چون نام شریف تو روزگار ز لب خشم رسد ماست کمر باری
تو سبج گونه در صحنه غزل دل تو عادت راجت کوفت انداز

معدی

تو نگران که بحث برایش اند عودت که مرطوب و بر باد شد

وله

بسا هما نفس یاد دوستی مکنی که یک نفس نتواند که یاد تو بکند

فرد

سبح و مخلص خود یاد می کشد غمزدگان مجرا شاد می کشد

تمام

در فرات شد وجودم کالبدم وارزومندم دکن کو قدم
وقت دوری یاد می کنی که جداوندان شود جدا کسم

پسند با

تو بای دوست به تنگ بزمی کلا بخت ز شادی بر آسمان آید

بیت

که سبج دلی داری در باب دل مارا حال آنی دل سپند حسن بارا

که یاد کنی از من هم حیف و دورتر وز وصل سخن کس کوز من کویا را

عالم

آن بخت که که بردی تو باز بکنم وان دولت از جا که درانی تو آدم
مخواستم که با تو بر آمدم می بکام مگداشت دور کار که کورد و میتم
از غم من کون چون همانده رفتی باری ما که با تو می خوش بر آدم

موراثت

راش که یادم را آنکس نرماند خوش باشد که وصلی بکار در کماند
بیت سرودن دشوار تر ازین دلیل بجان دار و تن زده بهر باشد

فرد

مارا چون دور کار فراموش کرده آیشکایت از تو کم یاز روز کار

لعم

بستر نشسته دیر نه رسید آب حیات اجتناب از دست او شریک منی خبر
آفرای خسته حیوان جگر سوخکان چه شود بار دگر که برسم بر گذری

فرد

بخت که کرده لم بجانب تو چرا چون خشم بد افتاده لم زردی

ملفوظ هم طلاله

چنان کس محنتی که بسا کند نظر حال حس جا بر کس کند
ز حال غمزدگانیت غم خاند کار از روح شریک شریک کند
باقیاب جالت که قبله کاه است که که خیانت یکدفعه السات کند
زبان کند دل بجان بند است موی جان بهار کان است کند
و که تو عار نداری و عیب شای بکارای محبت که سرفداست کند

سید لعل علی خان

سراش طوبی بر آسمانم / اگر بجانب این شهر السات کند
جوابی به کس تو رفت مرا / که میل صحبت با این که کیمت کند

کلیت تاز

نزار جان کرامی دم فدا کند / شکسته وار کرم لطف الشاک کند
ز روی فصل موت ز راه بطکم / پیر حال صیغیان اگر کیمت کند
و گو تر یار نیارت ز من میزد / جزا کس بخشیا کس الشاک کند

رباعیه

یکبار فراموش کن یاران را / غوار کی غای غواران را
آنها که طبیب در دها باشد / درمان به ازین کتد پماران را

رباعیه

جانا مکرم تو مرده نباشد / نادیده و باورده ام انکاشد
ورنه چه سبب جراحه موجب هم / از خاطر ام ای عزیز بکاشد

بعدی

آفرین باد دوزبان لطف / بری مای زانی که زان می کزد

لحن

خود بنی یکی ز روی کم / تا ترا موجب ثنا باشد
کس جنس مند در جنس حائی / جل کند چون نور کجا باشد

فرد

دیدار ترا چشم می دارد چشم / کشا ر ترا کوش می دارد کوشگر

سید لعل علی خان

کوشش در ز تو دیده برامست / وز جوی تو بطلقت نباست مرا
تم امید کنای و بی میدارم / و رجه چون دل دیده شناسم

بعدی

برکات قدم طمع بکنم / که ندانم دماغ جباران
برشش و عادت در نع مدار / بر زبان کپان زیماران

فرد

خود یار نیار که مرایا بود / اچنت نی دوست غما الله

بعدی

مراد دیده بر او و کوشش برام / تو مستخرج و بانسوس مرود یام
شش خبری روزی دوستار نم / چگونه شست سحر می زند و صبح شام
بگام دل نفسی با تو آردی منت / با نفس که نورفت و بنام کام

وله

دل در دمنده مارا که سیرت یار / بر صال و می نه که با شطار خستی
دران رستان که کل قمت دارد / کجا قمت بود مشخ کیا را
دران نمر که نه نوری ندارد / چه قدر و منت باشد سهارا
ولکن چند نشان باشد آفر / اگر یار آوردن آشنارا

فرد

چندان که ما دارم در غل / جذانت غنی منم کان غصه کنم نرتو

کال

از دیده زواری اگر بستم / وز زلف روی کی اگر تاب شوم
در دست لکری از تاب شوم / در ختم نیاری اگر خراب شوم

برشش کن فدای لبش بن نواد ^{مرد} سر به در ماهه صحنات سکوت

تیری که چون در خود گشت و شوی ^{کاف} مانی که شوی غیب سر به سوت
اشکی که چون در چشمش آید ^{مجدد} عمری که همان دم که در آید بر روی

نام جو شهادت بر زاری ^{مجدد} خشم خون نماز سجده کداری
بسم ندی سالها همچون رکات ^{مرد} سمار می چون روزه کم میزاری

از عادت فخران بود و در بود ^{مرد} سریدن کمتر از محبت فرسود

بفرجاده سر کو طلم کس نکند ^{مرد} پسیدن که م جز بتم کس نکند
در جان بلب آدم مجروح ^{کاف} یک طوطی آب بتم کس ترند

بی تو یکدم نمی رود خور ^{عافی} رطف فرادی و دریا ^{مرد} بم
را سطر است سوخته بار آری ^{کاف} ای کلایان روی سیرا بم

ز نظری کن که جان آدم لاش ^{عافی} گذری کن که خیالی شدم از سالی
کعبه بودی که سام چون جان لاش ^{کاف} من کان لادم اینک تو جان لاشی

بگو بایام ای ناد بهادی ^{مجدد} چه باشد که بود علم سر در آری
قدم کو آری کرد سر در عنا ^{کاف} رخا که سر آری اعتباری

در عمر انوشی بمانند ^{مرد} بنشسته تمام رخت می بندی

منند باها با ما و کرد روزی ^{مرد} سازی سوزی با افند من کا قناد خرد

نیابت که به منم لازم ز من یارا ^{مجدد} روم که بی تو شیم کدام صبر و جرات
کرم بکوشد حشی شکسته دار ^{کاف} ملک شوم بر روی و شری عادت

تو قدم رنج کنی نامش آیم ^{مرد} اسطاد منهایین و جوی نامی

بدان امید که روزی کمتر بر کرده ^{مرد} گذری کنی و بر آید کرده روز مرا

قدم در کلبه ایران ماند ^{مرد} وزان پس منتی بر جان ماند

ز رای روشن باریک منی ^{عزالدین صاحب دهل محاسبه} حنا نبرد که توان شوی نام خروانی
زیاد را بیک روزی آتش غم ^{مجدد} آب حنم غدار که منتشانی

بر در کار عزرائی روز کار عز ^{مجدد} دروغ باشد بی دوستان برودن

سمه اباب شادمانی ^{مرد} جز حضور تو در نمی باید

از تو خبر ندارم با بر چه و جوی ^{مرد} مارا دیده با روی خون تند ^{ایطارت}

کار مارا اسیر و قاید نیست - بی حضور تو صبح فایده نیست

نظم ابن اطمینانی

شعرش شهر را کشور فصل	ای درت قند و ذبیح و شریف
خاطرت آن که کشای عدم	شطه فزودا کند تصدیف
مخاض آنرا که جاگران تواند	در ولایت قوی شخص ضعیف
دید دارند بطریق امید	تا دمی اکرم دمی شریف
صبح تو میر در می کنجد	خود نیاید بخیرین طبع لطیف

مواظف دلم طلاله

ای مثل تو کنون بنوده	زان دم که قناد در کش
این برد مسر کار زربفت	و خمره ازرق منتقش
در یون مرار مار کرده	از رای تو آفتاب بهوش
بدرست و جویگی دو سیم دم	در گوشه حلی شسته سحرش
ما بشته حلی شراب صافی	چون طبع تو در شک آب تش
فادغ ز قمار ارسطو	در کعبه سهویه و اخفش
در سیر و پیش اند مرغ خاطر	بر شاح طرب بند معشش
از روی کرم بفضلی کن	و احوال منی بکوشش
تشریف حضور بخش لیکن	بی ترو کمان و کیش ترکش

وله دلم طله

مایم نشسته در مکاپنه	کز وی جنت خانماپنه
فادغ ز غم فلان و بهمان	بی غم ز بلای من و آپنه
امید بطف خواجه آست	کز وی کرم کند زماپنه

بر مرکب عزم بای محکم - محدوس زندگان غنائی

قاضی اصمائی

خورشید سر از سرای ما بر ندارد - تا تو ز درای سیرای ما در نیایی

سعدی

سزد که روی نهانی در کوه من - بشی غزل من سر در آری از ناستی

وله

بار آویخته بر در نهان صرزن	کاجاب راد و دیده جومبار
باز که در فراق تو چشم امید دار	حوکوش روزه دار بر اکر است

نظم نظام کاشی

تا یکم انتظار فرایبی	وقت نامد که روی غفایبی
اکرم تند باز خوانی دید	رنجه شوش رجه می نوی
عمر کز نه ترست از اند تو نیز	در درازی وعده انتر نوی
خون شد دلم از غمت گلایبی	جانم بلب آید از جدایبی
بسیار کشیدم اسطارت	وقت است که از دم در نوی

حاله

اشطام مد که آتش و آب - نکند آنچه اشطار کند

کبر سر آنی که قدم رنجه آنی - بشتاب چون بی مهر دانی

رباعیه

یکبار فراموش کن یارانرا	غملی کی غای غموارانرا
آنکه طلب درد و دهم باشد	درمان به ازین کتند پیمارانرا

برستی کن ز روی دلدارتی ^{فرد} که مراش ازین قناینت

جلال الدین جفزی سرزادی دلم فله

چه شد که گندان شادمان ^{چنان} نظری باورش قد میکش
چون توان داشت بدان جان ^{چنان} که بدست بحر حور جفا آتش

در آیام محبت بهم بوده ایم رسیدی بدوت باکی رستی
نیرم ترا و نپرسی مسرا من از بی کبی تو از نا پرسی

الحمد لله رب العالمین و الصلوة علی سیدنا محمد و آله

اگر چسبنت تقصیر بانبست بنی بدو محبت علی کمان خبان ایم
فاسس معدوم یک یک کند تمبید چون روشن است احوال رجه ایم

کمال

دوخ بود که من در غمت نشویدم خلوت بود که از خدمتت نشویدم
در آردیم در تو زبان بدگویان بران صفت یک در دونه نشویدم
چون آیتان ترا ز حمت از حضورم بر آیتان تویی ز حمت حضورم

فرد

که ملامت تدبیر می از تو این حسن کی بودی از تو

اندر بی

خواستم آمد کشتن که مبارک بادت عقل گفت این حدیث جو تو زیرک باشد
توده زحمت پهلود که بی کشتن تو خود می خرد در آن خار مبارک باشد
بر دای منعم و لی نعمت هست تخفیف نوعی از خدمت

نسای خجسته

ای برلم تو زمین را سنک ای باقبال تو زمان را رنگ
وی نزد کفایت تو کفایت باد سما و کوه خوامی و حوینک
که سامم عیسی تو سنی از سر عجز دان نه از سر تنک
گرنه عجز دیدگان حاشش بکند با حال صبح در رنگ
مرغ عیسی که زدم پیک باشد که کند سوز حریدل آتشک
روی تو آفتاب و چشم درد صدر تو آسمان و بایم لنگ
لعل در دست تست خوش نماز سندر آرنست خال بر سر لنگ

الحمد لله رب العالمین و الصلوة علی سیدنا محمد و آله

ملوفا الی المولی غفر الدین درود زیدت فقایلهما

اگر کسان این رواق بکود می دهند ز جان سپارم و درود
بنده مخلص هو خواست با بدادی بخدمت آمد بود
تا مشرف شود بیدارت روز کارش ساعیت نمود

وله دلم طله

دوسه نوبت بخدمت آمدم شد محروم و بارکشه خجل
سکندر رحمت و طالع خوش وز جفا رسبهری حاصل

کمال

آمدی بخدمت و محروم بارکش واکند ندید جهره محروم و بارکش
ما آن زمان شست که سلطان یم در از تو که از مملکت روم بارکش

الحمد لله رب العالمین و الصلوة علی سیدنا محمد و آله

کمال

اگر کرد کسی پیار کودی اگر چه پس غری خوار کودی

فرد

بیدار مردم شدن عیب نیست ولیکن نه جزا آنک که نیندیش

نیا به حجاج الله احسانه

معدی

شیده ام که نظری کنی کار غسان تنم گرفت و دم حوس با انتظار عبادت
کرم بگوشت جشمی شکسته دارم بدنی فلک شوم به بزرگی و شتر بیستاد

احسنی احمد الله

سج کودی تو ای شمع حیوانی سجد سج دردی تو ای مایه درمانی باد
روشنی این که تو مایه و سحر حسن مایه و بهر افت و دوران باد

معدی

ما سطر عبادت که دوست می آید خوش است بر دل و خوشی مانی

کلمه

علم الله در رخ دل تو شد همان بر دل و جگر مانی
زود بر خرم که می در خورد باز تمام ترا سر باری
نست ذات تو سرخ ارزانی ای مملطف و نگو کودی
بتو یک ذره که خواهد آزار چون تو مویی بستم نازاری

مولف دلم طله

سالها در سلامت و صحت ذات پاک شریف باقی باد

معدی

چون در رخ بر ثوابی که رفتی در خور قدم ز من و رسیدش در رخ مدار

نرا میس و خوشتر و شتر شمرین جهان مندن باشد که بوی مختار

معدی

دوش ابر زرد و مال از جام حیات در مان عیادت آن در دیکت
بر روی عیادت تو امشب ممت شب را و بد دعا در می خولم حیات

این آیه

ای شنار تو شاد و دل خلق دل خلق را تو شنایافته باد
کو ترا عارضی روی نمود روی آن عارضه بر تافته باد

کلمه

زانکه کی صیف یک و روز تو آتش فیه در جهان افتاد
تا ابد شدات پاک ترا از جهان هیچ آفتی رسد
زانکه بر صحبت تو موقوفست اشطام امور و دانش و داد

فرد

لوش بخود دار از آنکه جان حیات سنده از جان با این که دارن

معدی

خدا آن روز که یارم بیاورد آمد در دندان جنی و دخیلند و دارا

فرد

از عارضه چشم که چشمت رسد ای چشم جهانی تیر و شجنی

باید بر این صفا و نور خاوند و احسان و خیر و نیکو

علا ایله جمال الله عبدالرزاق

ای زجود تو کار با خوی کام وی شد و زجود تو حمد و تم کاسم
شکست زاندر آن برفت که بکیم نعمت از خیل گذشت بر که شامم

کرد از روزگار دهمتم آفر بعضی ازین گرفتت بکارم
برخ تو برقص آفتاب نویسم نام تو بر روی روزگار بکارم
داده خود کبر بهر بار پستاند غم بخزم که من تست یا کنم

لطفی کنی و نیست ترا بای مردی که پدر من خواست
چشم دارم که هم ز روی کنم کرمت پدر خوشه من خواست

حسنت اندک تو با من می آید بجای لاله گل نو بهاری بکند
کندم روزی که جن بر کس بود تو ام ز روی خود نخل و شرمساری بکند
که لم بشه که یاران لطف داشت چون گل مراد دم در ناری بکند
که گشت تخم امیدی صاحب کرمت که دولت تو را آن نزار می بکند

نخج فریاد قاف ۲

رعایتی که مرا می کنی نمی گویم که زن بر روی اراقتاب مشهور است

سگی که دارم از کرم آن کوار انرا بصدر زبان شوار بود چو کوار

چگونه عذر خدا بدیت تو ام که آن حدیث خود را گفتن با من است

انرا زبان می رود کار در بند بشکر در سخن آیند فرمایم

ای خاله ایاز است بیرون رفتی باقی همه الطاف خداوند جاست

مرکز ابرو ساط مشتی واجب آمد خدمش برخواست
چون مکافات نقل بر کرد عذر حار کی باید خواست

زان لطف و مراعات کند ترا بشو سخن می راست می گویم
که شکر شرم شکر تو بر ما گفت و عذر شرم عذر تو شوم خواست

من میگر تو ای کار شوم کرد و اچان ترا شمار شوم کرد
که بر تن من شود زبان بر منی یک سکر تو از من بر ما شوم کرد

الحاج الحاج الله استقام ایماحه الحاح الحاح

تو کی می دینی حاجت مند خود چه حاجت که حال غصه کند

اگر قبول نکردم عطا تو ام چون شش را تو این نکته آسار شود
که ابرو غصه بدر ما از آن نندار که ما وقت دگر در ساه و آسار شود

وجود روزی خلوت غطا و شمس کنون بعد از یکد وقت روزی
که نیست دین بوده من بگویم وقت تو دانی از دین این پرد و آسار وقت

دواخته و جگر خسته خود کند مگر کسی که شش معور و رفتن

اگر تو دست کرم بر پریم کوشی بهر برده زدم زبانی بر کرد

اشرف لطف من باید که مرا در یاد ^{لغز} بشن از آن گوی من جان غافل شوی

بیای دست تو راه کنم جوید ^{کمال} بخواست من آن سهل معص کرد

کار من هر بر برشان شد را ^{عاری} دریا یک گوی تو در بنای رفتم

منعاشکریان انعامت ^{کمال} بزبان قلم نباید راپت
دوش در انتظار عد تو بس که مشمته لم دلم بر حاش
هر کوا القه در کلو کرد شربت آتش از تو باید حاش

دست تو خورشید عطا افتاد ^{رباعیه} ابروت که ما را شرح افتاد است
زر جان و تو که یم و ما حاجت نصیرند نم از کجا افتاد است

سنگم که تر بحال درویش کند ^{معدی} چند ملک هم شش طمعش کند

عطا رجام تو محاج لسماحت ^{کمال} که شرط نیست ز خورشید انعامت

سکه کس از ش منت است ^{معدی} دین هم از غایت جان هوا حوا است

بر تو نور و تو بر نفسی هر گشت ^{کمال} میدونی رسد نوبت اتصال

من با نعام تو حاجت منعم ^{معدی} حاجت مند و باید کرد
مهر سر سبزی انعام تو باد کوشا سپد که جهان باید کرد

پایانست بحر غم را و من غن ^{کمال} خواهم که سر بر آدم ای دست کیم
شرطت دستگیری در راه کان هر روز ناتوان تم ای دست کیم

خطی هر شده بودی بر من سار ^{کمال} کوان شد کا عرش من میا
کم فدا و دیگر را بنویس که نیکوتر بود خط مشا

کرده بار سال انعامی ^{وله بحمده} که کم و کیف آن می دانی
بسم بایم می دمی ایال یا بیارنه هم بشیما نی
یا تمامستان قدر کامیال آن پارنه بار پستان نی

لطف عامت همه خلق رسید ^{وله بحمده} بچپته جرمی ز سپد

ز صنوع علم ستر است جرمان ^{قرنی} که ست و حق تو سوره کرم
بعد از رابطه صنط تو دروغ بود که کارند بود بخون مساهله

من صفت شد لطف رضا ال ^{معدی} من حسن منی و دست کیم را غما
من می خواهم و مکنم من او در تنی توبه و نه بجائی و کیم راه منا

حضرت بود و دسوی در که نرود زحمت و عام هر یک که حاجتی دارد
روی که روز و شب اندر دعا گوشت و نیت کند و زحمتی آرد

ابوری

نم جوئید و یکی دارم تفتش کوشش باوشید
بطریق کرم توانی کرد بدو جوشش تمام جوئید

اما حجاج الیه فی الاعداد و الساعه و الا سغفاره
و انما مسأله فی الامتنان و الخیر

جسم دارم که هم ز روی کرم کرم عذر جوشش خواهم

جا کرم را بعد از جانش لطف محترم عذر خواه هست

ای همه بیز تر سنگ و ثبات جکم نه ثبات بی سنگم
که خطایی رفت بر قلم هست از شرم چون قلم رنگم
حق الحق بدایه کردیم در خور عقاب و هر جکم
بدمشوای من و کن و لیک که زند کرده نیک و ر تنگم

در همه عمر کرم کرم که چون تو دوست را بنیازم
میستی عراقم ز تو دوست در خور صد ملاقم ز تو دوست
در گذر زین که که معترفم من بچشم ایستاده چون الغم
من همان جا که قدیم تو ام من همان مویش دیدم تو کرم
چونک ناکوده صلح می گویم بهم نابوده عذر می گویم

عذر رخ یار و داده و بجزم انصاف بده سه عذر در زین

شناختنی بجای و است و بدست سخن شمع و ابر و صفا میت

تراری

آمدیرت امید و اری کویا بجز از تو نیست یاری
محنت زده ای نیازمندی محنت زده ای کنا کادی

شاید ز در در تو بار کرد و نامید چنین امید و اری
مبند که شود بکام دشمن از دوستی تو و پستاری

کرم هیچ دلی و اری در بار جال و این دل مسند یارا
کرم عاشق بخاره از جور نمی بالد هم و محنتی باید معشوره زنیارا

دست نیک از پای در آورد و ای پای نهاده بر فلک دستم گیر

رحم آبروان کسی که در رخ غار نام تو را محمد نمی دانند باز

کرم که همه جهان کرم و پستم میکنی تو از این مجاز که کرمیستم

مارا تو بند اگر مکافات کنی بس فرق میان ما بشی تو را کرد
چکر قنات دل در موج نحت اگر رحمی کنی وقتش کنو است

عفو می فرماید از کرمی که کرمیست
کرمی که کرمیست از کرمی که کرمیست
کرمی که کرمیست از کرمی که کرمیست
کرمی که کرمیست از کرمی که کرمیست

خطا از زندگان آید بر حال ^{مرد} و زان پیدا شود عفو خداوند

تراشایی و نایب کش از خاکم ^{مرد} جو یایه در من کن مردم بجاده گیر

رسند اگر توئی کنایم ^{مرد} کو عفو مشو هیچ بایست

شبیخ بودم نزد تو بر کس را من ^{مرد} کنون نزد تو محتاج گشته ام شفیق

بر من کنایه چشم بگیر ^{مرد} چونک از زندگان بود تصویر

من معرّفم کنایه خود را ^{مرد} تو عفو کن از منی تغافل

ارکم روان سو قلم در گذران ^{رباعیه} و در نه نگو زنت هم در گذران
کو خود گشتی کرده ام اندر عمر ^{الرباعیه} این نگار من بکم در گذران

السلامه و هو اربعه فصول ^{الرباعیه}
احوال و الرومان و الفلك و الدوران

زور کا ام زخ دین بر کند ^{خاقانی} آخر ای روزگار جور تو چند
رک جانم تشریفشادی ^{اوری} بس که افاق خون گویستند
چند خونهای بر ز خرابی سخت ^{اوری} زیر این طشت سز نکون بلند

مرا کوشش این رخ آن گمانست ^{بموراست} که شرح آن همه عمر ممکن است دوست
کسی چه داند کس کورشت مسارنگ ^{بموراست} جلوه مولع آزار مردم دامت
نه هیچ عقل بر اشکال دور او قفس ^{بموراست} نه هیچ دیده با سر ارجکم او بیست
کسی ز خون و جودم نمی سار دارد ^{بموراست} که نفسند حوادث هر در خون
بدست با چون این جود غده هست ^{بموراست} بیشتر ناخوش فتن کور فادیم روست
که زیر کبند خضر ابلهان تواند ^{بموراست} که اقتضای قضا پای کبند خضر هست

ای مسلمانان اذیت هر چه میسر ^{اودای} و ز ساق هر دو قصه ماه و شیرین
آسمان در کشتی عمر کند ایم دو کار ^{اودای} گاه شادی مادیانی گاه اندک نگر
که بخندم و آن بر عمر نشت کبند ز چند ^{اودای} و بر بگرم و آن هر روز یک کبند ز چند
روزگار را چون ز غشای ساهوارت ^{اودای} چون رغن تا چند سالی مادیانی بر
کوسه تا آسمان را هم دور آن آمد ^{اودای} داده اندی فدا قطعی مادیانی
که بگرداند سهلو منت کشور مرزا ^{اودای} یکدم از قدرت نکوید که کز ارمی کشتی

بسی کشتم و پیر تا بر جهان دیدم ^{سفا عرج بحمد الله} بچشم خوشن احوال مردمان دیدم
دریم سر سکه میاشان بنور ^{سفا عرج بحمد الله} درین زمانه مگر کل تران دیدم
دویم شکی که یکی قصه دیگر بنمود ^{سفا عرج بحمد الله} نه میل بر بر کرد و مرقدان دیدم
و فغانم و کرم خود بنور دین معنی ^{سفا عرج بحمد الله} شنیده بودم این اکبر و تخیان دیدم
کسی که از پیش رانم ز دایب ^{سفا عرج بحمد الله} ز دل لطف صبر اشک و تخیان دیدم

نور دل رشع حوائی ما فتم ^{سفا عرج بحمد الله} بوی خوشی ز صبح جوانی ما فتم

بوی وفای عهد انبار و بار
بر باد و باد و دم نازک فراج را
باری بر روزگار جوانی نیافتم
یکمدم می خنک تو دانی سافتم

همه عهد الزوال الا عهدی

بازم ز جور و جرح جگر خونی می شود
رازم ز قعر سینه بجا می فتد
کامم ز روزگار دگرگون نمی شود
در دم ز جدی به سرون نمی شود
گویند به کن که شود خون مهر
از شود و لیک جگر خون نمی شود

عبدست

عهدست که نصیب ما از جهان گشت
در عالم از فراغت طاهر ماند
حادث از فلک حلال گشت
از مکر و اغت زان سر و ملت
جستم ز روزگار دگرگون می گشت
چیزی مجویش که اند جهان گشت

لغز

جفا کند گردان سایه رسید
در آفتاب داشت جفا سوختن
کران فراتر نماند ز سمرانه ماند
که کوه را بلند و کاه سایه ماند
کدام طفل منی سپید سادوغ
جور و سواد و سافز مانده دایه ماند

اودی

ای متر با نیک طبع سخاوت نبوی
آفاش که در معنی برایت نوازش
کاخچه بد صد سار و تریباید حسن
اگر از صاف صفتی آیت خلقت
از حلی نبود آنکه کسی از دهوش
بر کشد از پیران ما فکند برین
پایه ابرویه را بد صد به نور
تا باندازد آن مار و خزهدرین

همه سلفانی

از عشوه روزگار فریاد
کو خود ز وفای گندی یاد

کسی که زمانه بردل خلاق
مرور که نشاده بود درست
از راحت و رخ و داد و بیداد
مرا که بسته بود بکشاد

میل

زهی زمانه با پایدار عهد شکن
که اعدا کند بر مرا بیعت
چه دوستیست که باد و تنای نامی
که همچون طفل عشی و از بر بایی
بمحوش کسی گامی از تو بر گزفت
که در شکنجی کا میشر تو سایی

سپید الخ

سوار جهان را صفای ندیدم
جهان صفار اسوانی ندیدم

لغز

در داکه روزگار جوانی وفا نکرد
بنمای یک جوان تو بر من جهان
تیر خندم که در گردون خطا نکرد
کورا زمانه قامت دولت تو ناکرد

خواجہ افضل العیله

زیر خاکست که برون شد ز بلا
شربت آبی که در وی خمر نیست طاعت
زانکه بام فلک میج در نرسید
لقمه کو که در خود جگر نیست دید

مزد

تاود انرا بخر ببردی پیر
اجنت ز می عرج محبت برور

موی

دل در جهان بنید که سکنی بد
بر آب گشت که در حیلش آمد غل
کارش کلی بتو و عشقش هم دلست
اگر کشش عطا دیرین بگون دلست

لغز

زهی زمانه نکردی بجای من نصیر
تو می کن و یک طه با بر آسای

پيام دشمن شتم ز خانه دور شدم زخم خلق صادم دگر چه فدايي

کمال رحمة الله تعالى

ميد لذت من از مدار غم مدار که در ديار گريه منت زادمي ديار
مباش غم بد من جدا بهر گشت کشا دلي رخ آفتاب جوان
مبند سکر است زانه زین موی که از فراخ روی تکت آفتاب
الوجه درم نماید برش گشتاخ و کرجه خوش و باشد غمان بهر بار
که نایس سگ پای در سر آوردت حاکم اتو غاندن شان بهر بار

عذبات

جند کیم ز جرح مکرش بخدا اگر کند بخشش

لغنه

شمعیت زبان که مسج بر توندند غم ملذذ و جمل را میزند
او روز زمانه غم است بدان تا فخری کسیت یک جویندند

منایبی

ای که از جرح اینی ز نهار تکیه بر آب کرده مش در
بروفای سهر کیسه مدوز کاح کسند که ندارد کور
مست جویز یاد گریه میرد از برون نرم و اندر و بر زهر

جمال الدین محمد عبدالرزاق

مکن از جرح با ما هم نظر کن که هر کس بزویر کار بست آ
و کوب جاملان و قفست خرت نم من تا بدن جد سرد انا
وادی بر گذشته از عمر و روز زدی بد ترکدشتای وای فردا

تورق

دوستی دلم می باید آسم خون دل خورد شایند
خود که می کنم عباد در سر تا همه عسر ازین یکی زیاند
مسج کس نیست زیر دوزخ که نه زان بهتر گمی باید
دست کرد جهان بر آوردم بای مردی بدست می باید
انوری روز کار قحط و فاست زین چنان بفرجات کشاند

منای

کرینایبی زیبا ز نامحور کلهی گود از نو شکست مدار
آب رلسن که چون می نالد مردم از غمشین نامحور

پوری

این دغل دوستان که می بینی یکپا شد کرد شیرینی
ما حطامی که هست می نوشد همچون ریزر بر تومی جوشند
باز وقتی که در غراب شود کیسه چون کاسه ربات شود
ترک باری کتده و دلاری دوستی خود بنود بنداری
بارد کو که بخت با آید روشنایی ز در فرار آید
دوغ مائی پر که از جیوات دروی آمد چون کس در پایی
راست خولی سکان بازار اند کاشخوان از تو دوست دارند

نمای جمال الله تعالی

کثر خاطران که عن حطاشد خطایشان فراق اهل محرقه مالک رقایشان
حسان کراں حو حال و سرادختار بی ننگ چون ترازوی ایم ایشان
چون در کس فرو و ما کس رواند زان در وفا چون مهر و دانه ایشان
کودند بر پشت فلک اجم روزور بنامد آفتابه زر آفتاب ایشان

اشاں رشک تب سردا کنی مرا کردند کوشتن بدو دم عاقبتان
آری جواباں چه دم کزبان رخ موتوا بنیظلم نه سر آمد براتان
جمال الدین محمد بن عبدالوہاب

بنگرید این رخ واستدار او بنگرید این درو این ابتارا او
و در عالم نه و درسی هست ای عجب شبهای محنت را او
می نگرود و خبر بآب چشم ما این سپهر آسیا آبی او

اگر شکایت کنم ز رخ نیز صواب و کو عتاب کنم با فلک سود عتاب
ز کشت است و اصد شکایت از رخ ز دور او پست و اصد جایت از رخ
عجب مدار اگر زوخی کسی کردد بدان بگر که برد از رخ کیما آن
نوا آن مسکن که رخ سیب رخ کشت و صب بگر که نمی خون بر برد از رخ
صدا که خسته نیدوزی مرا شکست شکسته بادش رخ و کسسته بادش

لغنه

کدشب عمرم در حجت و جوی همی بدست آمد و سر کز ان نذر کپی
میوی هم نفسی ما مگر بدست آید در رخ و در د کشیدم ز روزگار پی
در رخ و در د از این شر جگره بود که یک نفس شوان زد بکام و پی
نه نزد یار و راسخ کوبه پایکی نه سوی دوست و راسخ کوبه پی

جمال الدین محمد بن عبدالوہاب

اس چه شهرت پر از حشمت و ظلم وین چه قدم اندر سر تلپس
ما حصن شهر سقا الله و رخ ما حصن قدم عفا الله پس

خافانی

تا جفاست از همان اسل و یایی برکت نیک عهدی بر نیاید آشنایی برکت
کسی اندر کشور ما بر نی خیر و وفا یا خود اندر منعت کشور جانی برکت
حسن چون می شوی کراخت ای نادر خود بخود می ساز گویم وفا یی برکت
با و هم کن اگر خجسته کم آدم با کنون در رخص مرد می مردم کیایی برکت

رباعی

عهدیت کز و اف سی دیوان زد یک کام بکام ناپی شوان زد
صافی تر و یک روی تر از آید کست باین همه با الوقی شوان زد

عبدالوہاب

منسوخ شد مروت و معبود شد وفا و زمر و نام ماند جو سرخ و کیمیا
شد ز سر کج حانت و شد دشتی و رخ شد دوستی عداوت شد در جفا
کشت با کونه همه لعمها خلقت زین عالم نهر و کور و دن و وفا
بر عاقلی بر او ماند محتجز نراضی بر لسته کشته مبتلا
آمد نصیب من ز بهر مردمان بضر از دشمنان خصومت و از دوستان
قوم مناعت من گرفته اند بی عقل و بی کفایت بی دال و دما
من بجز شخصستم آن قوم را بطر همه فریاد غمناک بکند دما

الطایفه عن قول المعان و سوء الحال و صدور العدا به

ویرع البال

کمال

خون زد و دیده بدم من می کشم باری کران نه در خور این تن می کشم
این جور با کمر که من از دست کشم وین طعنه با بن کمن از دست می کشم
رخمی که از کشیدن آن کوه عاجز است با انداز کشدن می کشم
اخصار من جو کاه و برودانها شک این کاه و دانه بین که بخمن می کشم

دری کشم سار و شره قطره اشک در دانه پین که بر سر سوزن می کشم
خواجهم افضل محمد الله

دوشم همه شب ز عشق او شور بود چشم حور بر آهون شد بر درون
بر مرثیه موسی که وار در تن بود چون دانه مار بر سر سوزن بود
وله العیله

تا ریک شد از بجزد لغو ز من روز شب نرشد آرا جگر سوخته روز
شد کوشی از دویا می کشم و اکنون نه ششم شب است روزم روز
وله رحمه الله

چون حور دل دیده آید می شد وز دیده بر خمار فردی می شد
وز مرثیه ز چشم من قطره حور همچون جانم بدی آید می شد
وله رحمه الله

در حبه که در سینه می کشد و دارد بسی ز من سوخته ز من دارد
هر جا که کلمی آشفته و نیست شاگردیست و خرقه از من دارد
علی محمد البین

که جان از حبه قضا افتادی مجبوریم از یار بجا افتادی
در حادثه خانه فلک بودی زن واقع صعب تر افتادی
سیام است

قضا دگشی از میان غرقانی که راضیم که یکی تخته با کنار آید

هر روزی که از قضا می کشد بر جان و دلی خسته مای کشد
چون روزی میلان غم و غصه مای پیدا بود که از کجا می آید

منم از زودی زانده کیتی بدو نیم هم آنست منویم که جان باشدیم
نه مرا می کشد و ما وانه و آخه جا نه مرا می کشد و غمزه مرا یار و ندیم
بر دم حبه است احباب بدست که بر تنم فرقت احباب غدا بیایم
که کان بود که افتد من می کشد بر کز در حسن رخ و شمع رخسار نارغیم
چون از رویا دکنم حبه بر افتادند و در غم سیم خورم دیده فرو بار دیم
شب تا ششم بر دوشم زان شد رحم ما غم جو دمی که بود بر غم
کرد می کشد از دانه جان حله دست که می کشد از دانه جان حله دست

جانم ز در و چشم جان آمد از عذاب یار حبه خورم از این چشم در یار
در چشم من ریش شد ای معما کسی نکست چشم من و جسم آفتاب
کونید مشک آب شود چون بر و کار دیدم چشم خویش که شد مشک حور آب
این روز را دیده جدا کرد با کمان شد شیر حور و درخش مشک آفتاب
آن سایه بر دانه که طلیعت نامی رخسار در کشید رخ رشید و تاب
تجربه تان حرم روشن سر گیت میم بسوی طلعت حور رای با در آب
گود حوسایه روی بدو در و در شب با یکم ماه کم جلد که عتاب
کشت آفتاب که نواز سایه ام کسی بخت کوری من بوم شد عذاب
در چشم من کشیدم میل آفتاب از سر مه خرج جو بر تو زد شهاب
حان شد این غم من از و لولا و اکنون نمی کند نظر اندر خط و کتاب
بر حیا کتاب بسی دیده من بر بک چشم من مرثیه حور آب
چشم من شکسته و افکند کلاب کون هر که مباد کس چون من در کلاب
اینهم زجر ما ترک و دانه کرد در حرم تاری و در چشم من شراب

من خون حورش نه سیم نم خوش
مکه که روی مان شود سوز آفتاب
ماتم رحم نه لکاو عا سرنک
مستم رآب هم جو فغان درنداب
رنده حواسیا و در دونه ابسته
کودان بحور شد این کود آسپ
کورن خود می بر عا خواستم زرد
منت خدایرا که شد آن تجاب
مخشد بکاست که حرم تصد
مخلص کم مدح و با او کم فاس
مخلص مع مردنک چشم خود کم
کا و زینت مردی آلا درین جاب

خواجه زین الدین نسوی

میج از ارتم دلش حزن نیست
شب اندوه وا خود سحر می نیست
مخت شورید لم آن بیه حور حور
گاندران بایه خود کدر نیست
مع سداست بسی بهر من از سول
لکن از بهر بلا خود سبزی نیست
سرفرو برده بزانور غم و بای سدا
کرمی ام که مرا میج سری نیست
ابرخا کسکه برون شد رخوا
زانک بر بام فلک میج در نیست
لقه هم و خط شد حکم را که خود
شرقی آب که دروی خط نیست
منه آمو می کرد بر ملک کنون
لقه گو که در خود جکی نیست
شرم لکه زم آمو کی نیست نمان
زاش شادی من خود سری نیست
وایم لکه جو من بر نه نیست

خواجه زین الدین نسوی

منم آنکس که جهان حزن من بفرزاد
کس نماند که و از جهنم داند نهاد
دل سوی مقصد و جان تنه بخرم
تن مقیم مرق دید بر بفرزاد
جون و حاصل انغ که شد حرم
پال عمرم جبه و ستع و مشاد

خواجه زین الدین نسوی

مایم دومی و صد شکایت
یا خود بکجا سپد جکایت
از رج شبی غصه روزی
حامی و غمی و می و سوزی
رنده نه مرده در زمانه
جون شمع بماند در میان
دستی که نه سرکار حیم
سرشته روزگار جیم

خواجه زین الدین نسوی

منور آتش سودا می نیم در دل
منور دامن شرکان نمی کشد در
ز سوزینیه من شده و صد اوج
ز جام محنت من جبره و صد محول
کون رستی من دعوی نماند
دی حور شمه هم و قدر و جلقه نون

خواجه زین الدین نسوی

کم که زد این همه دم پر ده من
بیل بر رخسار و کرد که من
کم بشا رخه کسی جز ده من
نیل و فرزاد من بر آورد که من

خواجه زین الدین نسوی

خوار و سرگردان گریان توان
و که جون در غصه گردن کردان
بار کیم لک و بارم شش من توان
و که جون در شک لاج و حیران

خواجه زین الدین نسوی

بس با خوش قن زور کار می انم
بس رسم و بسته کار و باری دارم
غقه شده لم میان بیدار
ما آنک من از جهان کنار

خواجه زین الدین نسوی

کوه بلا شدت ز روح و ستم
پجان من کوه بناخن می کم
شخم حور شده ست که کوه در کشید
و آنکه چه مرز مان شن بسوزن مانم
و کما خون فزده بر اندام زرد من
کمی زیر برعه در شاح و رسم

در خنک نشی تو نه می من مرا کوی مکر که زنگ بر آورده آسم

برار دست دستم و با سطلی من
جور مار را در شایست من
زرد و کد اخب هم زانک غشغ
بر کخار دیدی شنم برورده
گریند بچون شم و سوزند چو غشغ
در حن حرش شد چو لاله
افزار ذات من هم برور شد شرم
ار دست در سفیدیک و نه از دم
ار نشان بکد برشت کردم
زرد آب می رود ز کپیان برانم
دستم بر ک تو دست بر ک دیدم
کرباتی تا برسم در مع و رو عقم
در خود زیان نهاده خوشم و حرم
کرا آدمی روست برون آیدان هم

کمال

حاصلی نت از وجود خودم
بچون بچ از بر آورم نقیسی
زان ملول از وجود خوشیتن ام
آتش اندر من جهان فکنم

مهورات

آه ازین زندگی با حشر من
در همه عمر خوشین نشیند
طمع حوش دلی اندر از انک
سم غنا الله ز مردم چشم
وز دل و خاطر شوش من
بوی راحت دلی بکاش من
رو خوش کرده است شی حرم
کابکی می زنتد بر آتش من

مهورات

من از وجود بر غم بودت
هم عذاب خود دست بر جوی منی
بندی من این سان در زوای غم
اگر وجود بریشان من عدم بودت
اگر وجود بنودی عذاب کم بودت
اگر وجود مرا بنودی غم بودت

خاقانی

باحت در مقام و باروز کار هم
اندر جهان منم که محیط غم مرا
روزم غم فروشد لابل که عمر نیز
کیند کار طایع خاقانی از فلک
وز یار در حجام و با عکس رسم
بایان مد نیست وجه بایان کنار هم
جام هم بر آمد و لابل که کار هم
اسال بد بنود چه اپال با هم

رباعیه

پشم مر باد و لب جوی غاند
در کوی نشاط خای بود مسدا
شتم بر پیلوی خوش و بوی ماند
آن خانه غراب گشت و آن کوی غاند

کمال

مطالع لیست سر خانی غم ابادی
رو بر سر میانی نهفته در دشتی
هم در حن جگر گشته مالا مار
که گوید و رفتادی و افتادی
ز روی بر کوی نشاد و مدادی
اگر نه باشد چون رفیده بکشدادی

امامی

نه رای انگ بزرگ دیار و بیار کنم
نه روی انگ بجزل کنم بیو امید
نه جای ملک سر کیش اختیار کنم
نه روز انگ شب و سحر شمار کنم

الحمد لله رب العالمین

اومان

زین شکر کجاست بود در دست
وز صغف کنون حو قش بهاران
می آیم و می دم ولی ساکن پست
لغنه

جان از بزم فوت کشا قط
جان کشت بر تن صفت غالب

که کرد ز نوک ملک آیم نیارد تعرش من در خط کاتب

منای

آن جهان شد ز صفت سخم که یکی صفت بار زخم
سایه من اگر نکرد پاک تاقیامت نداردم بر جای
را به دردم زدن درن منزل آبخان عت شد ز ستی دل
که دم از دل کمی که نه پند تاب بجای شیند

فرد

ناحر کشم ز صفت بدنت کاندوز خود خوش از نریم شکست

اشرفی

مرغین من آن همان گوت که جز بالا نداند کسی وجود مرا

حق

علم الله که خالی ز هم نشنمند بلکه آن نیر حیالیت کمی ندارد
ز درویم جوشع و برسم تن جگر زبان نیست مسج بر کامم
و بر بزارس ز لوح سینه دل می توان دید نقش اسیرم

رناعیه

بر موی تنم مرد کان در دند یر یک ز صوتم مهر گز ترند
در چشم بادم افکند نا کاشی در چشم کسی دید بهم بر ترند

مستزلات

از صفت تن آن جهان تو نم روشن کز دیده خود نهان تو نم رفتن
بجز خدایم خیاک گر آه زخم با آه بر آسمان تو نم رفتن
کرم من سخن گوید و کرمویی را ز دارد من آن سخن گویم من آن میم که جان

الفن السعایه عن الجذوالطالع

منای

اگر دای رجعت شدم یاد می تم بوی رای رحمت زید
کس کند در زمان ما مرد که اید بران را و رحمت زید

کمال

کرم من زاب کنم روشی طلب آب سیه جکان شود از چشم منیر

لشخ ابی الازیر

در سیمه دار من بهان سوان دید در دلم از جسم و عمان سوان دید
از صفت همان شدم که بی ابره در کامم صورت جان ثوان دید

فردوسی

شدم بر با غوطه زدم ندیدم در کناه بخت نیست این کناه درایت

فرد

مرا بود امید نیک اختر ولی بخت من نیک تقصیر کرد

جمال الدین محمد عبدالوفاق

از چشم رفت اوج و ماحت بلند خورک و زرخ برنت رکن در چشم ما آداب
طوفان محنت است و گزشت باورت اسکم مگر کراش دل می کند کباب
دشمن بر آب صید من رجعت آورد رحمت در شمان جبر بود غایت
حون بخت من کشت و شرج من جود عقل خیره کشت سید در باب
بر عارضم ز مشرف مری دید صبح وین بخت خفه سیر نکرد می خور

کمال

مرا بود امید نیک اختر ولی بخت من نیک تقصیر کرد

مرا بود امید نیک اختر ولی بخت من نیک تقصیر کرد

بروز نشیم محمد محکم بین مریم و مفضل یکشد و هم بین
در لقمه مثل فرس خورشید کنم تا و یک دی بر دهنم محکم بین

فرد

نه از بهر امیدونه از زمانه وفا چه طایع لپت مرا لا اله الا الله

کمال

اگر چه بر بطن میصافت طلم و چه حک برون آورد خوشتران
و کز دست خندان ستمی جویم کند جو جو رسد اسوار شود مان

باب

مارا بنزدی که فم کردد خود بر سر کوی طرب کم کردد
شادی زانه کرباوی نهد یاد دل ما بروزد غم کردد

رباعیه

بی بار ترم سر به وفادار ترم آورد ترم سر به کم آزار ترم
با مکر که وفادار می پیش کنم بجان الله بچشم او خوار ترم

خواه افضل حمد الله

نخت شوره نام با بیه خنک است کا نذران با بیه خود کند نشت

فرد

مرکب بود که بخت برار نکند کان ماه ننگون نظری سوار نکند

السلامه الهادی ولا تخاف الحاشی

نصیحه

بند بری همان جهان باشد کسیمان و سر و بانی ملخ
این زمان در جهان عمان باشد

سناسی

عاشق است تو محم اگر جان آرند بر تو که همه زین بکان آرند
وز فرد بر تو فاشد جهان دگر عرق منک سوز چشمه جویان آرند
وز دل و دین بتوانند عجبی دارند رخت خندد سگاه شرمان آرند
هر چه سستیم بک و لب و خال تو آید هست کان نیست اتا تو آن آرند
طرب و صدع ساغ تو و شمش خورش دسته محبت تو خار مندان آرند
وز دل و دین بتوانند عجب نبودند رخت خندد سگاه شرمان آرند
سیریشان رد کن ارکا که بای غنی طه مود می شش سلیمان آرند

فرد

شوحی نکر که قطن بدر می برم عرق من شش لولا الا می برم

پیچدی

اگر محم همان نرا رجان آری محقق نشاند که مر زبان آری

بسم الله الرحمن الرحیم
الحمد لله رب العالمین
والصلاة والسلام على سيدنا محمد وآله
والسلام

لؤلؤه زانم الله

مرکب بود جلوه هر کس روش راپتی طوف و دکی باشد
نه دور ویم که بشو و یکی باشد در من این شوره اندکی باشد
حواجه خود سمع جمع انجست شع رابست و رویکی باشد

فرد

نشت و درو را قوتی نبود شش و زنا علی الخصوص کسم

بر طرازان بوشم ای دوت ^{مرد} دانم که تو طرد و پست داری

شتم مکالم تو کرم ایت ^{مرد} برش ازان بوشم ای دوت

جون لقب را با خست بدو ^{مرد} سوان کرد دکر العاش

دکر القابت ارکم آغار ^{مرد} بگرد عمر و مسج نتوان گت

باطه حش سرعاً بمرح شود ^{مرد} لا بوم آغار کرد زمره اختصار

باقاب تو اگر دکران فرجوند ^{مرد} توانی که محراز تو باشد بقبر را

معوض شدن القابت را بخت ^{مرد} بنجان است که گویند که هر چند مرشد

عنه الاستعفاء عن شرح الحال و وصول الحاطة و صواب الحال
لغاية الظهور و البعج و التوضيح

بمن روی تو مساطر است کشید ^{چون} که شرم داشت که خورشید را بیا اید

حون رای تو اکمت از سرمه ^{مرد} معمم ارفه غما کف من

جال دل من توبه شناسی ^{مرد} بعام و پیرام در کججه

شرح نداند قلم منفه قیام ^{مرد} صمد اکمرت کوا جال منت

تو دسم بطحال جد شاست ^{مرد} آفتاب به حاجت شت تخی را

^{مار} حور استم که ز سر حوش خولم غدر ^{مرد} نرد نفر بر آورد گنت حاش بی

تو ما صر نه متفرجه حاجت بذر ^{مرد} دح الشد و مه مان ذکر علی

تو که کاتم برخی بر سافلوی زرد ^{مرد} قصه دل می نهم حاجت کمارنت

مولانا محمد علی محمد کانی رحمه الله

جه حسن و نیست مدخال و سمره در شل ^{مرد} کسی بود حورش را نیار اید

دمد شمایلا و رب زب زبور ^{مرد} کمال حسن و راوری فی ساند

^{میلادی} سخن بدکر تو آرا پتن مراد است ^{مرد} که شش ایل نر منضی بود مارا

و کر نه منبت آفتاب معلوم است ^{مرد} به حاجت است بشاطرون زیارا

جون رای تو اکمت حاجت بنود ^{مرد} کاجوال شرح غفه دار و جا کر

حون دست می مکده عبادت غمره ^{مرد} بوسید به نرات کفای اختصار

جورک سپر اندشه بکس نرسد ^{مرد} محمود شرح آن به زحمت دمت

دل خواست که شرح غم دید کوفه ^{مرد} چیزی که کران ندارد آغار کن

کر حوسوسن صد زبان کرم حویلست ^{مرد} سم نذرانم کورد ما شتم شرح آن قیام

الطاهر و العبد و المستجير من العجز و الضعف و النقص
و العجز و الضعف و النقص

الوضوء
من املا الحوائط الدللى شرارى رحمه الله

من نكیم که از فراید تو
مرزانی دو صد تو هم نیست
بار نظم سخن خاصیت
مدد تندی روح نیست
وعد تو وفا شود لیکن
صبر ایوب و عمر زخم نیست

کمال

دوشن اشتهار وعد تو
بسک نشه ام دم بر جزوت
مرکز لقمه در کلو گیرد
شریت آشن تو باید خویشیت

تمام

امید وعد دیر رمی دهد مارا
خوش است وعد او که صد زماره

لغز

وعد و قول خواجه آفاق
بر چه کید همه دروغ بود
وز نکوند که انکس خردم
علم الله صرت و دوع بود

فرد

در وعد نمائی و در پیمانست
دستار تبابون رقی باید پش

هر وعد و هر قول که باین کردند
آن وعد خلاف آمد و آن قول دروغ
هم وعد کنی چون که مضاعف کنند
مار از دو وعد وعد بس باشد

کمال

سرور ا وعد یا جهان باشد
که با نواز مقرب باشد
بر امید که آن وفا نشود
ترا راس دل شکن باشد

وعد ما در روز و بی حاصل
کامش طمان و رخ تن باشد
اما مروتی

ای مطلع خود شنیده هست
شب در شکن طره غیر کنست
کسی شبی بجز تو کنم روز وصال
دیدم که جو صبح اول آمد تحت

فرد

کشته بودی که وصالت بر ما خردم
راستی نیک ساینده که خشمش زیاد

الوضوء
بصدر الدین علی فرحی حجت الشیخ الیعدی الشرائی عنه

بزرگادر طوقت که جرجون تو
نه در این قرن در اقوان نباشد
و که جرجون نظیر روشنست نیز
در احم اختن تابان نباشد
و که جرج بایه قدر تو جایست
که آنجا رحمت امکان نباشد
جواز خاصان دار الملک قری
روا باشد کثرت در بان نباشد

کمال

بخدمت چند بار آمد دعا کو
بعزم آنک ساه شارا
ما کنداشت در مان تو با آنک
فراوان که در مش لطف مدارا
بلای است این در بان عورن
خند لوند ابکودان این بلارا
بلارا بار کفانه دعا تا
چکایت این جنین کردند مارا
کنون بر در کمت بگر پش
بلای باز کرد اند دعا را

کمال

جهان بنا آمدی کفایت تو که اسان تو دوش ریح سازد
جو برده دار تو باشد ندو خوار کرد
خرد در آمد و کشا به جای ریح
که کر عزتی جایش ازین جبر باد ترا در آرد و چشم خوش باشد

الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام و المعنی ما السابح
سبحانک اللهم ربنا رب السموات والأرض ربنا

صدیق محمدی

ای شب سرت فرا تو ساز مکن مار و ز بهج کنه خود را باز کن
اشب زوصال یار در عهد کلیم ای دست زان این ورق مار کن

احمدی

باش شب وصل مار مگرد خوش ار سر نظام کار شرده حیش
تابوک دراز تر شود سردوزد بردامن شب بیامی صید خوش

حبیبی

حزن کوردم سده نوای اشب ای شب چه شود اگر بازی اشب
از لطف هم بعاریت ستانی اسباب سیاهی دراری اشب

احمدی

سربار که یار تو د ما می آید شب نیر چه کوتاه قبا می آید
بر کیه کم من عشا ای صبح این خنده سرد بر جا می آید

لغز

ای شب علم سدر سوا منیا بران سچ مشن سامنا
مر حکم که می کنی جهودان تو کیم موی نه آفرید مضامینا

احمدی محمدی

اشب منم و عارض آن پرو بیلند می راز لبش حاشنی داده بقند
ای شب اگر ت نزار کار ت موی صبح کرت نزار کار ت محند

لغز

اشب که برضت یار مدم واروده من دارا بدو صلح دلم
ای فاخته صبح ز روی خلاص المحدوان یکاد می خوان مدم

بصیر الدین محمدی محمدی

ای عرخ من از خود جنایم دس اشب شصلت بنیادیم پیش
سردی کن ای صبح که کرمت می پیش وز بهمن اشبی فرو بند تقیس

الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام و المعنی ما السابح

فرد

کر از طالع خویش خوشنودی راسته نامه می بود مت

فرد

ری از غت قدرت نیار د که القاب تو بر عنوان نویسد

فرد

ای بیکن نامور که خبر می بری برت یالیت اگر جای تو من بودی رسول

فرد

جون جناب رفیع دریانی دست نوشش بس از زمین کش

فرد

چون بدان چنفت شرف رقی روی برخاک نه خبر پسان

ای نامه بخاک برهنی رخ بس دست مبارکش یوستی

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام

روزها جمله جان فروزت باد همه شبها بیان روزت باد

مولف دلم طلانه

روزگار همه خوش باد بیان روز
همچون اوقات جوانی خوش فرم روز
همه اوقات تواز شربدان باد همون
بامداد تو بامداد سپادت مقرون
روزت همه خوش باد زور دران نمان
شبهکامت بخرو خوبی کز ان
چون روز مراد و خرمی شبکام
بر حسب مرادت کز ان باد همون
شب خوش باد و روزت همه خوش
همه شبها کاورانی باد
مطلع صبح شاد و مانی باد
که دبی کاه و شام و صبح مدرم
شاد و مانی و کاورانی باد
شب از دور مرزا ل سپهر
روز بر نایی و جوانی باد

وله

بامدادت بکاورانی باد
کامرایت جاودانی باد
براد دل برخواه
صبح شاد و مانی باد

الفصل ۲ سایر الاذیعه

اولیه

اقبال تو باد و ایم اقرینید
صیت تو روند دولت آیند
همه بانه قدر بر فلک سایند
همه سایه لطف بر جهان بایند

اومانی

خبر و اجنت عنشین تو باد
مشری در توان توین تو باد

خام و حو قضا و قدر
در یار تو وین تو باد
چون قضا دیک حادث است
باطرش هم شس من تو باد
همه وقتی خدای غر و جل
حافظ و ناصر و معین تو باد

انوری

جناک ای تو را من و عدل منست
زمانه بر تو و دولت تو منست
همه تا یحسان در کنی افرست
عده ملک تو کم باد و ملک افرون باد

کالی

عدمت از روز زیادت باد
کومت طبع و لطف و عادت باد
حون تو القاء در س شرع کنی
منصب مشری عادت باد
قتل کل را چون من در حضرت
زده را بول اسعادت باد
کرجه این ملک آدمی را نیست
همه آن باد کتار ادت باد
ز انچه با اهل دانش است ترا
تظرت سوی من زیادت باد
مشترک ناکمت گویند
که فلانی ترا سپادت باد

انوری

غم جانک سوار تیر و روت
را رفس هر حک کرد و ن باد
بر سر دشمن تو کرد و ن را
از شویش شش خون باد
دل و دست تو عدت دریا
مکرت المپس در مکنون باد
غایت جبه این تواند بود
هوان کشف حاست افرون باد
واجبه ایزد ترا سپتم کرد
بدولم و سات مقرون باد

فرزد

باد پدار دولت تو و خود
کی بود حقه بخت سدران

فاریابی
 خسرو الملک و غرت افزون باد
 جهنم دولت تو کلکون باد
 مردی که محبت تو تهنیت
 از جبار زاده بر خون باد
 مرکز آفتاب دولت تو
 از مدار زوال پروان باد

قوامی
 قدرت ز ملک رفیع تر باد
 قدرت ز ملک منع تر باد
 عمت در از باد که خرج خیس طبع
 از مرعطی که صد عمر خوسر

لغنی
 ماکه در و شب فرو شد جهان
 حلقه در لغت و اکسون سیاه
 تخمین سواره جاه تو باد
 زیور شام و چوگاه و گاه
 دست احانت کشد بر سهر
 یوسف مصر مکام راز جاه
 هم جہانت بر جهان داری دلید
 هم خدایت بر خداوندی کواه

نزد
 طناب عرمان اندر سلامت
 بهم سخته باد اما قیامت

سان
 نرار سال کدم تعار عمت باد
 که آن مبالغه دامن ز قتل سمارتی
 هم سعادت و توفیق در ترای باد
 که حق گذاری و بی حسی از آن

مرد
 دلتای جان فرار حات باد
 ما بجان زندگیت فم باد
 بوسه که امان نعل سمند تو باد
 نوره آفتاب بخت بلند تو باد

لغنی
 ای حکیمان رکام خصم بری
 اوج کیوان بریز کام تو باد

چشم ایام در اشارت تست
 کوشش فدا دل بریام تو باد
 کسی کان قضا شکست
 سحره دست اتمام تو باد

شرف الدین کوجک
 مارتت که صورت سدر آید
 بقار دشمن تو چون مار تو باد
 کلید در کثایت باد توفیق
 بقصد غایت باد توفیق

مرد
 اگر دیدی دشمن غی تواند دید
 که دوستان همه شادند کو مزار غم
 وجود مگر که تحو اسد دلم دوست
 اسیر باد بنزدان ساکنان عدم

الباب فی النیب والزلزل
الباب فی الغرور

کمال
 روی چگونه رویی حواشانی
 زلفی چگونه زلفی هر حلقه و بانی
 هر برتری ز رویش در چشم عقل نوری
 هر حلقه زلفش در جلق جان طنبانی
 که عکس عارفان و بر معنی عالم افتد
 کرد در سایه او سر زده آفتابانی
 در دور چشمش مست از شرارت
 افتاده همچون مکر سر کشته خرابانی

وله
 ای ای که از آتش بر آب بسته
 وی حسن طریایت از مشک بسته
 جادوی عمره تو بکشاده صنعت
 بر عارض تو از خط نقشی بسته
 نرگس شرم جغت در شرم مکند
 عجب دزدت حنت بر رخ عبای بسته

قری
 ای طریای خویان از نافه تو بوی
 سحره نزار عالم در عرصه تو کویتی
 چون شمع جده رویی در بر کاهها
 دانه ز تو ندیده بروانه مسج بوی

وی دست غمت تو در جبار عشق
سرا کرد ما را او محنت موسی
من چه ترا ستم هر سو که هم دارم
و آنکه تو انسد حمیم هیچ سبب
نقش هزار لیلی و ز کلین تو رنگی
عقل هزار مجنون و در غم تو بوی
قری چه مرغ باشد که در باغ نوساند
بر تو سازد راغی صد ساله جوی

سعدی

آسین می وی و عشق می همان افکند
حوشم میان و شوی در جهان افکند
هر یکی ما دید از رویت شانی میدهند
برده برداری که خلق در کان افکند
آنجان رویت نمی باید که با پیکار کان
در میان آری حدیثی در میان افکند
این دریغ می کشد ما فکند او ساق
درمان عام و خاصان ازمان افکند
سج نداشت نمی بد که نقشش بر شد
و آنکه در حشرش کل را سال افکند
چاکمی بر زیر دستان هر جوفای روی
نخه در آما با نا توان افکند

وله

دلبراش و جودت همه جوان عمرند
سروران بر در سودای تو خاک قرند
شهر اندر موت سوخته اش عشق
خلق اندر طلبت غرقه دریای غمند
هر خم از زلفش آن تو زدن نیست
تا نگوئی که اسیران کند تو کمند
هر خمای خط مرز و تو بر امری
کوی از مسک سید بر کل سوری نقد

کلیله و دمنه

ماه در شکل نهان کرده که این احار
شکر آریسته روان کرده که این کشار
سنگ سینه نهان کرده که این جلیت
سرور کرده خوانند که این فشار
کل سی منصب رخسار اوجت نیست
بای کل تا بسرا حشمت آن بر جارت
تا مکر زنی بر خاک در شری روی نهد
کل بجای ازین رو بختن رخسارت

زلفت اندر باب حنی و یکوست
گفت اندر زلف و بینی و یکوست
از فرد خاتم لعل ترا
ما خط آوردی نکنی و یکوست
کرد ما از مشک باغ من زدی
آفتاب خورشید حنی و یکوست

عزالدین محمود کاشانی رحمه الله

جو روح لعل ز روحش نکشاید
هر عالم را ستاره نماید
بهر طره جاد و بعن نه است
ز دل قرار و جهان بهر شوی باید
جبه جاحمت را دام افروخته
که مرغ دل سوی او خود با خیار
دمد شما لیل و زینت زینور
کمال حسن و ازینوری نمی باید

شعر و غزل اصغاری

لعل میگون تو متش می کند
هر گون رخ سوریستی می کند
کشی از تو داد می خواهم دلم
آری آری شش دستی مسکنده

عزالدین دامنای

جوانی در سرو کار تو کردم
دل و جان هر دو بپا تو کردم
من در آسایش و خور و خواب
تمامت در سرو کار تو کردم
و با بازار ازین سودا ز ما پی
که این سودا ساز تو کردم
نگردم با بیات یا و شکر
و گردم بکشتار تو کردم
شدم حور زده سرگردان از این روز
که می خود را موادار تو کردم

سعدی

کیست آن فیه که باندر دکان می گذرد
و از چه تر است که روحش چاک می گذرد
این نه شخص است پیر از طوط
عرضه مکن ای دل که جهان می گذرد
آفرای دارد و در زمان از لطف
بر آای زمانه که زمان می گذرد

آشی در دل سعدی لخت زده است دو آنت که وقتی بزبان میگذرد

احمد الغالی

باموی تو شک از سر بر خور شد با قدر تو سر و از لب خو خواند
از دل کمریخ بر آید خوشید از شرم تو هم زرد فرو خواند
بر روی تو روم و ملک احل افتاد سوش دل و سکت بر ملک افتاد
نا اول زن خون خوار تو جوی که بخت عیش هم به عارض طند افتاد

رباعیه

زان قطره آبی که نیم جوی از ابوجدا کند بصد جیده کوی
بس ریح گل جانندای شدل جفا که نزار بار بالند تری

کمال

نگر مخور سر افکنده پست نهار خشم تو کفن قیم
جوهر قدرت دمانت که آن جز سخن کوفت شاید دو نیم

قریحه الله

جایی که زلف تو سر بر آرد کور از مرار مومن و طاف بر آرد
واند موی شکر طوطی لبس تو طوطی جان من بپس بر آرد
از آرزو قامت بچون صنوبرت خود را دم شعل صنوبر بر آرد
زلف تو سر فرود شد بگریم کند خاصه نعوذ بالله اگر سر بر آرد

عادات و افعالی

دشمن را بیت خواب می دیدم نیم شب آفتاب می دیدم
در تن خسته روح می آمد بر لب تشنه آب می دیدم
کویا خود بود سدار کت آنچه امشب خواب می دیدم

ای صدف میخی از ابروی تو وجه نور آفتاب از زوی تو
روز مکر بر توی از چهره ات شب مینه تازی از کیسوی تو

رفیع لبنانی

شب خیال خست بخور می بینم ز جام لعل تو خور در اغراب محتم
شبه جوطه توتیه بود و همش ز عارض تو بریز ثعاب محتم
اگر چه از غم عشق تو نیک مست بدم بیاد لعل تو جام شراب محتم
لبت ز عارض بر تو سافتم را آن که ماه یک شبه بافتاب محتم

غنیج ابادی

چنان جمال تو آرد در جهان ابدت که لوزه بر تن خورشید آسمان ابدت
عروق کان ممد حوس سرده گشت یک جو بر توب لعل تو سر کان ابدت
لبت کرد جهان ملک بر دل عینه رخ تو آتش غزت در اغراب ابدت
دمان بدح تو گشاده بود غم که فردا مار رش رخ در دمان ابدت
جو سایه قدر تو سر و خاک بر سید قد تو سایه جو بر آسمان ابدت
کسی ز لطف میانت خبر نداشت مگر کرمه آن لطف در میان ابدت
نزار خام طمع را بدین صفت نم گشته کردن جسم تو در کان ابدت
حد یک غم زده ان جسم ناتوان آفر بجان خسته دلان مایکی توان ابدت

ابا می هروی

شب هر چه بر روز سایه بان ابدت که روز من بشی در کان ابدت
که داد و بجزخ و زلفت شان رزوی که آن بدین شکوین که بران ابدت
دور لعل بر کرمست که گنی دوشد سگت مانند ام از هم جادوی بوگون
سم و زکری بر شنی جان ابدت نزار روزش کرم از عت که رخت

کنت سیه بر من مانتوان ترا بدست نزار جان اما فی فدای آن شود روز
که وصف هر دو شش آتش را نتوان انداخت

وله

مهر که دل خسته در آن می کوشد کویا غم می لعلت نوشد
غبار لبست در ملک جسم مرا کوید نکت سوز خون می جوشد

کال

زهی نور جمال تو چشم جان روشن ز ماه حسن و عذراشمان روشن
خیال روی تو اندر نیمه من بگذشت مرا جو آینه شد مغر و حقوان روشن
جرات تن و جوهر حلقه در رفت دلی جوشع می سوزد از میان روشن
جه مدرتی که در آینه رخسار صفا بچشم سر توان دید نقش جان روشن

امامی هردی

ترک منوشد آتش میان بر آتش ماه من سدد و سنبل بایه یان بر آتش
سنبل او مهر بر و مهر او سنبل ناه آب در عین آتش و آتش او عین
نرگس جان شکر سیه کین ملال غم سگوشان بر آیه در خوشاب
شرباب آتش خار و سنجش سخن سنبل بر رسم سخن آتش زنا

ازرقی

بشاع سوسن آزاد بر فکد قبا به ک سنبل خوشبوی بر نماده کلاه
بر زمره بر فکد بایه رخ و زلف گل سینه بر کرد و مژگن سیاه
زبوی ریش بایه دنفه عنبر ز نقش روشن حال رزمه دساره
روی چون جابیل کم از آران زلف چون نامه کنه کاران
عمره مانند روی مسد در کین گاه طبع پیماران

غزل محمد عاشق

سنبلیت در مشک چون چین آورد صد گشت از باب در چین آورد
باد را بابوی زلفت شرم باد کز جن بوی ریاحین آورد
بر تو رخسار تو خورشید را نور در چشم جهان بین آورد
کریه ت بر لعل ریزد عقد در خنده ات در ماه و پروین آورد
جان شیرین بر فشانم کربت نام من در لفظ شیرین آورد
مرا شد مونپ و صل تو را لب ابلق ایام در زین آورد

فاریابی

مرا که با تو نشینم کزین جنت اگر نه بخت بدو عاشقی زیکایت
جدا موی لبست چون منی خوش آمد اگر شاد من چون احوال عیانت

نسای رحمة الله

ای ز شوق روح را آزارها بر روی تو عشق را بازارها
وای شکر و منت دیدار تو دیده را بر کردن دل بازارها
فسه را در عالم آشوب و شور تا بر زلفین تو اسرارها
بر رحان زردم از خواب چشم می نوبد عشق تو طومارها

سعدی رحمه الله

کجایم رود آن شاه سکر کشار جرایم نکند بر و چشم من رفتار
باشا بنما ملک منک معنی که در مامل او خیره می شود از بهار
نظر در آینه روی عالم افروزش شال صیقل از آینه میرد رخسار
تو در کند من آبی کز نام دولت و شرف من از تو دوی سیم کز نام صبر و قرار
چهارالمنت محبت مکرسانی را که دوستی قیامت بر بند سعاد
لبت جگوم و عدت کونه و صفت کنم که این جودانه ناست آن خوشه ناز

برات خونیه و منشور لطف و زیبایی
 بشک سوره مجلول در عرق مانند
 جو در مجاوره آید در مان شرمش
 بجاشد ندقاشا کنان شیرین

امامی هروی

ای برده نسیم لطفت از روی کل آب
 وی در خیز از شرم رخت کشه کل آب
 بوی خوشم از دست نشان بر لاف
 ما خال غیر کرد و آب کل آب

اوجدی

خوب رویان جفاشته وفا نیز کتد
 بادشان ولایت چون نخیروند
 تو خفای مجده از تو خطا نیست
 نظری کن بن خسته که ارباب کرم
 بوسه زان دهن میده یا بغوش
 عاشقان از بری خوشتران بترند
 گر کند میل بخوبان دل من مکن
 بزبان گریز و نام منت بال نیت
 اوجدی کردند یاد و نام با مرغ
 بکپان در و فرزند و وایز کتد
 میدار بای بندند و وایز کتد
 هاندک اهل صواب اند خطا نیست
 بفعینان نظر از بهر خدا نیز کتد
 لین متاع است که بخشد و بهایز کتد
 سرور مرد و بیازند و وایز کتد
 کین کنایست که در شهر شما نیز کتد
 بادشان بغلط یاد که انیز کتد
 ما که باشیم که اندیشه ما نیز کتد

رباعیه

بارون جو آفتاب تو ز غمت
 کل برگ و رخ تو این و آن
 دیدم ندیده غرخت زیر کلاه
 حوشه از آنک برفت بر سر لاله
 بابوی تو کلاف ندیدم شک خفاست
 ششاد و قد تو این سخن باید است
 ای زده سبیل خوشتر سر کل کلاه
 بر رخ چون کل تو خوی از تبار کلاه

من که ز جام مهر تو مست شدم
 ماد چنین لطف بوده بسالیها
 جال چگونه باشد از نوش کم پاله
 لیک چنین و لطف تو آمده و

سوره حمد

تو جال منی سکین جفا می نگر
 آفتاب تو و من زه می کین صغ
 من خال کفایت بو فامی نکر
 تو کجا و من سرشته کجا می نکر
 من در چشم پیناد رخ ترک تو باز
 کز چین مر زلفت بخفای نکر

سوره حمد

یاد میدار که از مات نمی آید یاد
 نکی کی از قصه من هر که گوش
 ای امید من و عهد تو مرا هر یاد
 ترم یک نفس از غصه تو هر که شاد
 یادری نیست که از وصل تو بستانم
 راستی نیک رسانید که چشم رساد
 نه تو کفی که و صالت بر یاد کنم
 کفی از فاش کنی عشق من جان نری
 من بدین بخت اگر گشته شوم باکی
 همه سر سبزی کمتر پیک دربان تو باد
 عاقبت خواستی از من حرامه عال
 او همان شب بدم رفت که پر تر زاد

وله

من خال جهان بادم کو تو جو جناد
 مه در کروی خونیه از یکس با گوشت
 در آسم از آبی کا ندام تر اما ند
 سر خم فرو خواند کن بد و اما ند
 زین پان که به پیدادی تو در پان
 در دست جهنمان دارم کو حرام
 جزار بطلو مان دست تو بخناند
 بر کس که را ساند چون آب فرو اند

امامی هروی

صبا شامد غبر شمال باو مشک
 زبوی زلف تو در دامن هوا کون

ز روی پیوی تو گل بر من قبا کرده
غرد طوید مچان خاسته در
ز روی تو بر زلف شکافین
ز روی تو بر زلف قبا کرده

محمد بن عبد الوهاب الاصفهانی 2

تا ز جشمت جفا بیا موزم
تو ز من شرم و من ز توشی
یا لب را وفا بیا موزم
ما سارا بیا موزم

مردی

شب در برت کبر آسود می
سعدا رسم جرخ مگدشتی
پیر از فخر بر آسمان سود می
پی قدر کیوان بفرسود می
قلم در کف ترش گشتی
کلاه از سر مهر بر بود می
جای تو کز زنگ من دار می
بجای تو کز زنگ من بود می
بر افتادگان رجم آورد می
بدرماندگان بر خشود می

مولف نام نکرده

ای ز طیرت سخن نا دید
نرگس از حشم و سنبل از موت
مردم دیده ستم دیده
تاب در زلف خواب در دید
سروازاد بر بند کیت
در جفن قد کشید بالید
سز زلفین غبر افت است
بارها خاک بات بوسید
کشته بنحمان میان تو بالید
موبوکس شنید بوشید
راستی سروش قامت تق
همچون جو پست نا تر کشید

نارنجی در میان جفا کشید

غروب من که بر آمد ز ما تا ماهی
که در ممالک خوین ترا پشیدی

ز نوب عالم گذشت ز یک رخت
همین بس است صبارا که کویدان
مگر لطیفه از سر صفت
ازین شکسته ندارد جوا و کس کافق
حیات بخش راست کو طریق صفا
سی زنده بر زلفش دم بر غولتی
سز که روی بای زرقه کو مهری
شب بیکله ما پیر در آری زانی

مردی در ممالک

آن که زانیا ورد یاد می پا لها
جون رخ صبح و زلف و شام غرض کید علی
وز بی قصد جان کند زیور کل کلاها
عارض لاله زنگ و زیر کلا لاله
دانه دلم دل کشته سنبل شکوی او
بر ورق کل غم خون دل لاله
دوش بر غم دشمن شادی جان
بر لب لعل لقا ن کرد بسی الما
جان عزیز ازین خسرو نیوان چین
بو که با نذایر چنین بر سر لطف لها
من که رجام او نیست شدم چنین کو
جون بود از دست او شوم کنم لها
ای کل باغ دوستان چشم و چراغ دوستان
کرده دماغ دوستان عشق تو پرخیا لها
ما در عشق را دگر چون تو پیدا نبود
ورجه لطیف دل را بود و پسیلا لها

کمال رنجیده

بزیبایه زلف تو عقل کمر است
همیشه سایه چمن تو بر خیزد
غلام روی تو چون آفتاب حاجت
جناک سایه خورشید بر برامت
بروز کار وصال تو در زاید نیست
که وعده تو در راست عمر کو است

وله

در کر کشید جاد و صبح آفتاب از آنک
پروسی جای کیا پیر بر آورد
در چشم احش رخ تو شریار کرد
بر مر زمین که سایه قدرت گذار کرد
کره و نان یک تو چون من شربت
ناری شمار چمن ترا صد نزار کرد

اتفاق سهر کوی کسی افتادست که در آن کوه فرو بارسی افتادست
 خبری نرساید برغان جمن که هم آواز شمار و نپسی افتادست
 بدارالم بکوی نقیسی باد سحر کار ما چون سحر و نقیسی افتادست

علی محمد رتبیانی

باروی تیر روز خود غایبی چون کرد گردون شفق دامن او چرخ کرد
 شب گشت که من نیز چون کیسویم خورشید تیر عشق انجمن پروان کرد

امین گشت

امید وصل جبارم سهر و سیم برش کسی که طرف ازو بر نیست جز کرش
 سزد که بزشی او سوگوار می گویم که بچون عمر نیم ملر که بر کرش
 بجو سار و دجشم برست بر کین و سرو زقد خوب خرام و زبشم خوش بکرش
 برفت و در سز زلفش را کرد و دلم که تا بیای در فکند و کرد بی برش
 شدم چون مری از آن آرزو که دستم که بچون زلف پیویم باقی تا برش
 چون کرد مردم چشم حکایت لبه دلم ز اشک می کرد در درو کرش
 ندانم این همه اشک از کجای می آید دل مرا که غاندیت آب جگرش
 نشانه شد دل من شش تیر غره او بدان عرض کرد آید مگر بد و زلفش

وله

تا سوری تو چون دیده جمله تپ شد خون گشت چون اشک از کدر قیده شد
 از عمر شب روز خوش او را حقیقت کش بارخ وز لبت نوشت و رویش شد
 از شوق بنا گوش میان تو دلمش چون حلقه گوشه کت زبر و برش شد
 تا دید میان تو دلم من چون خیالی درویم نخبه که جبار یک تپ شد

دندان سید و لب میون تو گوئی بهر جگر شده و من شرو شکر شد

ملوفه دلم طله

روی ترا چین و جمالی خواست چشم ترا سحر و طالی خواست
 طاق دو ابروی ترا را پستی که توان گفت طالی خواست
 پیر و قدرت در جمن باع حسن راست توان گفت نهالی خواست
 بچون دل لاله شده غرق خون بر لب بکون تو خالی خواست
 سلطنت حسن دلاویز را صورت خط تو خالی خواست
 دست در اغوش تو کردن بکام که جبه جالت محالی خواست
 وار زوی دیدن رویت بخواب که جبه خیالت خیالی خواست
 سوختن از سحر تو و پا ختن در طبع وصل تو جالی خواست

بجبر طغانی

چنان ز روی تو آفراد خال در طبعند که زرق زق کنان میر و میان هوا

سلف عرج

داوری کو که ز عشق تو سدر داد مرا خبری کو که بوسل تو کندشاد مرا
 ساقی عهد از لب بود که در زوخت جام عشق لب لب شده در داد مرا
 روی آن روز سیه باد که زلف تو کند یک زبان از سر رخ خود از اراد مرا

بجبر طغانی

ای حسن آفت جهان که تویی که شناسد ترا جهانک تویی
 همه عالم سان عشق دهند نه ازین دست دستان که تویی
 از تو در افتاده لم عجبت این چنین در میان جان که تویی
 که بر در تو شاد نیست محرم بی وفا باد و بختان که تویی

یگر دمیج صادق از شک دلم کرده
روی جون آفتاب دمیج شام کرده
خون حرم مارا کرده جلال بخود
وصل جلال خود را بر ما جرم کرده
بسته لرحو حورا یعنی غلام خاتم
وانکه بشوخ جشی مه را غلام کرده

سعدی رات

کبر کیونه اکو شاد درویشانی
دیو خوش خلق به از حور کریشانی
آرزو میکنم با تو دمی درستان
تا بر گوشه که باشد که تو خود ستانی
زین سخنها دل او نیز که شرح تم
خمنی دارم و ترسیم که محو ستانی
تو که یک روز بر کنده بندست دلت
صورت جالی پراکنده دلان کی
این تو ای که در آیی ز در می باز
لیک بیرون شدن از خاطر او سوا

سعدی ابادی

بر بحر خورشید فلک سوخت بندت
از چشم بدان تا نرسد سبج کز بندت
شش نفسی صبر بر خوانته شان
ای خوانسته صدفته زبالای بندت
نازک تری از بزرگ کل تان به بند
مگذار گران دیت بدین بندت
مر جا که دلی هست بریشان جمعت
در رخ و خم طره پر حلقه بندت

مرد

جان نازک رخی داری که از فور
بعد حیلست بگامی بر نماد

کمال

برافست نخت مرا و رکار دست
زانم لیلید بر زلف یار دست
بهر و جوانی و دل و جان بود درش
ششم باب دیده ازین مر جبار دست
سکان تیر غمزه تو در دست
ورینت با ورت از من اینک یار دست

نوی

طوطی غفل در پیش شکر لب
بر سر می زند جو مکن از ازار دست

سعدی کنجا

جام از دست غمت آبی است
چشم از عکس نخت تخته است
با فروغ آفتاب روی تو
شمع گردون کمتر از پروانه است
کشم در این چه زلف و عارضت
گفت بان فی الجمله درویشانه است

وله

روزی نظم بر رخ آن خوش افتاد
اوان عشم همه شهر در افتاد
وز مرطبی برن اودانه شانند
تا عاقبت آن مرغ بدامی گرفتار
از دست بدان دست می افروزد
و نگاه که نیت بین افتاد بر افتاد

رباعیه

مه را اثری بروی آدمی ماند
جیرش بدان فرشته خومی ماند
پنه غلظت مه ز کجا اوز کجا
جان برخی او بدو عمومی ماند

کمال

ای شام طره با تو سر حد نیم روز
وی رنگبار زلف تو در اندرون
در جبت وجوی روی تو چون صبح
ز در دهان نهاده و جان اندر

نفسه

کبر کدزی شبی ساغی
کشن نیلوفر بر آبت
نیلوفر از آب پیر بر آرد
ندارد رویت آفتابست

کمال

دروغ بود که من در غمت صبردم
خلاف بود که از خدمت بقوردم
در از دیدم در تو زبان بدگویان
برای مصلحتی یک روز در وردم

منور زلف تو در دلدل شکست
که مالکوی دستان کپور شدم
حون مال کوی تر ز جنت ضرور
بر آستان تو نه رحمت ضرور

لغزه

اشی که پسته بفش ز چارت
سر پر کار و هم در کارت
هم صورت کران حدی یابد
ما محسد در در چارت

قری

ای خاص سنبیل تو عنبر
شادی لبست تو خورده بگر
غم بلب تو جام باده
روشن برخ تو چشم پیاغ
از روی تو روی صبح رخشان
وز بوی تو زلفها مغنبر
اندر غم آفتاب رویت
پیدا ز غمده چشم اختر
از عکس رخت ز خاک هر صبح
پیر زنده آفتاب دیکر

لغزه

سرست کرد در آیی عالم بهم بر آید
خال وجود ما را کرد از عدم بر آید
کر پر تو ز رویت در کون طراقت
خدرت نشین جانرا آه از جرم بر آید

نمایی

عاشقان از خم زلف تو جبهه دیدند
باش تا تاب در آن زلفش آید
باش تا غم بکوش و خم طره یار
عقل را کوش گرفته بدستان آید
باش تا خابین کوی ترا ز کس و
دست بندند و سوی میکش طاق آید
قدر جوهانت ندانند میشتی خام
باش تا سرختمان کوی عیدان آید

مهر

ای کلین نابوده او باش منور
وی زنگ تو نامه نقاش منور

۵۱

بوی تو نکرد دست جهان فشان منور
تا باد صبا بر تو وزد باش منور

نوروی

نکاری جهان بد که کیسی در پست
بکلان در منور رخا ششت
سم رخ سراز دل هم چشم خواب
سم لب پر از می بیرون کلاب
دوا برو کان و دو کیس کند
بیا لا بکردار سرو بلند
روش هرد بود و تن جان باک
تو کویی که بهره ندارد در خاک

مولانا حمید الدین عیسی دلم طه

ای و بفسه رویت بر کل بایسته
کل از باغ جنت بر آفتابسته
از شرم ماه رویت خورشید سر و لوزان
وزیر دیار نیلی بر رخ نقابسته
بر زامدان و زندان آن خم شمشیت
راه خطاکشاده روی سوابسته
از آرزوی رویت خم نخالی از غم
بر سر و نه سرازان در خوشابسته

نوریت

بیایه از کل رویش جهان جمال گیر
زا غدا از و زش سرو اعدال گرفت

الباب الحسان و از باها و باحی و محرم

نمایی

مدلسند از بیدی مهر توت
این مثل ز آفتاب شهرت

عالمی کوکشی

در کنت مرا علم لدنی بویست
تعلیم کن کورت بدان در است
کمکم که الف کنت در کفتم سح
در خانه اگر کیست یک هوش

سپاهای

من خبر شخص ستم آن قوم را بپیر
شمس هر بر یک مانند بخیر

نزد عیسی اگر بکوبند ^{سای} چون بیاید هنوز خوابد

شروع در عرضی کان بقتل ^{بکماله} نزار بار رکودن به است ناکوان

مرآنی که در چون کنند است ^{خواب} چون رخ توجکونه قرار جان دید
اعجاز موسوی بنو و مرکا است ^{خواب} جوی شعیب بدست ثبانی دید

لبو الفوج اذنه

مرعیایی نه از دما باشد ^{خواب} مرکیایی نه کیم باشد
در خشدن ماه جندان بود ^{خواب} که خورشید تا بند بنهان بود

نشان

مرد کی غرقه کشته در جی چون ^{خواب} از نمرقند بود بند دارم
بانگ می کرد و زاری نالید ^{خواب} کای دریغا طاه و دپتارم

فرد

کشم که بر آید آبی از جاه امید ^{فرد} افسوس که دلونیر در جباه افتاد
فرد کوفیده راجه غم که نصحت قبول است ^{فرد} کز نامه در کتد کناه در سر نیست

الحیات و موت ^{فرد}

الحیات و موت ^{فرد}

نام آن بت که شمع انجمن است ^{امافی} قلب بصغر قلب قلب منت

کمال الدین حسن

نام آن بت که بر تو رخ او ^{کمال الدین حسن} سر زمان عقل را کند پیرست

دراوجان را بود وجود جوش ^{کمال} دیت بر سر دلم و سپر بر دیت
باتو بر کیم از طریق لغز ^{کمال} که ترا فم این اشارت است

من از غایت لطف نام یاسم ^{کمال} ابیب میان کل جکیه

خامنه

باری از را جوشن بر خیز ^{خامنه} چون که کارت با قرارید
جقه و مهر است و سپهر ^{خامنه} که بشا کو دجقه بازید

خامنه

مکبش اختران رفت مباح ^{خامنه} شش مهر داد دیش بر جوارید

ظلمید

ز نور رای صیغش زانه نرم ^{ظلمید} که بر شرب رنگی نهد عامه اسود

فرد

رشفه بروی بر رخ آموی ماده ^{فرد} برو همیشه خراوند شیر بر باد

سعد زبیری

به حر است لکن ماش خ فوات ^{سعد زبیری} یکوای تر حرکت از نشانه
دو حرف اولش کمره کویی ^{سعد زبیری} دسی مار لغاص از رخ گانه

خواجہ نصیر

یا فاضلان و حکیمان عالم ^{خواجہ نصیر} که از اسان انجم یافو عنیت
بخدی که جانم از آن کرد ^{خواجہ نصیر} از آن راپت کویی باری عمت

خواجہ عمر الدین صاحب لوان

رخ عرف است نام دلبرین ^{خواجہ عمر الدین صاحب لوان} چون زاول یکی نبید ارت

حقیقت نه از طریق مجاز
مشت کرد و منطق تازی
تشان کرافق صبح شود غوطه خورد
در زمین ظل زمین ازل بعدد

نامش از بازگشت قطره آب **قطب**
کردانی حمان یک راه
خوش جدشیت قصه کوکن
راه نارد بدین مکره راه

ای هم نام ترا بود خلافت **ابوبکر**
عرف نامت یکتا ست فردا ز خورشید
اولش نصف دوم دان و دهم
جامه از غم و غم رستم عشرت سبک

از دو جفت نام آن ولبر **عبد**
که چون قدش بحسار برست
نیمه دلم ماهیان اول
واخرین عشرت اولین بدست

نام اولی و اولی و اولی **علی**
تو بدین عقل و بدین فهم و بدین نرس
وسط نام وی از اولی یک نیمه
و آخر نام وی از آخری کفری

شخصی که این پس دل رنجوست **محمد**
تقصیف مثال تن رنجوست
جه پیوی باشد انگ رخ بود
هر طش دلم بر رخ بود

کمال الدین محمد و افغانی الطاف

دبیم ندرخ و مایون است
عدد نمش از نه افزون است
نیمه اولش جو قلب کنی
مدرخشان نه ما کردون است
نیمه دیگرش معوف کن
کردانی تو جای دو النون است

مرغ و مایست نیمه اول
کر کنی قلب و کونه این حوت

جار عرف ایت در چاب جل
آید ازشت و رخ بی کم کاپت
مه از باد و بر آید زانک
نه مغلوب باشد و دور است

نهر از تن خورشید جدا بید کرد
بر کردن شب نهاد و مهر خواند
تادل از رخ منفرد کنی
در نیایی که جیب آن حیوان

کر نوری که لپچی ابدی برون آری **مقام**
جو آن اندیشه نمردی نهی چون کما پس
کفی اندیشه در دل آن اندیشه ای
که چون بر سر نی لک جو ز نامی بر آن

امامی هر دو

شکست روح فردی که نفس بر کرد
بی شک از عدد برون بود تصنیف کن
برقرار خیش بار دیگرش در شال
ضرب کن چون ضرب کردن الکی تصنیف کن
سد پس و شش عشرت او را بار این بر دهم
جمع کن یزید که نصف و شش از تخمین کن
کعب عین و حذر طراد اگر برون کن
اندر و پیوند و جاب و رخ را تالیف کن
بحاسب کشم اندر علم او اسمی بر فر
کولامی را بعلم خویشین تو نفس کن

جرف اول را پس طرار من از روی **نور**
فلت قلب فلت قلب فلت قلبی
جرف مای ضعیف جمع عن و طرا
بایقش نصف مای ربع حد از آن

گفت خولم با محاسب رفی اندر عالم **ولی**
نیک بنهان کو اگر موی عیان تو کرف

ماژنب روح فردی را که شد عشاو کعب نصف حذر ضلع وی بود خرکن
منصف حذر مال عشر رغف آن کارو خمس عشر مال حذر آن تصویر کن

رسیم بهری اسیر ارفط درو معتکف حرفم بحر و بو
میظم پان که تو کان عامی تواند شد زو بدر
بنامش محمدرامپاک محض ولکن سوادش سحار امقر
مقیماش از شوق مان مرخر کوسند بر خوار نبشین شهر
اگر چند شهری بزرگ و جوت به نزدیک باکان عالی کر
بود عید مر که برون برند ازو خلق آفاق را بشتر
بسی دارم از غم و اوشان بگویش از داری از دین غیر

الطایف من الطایف والقصبات والقصبات
الثانی

کمال

چند اندک معذورم از و چون عمار مشائی من سخت در آید در کار
تا بار شدم از عاقبت از سرتی با آن همه سرش بر در آرد زیار

وله

یادم چون ازین غم غمی آید برین من خوش دلی بهرمی آید
کلکون سر شکم که جوابت روان اگر کم روی بروی در می آید

لعم

کشم حشمت گفت در مت میج کشم دست گفت منه دل میج
کشم رنفت گفت بر آند مگو باز آوری حکایت محاج

ج

شیع

جست بدمی نزار رنگ آید تابو که غبار فتنه انگیزد
کو مردم ازو کنان کو دست مرغ از فتنه جگونه آدمی نکسریزد

کمال

دل را از رخ خوب تو می نکسریزد چون زلف تو زان قرار می نشیزد
از کثر طبعی که مردم بیده نت از چشم خوست کنای می گیرد

موت

ای بیلد جان شکسته بر خط قفس از شوق سوات دست بر سر جوس
زان مردم حشم تو شد گوشه نشین کو دست کرد گوشه نیمه پس

کمال

زلنت که ز روی نارس می افتد در پای تو جومین بهرس می افتد
جشم تو که عالمی بعد در روی میست از آن برهم گیری می افتد

عج

ای کرده غمت در دل سپین کن بر خط و اجز زلف مشکین شکن
یا شاخ وفادار بجز دلشان یا خجفا از دل پر کین بر کن

اکمال

کو خانه خود سیه فی حوات دلم اندر غم زلف تو و خانه کوفت

لعم

خلق از دم تو جو آند بر سپاند وز دست تو چون کلک کو سیر گرداند
خود شمع کوفت تباش صنی چون روز آید سک زان شانند
جون غنچه ز خوش دلی بکنم در سوت کو تم تقیم شوی جوابد سحری

الطایف من الطایف

چون از بخت دندان تو می آرم یاد چشمم پر لعل و کهر می گردد

از خلقه کوشش تو دلم را جبرست کین تند ی طبعتم همه از بزرگست
از کوشش تو خود قیام می شاید کجا که ز راست بانم برست

لغز

امخت بزیواله زاتش خنجر دین نیافرید و کند بر آب سپر
ای باد زده بر من امروز بدر وی خاک ز غنچه پیاز فروامعز
در بحر تو آب چشمم از در بکشت اینست یکی زیر کد شتم به تو

معتق

ای شده جو قصد لعل کانی کردی با مرکب با هم عنانی کردی
در سوزن او عمر تو کوتاه جرات چون غیل آب زنده کانی کردی

وله

قصاب جنایت عادت او پست را بکشت و بکشت و گفت کین خوش را
پیر باز بعد می نهد بر پام دم میدهم تا بکند بوشت را

مرد

آن جبهه و چین اتفاقی دارند با هم که میانشان نمی بکشد مو
بر مکتب چهار من تو ناطر حشمت در بار که چپن تو جابجاست

مرد

کر حسن هر زلف ترا بنده نیم چون شک زما در بخط آمدیم
میشی زلف سیاه تو غماخدار تاجه آید بین از خواب برشان
کشم بگرشتم پیوی ما کن نظری کشاکش چشمم سد کلمات کنم

مال

بالا در از تو نمی ماند راست تو عمر منی چگونه کیم کونی
جز روی تو در به دلم بنشیند جز قدر است نیست بر کار دم

فاصل اصغهان

تیرمش در کمان ابرو چونند آوان زده از عرف بر آید جانی
چون دید خطت که کار کار سخت او نیز بر آرد سبک پی سرخ

وله

نه عقیل ز کار من شماری گیرد نه در دلم من صبر قرار می گیرد
اشکی که بخون جگرش پروردم در خط ز چشم من کناری گیرد

مرد

مغز بود زلف تو که اشتیقت زیرا که دو پیما در غیرش حقیقت
چون میداند که تنگ روزیت دم زین گونه طمع در دهن من بگو تو کرد

مرد

جز طوطی شب زنگ تو در عالم نیست کز زنگ شش هست که قدر دارد
کشتی شب بجز را کنم روز وصال دیدی که جو صبح اول آمد سخت

مرد

تنگت دم همچون دلم تو در یک آن سکی باغش شد آن نیکی خوش
ای دلو شراب از لبش نوشتم کوی که بیاد شب دشمن نوشتم

لغز

دین نرگسست با رمی گفت نهنت نزد ابرو دل شری با باجمت
امروز خلاف میکند شرمش باد مست است مگر یاد ندارد که کشت

رباعیه

دل را پس زلف دارای گرفت کین بر شد اندر خم او جان گرفت
برای نهاد بند زلف شکن کاریت دراز نیک در پای گرفت

آن زلف که با مهر و فای دارد و ز نرک کل لاله نویی دارد
اجوال بریشانی او چون گویم کان قصه او دراز نایب دارد

شکی که ز دیده بشو پختش در کرم روی چونیک شناختش
او بود که آبی بر خم باز آورد بالین نم کز خم بند زخمتش
آورد متای عمر به پیری بکنار زیرا که به پیری بکنار آید عمر

در دولت و ملت از روی کارینم و ندر ز طرت هم ز سبک پارینم
الف تو و نرکس دانند که ما غمخوار شکستگان و بیمارینم

زین روی بروی از نکه می نکم کرم و مکیده نهانش دارم
مرد از چیده جوشها بهارم تو جز آب روان نیاید اندر صده

که شانه زبات در خم کیست کشد که آینه سخت روی در وقت کشد
باری که بود پیرمه کت آید در خم یا و سمه که او کان ابروت کشد

پیسته کسی خوش بنود در عالم جز ابروی یار من که پیسته خوش است
سنگام سپوال بوسه خون دیده مر هرگز بنود زبات خالی ز غمت

بالطف کر لاف ز ندایان نرد انگشت می زند بر سر نگر
کسی سز زلف را بدست تو فیم در پای فکندی آنچه گفتی با من
شوریده شدست زلف مرا روی شو وان کیست که بروی تو شوریده

با دصبا ز غیرت لطف شماییت بیمار بود دوش سحرگاه در گشت
چون مملکت چین می کشیدند مندوی سز زلف ترا جین دادند
در وصل توسته ام همه متعش باشد که بختاء محنت بر سم

جانم با میداند از غم برسد همچون کمرت کود عهده می گردد
دل می طلبد باز و بد و خو لیم دارد زیرا که جفا نیت که دل می طلبد
زلف تو نه ام با بکمره بادکت دور از رویت شوم دور از رویت

وصل تو این باده برستی با هم مانند بلندی است و پستی با هم
ذات تو خشم و لبران مانند رشت کاجاپت مدام نوروستی با هم
سرد عوی خوبی که بین می کردی گناه پال بریشل وردی

زیب جن چین تو رم قدت در شهر قیامت از قیام قدتست
دانی که جراسه و سی آزادست زیرا که برستی غلام قدتست

عشق تو و لطفها که با ما کردست چشم صدف لولا لالا کردست
وین مرد مک چشم سیه کایه من در دور غم تو دل بدر با کردست

از چلقه گوش تو مرا شد معلوم **کمال** کا نجا که ز راست گوش می آید شب
در دسیر یابش که گودن کشد **کمال** ارتاج کشد اگر کشد در دسیرت

بابت کشم رنجه مکن بسیارش **کمال** از بهر خدای بگذر و بگذارش
تب گفت که ترش ز من بش ملذ **کمال** کا خرم ز تو گوم تو هم در کارش

که زلف بنفشه بر کند باد صبا **لغز** و آنکه جدم لطف زند باد صبا
پر عفت باد کردی دارم **لغز** بودم باد که غی در ارت

لب بر لب من نهاد و این بگفت **لغز** می گفت که با کشته خونیم هست
جان زندگیاقت ز بوشش **لغز** معلوم شد که زندگانی تقیست

از نیکس خود بر سر زلفندست **لغز** آهنگ در از شب ز پمارا گس
آنها که رطلک خواجه سرگردانند **لغز** موان چون کلک خواجه سرگردانند
از بای جو کلک خواجه سرگردانند **لغز** پانیر جو کلک خواجه سرگردانند

جون خط تو مسکته بر روی تو **کمال** در بای تو افتاد جو کیسوی تو **کمال**
پرسته خمیده همچون ابروی تو **کمال** موان شکسته بسته چون موان تو **کمال**

یک روشنی جو شمع بر خولم خواب **کمال** وزیر زبانه از پان باید خواب
تا با تو کنم روشن و بر یکم راست **کمال** جون آتش آب بر کشی راست

از سیر و قد تو لم همه از ادیت **کمال** کا نصف همه راستی ازونی **کمال**
میریز که جون من ز خودش در ادیت **کمال** بالان نالان برفت و دخال شیت
لبهای تو جون کلپت و دشام **کمال** مراد که بر کل کزد و خوشن باشد

کرم طبع لطیفه رای کرد شاید **کمال** و ز نطق سخن پیرای کرد شاید
آنون که جهان لطف با جام آمد **کمال** کرجام جهان نمای کرد شاید
تو دیده بند اگر کوتاستی **کمال** بسیار بود مردم کوه دیده

بر من بگشت و شرح آن **کمال** آن آب روان منور در چشم **کمال**
نا دیده می کنی و بر می گذری **کمال** نا دیده مکن که دیده باشی را

با سندی خط در آهش خوش **کمال** تا لاجم اعوز بریش آوردی **کمال**

جون شاید و سنک اگر بدردایت **کمال** تا فریایی لفظ کو مر رایت **کمال**
دستی بعد انکشت زخم در زلفت **کمال** بوسی بر لب بهم برایت **کمال**
بس سنک در جبین زایست **کمال** روزی حوترا زو نورش است کنم **کمال**
می گنت بدعوی دلش ستانم **کمال** جندانش را دم که خط آورد برول **کمال**

ای رشک تان لولو لالایت **کمال** بالا تموده پرو بایا لالایت **کمال**
جون زلف آن یوسف پرتاپا **کمال** سرتا بایم فدای سرتا بایت **کمال**

تا من بکنم جو کل پر از زر و منت	یکدم نیکد خنده کز بر دست
هر چند خوشتر عادت است	هم بزم شری جز ز نهم در دست
سرمایه غری مخزنی تو نیست	و ارا که خلق بخور کنی تو نیست
آن جنت که طاق است قدوس است	و آن طاق که حقت بر تو نیست
زین طرف برای دوست بگشاید	چه در رخ تو آب درید من

جمال الدین محمد عبدالزاق

ست سین سوال و طاء طع	آنچه از شعر مقصد شعلات
وین عجب تر بگر که در قرآن	طاه و سین بدو سوره شعلات

خامنه

جوری از کوفه نکوری ز بعم	دم می داد و تقرب محبت
کعم ای کوردم حور محور	گر حریف تو نبود ز رست
تان و مان بارغی دم نخی	وز نخی این مثل آموخت
کو غری را بعوسی خوانند	هر چند نیدوشد از حقوست
گنت من رقص ندانم سرا	مطری نیرانم بدر است
هر جمالی خوانند سرا	کاب نیکو کتم و سیرم حمت

مولف

آن شنود که صوفی درویش	زنده بوشی شکسته دلش
بود اندر جد و دنیا پاور	ز و گذشت بسی سنین و شهر
بدونیک زمانه غدار	بر سر او گذشت بد بسیار
بند او را زینت زیبا	جز یکی کیوه که نه اندر پیا
نه درش بدنه لعل نه سیمار	لیک او را بدان بد استظمار

دست

رفت روزی مسجدی درویش	تا عبادت کند بعبادت خوش
بگذارد سپه کانه که شام	با امید ثواب روز قیام
همچنان شد بکیوه در محراب	تا کند حاصل از عمار ثواب
مردکی ز درش از کنانه بدید	بردن کیوه را شرح جان کزید
گفت بنود غارت ساری درش	کیوه در پار ما کن این رهوش
گفت روخامش این چه شیوه بود	که نباشد غار کیوه بود

سرایه

قام دل من دوش برآمد ز لبی	کا فلکند جوی در دوا جام طری
کز زنده شوم برو و مویش عجب	سرمایه عمر چیست روزی وی

ای نرکس ز آهویت آهوسگر	وی طوه قوطه غای غنبر
بی در دودی زلف تو ناید بکفم	کین نافه مشکافت بی چون

امعاب بصدر اغانه در حق هر پیدی که در انجامی بودند

پیرانی این هر پیدی ای سیاب	نزار بر او بدنه آرایش و لب
بیس جریه که ریختم بر دوش	شدمت و متدح مشا و خواب
جانی ز نوم داد پییم سحری	پیار که جان جنین دهد باشد

سرایه

مروی ترا جبه بودی آزارت	بر خاپتن از سیری جوتو دلدارت
من بنده اگر موی شوم در غم تو	مرکز سر تو بر بخیم ببارت
تا تیر فلک کان ابروی تو دید	چون تیس میوه من پر از دارد
نرکس که کله دار جاپنت من	کو نیر چگونه پیر در آورد بزر

فرد

آن کند اگر عیب خود پنهانست زان است که چشم کند پنهان بود

مرطبه دلم زنگ و بوی دگرت وزیرش لکم شاه جوی دگرت
با این هم از دیده بشکرم که ازو مرطبه بنقدم آب رویی دگرت
بدیدن از تو دماعت نمی توان کرد حکایتی دگرم بهت بجای گفتم

سان

گر خواجه زهر مادی گفت ماروی زغم نمی فراشیم
ما جز کدشای مگویم سم تار و دروغ گفته باشیم

لوان

داود ز بور خواند که چشم گرفت عیسی نعلک رسید فرحم گرفت
یک روز یار را برآمد شتری موشی بدکان میلو فرحم گرفت

فرد

باد سحر بوی تو آورد با بر بوی تو دل یار دایم و شیم
انجا بارادت قدیم آمده ام زحاجه حدیثک کاخولم شد
در آرزوی زلف خم اندر خم تو چون موی شرم کی زیرت خیزم
بوسه خواهم و تو لعل پندار کن خوش جواست چه گویم که شکر می

مع الدرع الدین کاشی و نیش بر کن دعوی دارم ملند

قد تو را سپرو روان می افشد یا قوت تو لم قوت روان می افشد
لیک از مکر تو شرم زدی باشم جائی که حدیث با میان می افشد
جایگاه خالی و سیم تمام نسر طایر را در آید از و بر دم
هر که که کان ابرویت تیر کشد اوانه ز زکوشها بر حیزد

ن ۶۳

و چون بلبت رسید ز شرم آشود پس باده ترا جلال باشد خردن

بها الدین صاحب دیوان

آن ترک بری جبه که باغ دلم که راحت جان و ماه دراع دلم
کوی نشانش که پای استادست جوش شام که جراع دلم است

بن قمر خانات

از جبه جوزلف عنبرن بر کرد از شع رخس جراع دل در کرد
سرخاوت تخم دوش می دانستم کان شوخ شبی بهانه از سر کرد

خولمه افضل

هنوز زلف تو در دل شکست که تاملی در بند آن کشور شدم
می گفت جن جن که اراکیت من ز کس کشته گفتم پیداست که من
بیلک هم ازین خط حدیثی می گفت باد سحر از میان برخاست که من

افکند

دل سوختی ز بخور اجاب وطن دیدم که می گویست بر طرف جن
می گفت سام من همان که بود باد سحر از میان برخاست که من

مولانا جلال الدین

مترل جو میانه بود کردیم وطن شب زحمت شب بود و خاریدن
کشم که دفع شب از ما که کند باد سحر از میان برخاست که من

سید زلفی

ای نیک زخوی تو می جنگ آید کوی که ز رحمت می تک آید
کوسنگ دلت دلم شکست است محنت زده راز مر سینی سنگ آید

با بر همیشه در قابش بنم
جویند نور آفتابش بنم
گر مرد مکه دیده من نیست
مگر که نگد کنم در آتش بنم

باب اول در وصف حضرت علی علیه السلام
و سه در سه و رخ علی پیر و خویشتن
علی للاستقلال به

برگف نیند لعل منی که خیال او
اندیشه لاله زار شود نند کلستان
ور بگذرد بری بشاند رشاع او
از خیم آدمی تواند شدن نهان
ماده سادش ساقی ز عقیق آن
آتش نایه ساخته از نبر امتحان

خوش بون ترز غنبر و زکی ترز عقیق
صافی ترارتان و در شمر از روان
آن می که چون زرد و بداری و عکس آن
شکر سود، کورد و مغر از سخوان
روحیت کی کفایت شمسیت کسوف
نوریت بی تغیر و نازیت دخان

از صفای می و لطافت جام
در هم آمیخت رنگ جام و مدرم
هم جامت نیست کیانی می
یاد است و نیست کجی جام

ای کرده زحان جهود و ترساجد
سرمایه لطف و گرمی مایه جود
وی ذات تو معدوم و صنایع جود
بوی زعیم داری و زکی وجود

جای که شهر ابرار خوانیت درو
آیت که آب زندگانت درو
وان باده که صد جان نهانیت درو
پرست که آتش جوانیت درو

قطع طرب در نظر ساغر آیت
پیر سبزی عیش در سپاه غایت
چست که از فروغ می لعل شود
پروزه که طرف کمر سپاه غایت

آن خم ساله من بجان آنی
بخون سمنی با بارغوان آنی
نه غلظت ساله ارغایت لطف
آیت باش روان رستی

در چشم ساله جان روانست روان
در روح مجسم آن روانست روان
در آب فپرده آتش سیاست
در درج بلور لعل کانت روان

آن جام که و ملل شادمانی دارد
وان باده که عیش جاودانی دارد
آست که آتش جوانی دارد
پرست که آب زندگانی دارد

ساقی با بیکینه بغداد در فکند
یا قوت رنگ باده خوش خور و شکر بو
کسی که شش عاشق محشوقش
بکریست و بر فدا و بر چپان اشک او
از دل بر آوردیدم پر دوا که کم
بفسرد آب دیده و بکذا خرنک او

بیار حصه کلکون می تقابل انداز
بجام چون مه نو جرم آفتاب انداز
مرا سده فلکن یک زبان کنی کن
که گفته اند نگوئی کن و باب انداز

غیر و بنم سحران روز که وقت حجت
افق مشرقی از عارض کل باز است
تا توانی نفسی می معشوق و معاشق
که ترا حاصل عمر از دو جهان این است

روحان روحی آن دم که نشو کنی
بحر زنا غمی نه به تر اخشاک و تر
بال مرغ طرب از باد رنگین رود
داند این انگ دیش سوی خرد را بتر
می جوام پیت ولی اسل خرد را بتر
که چیزی که یکی عیش و نراش است
موسم جلوه کل اسل خرد غم خوردند
از پی حاصل عمری که جو کل کرد است
خاک آنرا که ز احوال جهان بتر است
حاصل کار جو غمی خردن کار است
از دیش در از ننگ جهان را دو
یک دوم باد و پیت یک رویدر کار

وله

بار کیتی به کشتی جام می کلون کش
کوراهانده ترارده یایان است
غم آن درد که درمان نیز در حجابی
جام می جور که دوا و دل در مان است
فرست عیش همه وقت نکند در پی
که جهان عمر نور دیت ننگ کوان است
غم محو ز شاد بزی زانک غم و شاد
هر دو چون می کز دوش خرد کپان است

اوردی

ساقی اندر خواب شد خیرای غلام
باده در جام جان رنای غلام
جذب بر مندی ز می بر منبر حبند
ارصن بر منبرای غلام
در بنا باده شو چون انورق
وز غم ایام بگریزای غلام

معدن

بال کوش صلاح و خرد سارید
که سیر کشت دل من ز کشت و کوشید
شراب خور که اجل شربت قیامت
تو رطل کش که جهان ز طلا عمر کشید

معدن

زان شراب که در دریش نیانی
ملا عید تو دید آن ملا ننگ انداز
می که بر تو عکسش ز سطح ظاهر خم
برون کند ز صمیم ضمیر ننگ راز

معین الدین شادری

سبید دم ز دجانه زور خور خور
ز حش ششمی اندر دمان عوریز
موتی که جوار چشم جام اندر کام
جکد فتد بدل پورخته جوتش تر
کیست رنگی که بر تو شش و کلکون
کار کرد به دیوار صورت شنیدیز
حان شریک تن زده اسد باده
نی ز جوعه او خال حور و پرویز
ساعت مکن حسان خوار غم
بیوی زنده کنبدی وجود دستا خیز

لعدن

آن بزرگ بوی همچون بهرمان غالیه
بوی وزنگ او زدها دور دراز
بهرمان دیدی که همچون غالیه باشد
غالیه دیدی که همچون بهرمان باشد
آن که بکل از بوی او گردد سرور
وانک رنگ از رنگ او گردد بگردان
دوران شربت است مذهب آیت
کل بر سر پاست منه جام از دیت

رباعیه

شکام صبحوت رنیتان خیزد
وان باقی دوشین خند در ریزد
یک لحظه ز بند نیک بد مگر بریزد
در خبری و بی خودی آویزد

نهایی

میتان همه خیزد که شکام صبحوت
سردم که درین وقت بی دم حوت
طوفان بلا از حید از رایت در آید
در بان کزیرند که آن کشتی حوت
که باده درین وقت خورن باده حیات
در تونه دین جال کنی تو به حوت

عزنیام

مان تانتهی ز دیت یک ساعت خام
کار طریت محنت کن از باده خام
چون نیست تر از دین جهان جانی مقام
از عمر نصیب حشیش بر دوار غلام

خیزافندی برانگیزیم	یک زمان از زمانه بکسریزیم
بربساط نشینم	همه از شحش پر حزم
بزیف طریق نگریم	با چنین ناکان سائیم
غم هوده مرزبان تخوریم	می آسوده در قرح روزیم

مرات

می باد که می پرستانیم	وز شراب زمانه می ستانیم
دوست داریم می پرستانرا	دشمن خوشین برستانیم
نه گرفتار تنگ ناموسیم	نه فریدار زرق و دستانیم

قرنی محمد الله

مستی خوشیت زانک برانگیزد	و بر غریبی خودی کی مدد صفا
تا ما خودی بدانک قوی در کار	آسی بر حدائی جو خود را کنی رده

رباعیه

یک جوهر از آفتاب انکوشد	و ندر قدحی زینور ریخته شد
آفتکش عقل پسندد ندرشت	باروح برغم عقل آمیخته شد

لحمه

آشی شد تان کاراد و دشت	وز لطافت کوپا موجودیت
عقل را روشن دلیلی گشتی	اندرین معنی که المجدوم شی

نورمشی

در دل شیشه افتاده است	یا خود این رنگ طلعت باد است
ماه خورشید طلیس ازادش	بصرای می فرستاده است
تا بیا که ز فوط لطف شراب	در هوا چون شرار آیتان است

یا نه می در زطر فی آید	کوییا جام خود در بحار است
یا نه خود عکس جبهه ساقیت	انگ با آئینه افتاده است

سراج قرنی

اندرین فصلی که طوطی جمن	با تو گوید جو در آید بخطاب
خوردن باده مباحست مباح	دیدن دوست صوابست صواب
کر تحولی تو که بر باد شوی	بر بجز از پری همچون حباب

وله

جاکسی که اورا صبح دست دهد	یکی قدح بن پر نیم پت دهد
پساع جان من از نوره ملی بارد	می روان من از سیاه است
جهان پرست مشوم می شود برار	زمانه داد دل مردمی رست دهد
بشوی دپت زبان کپان قدح	که مای از پی لقمه جان شست دهد

مهور است

سین در امید باده که آنها که آکنند	جلقه بکوش این غلط و خال این میند
صدانده جان و تن قدحی با درده مید	تا یکدم از نضاجت خویش واریند
رنکی ز رنگ باده ندیدند خوتر	آنها که رنگ فافه صبعه الله اند
جز سوری جام دپت درازی نمی کنند	آنها که از سماع جهان دپت کوتهند
نقش جهان و درین جام دیدند	جمعی که از جفایق اسیر آکنند
کود فساد نفس بدن آب شسته اند	هر چند که نجاست دنیا نمهند
روشن دلند و پاک بکده خیر محو	کامن از برای مراب محو کنند

الندک

سپا قیاباده صبح بسیار	دانه دلم مرفوح بسیار
-----------------------	----------------------

قبه منت میح به آفت توت نضوح بیار
بین که طوفان غم جهان کینت میهراد عمر نوح بیار
وز بی نقل عقل و راجت روح راج صافی جو عقل و روح بیار

کابل

درده آن جام می کلسای کش بود زک کل بوی کلاب
خاک در جشم غم انداز جو باد زاتشی پاخته از باد نقاب
از بیاله شده رهند جانک آفتابی زمین ممتاب

ارزقی

ز نثر می باید کنون روشن یاقوت کز فروغش نم کون ساغر شود یاقوت
از فرجی چون جام اندر شود کینگی در بلورق مگوی کودن یاقوت روان
طبع از برباقاب و جام از ویر جشم از ویر نف لعل مغر از ویر شاخ
بردست لاله کار و بر رخ زند فروع در طبع آتش آید و بر مرز زنده شرار

سد مخالدس فی

قدین جوهر و هست راج باروت کز بود دل و جان از امرار کونه نسق
فروغ جهر و معاد عقل و قوت غدا ی غالب فروی قبت و یاقوت
ایسپی دی و ذات سخاوتمند خود در توانم و وطن و کید و مروت
مفرح دل عینک نشاط طبع حین انیس جان و روان و ندیم و سخن
عقیق کونه یاقوت زک لعل صفا زبوی عنبر و مشک و کلاب برده بخت

خاقانی

مستم و تشنه آب در و آن آتش کون کلاب در
یاقوت بدو رجه شش آر خورشید هوا نقاب در

کود

کس در نیت جگه پتند باکی بدو خراب در ده

احسبکی

ساقیا باده کلزنگ بیار سپیک آن رطل کران نک پیار
شهر دل رحمت غوغا بگرفت سهرار قرح اورنگ بیار
نام بر نیک آن مهر و بنه وان نم نام و ستم تک بیار
آن ستم کین و ستم مهر بد وان ستم صلح و ستم جنگ بیار

قاضی نظام الدین الاصفهانی

سپاتی بده آب زندگانی پیش آثر بار بار غوا پی
آن دل رح که در قرح غاند چون روح ز غایت روان پی
آن باده مشک بوی کلزنگ آن مایه عیش و شاد مای پی
ضایع مکن ای ستم بغلت اوقات عزیز زندگانی پی
بر کید از جهان و کارش مایک و غایه الا مای پی

لغز و حمد الله تعالی

می مهر و شگلش صورت او زند در دماغ عطار د زبان
اگر جگر بر زمین ریزی ازوی بدان تا ابد پست کرد و دنان

قلان بوی بوی الله تعالی

چون صبح بر کشد علم باده بران باید کشید رایت عشرت بر آسمان
ز نثر کافیا پیراز گو برزند باده می بیوی کل از غولان
دارد بگاه اندک کید رکنش از نون دارد بوقت اندک کنی روش آسمان
رنگ عقیق کونه یاقوت و شعله بوی عمر و نکست مشد و نسیم بان

کابل

سبیده دم بصبحی شراب کند / کاه نرقدچی بر شراب باید کرد
 نه زره ایم که با آفتاب جیم / صبح مش را از آفتاب باید کرد
 زمان خواب در از در اس حال را / برای شادی دل ترک خواب باید کرد
 درنگ می نکند دو درج در بند / بدور طاسای شتاب باید کرد
 سلف صوکی اگر عقل با غرور بخند / بسا مکی با او خطاب باید کرد

سنایی

باد و درش انداخت دست / زانک غمخوار آدمی باد پست
 زیر کمان از دین سرای خواب / مسج غمخوار کمدان جو شراب

پست در راه فکر است ای عاقل / وز کی کشف ز طرت عاقل
 مدد عشرت جوان مردان / نقد جان و ناکد مردان
 اندکی زو عز و تن دار پست / بار بسیار خوار از حور است
 تا تو او را خوری عشرت دار / چون ترا او خورد عاقل خوار

نصیر طوسی

پا قی که جو حلوای ناک است / دان می که بدور غم ناک است
 زان آتش لعل رنگ بغی ناک / کش خاک به از آب حیات ناک است

نیر

کلکون می باد و کرکس لاله زار / این منت خم نیلی کرد و بزرگ این
 مشکین می که کوئی جنبه طعش / جز در دیر نیار و بوی کلاب و خند
 از در پس عوم و ز مد بگریزی / و نذر سرف و لبر آویزی به
 زان پیش که روزگار خونت ریود / تو چون قنده در قدح ریوی به

عروصام

فراتر من باد شمالیت کنون / نه باده و کل عمر و بالست کنون
 می خور که با جماع همه اهل طرب / چون در ملو مال کل حلالست کنون

نورانی قیستانی

حوشن مت صبحیان شب خیز / بردست گرفته آتش تیز
 آتش نه که آب زند کایه / آبت و لکن آتش آمیز
 تلخی و نزار جان شیرین / جامی و نزار ملک پروین
 تاجی بعباد خود سپید باز / با خون دلش بر آینه
 پر مینر مکن ز می بیاموز / می راجه کنه ز خود به پر مینر
 بنشین نه کار حوشن شان / بر خیز ز نهجه پست بر خیز

الفصل فی التماسها

ارکف محفیض تو بنده / آتشی همچون آب بخواید
 تابش آفتاب محوید / بجه آفتاب میخواید
 آفت رخ و مایه شادی / از تو یعنی شراب میخواید

انوری

پیر و از می سخاوت تو / عالمی شاد و غم و مسد
 مگر که پستند در شمع خال / همه ربوی جود تو پستند
 بند با شامی و مطر کی / این زمان ارسه قلیت باحتند
 بامید ی تمام بعد الله / مریه سمت در ان کرم پستند
 بامید عطای تو جو حنار / عضو هاشان بملکی در پستند
 و کلارا اثار تی و سرا / تا سپهوی شراب بفرستند

نری

بگر مرء تو دایم امید ازینے انگ گرم فرمای
مرد بان روح افزایم زده کردم اگر فرمای

پوسته مرا شراب محرم باشد الا مضانی که محرم باشد
باغ دامن گرامی از آب است شکنت که خاک زر مکرم باشد

مولفه

جون جام زخام شیشه بر در کام از با ده جهان لطف کرد ذاکم
ور جان ز جهان لطف نشود جان جم شود و جهان نما کردم

کار

کردیم دگر شیون زندی آغاز بکیر زدیم چار بر رخ ساز
هر جا که بیا له ایت ما باینی کردن جو سراجی سوی و کرد

ابوعلی سینا

آن آتش روح و شکر عقل یانیت حنست حنست حنست حنست
چنانکه همه ساله سدر از انیت تا مایه جان بر ایدین ارزانیت

قطعه غنئی

کشم می لعل در شمعوار ارزد وان مافه نفس کلبه عطار ارزد
لی دانستم که آن خوابا تری یک قطره خون نر در دینار ارزد

صدا

جون بابمه کین فاش شد بخت ای دهر ز روایت خون بخت
لکن جو کسی فرو گرفت ز جنت در شرط گرم نیت بر او بخت
بیا غراب ده در گردنت که کرد کورانه بقایت در آورد ز بار

کمال

می روشن و نو بهار و مردم کل را عجب آیدیت از آن می خند
پیمت که از فروع می لعل شود پرونه که طرف کمر یا غماست

لحنه

ای دهر ز کار گشت افست فرد غر دیت جسر کلکونیت
ادحتنی ندی ولی خولم خرد شادی کیتی که او بریزد خوت

ایات

می در قدح انصاف که جانست لطیف در کالبد شیشه روانیت لطیف
لایق بنود مسج کران معمم او جز یا غراب ده کان روایت لطیف

لحنه

درسته در ابواب خرافاتم من واقشاده خراب در خرافاتم من
از آب فرده آتش خورده زامدتم اما تو کراماتم من

کمال

کنتی ز برای می که مکر خور این آخر بجز عذر بر نداری سر این
عذر روح یار و باده بحدت انصاف بد پید عذر روشن ازین

برع خانی

در سینه اگر کوهر جام باشد این بوسن خرخ تندر ام باشد
در دور قمر حوش است با شرم می نوش کنم اگر مدا هم باشد

لحنه

یک قطره می لعل رسید جان به یک جره می تلخ ز صد جانان
جوری که رود میان پاتی و حریف تردیک خرد ز عقل نوش روان

دعوی دار

ای دختر زبا تونده آختیت تو آفت غلی ز تو بگرختیت
آوختی نه بهر حال و لیک خونت همه بر سبها رختیت

الباقی الاوصاف والاشبهه
القصص والاشبهه والاشبهه
الاول

حدا سکری قضا سکار قدر از قدر کارا و بی کار
که بنکام جلد عقد فلک جز پیش نزار و پست طهار
نه قدر را بزد او قدرت نه قضا را پیش او مقدار
دست در تور ملک دستور شده در ضرب قمت و دینار
کشته بر چرخ کعبه و موقوف جمع و تفرق لشکر و جزار
قصب البقی از عطار دبرد هر که در دست او گرفت قرار
گرچه سر بر خطب بی خطش مملکت را نباشد اسقرار
چونک بندش زبای بردارند دستگی شود بد برفتار
حوشن را بدست خلق دهد تا و قوفش دهند بر اسرار
از مرد دست تیر بنویسد کند از شرق تا بغرب خباد
سیا نیست گریه دایم اینک یا بند می کند رفتار
غراز و دستگیر با سدی نمد کس شان هیچ دیار
که جوی تو بخت ناله بر که جوی غروب باز گریه زار
که جوی تپش شسته باد پتیاں که جوی سرن قناده درین غار
بدو صد ناله شب بروز آرد روز روشن کند بدم شب آرد
طاهر را آخجان که می بینم ناتوان و ضعیف زرد و نرار

ادعای

از معنی عباس الف مضا
هم طلب کار او الالایدی
چون معلم میان تھی پیاده
که کمی از زمین بر آرد مور
ای سیه کار گریز دوزبان
بر خط مینتقم باش مکود
هم جو مردان جو سر فدا کردی
الف راست لیک ممدوده
الف کش بنون جو سوستی
الف نصیب کرده بهر تمیز
الف ناقص جوف معتدل
چون الف راستی نداری هیچ
ناتراشیده تراشیده
سر بریده سیاه روی نکلون
سجود ملک حذر یگان جهان

مجددی که بجاء صفا شود مشهور
بدست یاری مردان جو رستم دستان
بیای مرد و مردم چون در میان
سپتم گریستم مالک رقاب اتم
ماصل خال و بنعل آتش و برک جگر
تقطع و فصل امور جهانیان محمود
بروز رزم بود در قفا و خضم ریان
بروز دست جهان کیچکان
وجود خلق بخلق نهاده رویم
سار جلد دهد کاه جنگ حمد و کرام

سید جلال

هویدارد منصور خانه گیر ستا
 رزخ کعب زیادت بد سر اجفا
 قدم ز کتم عزم چون برون بکند
 وجود جوهر فردا از میان سود
 برای امن و آمان گردان روی
 جوهر تنهند مرا در امشده برالین
 سحیفه ایست دور و کار سنا رنگ
 شتاب کرده زبانش کجا چک زنگ
 جوهر شرف ز تنبغ لک در بجا
 بحدوب فرق دشمنان را جا

جمال الدین محمد بن عبدالرزاق

جیست آن جرم مطول شده عقل امر
 دورانی که شود بی دینی بطور
 صدفی کز دل او عقل بر در و کمر
 نافرمانی کردم او روح بود مثل و عمر
 آنکه مقسم بد کرد و فیض از راق
 و آنکه معلوم بد کرد و سر بقدر
 حیاطونه و احوال بگوید بزمان
 عالم السمره و اسرار بداند در غمر

مولفه دلم ظله

حد اقطر پیرار کسور
 کهری همچون بحر پس ز در
 قطره ماده صلاح و فساد
 کهری ماه قضا و قدر
 آتش افروزی آب یک روان
 کرده برخاک همچون باد کدر
 جوهری فردا ز عدد عرض
 شده قایم بذات او جوهر
 نحوه حسن و فضل او در شخص
 جل او کرده خاصه نوع بشر
 نه حضورش کمال کلک خطا
 وجودش خال ملک خط
 همچون دریایاب رنگ و لای
 کف او بر و کوهش بر نور
 ز آسمانش فرو فرستاده
 از نه باین منفعت دار و نه
 آمد همچون ناقه صالح
 نه تکلف زینک جان بد
 دین و دولت کفر و رونق
 ملک و ملت بها و زینت و فت

یاد

پای مرد کپان بوقت خزار
 دستگیر کپان بوقت حذر
 تزد مردان مرد روز بنزد
 بر کشیده جو قامت عجب
 کاه خندان جو برق نرسان
 کاه کریان جواب در آرز
 کاه بر سر جودت و شد کان
 که بکردن جو پاعد و لبر
 بار گیر سعادت و اقبال
 مرکب عز و جاه و فخر و ظفر
 مرکب سخت نرم تیر روان
 آفری ماسی مطاع مطیع
 دید نا دیده آبخان مطهر
 نه برین نام فکر از رقت
 کوش شنیده آبخان مجید
 روز سحاح رخ سالاید
 نه درین زیر خیمه اخضر
 سخت دولت شود و رامت
 جواب مردم کند زو پس سبا
 روز سحاح رخ سالاید
 کارد شمن بقطع و فصل جواد
 بخت دولت شود و رامت
 همچون آب حیات بر خواند
 جواب مردم کند زو پس سبا
 چون ریان ریان سرده
 رخ بر سو که آورد در دم
 همچون آب حیات بر خواند
 هم جو کل رخ روی بازاید
 کاه مودی بخت قاطع
 نکند لا اله الا الله
 که ز کوری برون جهد عورت
 از من این قول مسج کین باور
 همچون ماری ز نور کورده کشید

کنند از قهر حسب الله	رود رخسار جدا بجز زبدر
چون زبان کردد او بر زلف	بشت مردان کند جو روی بپر
چون زانف لاجرم مردان	دزد و ایاش برورند اکثر
یا در پادشاهش کند رسم	طوق بر کودش نهند ز زور
بر زحاش کشید کلکونه	چون جدا کردد از زور و زور
چون ربا سبکس و نقش	اهل قیام می نهند و کس
مانه چون در درون رود باشد	بر در افتاده سرور و التکر
بر کس پدست زان خلایق بود	مرو با بی خدای و طبع کز
آن و سبزه متببی کمال نقین	چون سرباست در خیال و نظر
کوبه بر می کشند پیش از بقدر	آب رویش نمی شود کمتر
الفی قطع و وصل الانم او	رفع و نصبش قرین یکدیگر
مانی کشیده جال استقبالی	متغی حرف جانم و جگر
فردی اول سطح و مغرب	مفرد و مطلق اسم مضمر
جمع و تنوین و قمت مصیف	در صاعقه ضرباوی مده
هندی رنگ ناکر و فیک	صد عرش مطمع و فلان بر
منظر لطف و قهر و عدل و پیم	مصدر خیر و شر و نفع ضرر
کشد روشن بجهت صیقل	شده مطبوع پیش آسنگر
کرده قطع علائق و پیوند	بارها چون خلیل هم محسوس
برده آب حیات و نجات	عالم اکثریان ایسکندر
زان زمان گریبان گرفته	بصفا بوده روزگار پند
سبحون صوفی مجرد و صافی	رفته شکام جسد در حشر

در دل خضم قش پیکر ادیت	در شب تیره روشنی سحر
در دیت صاحب اعظم	ذوالفقار است در کف حیدر
الحمد لله علی حسن العزیز	
بومپسی در شب تار تنها جاس	جویم زیر پر بیدار بجای می کردار
مکر دود این عصر کی آتش زانی	نداد و سیلمان که از نور ان حشر دار
عجب تری که بر آماج سوزناک است	عجب غمی که در برد از امتقار پردار
چون نفوذ حط از خون و خون زیانی	جوشاخ نر کسی یکسفته مار و پردار
اگر چون عاشقان رازی جلیلی	و کرجون مغیان عوری هر آماج و پردار
به دست مشر من از تکاب بی کزانی	سید کرد ز تو در ماکر است خود دار
ز توطفت بوسدن بماند در موت	عجب دم می توانی ز دجواند از پردار
بماند پرت خورشید و پیر دریا چون	جرا سحر فلک را در جندین ز پردار
اگر به سخن شرافت ز ادویم تریشه	جوانا و آسمان از مشک جانی اثر دار
جو جعفر دست پیا برند و زیر عی بر	جو حیدر عالی قمر سای بر پردار
سیاهان منفلان دوان یکدیگر زان	نزاران بود چو شکیں جوجان از پردار
رحش تجو آب و باد طفلان زمین زانی	حوالتش از شران زور قماطی ضد دار

امامی هر دو

جست آن دریا که مشک و گوشت	مشک ایند خایم منت و کمر در مشکاب
میزمان ابری بر آید ز برسمین	انجم میکن نقاب اندازد از شهاب
مکر زین شهاب از مشک انجم نشان	انجم سمین بهر از موج مشکین نقاب
جشمه آب حیات او حکم انکست	در میان کوه و تاپیکی اش ز آب
مای دیدی که زویر طری منیل شود	عارض برک سمرقنی که آید در شب

کز در عیبت پیرای لغو و تمیست قه العیش چرا که خطبست طاب
ملک و ملت را میج آید با الفاظی روح بخشد در قفا و مدطوار و ب

سفر عجم

جبدان شهاب آتش فام که رتضان همیشه تمام
چه شمای که بریا من حیر که سیر مینماید شام
همچون برف است شکل او عجب که بر در کشد لباس غمام
راست چون نود دیده مردم با سیامیش می بود لرم

کمال

منیف ملک الحق چه طرفه جانوریت که بازبان بریده نکه نداد راز
سر بریده شش و از رخ مدح جوت نلفته اند که دهد برده بر آواز
سرش تشنه را ندیده باشد آتش چنان کسی که جدیشی بخاطر آواز

وله

توئی که چون کمر کار ز در در بند
سبک کشی تنه و مترجی خاموش
دقیقه ها سخن زان سخن تر
ز سم سر کله کوی کشته بزبان
بیک شمع کیشون کیسوشان بر دم بر
شکم تی من آلوده رخون هم
جو کوزگان تو آموزای دنی
نچیت بر سر انگشت رفیق
تو یک عالم غنی سوی خود ندان
پیر و ات که در من نیست سردار
منحوی متجمل مقتدی جایت
که بهر ضبط کنی زان شی برورت
ولی منوریه کار و بسته زاری
رر کنار و صد ماه روی خوار
چون بر سرش از بران کفایت
سج مکتبی آلا بکریه وزارت
الزیه میتم رازها افکارت
وزان جوسکان دایم ترین افکارت

میان

میان بد بسته و چیده پای و چهره ضعیف سکر و لاغر رخ و خوار

نای هر دو

جیستان سکر خیف سراز که دهد ملک را نظام و قرار
بسک آورد شب بروز و صبح در سپرد آموز لیل و نهار
طلعت شب نکلند بر رخ روز روز روشن نموده در شب تار

کمال

کلک همانا توان که منور اثر ضعف در مش مدد بیت
دنا و ظلمت و خوردن آب بر تو اثر شان ایتستفایت
سیمی زبان و کوه رزد که بهر مرد و علامت پیفریت
بند پرای و اضطراب عظیم مست مردم که عیاش سودا است

سفر عجم

ای هر شب غای می نمود دیده
کل مخوری حوشانه از ان زرد خشن
چون مرغ مهر در دشت کار کرده
نوک زبان بریده جفا شکر کرده
شبهای تیره را بسرا و شمع
چون عکس بوی ترقی از عجبش
کوفشان جوار ازانی که آشنا
کرشام طلیحان سر اندر کشید
پیری کشی جو سر و از ان سر بریده
تا بنحو هم بر سر حرفی رسید
پیری که از من زبان دار شنیده
زان همچون شمع زرد و تورا شنیده
بر روی ماه برده دعوی تنده
در بخت صابا جلعظم کیده

رباعیه

ای که هر شب چراغ فاش از قلمت
تو نیست در از ملک و ملت اوین
دای شاهان را و به معاش از قلمت
پیوسته می کند ترش از قلمت

سری بر پا و روم نه نشن چو کند	سر در شب سیاه نه داخته آورد
بروغی رسیده که پیش او نید	تا پیکری پیش هم حذر آورد
را نیده است بر سر ما فروین	و آنکه چه طوفه آنک هم دقت آورد
وین هم ز جاد دست و کوزه کشید	ریش آوری که فط چمن خوش آورد
منع تو ضم را مشوش دارد	آبیت ولی خوش آتش دارد
منع تو بصورت ارجه آبی سگست	پس سر که بدان آب فرو حلقه
از می روان جامه کو فرشان است	پیوسته زان بود که درش کنایه منع

سعدی

قلم بمن نیست چه کنم رو غمت	که خط بروم بروم بدم زنده و
بر آید از ظلمات دوات برایت	چنانکه می رود آفتابش از مقدار

سنا عجم

چست آن بانی که در داده وارش	همچون طغان بروراند در کمارش
مر کجا کامی نه دیکه نما جادون	جادون انشا ثانی ما دکاش
همچون شاخ رغوان بر کی تراود	ورم باشد که گاه از شک کاش

رفع الدین سنوی

بچنون می کشد مکر سپورات	که به بعد اندرست مترابات
که چه پستی بلون و صورت	ز رخاوست اهل عقل تو سر
می نه دامل عقل زالت نام	زانکه سر می کنی سیاه مرام
بس روا باشد از کس گفت	زال ز خواست بدی سبب
در همه دستها شب تراست	سرحه خواهی بکن که نت تراست
فرفه هند عالمی سردم	جز نیک حرف از تو با قدم

طریقه از تو هیت در همچون	طریقه دیکرت سل درون
زین دو کور بهار داشی	بایفنه چه کار داشتی
تنغ تو بقطع و فصل کار دشمن	هر جا که رفت سرح رو بار آمد

وله

از بحر کف تو چون بر آیمت	نکشت که پر ز کوهر آیمت
از بس که دید در قفاش	از تیزی خویش در سر کهیمت

وله

تبع تو که مر که جرمه پیانو	چرخه آب بصر تاندر پیرت
رخیان نخون دشمنان شود	وین نرشان پاک کوهر اویت

رفع الدین سنوی

جبهه اپیکری که عمل	ایمانیت پر رسیان
از رخس پرده چون برانرازد	پروان درخش سرانرازد
آفت صدر نزار اسیر آمد	این طویلی که خانه کیر آمد
همه ادکام ملک شکو	نرپاند کسی بقطع جز او
همه دعوی خضم بد طالع	کود باطل محبت قاطع
پان کر کند تخفیفش	الت دفع اویت تصحیفش
باری و بار منم کم و کایت	لور مکی نزار باشد رایت

ناله

ای حکم ترا نهاده پیر ما کردن	در حرطاعت فلک کردن
این طرفه که در یافت را رسغ	آست بر اندشتن انا کردن

سراج فی نعمه الله

قطره آب بر زدن خویات	حد اقطر جو قطره آب
پای عدد فرد روح گردد برب	جون بجایب از جمعها که بر
گیر نود و وجود تصنیف	عدوش بجایب در تصنیف
زین قبل نام او هستند و کمر	کوشاری پیش بر آرد سر
می رود در قفا و خضم روان	تا بود بر کشیده مردان
قلیه کند ناخورد که کپس	مرکوز خمدان بران پس
زین سبب عذشته حدش را نام	روز عمر از حدش رسید نام
که نرود از خلاف دانش	زان سبب که مدخواستش
دستگیرش کند برور بند	صف ریم بر ز دوی یک

کمال

آنجا که جواب شکری یابداد شمشیر از زبان دراز استخبا

اوامانی هر وقت

ازین سبب روزی باش جو بر جان	زبان او زد و دیگران بخشید
ز روی معجزش از حد ناتوانم	بقوت سخن و قلم او ندیدیم هیچ
معتد او در جمع را بیتان دینم	از اندر در حشر است شد زبان

وله

در ایما باشد و لی بنور حشرین بر دینم	جیت موجودی کی او نیست لایم تمام
تختش از کمر و لی بر تخت نشیند برام	تاج حشر را درستی جهانم کمر
هر و هر حشمت پناهی از وی برام	عقد کمر کو پایی از وی تنفاد
روز و شب زان عشرت گیر دینم	کمر عالم پست عشر او لی از اح
بر میان تنیع و کمال اندر کفر و ایمانم	مرکز از کمر نرود یک زمان به لوی

دقت

مواش قد و دریا سراب که بحالت	بوقت رفتن طوطی گردن منار خاک
بعالمیت رساند که اندر روز نیست	جهان نوردی کا وورش را بگری
بکام او جهان نه نشیند بالا نیست	لشت بالا بکپان شمار در آرد از
که بار کات خاکیست و اغیار است	تبارک الله از آن آب سرش نخل

نمایی

زان برادرش خال می بارد	مرکش نه باب فلک دارد
هر کسی زو که سخت ثولند	بای او دپست مرک را ماند
سوی بالا رپست همچون شرر	سوی پست از زار همچون قدر
بروز جعفری کند ناورد	گاه تک از جهان بر آرد کرده
روی کو دون کند جوشت صدف	بشت مامون کند جوشتی صدف

ازرقی

نعل سخت و ز خاک نرم بر آرد غبار	آب کوروش کی کو خاکی سنگام
تیز کوشش و در پس دره نورد راه	خرد موی و زار غم و بهر کوردم
جرخ بادی در بند و ایرادی در غبار	آب مای در شات خال بادی در آرد
مد و تر و ست در لیم و درم و سحر و جوار	گاه زلف برون گام پیش گاه تک

وله

جرم خاک اندر بهر نیلگون کمره	افزین را و بکی که نام پیکر نعلاد
بگذرد جرمه سودن جوتار برسان	در میان قیس طام بهر دماندور
راه دان همچون قضا و دورین همچون جان	تیز و همچون بهر بارکش همچون زمین

مدالایح

تبارک الله از آن مرکب تبار و تو که روز معرکه از رخسار شمع لیل

کس حق لعل را پراز لولو تر شمه کند دمان بی وند از را
نوح ابادین

جان جمال تو آواز در جهان انداخت که لوزه بر تن خورشید آسمان حیات
عروق کان همه جون فرود گشت شک جویر توب لعل تو سوی کان حیات
کسی لطف بیانت خبر نداشت مگر کم لطیفه آن لطف میان انداخت

مولف

نوح موی غمناش سنبل اندر تاب ز تاب طره دلبر نبشته سیر در بر
بیان کار بریشان عاشقانی با فکند زلف شورش جو عزیز خنجر
نیدد کینده دناش اثر مگر که غن نداد کینش زناش جر مگر که مکر

دین محمد

ای نظیرت چمن نایده مردم دیده جهان دیده
نرگین چشم و سنبل از موت تاب ز زلف و خواب در دیده
سز زلفین غنبت افشانت بارها خاک یات بوسیده
گشته بنهان میان مرمیان موی کس شنید پوشیده

جمال الدین محمد عبدالرزاق

دانه سخت گسته جون می آید باغ و بنان تو بون می آید
سکنت نغایت دمانی که ارز یک حرف بد بار بروی کند

سجام الدین سمری

من از آن لب جوهر برانگی آب جوان ز لب خوش گل می کنم
در میان از دمنت شهر را می از جووش سخن خنده شای می کنم
از خم قفا و بندیک سر میده گس از زبان زلف او شاه مکتوب می کنم

مشک شمع و لاله سپهر حرام شد شب یک نکهبان قمر حرام شد
عارض باز که لاله و گل را ماند رنیت لاله و گل سنبل تر حرام شد
کردم بر رخ نوشته و فتنه بست بر خط فتنه تو شید تر حرام شد

طوطی که زنده لاف شکو گفارت ریوحن تو می کند پندارت
شکر و غل قد لبست کز نردی کی در قلم آهی شیرین کادرت

زکی کاشغری

ای زلف هم شاد هم باهوش کامی که می بر زده که باهوش
هم زلف تو دیده از رخ رویی هم روی تو از زلف شای باهوش

سنایی

شوا اندر سحر به کپی دیدن آن نقطه دمان ترا
در میان ایت مکر استیت از بنیستی میان ترا

مولف

اندر دهن کرمیان و سخت زنی است سمت و در پیشت
خطت که نکرد خط خم می کرد همچون کمرت کرد عدهم می کرد

بایسته

تا کرد کلت سنبل تر کاشد عشاق دل از مهر تو برداشد
جاده زخت که دل در می افشد تالبت صفه ترا نباشد
کسی که ملک نوشت عارض او کینست برای اند پیرا کند
خط تو بوی است دل نرود مرد به که خطی آن حبه است

رباعیه

کسم که مکرماه تو در مع گرفت وین عالیہ بر روی تو از مشک که بخت
کفتا که جو مشاطه خم می زایت از پیش سرفت و پیرمه بر لبه بخت

نعلی

ای دوخته در بر قدرت حسن در حلقه رفیق نون سنگام حسن
ثلثی ز خط محقق سر شد در باب که شمع می شود نامه حسن
جون دید خطک کار عالم رخت او نیز بر آورد سبک سر بر بخ

زلف تو ز روی بوی شکیبایی زکی دیدن که فتنه بر آید شد
ز نحر سز زلف تو روان دلم شود کان لایق بای دل دیوله مات

به دل شده کرب تو جوید کس یار و غلی طلب کند چکر کن
طرح زلف تو برسد دکن چون زلف تومی زند سر کتی

عماد کی

زلفت که بر سر سایه بدری دارد در حلقه وحش دل صدری دارد
جو طره شب رنگ تو در عالم است کز خاک بشیست که قدس دارد

کمال الدین زیاد

آن بک حدیث دلموز آید ازو جایست که جان مرده باز آید ازو
دشام دمدر از آید ازو لب خنده ز تشکر فراز آید ازو
زلفش کمی شبی در آید ازو وز بار سلی جنگل باز آید ازو
در حلقه روح او نم باز آینی حرم خرم مشک فراز آید ازو

زلفت

اوامی

زلفت که جو کار من شکستی دارد بر طرف کل لاله شستی دارد
اشکل دلم ازو بر سر کست کونیر درین واقع دپستی دارد

یافت

مشکین زلفت که پست بر بالا رات بالاش همان مدان که از سر بابت
موندش از اینجا که نفس یاد داشت بنگر که مصافت ازجا تا بکی است

نعلی

زلفت بخار بندج و بیکر دارد پیون ز دل چند ج و بیکر دارد
آن کثر کلمت ز غار حدیثی جز زلف بس افکنده ج و بیکر دارد
زان زلف غبرن که بکل بنهاده صد گونه داغ بر دل غبر نهاده

عماد فصولی

تا بر شکار شکر د آن ماه ثوط بریان منهدسانه را کرد غلط
جز خط و دمان تو ندید کسی که ثوط موهوم بدید آید خط

یاعبده

ز ثوط و خط و هم اصحاب نظر ای خرمین و میانت ناوید
درنت طمع فکنده مارا سخن بر هیچ مقد چون مایه کر

وید

شیر دهنست که سکای سحنت با ش مصانت برای سحنت
سمرغ و دفا کما شورانفت لکن دهن سک تو جای سحنت
که چون مثل آب حیات است چون حق در و پرند بر کام است

مسی

آن کاس عشق دلم افکند در آب قطر بر رخ زپا افکند

بند سر زلف خوش آشفته بدید بنداشت که کار پاپت در پافکند

دعوی که می‌باشد

قد تو مرا پرو روان می‌اشد یا قوت تو دم قوت جان می‌اشد
لیک از کمر تر شرم زد می‌باشم جای که حدیث با میان می‌اشد

مرحند که درد بان فراح جان لکن دهن فرارخ شیرین است
سمر اخیال بودی که مگر دهن دارد خنثی که ندادی خبر از دهن است

مهمو

دهن خود که که کیم زو حق باز شان منم از پی نشانی
ز تنگی دهن نشانی که نه نیت کسی را سوز آب زندگانی

مهمو

آن مکد هاست ای تب خوراد بجان الله جویت شهرین افتاد
کوهی هر ز حیدر سهر عسل بر سر کاشش شش زووش نهاد

دعوی که می‌باشد

با اینک مرا جای جان می‌شاید کهم سخت شکسته جون می‌کاید
کفاسخی حرد هانی که مرا پست تا باشکفتش چگونه برون آید

ادامی

کس نداند که سانی و دهنایت ترا کونه سندن گران دهن و لب گشائی

امامی مردوت

دمان ترکین کوی وجودیت و غیم که ست و نیست و مشکی و کوی کفیم
جونم لیم که موجودیت در نورش کم کوند بریان کونیا م زو بران

دعوی که می‌باشد

و کرمی کوش خود دست عقلم باری گوید که مردم کی زند معبودم کار عالمی هم

دعوی که می‌باشد

جانا شکر لعل آب رحمت به یعنی شکر و گل بهم آمیخته به
وان معذود در در که لعل است سحر علامت او چینه به

رباعیه

رلفت که حرافعی شرمی کردد دانی بس شکر سرمی کردد
جون دید که لعل تو زور دارد وحشی شد و بر کوه و کرمی کردد

کمال

زلف تو که در سیه کوی جا کورت کیکی ز مشک افری بر سرت
پیر بر زانو جانا دست جوی آخنه نار روز و شب بر سرت
جون مملکت حن می‌شدند منور سرفرف ترا حدیث دادند
جز کای نرکس نبود زلف تو سندی حندن تنم می‌کنند

ساز

سوال کردم و کفتم جمال رو تو را چه شد که سر به بر کرد ما چو شکست
بخند و گفت در نام چه بود رویم را مگر تمام حنم بیا به پوشیدیت

دعوی که می‌باشد

برت خوبی مشور لعل و نسائی نبش بر کل روش خط سبزار
بشک سوده می‌لور زرق ماند که بر حیرت نوید کسی خط غبار
بش زلم و فطش چگونه صم که این چه شعله باز است آن چه غبار
جود محاوره آید دهن بر نش کجا شدن تماشا گران شیرین کار

دعوی که می‌باشد

بیش جمال آن تن شود برت خود را بخلط حیا حوی میست
مانندی ملک حسن بر عارض او شوشت خطی که حوی لقطاع دست

کمال

دل را حووجه بوسه بر لب فرمود آن بچون حواله بر در رسد نمود
کنون جهشت خط را عارض و جمیست که روش تر از آن بپوشد

رباعیه

ز ساخطا کرد رخ یار مپوی و از ارمی خسته ازین شش مجوی
کان جسم و چین اتعاقی در با هم که سا نشان می کند مپوی

الادعیه والصلوات والحدود والحدود والحدود والحدود

زیب جن از چش قلم قدت در شریاقت اقیام قدت
دانی که جلا سروسهی آزادیت زیرا که برستی علام قدت

سید نظام الدین

ای ماه نخل ز روی شهر ایت وی سروسهی شیفته ربالات
سزا بایت جفاک می بادت سزا بام فدا ی سزا بایت

شرح عباد الدین

ای قامت بلندت شعور سرور داده رویت چراغ خوی بر ماه و حور داده
با جسم نو خوانده کل آجالت با قامت عابد سروسهی داده
پروست رایت قدت در شش مثلش زار در دراز آوده تراده

داشرف

گرد ز نکر دست دزدنای تو پرو ورسند یک قطره سربابی تو پرو

کل گنت حکمت من روی تو ام عمر خوشتر گفت من موی تو دم
پیر از دریاغ سر برون کور گنت من هود و کهم و دعا کوی تو دم

سید نظام

ز رشک و جبه او آفتاب بر تکرست ز شرم قامت او سر و دستها بر سر
عقوب شسته بر اطراف عارضش جو قطره و طره شب نم سر کر نرست

علی خضر

با قد تو سر و از لب جو خوا شد بابوی تو مشک از نری بو خوا شد
از روی تو کور رخ بر آید حور شد از شرم تو هم زرد فرو خوا شد

سید

ساش زل ز عمرای حور نرود ابروی تو ایجا بکی خم میداد
یک قطره رکاکت عرش حکمید بر طرف لب سکرتان تو فاد

المولف دلف طه

ای شادی جان و راحت روح و روان پیرایه زندگانی و جان جهان
بر طرف لب خالی میده اجمیست سنجیده بر لب آب حیوان

کمال

دل روی تو را حور و ز روش داند خدشت بلا حظ تو را می خواند
بالای تو چون پرو همی بالدرست چشم تو بعد سر کس ماند

جمال الدین محمد عبد الوهاب

کشم که مرا چشم نومی میت کند کور کند بر من و سوت کند
عد تو از روی عذر می گفت که او مست کسی حکایت ارم کند

کمال

زنت که ز روی مار بس مرشد در بای تو چون من بهوس می افتد
حشم تو که عالمی مقصد درونی مست از آن بر مسمم می افتد

ای ملل حال شکسته مرطبه پیش از شرو بخت دست بر سر جوی
زان مرد مک شمشیر شد کوشش کن صدمت کوشه کردیم کس

حشتم می هزار زنگ امیزد تا بول که عمارت فسی نکیزد
کرده ام از آن کناره کرد دست مخ از فیه حکونه آدمی نکسیرد

کم شده است پخته بود اولیتر بانگ کس که حشته بود اولیتر
کفتار زد و فشه عالمی بر خیزد باری جوی حشته بود اولیتر

ای ترک خطایی همه خیرت برت الا یک خیر کان همه عین خطایت
یک حشم بر مست و دیگر تر است می تر و متیت هم باید راست

دای ز پی حشم بد از خراب یک کس با سگند در زیر شتاب
وین از نیمه طرفه تر که زیاد حسن یک حشم بر مست و دیگر حرم

ابروی تو بسته بدل در دیدن خور کرد جو حشم بر سوس کور دیدن
بالا و دو حشم تست در منجین زان حشم نوش نمی تواند دیدن
سیاهی مبتلا در صاف حالت که دارد ملک خورشید جالت

پسورد دیده مناش خولم سودا دل شیداش خولم

از روی تو بر ماه غرامت باشد زلف تو و شب جای ملامشد
پیدا شدن روی تو دور و رقت بر خاستن قوت قیامت باشد

بهر از دل من کاپت نمی یارم وایخ از تو دم خوات نمی یارم
من شعله قد جو سرو تو شدم کن سخن رایت نمی یارم

در باغ بگل جن زنا بنما وانگاه سیر و قدر عینا بنما
تا کل زبان جال گوید با پرو مابوده ندریم تو بالا بنما

بالا و ترا پرو ز دیوان جن صدار خطاب مجلس عالی کرد

باروی جو کثابت تو ز سببست بابوی تو کولاف ز تشک خط
کل بر کورخ تو این ورق یار کن شهاد و قد تو این سخن باید راست
بر کس مخور سرافکنده پست سخنی از ختم تو لکن سقیم

دادم دل خود خمت از نیایار تا بر در سلطانیت یابم بار
لکن ز کثی ابرویت می پریم کابروی تو حاجیت پشانی دار

انکه کان ابریت تیر کشد اوانه زه کو شها بر خیزد

من فسه ز رو من دوش می نم
 واشوب زرلف سرکش می نم
 سر خوابک دوش برده ارجتم
 امروز دران حتم حوش می نم

نایح الدین جامی

میل درین تاب تو ان سولی به
 جان معکف خاک سر کوی توبه
 در هر حوست حمت ابرو تو طاق
 دار و اله طاق ست ابرو تو به
 بر طاق شسته بر کس مخوت
 کر طالب بیدیت یاد هم حرات

کمال

بخت بگرشتم از سر طناری
 دی گفت شی بوسل ما برداری
 کس که درنجه دیده باشد حمت
 جز آنک می کند مردم بازگشت

مولف

زلفن تو و مشک خطامی گویند
 بالا تو و پیرو جها می گویند
 این خود سمر راستی برو می ماند
 روی تو و خورشید جرامی گویند

وله

با خط و خدو قد تو ای سرو جل
 کشد بخون عاشان مستجل
 مانند مشقه و گل و پیرو روان
 پیر در برو جامه جاک پا اندر گل

نعت

به که خورشید خواند روی ترا
 شلی بس بوم در خور زد
 و آنکه دنارا بجمه من
 کرد تشبیه سکه بر زر زد
 در زکس مت تو عجب می مانم
 کوتاه حکمه ست بدان کی آیت

مهم

بر یاد تو میر جاکلی دیدم
 بوییدم ترشک را دیدم

در مرغی که دیده ام سروی را
 بر یاد قد تو باشی میدستم

الوصف

ما بشو که خوش خوش ما بخت
 میان اب و سرو و جوی بارت
 صفا و ابرو و مردم کند عن
 کشاید صبر زبان و بطی حار
 بدوی گنت سروای پی وفا یار
 چه لوفم بر برت از دست یار
 منم از راستی حوش در بند
 توی کثر و بهر چایر برارت
 حوا حسن بر و رست جان است
 جوم بی عیسی را می گذار
 کنون با دم بدت است از حشمت
 بخاکم در نشسته سوگوار
 فزو خواند این غل تر در حوش
 پیر اندر بر فلند از شرم پارت
 بدیدم خود سرو مسلم نداشت
 ندارد عهد تو سبج استوائ
 ز تو خبر سرکشی کاری نباید
 زما بخر حوی نرم و پیاز کار
 مکن دعوی آزادی ازین سرش
 فرزند عشق لاف پایدار
 بنا ز اندر کنارت برو دیدم
 بود کم سایه روزی بر سر ارت
 کنون خود کار تو بالا کو قنیت
 کرم که نزنه بینی باد نداشت
 ز عشقت سر کشیدم سوی صحر
 زبان بر سینه سنگ از بی قنات
 ترا سر سوی کردن از نلندی
 در افتاد سبایت من بخواری
 ترا پیر سبزی و چین و طراوت
 مرا شو بیدگی و خاک سبارت
 ترا باد این سرافرازی عشته
 که پیش تو میتم و ما کلداری
 می گنت این سخن ناکه فرو شد
 تن اندر خاک داد از جاکارت
 بسی سرگشته شد پیرو پرافراز
 بسی کرد اضطراب از دل فکارت
 بیایغ اندر می زد دست برت
 برو مرغان می کرد نزارت

عهدان از اژاد خود روزی جوان شد
 زمین کوهی به صورت ایشان شد
 جدا در قطع کشتن و بچید
 بنفشه فلک پای ارغوان شد
 قضاقت میکند بلباب بحر فاه
 مد کل فخر و آفر و ما شد

ز نور ما شش خورشید اجل نام شود سروی آسوی دشتی جواس خال

جو گرم کرد آب از منوی آتش طبع بشیزه نرم شود بر سام مانی ال

که نه باغ و مرکانی بر نور زنی شدت از خط قوس و قوس حاکش جراداد
بر که چون سکان زرا اندود شد شاد آب چون سربان سیم اندود شد
مرکان تارون دیگر گشت ازاد و کما سخی ساخت کزوی برک ز شدگان

اما

دیگر بارانم نو ساریت سوراخ و در نفوس مشک باریت
دگر بار آمد آن موسم که در باغ شنید غمخ کل در عمارت
شود بر با طبع از خود کلی را بنوک کلب بر کاغذ نگارن
همی ندر بان شاخ کل از دور جو در جنبان دشن باد بهاریت
که حفته دگر خود را تو خواریت که نمک نمک از خوابش آرت
غلام آن کسم کاکنون جونر کس بیجا ماند طریق موشیاریت
شود بالاله رویی بر لب آب بر آید خوشن جو سرد جو بیاریت
بجو که با صبا سوسن می گشت بنزیر لکای باد بهاریت

ساخت لاله عشق صبا جان را از شقه دیبا
لمر کوه شد ز لاله و کل جون رطاق و متع جسون
نوع و پس شکوفه را ایام بست بر پیر عا مه خضرا
بعد از آن طبل زد بنزیر کلیم تازند لاله خیمه بر صحا

طه ان

اطفان زرار جبه شیر خوانند همه در عهد خورشید وارند همه
مریم منتند نوع و پان جن ریزاک زیاد باد و از نه همه

سبیه دم که مبار خرد بهار همه دم هواد دنا فتنه سازد همه
دل سر که فراموش کرد عهد دال نیم باد و بیا یاد زلف او همه
کنون جو سردی بر جاکه ازاد است غنان دود و طب سوی حویار همه
بر غنزار که کن که مردش کوی زمانه خلعت دیبا و سز کار همه
را سکوفه حش آید که ابتدا بهار زمانه رنوی رنیت و نکا همه
نه بچو کل که جو در عهد همه بشیند دو هفته دگر زار اشتهار همه

دری حلال

کنون نروی سامان سراب شمایی علم حشمة خورشید بر کشد سامان
سپهر اند کون از غبار تن شود جواری اینته ی کا ندر کسی کنده
جو کوی آتش افروخته بر سر آید کون ترا دهوا در بلند کیر و راه
جنان شدت زکر که موی خوش می ناخن و دندان جدا کند و راه

انورک

روز عشق و طرب بتا پست روز بازار کل و ریحان پست
توده خال غیر امیر پست و این باد غیر نشان پست
لااله بر شاخ زرد و بشل قدحی از شبه و مرجان پست
جسم و باغ رتقش بهار مگوی جو کا رسان پست

نمای

غیرین گشت از نیم صبا و زیپام رفین شام هوا

شاخ مانند عقده بر لولو باد مانند نافه امرو
باد بر جتها در و کسر زارغ بر فرشها نقش و زر
نرگس اندر خال بود حسن کافتان میانه پروت

نقری

ز مایه ست کنون خاک شاخها باور ز بیل است کنون کار باغها
ز بکی باد سوا کیست در پروت نزار دستان کویه سخن زبان سوا
الوجه لاله بیان جگر نه خونت دلش شکل بر رامت برود

کمال

وقت که ببلبل آشرب آشور کند فراش جن زبا و جارب کند
کل سمن در پید خون آلود از دست رخ تو بر سر حوب کند

انوالفج رونه

امدار خوت بر ناده ثقل مشوای تارکان محمل
روز و شب را بطراف اضاغ استواد اجون خط جدول
زود پنی کنون را شب روز ادم باب شب شده ارجل
نا فمائی نیک شاده سبا روضه های بهشت زاده ظلد
لاله و گل فکده روی برو چون سماکین راع و اغزل

کمال

بگر پس نزار و پیرسان شان کوی که لقمه است زمینی و مانرف
مانند ننه دانه که در سده عدست ابرام کوههاست نهان در میان
کر چه بسید کرد سیم خان و مان یارب میاه باد سیم خان و مانرف

لعمه

فانی

خالید از خرمن آتش زود و عود تا در جن رنضه کانز زخمت
در خفیه کر نه عدم حرمت باع جون ابیکر پامه بر تنغ و شونت

جمید الدن کالی

بیا که از کل ویت جن جال گرفت ز اغدا قدس پرو اغدا گرفت
بیا که باز را شتر نقش بند سوا زمین ناقص و زمرده صد کمال گرفت
رسید کل بحن بار غم و خندان جن ز عارض اورونق جال گرفت
مگر که سر و زبیل حدیث یار شید که دست آن شد و رقاص کش و جال گرفت
بر مقام که یاریت جون بهارید به فراق با ندون وصال گرفت

السنابیس

السنابیس

آیت کز آشی بر انگیخته اند یایم وزری که بام آمیخته اند
ننه که شش اختر ندها حشر شد کمر سرج زور دین در آویخته اند

مجید

کل مجیم از باد بر آشت برخت وز جالت خود شکایتی گشت و برخت
کوتامی عمر سمن که اندرون روز پسر زود و عجب گشت و برخت

کمال

کل ماخت ز شکل عجب پیکانی اند تا با تو کند مصافحین ای دلبه
خویشید درخت حوتنغ بنمود روز و پیکان پیری کرد و پیرم بنکند

لعمه

رنتم بر کل حور اسفر می آمد وز غنچه صد ناز بدر می آمد
با او صفت روی تو می کشم و او از شرم رخ تو سرخ بر می آمد

رباعیه

آوان کل در این چنین هست صلیت دیده بر من جز نیست
 خن کوده در سبزه کشیده و شرم زده واکه در حرد در من جز نیست

از لاله خرید خواست عکین کس مشکش بر روی کزوست ز یکس کس
 یعنی که کین مع سر خواهد شد خون هم تو خواست بود کین کس

عربی

ز یکس کس ریم بر سر وافر دارد بادید کور باد در سر دارد
 در دست عصا ز فرد تر دارد کوری نشاطت مکرر دارد
 ز یکس کس دلش بر پای غدا دارد بادی ز نشاطت حسین در دارد
 در دست عصا ز فرد تر دارد کوری نشاطت مکرر دارد

کمال

ببلک کله کونه کل کرد آغاز کای آمد ویر و زود می کوری باز
 کل گفت که وصل کونه و مجرور از دانی که باختیا یا نیت بیار

رباعیه

سپال بنو سپاسی انگیزد کل تابا رخ چون ماه تو بسزد کل
 بسیار بکوشد و بر آید ز کل آخر حوخل شود فروریزد کل

کمال

ز خنده زان همه ساله بید و نواش که زرد گردد ما نرا بر غوان کس
 مگر که با سر طاشش دماغ رغاست که بر شکست کله کشته ناگهان کس
 بیت باد صبا خواب ز یکس کس جن ز رخ سر گشت نا توان کس
 بکم انگ فراد رسنه نور لبهر شدت شیفته بر شاح نیمه ان کس

بطرف همه بر اکلید ادر زیروز که شد ز روی منت شده فودان کس
 ز نو بهار نظرافت شش در هم سال از ان قبل که فراغت جاودان کس
 صبا بلبعد شش بفضه در کلایت که ما بید و ز در دست بفضه ان کس
 مرا جو چشم و جراح است شکل خرم او که نسخه است زخم توای فلان کس
 کلامه سایه بر رها د تا باشد ز تاب بزو روی تو در امان کس
 ز شوق انک تو یزنی خاک بر رخ کند ز طاسه پسر شکل جبهه دان کس
 جدا گشت ز شوق تو طوطی المعنی بلی بچشم تو بیند همه جهان کس
 میان ببحر دمان آفتاب نمزد سن و منجی آورد داپتان کس
 مران دقیقه که دارد خمیر عه نهان بچشم سر همه سد می غنان کس
 ز جام لاله مکر خود در شراب امون که می مکر دستیار یک زمان کس

کمال

کل طایری ز نو شایسته سازد نرود تاببلک شش نرود نرود
 واکه بجن در آید و صوفی دارد تا فرقه د خرد در نیازد نرود

کمال

کل را دیدم دیده از هام بلش و ز آب کوفه منت اندام اش
 کفتم که چه شد کنت بلایت درازه کوتامی عمر و بس سرخجام اش

کمال

کل را ز طرب همه دمان می خندد کئی ز برای همه جهان می خندد
 آری همه کار کس سر گشت زرد زان حنت نشان و بر جهان خندد

کمال

کل چون ز صبا جبهش ارشند لب خنده از سر و غوب نمود

تا لاجش صبا خان زردود - کشکشت مملکت دس خور بود

وله

جون خشم خوشنم باشد کس وز خود بگرشم در زرافند

نکپا جیت که پیدارت دوشن خا پستی و پیمارت

نیت پیدارتا توانی تو حالت خواب تو و بیدارت

رودن شع در درین لکنی لیک در حالت نکوپارت

باد هر گرفته کی رسیدت که جوانی و خوب زردارت

خواجه وجیه الدین

جون بود از من جوانی کوش کردی مشک من کافور کشت و غوام خون

ماه و هر و تیر با من نخت و هر آینه ای سلمان فغان از خور ماه و هر

قامت جون تیرین حاجی کان یار و رانرا از زرد یک حرم خون

الاجش صبا خان زردود

لا جون پیان غمت پر باد یانه جامی ز نعل جهان

مارا قوت سرخ زمانه قدری شک در وی افتاده

ما عقیقی ساله کشته درش خشک جره ماه

یانه داغی نهاده در آتش همچون بر حصه زلف آن کان

بادل عاشقان محال قطره جند خون در آن زاده

بالوی خذا یکان جهان بر سر شاح ز فردایتان

ترجمه سیاسی

نیوفراز آب سر بر آورد و نمود رخا که بود و حسن ز رانرود

ن

جون رنگری که نیل نفروخته بود ز بر کف کف سبید و انگشت کبود

شعاق بر یکی با استاده - جویش خ ز فرد حیا م باد

بان غایبه دانست ماقومین نشان غایبه اندر میان غایبه است

بلعه احیاد

با عانی نهفته می بوند گفت کای کوششت جاده کبود

در جویانه جاد افتاد ترا پیرا کشته در شکستی رود

گفت پیران شکسته دهره در جویانه شکسته باید بود

در وصف سائر الریاجین و النواله و شهرها

در وصف الشمس والقمر و شهرها

کاه

جیت آن جرم منور با آفتاب شه سوار پر دل جنگ و کام بیاب

شعله او هر و جواروب همی آسمان طلعت او چشمه انوار عالم راز ناک

مکت او را ز جیدیم روز آید نال دولت او را ز خیل شام باشد اسلا

کس همی مانده پشت آتش صبر ز نهار که بر خم تنغ دارد عالمی را در عذاب

رود را منع آشکارا می کند قطع الطریق شب حور زو بفت زن زیر زمین

سکار و جون بر دلک آن بر غمخیزن سباب او چشمه و آن چشمه اندر التهاب

بر سر عالم می نرزد ز مهر دل و لیک باوی اتری می باشد دشنام خطاب

طرحه قریبی که شود مهر زبان رود بدعت مهری که می سوزد جهانی تاب

بر ساض صبح شکستن نمونی در کاه در سواد شب شعاعش نمونی مع اندراب

ن

قرص با بونست بندهی و آلت کم تا بدان کردین زراف شب برودند
 پیالومه دامن گستر دست کوهره تا کنذار فیض جودش خزه حید کباب
 دیده آب دارد پیر زسل آتشین وین عجب کردیدن او دیده اگر دود آب

ادبامی هر وی

دوشن جون برزد پیر از ساقی روزی زین شبان کشته در یاد
 روزی از نور و در بای ز غلغله ناک راه دست آورد بدخوابش نیم

انوری

میعد از فلک رخسار بخود نه بدای تمام و نه ستر
 بیان ناخنی بر لوح مینا خورشید می در بحر اخضر

الفصل النعمه و تسبیها

زاعیه

شمع اگر چه چون داغ جدایی دارد بالریه و سوز آشنایی دارد
 سر رشته شمع به که پیر رشته من گمان رشته پیری بر و شایستی دارد

سوزش

ای شمع زرد روی که باشک دیده سر خیل عاشان صبت سیده
 فریاد وقت حوش می سوز و مگذار با خود جوار محبت شرب سیده
 یک شب سبند آتش بجان جوانی کس شوق حال وصل نه لغز تو دیده
 کر شاهدی برای صرخ زرد لوده در عاشقی برای چه قدر کشیده
 یار بیا داده از دج بر جومین بدینک و اشک او بر او غمده
 کمر بر لکن سواری از شعله نیر و لانی می رفتی مظلمت دریده
 کیم که سرفروخته می چون مبارزان پستان نه برای جفا فرزند

انرا که نور دیده گمان برده بخود دریم در ب دیده از آن نور دیده
 آتشک جان و خون تو کرد از آن در جان شاند و بچون پروریده
 مرغی جنین شکری که در غم خود کمر بروانه به هم نفسی چون گوید می
 آری تو خود از مکی زاده باصل و امروز نیر ماکسی امیده کی
 در نرم خواجه خنده تر مت جوی آغز نه زان برادر عدم بریده

رباعیه

شمع از چه سوز جان کداری کند برشکر زنگت که تازی کند او
 و رتغ بود همیشه برفرق شش مانند کوه سرفرازی کند او

مولفه و لم طله

ای شمع تو گریه مجازی جگنی و آتش دهنی زبان درازی جگنی
 چون شمع بود همیشه برفرق شرت مانند کوه سرفرازی جگنی

وله عن قدس منه

شمع که پیرم آنت تن می آید وزیر منم بوی کفن می آید
 از آتش که مرا بجه کرد می آید بر من همه هم خوشن می آید

وله

یک روز شبی جو شمع بر خولم حیات و در نر زانم رکیان باید حیات
 تا با تو کنم روشن و بر کوم است چون آتش آب پیر کشتی کشت

سبع

جغیر استان زحمان که ستار علی کاش جریح استان زرا اندوده سان از شام کاش
 عجب رنجی کمی ریزد سان در شان خوش

عجب تری که می خزد پیش کفن زبکانش
اگر بادی وزد بروی تر آتشین ماند
که ندارد شهاب بارخ شهابی شیطانی

بصورت همچون برفت بغی ابراماند
که چون از خنده باد استد سنی بار کیش

ستون خیمه را ماند شده بای در دامن
درون غم را ماند درید پسر کیشانش

تو کوی در نهاد خویش در شب جراحی
که در ظلمت زخم خلق نتوان یافت

مولف صلم طه

پیکری هست دریده نقره و کار تن او ماده نوز و پیر او صورت

سکوار مرا و با بتم پیر و بیم کرده مردم زار و بر سرش از شام

در شب تین تو کوی که شهاب است لکن او را دانی ثبات راسی

کرده چون موی سر ز سر کوی تو در شب وصل جو یا یاد می یافید

آب در کاسه و سر ز آتش خان کز دهان و اندک آتش را ب رواج داده

گرچه بر تو اندک رود می گذرد در شبی شوی از سر او خندید

کشته گردون زده با سوز و بسوز و درجه باشد ز سر سوز و صفا شود

تا بنکام همچون غوغا شب از طعن پیر وانه بود مو تقار

در سر بای بوزند جو صمد می زند خنده سوده جو کلای کار

همچون فریاد بیدت ز شیر و نند افسه سروی از خمره سری یافید

قد کشید ست سر افراز چون می بود همچون عاشق همه ماسوز و کراش

شمع سایت ممد روی ازین روی مگر بشن نشاند و میشن ریار

بیان درود استاد سگ شمش روز شیند و یکروز نیم خلق کنار

راستی خود نتوان ساختن موم آنچنان صورت کرد چندان

منوچهر رحمة الله

ای نهاده بر میان و روح جان چون جسم بازند بجان و جان تو زنده

سرمین در بر تن پوشی پوشد مری پیرین بر تن بر تن پوشی همه گری

نذر مانی یقین من ترا نام می خوشن سویم مرد و بر واد دوان

مرد و سویم مرد و زرد و مرد و زرد و مرد و زرد و مرد و زرد

رباعیه

شمع از سر شعله سرفراز می کرد کوی زره خنده مجازی می کرد

آن شوخ سرش می برید نینور استاد بهدو زبان زاری می کرد

سرفراز

شمع که شب چشم مرا خفتن نیست کار قره لم بحر کمر سفت نیست

با آنکه زبان آتشین است مرا می سویم و بروای خن کعب نیست

لغوی

ای شمع بهره چند بر خود خنری تو سوز دل را بجا مانند

فرقت میان سوز کویان خنری یا آنکه سانش بر هم بندت

رباعیه

ای شمع اگر چه یافتی پیر شد زان رسته شدی بخون دل گشته

بر خود بگری زار که ترا پیر عمر آوخته یا سوجه می ماکشته

ای شمع تو صوفی صفتی مداری کین شش صفت از سر صنایع دارک
شب حری نور دیده و زردی سوزد لوب آب سینه و پیدارک

ترابعیه

ای شمع که بس بر روی پامانی پستی همه سوزد و گزارد از این
انگ که ترا زیار خود کرد جدا برفرق نشاند و نهی شایه

ظمه در وصف شب و صبح

سبیدم دم که شمشاد از درخیز شود سپار بر سر حرکات میر
جهان تیره دل از مقدم حجر کرد جور یکی منم غدا رفته شیر

کمال

سبیدم دم که نیم بهار می آمد رطاه کرم و دیدم که یار می آمد
جوهر کل که بیاد مبار آورید بیاد پای روان رسواری آمد

خواجه افضل

دو شمع شب ز عشق شوق بود حشم حویر از خون شده بر ویز بود
بر هر روزه خونی که مراد تن بود چون دانه ناز بر سر سوزن بود

نجیب الدین خواجه قلی در وصف صبح و شام

ز حست کوی کن طایم تناسک فرزند تنی این که می رود بزرگ
چه سر کشیت که بر معجم تو طلوع بر آید از کیش ای آفتاب سنگ
نشینیت که بر یاکنان قله او مجال نایب سکست و بای جاد بزرگ
عباد این فلک از دور و پیر غای بگاه دوران بر تنع او شسته و رنگ
مجاوران جانشین حدیقه سبز ز شعله خورشید برون می کشند و رنگ

سوار

سوار دیش این سبز خدای معراج که ماستا بشمت و کشتا شمشک
برقت که بحد رکاب و رانش عنان ز قند این کوه بار کیر و رنگ
ما حتر اردود بر جوشی کمرش غاله فلک بای همچون رنگ
نزد خیم نادر برکان او بود و شرب بپا طبع جوش شکرسان شمشک
زیر خدمت خیر و جودند با کیش نادر در کمرش معراج طرف مفتور رنگ

الفاطمة في الحجاب واللباس

کشم جگر کرده لم که ز کام غنی کنی وان دوستی که داشتی اول چرا کشت
کشا جرم آنکه به شاد پای لکی سودای سوری پزی جای کشت
کریمهای محبت خوابت آرت موی سر حوزان اکثرا غطیت

کمال

موی سبید پست خرمند را بندر ای عاقل از زمانه بیک موی بندگیر
میم سبید کشت و دم مردمی رتم آری بهم دگر بود این برف و فیر
معلوم می مند که کند پست روزگار در کارگاه عمر شرعیه حریر
دوران لقمه جای جور کام می نماید بهرغای من فلک از سر کوفت شر
کافور عطر بارسانت مرد را کور افلک عطف دهد از مشک و سر
پری خیمه ماه و کستای غیب از موی شید که آید برون خمیر
مر قله ای که بر سر ابرو جای کورد بنده انشین بد شود چشمه و غنیر
مر قله ترم حورری بشت برف شکفت اگر بید شد از خم آیکر

پنجمه در وصف لاله

و که اول عهد جوانی و روزیت شمع حور روز بهر اکود اسب رشتی
رواست کوشی موی ساه دل یکم که در میان بیامیت نور پینانی

توای زمانه دید در کشاکش اوقات
غیر بر سر کاره نماند زین
و اندیشه جو تو رسته است شمشاید
کم بوفه سرک من سالیانی

سعدی

در رخ عهد جوانی روز بر نیایی
نشاط کوز کی عشق خوشتر است
سرفروقی انداخت بر من درش
بسر از غور جوانی و دست بالائی
اگر چه پیری فرزانه کی پندیده است
در رخ کوز کی و جمل و عشق شیده است

سعدی

سیه گری مکن از بهر آنکه انداز
جوشد بآب سیه روزگار جوانی
لباس عمر جوشد که نه جامه ای نبود
که رنگ و محضایش کنی مطلق

محمّد رحمت الله

زان پیش که دلداد جوانی داد است
از سر من موی سبید افتاد است
چون روز من نشان عود پری
آن صبح که از شب جوانی زادت

سعدی

مرا بر بادید بر پر زناغ
نشاط جویدل قشای باغ
کلستان مارا طاعت که شت
که کل دسته مدد جو برود که شت
نشاط جوانی ز پیری بجوی
که آب روان باز باید بجوی
نشاط از من اکه رسیدن گفت
که شام سبیدی میدان گرفت
حوانه طاعت امروز گیر
که فردا جوانی باید زبیر
فراغ دلت هست پیروی تن
جو میدان فروخت کسبی من
من آن روز را قدر نشناختم
بدان تم کنون که در با ختم
تضار روزگار ای زمین در برود
که هر روزی از وی شب قدر بود

بخت بر دم زدست باک ۵
جهان کم جگر تم بحاک
من آن روز برکنم از عمر امید
که اقدام اندر سیامی سبید
دریا که بگذشت عمر عزیز
خواهد گذشت این می جندیز

مربی

دوخته دگر امد شوم که ریش
اگر چه شتر ارد زمانه پیش کنم
زنی عقوبت پری که راضی کرد است
که ریش و بخت خود را بدست حاکم

محمّد رحمت الله

جوانی با سحمان برگشت
که باد شمالی بر اطراف دشت
پان رسولی ماند بن
بیای براد و سپیک یار گشت

محمّد رحمت الله

کود که از وطرب برستی خیزد
بر صید مراد حیر دست خیزد
در پاغ عمر باد با جری فدا
بیدار است از جری جیستی خیزد

محمّد رحمت الله

آنکه که جوان بودم و میوم شب رنگ
صد حوریدی در انعم در زده جنگ
و آنکه جوشتم پیرو روح برازنگ
از من زن و فرزند می دارد رنگ

محمّد رحمت الله

بر دم جورم و رنگ را جنگ افتاد
اول همه ملک روم با رنگ افتاد
پس روم ز سر گرفت جنگ را اینر
ملک همه رنگبار در جنگ افتاد
عذر من عذر از من سداست
بعد از نیم چه عذر باید خواست

محمّد رحمت الله

جو کل می شکتم بوقت بهار
بیک جری می در زن ان شباب

پیری نمی بایم از وی فسخ و اگر چند زومت کردم خراب
یقین شد و اگر طریق خواص نرح در شب است نه در شرب
روز پیری اگر چه پر نور است چون شب مظلم جوانی نیست

ای دریغاله عهد بر نایبی عهد بشکست مجاودانه غاند
از مانده عرض جوانی بود لکن از گردش زمانه غاند

خواه افضل

باز خواه جوانی بمنزاشت راه نهوشاط من نیست
بدستی رسید آ کهیم کامد اندر سیاه عمر شکست
بیم آتی ولی نه کثر جوگان همچون تیم راست اندرشت

الا ای برآورده جرخ بلند جمداری به پیری ورا پستند
جو بودم جوان در برم داشتی به نری جوا خوار کن داشتی
بر از برف شد کومپارسیاه سخی شکواری شاه مند کنه
بگردار مادر بدی تا کنون سخی ختاید رنگ تو خون
وفاد گردنست نزدیک تو پراز رخ از رای باریک تو
و کا شس هرگز نساوردستی جوا آورده بودی پروردنی
سرانکه کزین ترکی بگذرم بکیم جفا تو یاد آورم
بنالم ز توشش در ان باک خروشان بسر پر کلدگر
جنین دادناخ بهر بلند که ای مرد کونیده بی کزند
جرا سنی از من می نکوبد جنین مال از داشی کی پزند

تو از من هر گونه بی برتری روان از بدانش سخی پروری
بدین هر چه گفتی مرا را نیست خور و ماه ازین گردش کاهیت
از ان خواه راحت این افزید شب و روز و خورشید و دین آفرید
جوانی ز دیوی نشانت زیرا که محبت نذر او غرد با جوانی
و کربا با جوانی خرد یار باشد یکی اتقایی بود آسمانی
جوان غردند نزدیک دانا جو دری بود کشر نزد بزرگانی

دشوار منار شست بر می ختم مشیارم و همچون مست بر می ختم
سری ز سرم تا ختن آورد سای بایاری هر دو دپت بر می ختم
ر کیم کرد روزگار چو شب بر نایم بنیمه رسید
به نردیم تا یو العجبی به ندیدم صبح نیم شبی

سارن عورک

بر ریش سبید خود جو ختم افکنم کشم که مبارک چه کنم هر چند هم
کفتا که مبارک که بودت سبید بر ریش مبارک سبیدت ختم

کال

پرم ز آتش هری شمع ماند و زود نند اجل سر این شمع در دیا کاز
تبارک الله از ان میل من بروی نلو تبارک الله از ان قصد من لاف از
کنون چه کیسوی شکین مرا به سیاه کنون چه شعله آتش مرا به شمع طراز
در نع جان کوا می گرفت در سترن در نع روز جوانی که رفت تکراناز

الفصل في الشعر المحمل

لعمري ودا حاد

آن بکر روح کز لطافت او راستی جهم همچون جان کرد
کونه بر مکر زمین کز درد در زمان همچون آسمان کرد
در لعیسی رسید می نقش بخوی شهر جهان کرد
بزنش میی از حنبا ند ز فلک تا چاک روان کرد
وربند مبارکش کوید روح قدسی حوا و کروان کرد

جمعی جو کل لاله هم شسته تو نیم خشک در میان شسته
جون باد مخالف جویر ما شوش جون برف شسته جون سجسته
از لطف طبع اسل شرا شل او جزدن میافت که از نور تا ظلام

الشعر المحمل

کمال

نایت درین جهان و آینه از رنده آدمی نه است
نه کرپنه دیده روی سیر نه نشنه در اندیشه نشانی
احییت نهاده نه پستی ز مرست آن سوی معالی
آنرا صفتیت لایه و قوت وانرا صفتیت لن ترای
دانی که کز لیم نان و آبست نان تو و آب زندگانی
خواجہ رنجور شد جهمی کویتی خواجہ نین گونه رنج جان نبرد

رنج خوش اخذای میخواست تلمک لثهای نان نبرد
نان تو مگر شکر خنک خاست کانا بهمه عمر کسی شکست

لغز

مر تاجت از جال خواجه صفت که او خانه او میخورد طعام حال
برای اندر بخال آن زمان خوردنی که اضطار در او را شود جوام مال

اوامی

فلان الدین ترا وصیت در غل بگویم که جبار من خشت آید
بخل اندر جوسون تنگ حتمی که مانی ریمان در خشت آید

دست را چون بنان او برقم گفت کاو خ جهمی کنی مردم
گفتش خواهه میرو خواهه میر که من این لقمه را فرو برقم

جون درم سیتش که بخل کند مرد مانرا خبیلی آموزد
جون زن رویی که پیر شود شمع قواد کی برافروزد

کفر بار دزکاپه و خواش و صده لاشریک خواش
در حق هیچ کس کرم نلند نیز در دیک خوش هم نلند
او کریم است و کرد کار کریم راستی سب کرده شده بدو نیم

جنان به جوید اندر بخل خواج که نه کز سب کس را چنر زند
بدان تا نام دادن بر نیفتد که از قویخ میرد تیز نند

منجیک

ای چشمان جفت شاه در بای شما سنگ دارد
از بهر خدایا بگویند کین نان تما ج زنگ دارد

من املا مولانا جلال الدین العینی

کوبه و خوابه مردون چون برند خاک بر سر کنند و در گذرند
کوبه از شرم تا نبیند کس خوابه از بخل با سخا بخوانند
نشود کم ز دیت او یک جو غرقه در بر و مشت پر مژدن

مما صلح لنا لله علی ما سابه من الدور والقصور
وعسرها

انوریت

ای بخوی و فرخی جو بهار کشته در دیده بهار نگار
وز بهر ت برفت آمد یک وز بهشت برفت آمد عار
بایه تو بخان رفیع شده کاسمان را فرود او پست مرار
سایه تو بخان کشیده شده کافا باش نیر پد بکنار
در عالیت بر زبان صریح مر جا کوی زایران معوار
آپمان زیدیت سایه است ورنه کردی تبار بر توشار

وله رحمة الله

حد کافا رانم از شرک ای بهار از تور شک برده نیک
سجده از چمن جلد دارد عار سفت استغفر مرغ دارد نیک
داده زنگ ترا قضا ترک زد نقش تر قدر نیز نیک

کمال السید محمد دوتی نوشته بود

درین سینه نکه کن خشم مخفی کن که رشک عین مانی صورت حین
سینه حست غلط می کنم که دیت که دیت عقل اطراف آن کمر حین

زیر

ز بس که غم رشک است توده بر تون دماغ و انش از اندیشه عکینیت
دقیقهای معایش بدیش و ف جو در سیامی شب روشنی برست
عویس حنی در کهنه و لوش جو حور عین شده اندر لباس
سینهها را در محرومه اندی سفینه که در و بحر با بود انیت

وله رحمة الله

حاج

ای درن قلبه سعادت و جباه آیتان و رای قبه ماه
پاکن نام عالیت دیده یوسف آفتاب را در جباه
دیده جایی نریده در عالم چون توشادی فرا و محبتگاه
با بیان رواق و تنیعت بر تر از سپهر می زند خمرگاه
می نویسد بعضی غم تو روضه خلد عده و فزاه

وله رحمة الله

چند عهد چون غمزه چشم دلبران نیزم مانده زوال فغا خون نیزم
که خدمت همان خزانده کنم که در جگر دشمن است و نیزم من

وله رحمة الله

ای سر وایتا و همین فرق خج وی خیر که وقت ما ایستادیت
اشتب وقت زو عقاب و حرو وقت نشاط و خنده و بازی و کاد
بر نه رشکایت دوران روزگار ای ماهمربان که کبر نهادن است
آفرز کاذبه جوانی نمی دیتی روش مستی و ترا وقت حد است

وله

نزدیم اوردی سی پالم چون تو را ام عجبها و حنن آفران شد
اگر دودست تو یک منغه بر قنابند دو منغه دگرت یش تا میان شد

نظر در روی منظوری حرام است
که توان چنت بر روش مندم
دوست مردوزانو بر زمین
اکوشتی بخدمت می کنی خم
عویان متبوع می شمارند
عوسی را بدست آورم معجم
طایفه خولای از سعدین پیامور
نه اینست ای برادر تا جهنم

نور صدک

مادر جو را برادر من بگرفت
خندید نظر و در رخم زار گرفت
واکنده زبان حال باخود گفت
شرمت بادا اگر چنین خواهی زنت

نور صدک

ای کیر فتوت تو در کون جهان
وای خایه بخت تو بیرون جهان
کز ناف و زمار عالمت بفسد
هرش می خندی بر کس خاکیان

نور صدک

اندک بخرختی که کین چون بونود
وارنگا بیامدی که کین چون بونود
توبین گویی و مختصری
این همه بگو و عجب بلعجبت
نزدیک بود در اینجا که روت
نیست ممکن که علاج کند

سعدی سید کمان

یکی باز بد مر ایش این
قوی و دلاور و ورزشکار
درینا که پدید و بامن بماند
دوزنک و دوالی از ویادکار

کسی که بدست باشد قفا
بسیل جنان کن که نیلی بود
که پیران مشیار سم کشته اند
که درمان بدست پیلی بود

کمال

کرده بار پال انعامی
که کم کیف آن می دانی
رسم بایم می دتی امپال
یا بیارینه هم بشیما پی
یا تاپست این قدر کامپال
آن باینه باز ستانی

سعدی در حق گوینده ناعوش

عزت در باد که کوتاهی نفس
پیغمبر شیع می آورم که بس
بانکت ببرد مغر کار و انیان
دردت نمی کند سر و من جوهر کس
آن سر که ترش کنی در ابدی شدت
کرا نکیین شود نشیند بکس
این مطرب اینک نمی داند زد
زیخاش و ن برید و نیکش زند
جنک و ذوق نای نمی داند زد
لیکن بجمار بار بهتر باشد
ای حق این مطرب اگر چه زند پازند
لکن این خامیست شست که ناعوش
دشت بدین ربا جز آور کخی خور
کین مرد ریگ سر کورت شکسته باد

سعدی

مطرب دور ازین چشته پیرا
کس ندیدش و بار در یک جا
مغرب ایوان رنیم او پیرید
مغرب بود و خلق خود بدرید

مرد

بسی مت خوشی که زیر جاد باشد
چون درنگی مادر ماد باشد

رایحه

محمود طبیب طب نمی آید سج
وین مهمل او شکم نمی راند سج
نه ابله در آن خانه که او بای نند
ذرت آن خانه نمی ماند سج
از صدیک آن ریش جانی باغم
کانرا بنرار کور پز نتوان کرد
آنجهان کشته نهار لبش
کز تو جو جرم مسج چشم ندید

تایید خویش را فرستادم
په جریف طریف مهاتند
کرفستی صراحی باده
بقومنتر سایگی دادم
که بیدار مرپه دشتا دام
بیقین دان که چه را گادم

آن سرخ سراپه کرکل کور
نترپس ز غارش شستیم کور
مارست برآمده زمزل که مور
پورشت دلیر تر بود مردم عور

کیم که کلاش ارغوان انکشت
لغتم که مکن کناه بنم نشیند
در کون زدمش کیش باقی ماند
از باد بر دجله جهان تنگ شدت
جون کرد کناه لاجرم نیکو شد
فریاد برآورد که در باقی کشتن

کیم که ز صفت تن دو تو می افتد
در مردوپه که اگر یکی شب ناکه
می مالش و خواب بر می افتد
بر می خیزد بکون فرو می افتد

کیم من پس بزرگ منت شد
وز بزرگی کیم است در سیر او
پیش کس آب خود نمیریزد
یش معشوقه بر عمر خیزد

این قاضی بزرگوار است عظیم
وانکه برش لعنة الله علیه
برو کب جمل شه سوار است عظیم
عجل چله خوار است عظیم

حوش بود عیش باشکوهی
بایستی روی ارغوان بدنی

گاه به هم نهاده دشتاد ب
که جهان تنگ حفته در اعوش
من پیوستی رضا هم مرکز
دفعه در میان مرد و سیرین
بحون پیروایت داده در جمنی
که دوش را بیلست پیرینی
نادرست این سخن ز مثل منی
به که مشاد بوسه بر دهنی

مانده تیز ناک از جرخ
بر دیده که رایت کردی
تا از رقصا دیگر نیند
از زیر بغل جو بر کشایی
از میر و وزیر و روتپایی
در دیده خویش روشنائی

آن شیخه را باد جو در بوق نماز
از بر منان وقف شد از اویش
جندین تو بکون دولت تیز تیز
آن کنبه سیم رنگ برداد بیاد
محمایه بد حذایرا کس نهاد
کین دولت تیر بر تو تیز دروزی

آفران زن بزد را ندید
که اگر در پیرای او بد شد
کرباد بروت خواهر در بوقی
که مرا خام قلیبان کوید
تنه کارند قلیبان روید
در مرکبش هزار معشوقی

از رمتان سوال کردم و دل
گفت میتم ز خاک بالک ابر
مهر مردان چون از ابر آیند
نفس کنان آن شهرم
کز جائی بدین صلابت برد
نکند این سوال دانا مرد
این روی هم در آن موا برورد
نه رمتانم ای بدارش فرد

ایکی ہمارے روضیہ عنہا

سید سید سید سید

گفتم اور کہ بس نپتان کو
گفت در ابر معکف است
سید اگرینک را بگرداند

روشنی دای سر د
زان زمین کی سپر تو نذر د
مثلی سائرت عالم کورد

آنجا که بکودکی زیونت کردند که خسته تان دکه نگونت کردند
مچون شش طرح میازی بانی - هر جا که در آهن بیرونست کردند

چون خست تیره کشت پیش در رخ
 جو تیره شود مرد در روزگار
 فروغ نود مرن ز مویان هر روز
 کمر از کوه گیری نهنی بجای
 ای تکلاف می زنی ز دل نه عاقل
 زانکه که عشق دست تطاول در کرد

چون عقل خیره مانده پیش در رخ
 همه آن کندش نیاید بکار
 مریع کبود جو شد بخت شور
 سرخجام کوه اندر آید زبانی
 طونک لک زبان تو باد و بولست
 معیوم شد که عقل نذر در کفایتی

رزقی در باب فرزند ناخلف

میراثید هم که تو از بیم کسی نتوانستیم و جهد کردیم بسی
سرونی توان میان سختی تو در موسی بدی و مادر موسی
آنکه او نام و تنک خود بداشت دل تو چون نکا خواهر داشت

مردوستی گفت قانع شوای یار
که هموان عجبین بود مرد طامع
قناعت نگو باشد آری و اکین
مم آفر محزنی توان بود قانع
باد بخریش روی در روی آرد
چون آیند که بشت سرم کند

پایان کتابی افغان ملی داستان دومی
افغانستان دواړو لخوا
روڼه شو

روشن اهل طریقت شریای تازه جوان
وای مالک هندو

ای یحییٰ ان غنی وورینو یحییٰ است
ابا یحییٰ

آب خنک بنامی رفت نام نامی
میت بود دلش ماه نامی نامی

ایم زاده است و این را به یاد دارد

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

و شاهان و پادشاهان
ایمانی و سلطان مملکت
مخزن مملکت

خورشید جهان تاجی قیصر منقش
اکسیر قاطبی قلا شکر و زین

نقد

نقد شنید ویر دم دل خط کورن دیر
مغرب به قلندر این صولت

ای کل رعنا صبا من جنتی ایستاده
که یور که دکلون بزر غمگانه خسته در

چگونگی و دلایل
چگونگی و دلایل
چگونگی و دلایل

کوشده یکا اخلق خوب اولور وزن خانه
عم بنوانده شویله ضعیف اولدم که بهر دم
جقردم کوکایا بشم کند اما واقفانه

ای دوست به خازنه دینی و بیکری
شادی کلن کما رو تو بیتی با ۱۶ ارور

دست یاران افق ز طیبیان و احبت
دست یاران افق ز طیبیان و احبت

برخوشه زمانه اوله اولکده آمان اوله
به عشق اری قویله نه مننه زیان اوله
یک جام و از کورن ابد جریغ و سیکار
مست و خراب غصه اید را بیل دوتی

١٠

هو الدنيا اربعة

الحمد لله اعظم
عني غفر

النت ولومير والدين ولودره
والسفر ولوميل والسؤال ولوكوفيل

عالمه من اجله

المرسلات واما الى كل

سواء كان الارض

انتم منكم في الدنيا
فمنهم منكم في الدنيا

انتم منكم في الدنيا
فمنهم منكم في الدنيا

انتم منكم في الدنيا
فمنهم منكم في الدنيا

المجلد

١١٩
٥٨٧

كتاب

كتاب

٢٠

